

UNIVERSITEIT GENT
FACULTEIT POLITIEKE EN SOCIALE WETENSCHAPPEN

**TRANSNATIONALE MOBILISATIE VAN DE ASSYRISCHE
GEMEENSCHAP IN MECHELEN: CASE STUDY VAN DE
ASSYRISCHE CHRISTENEN UIT HASSANA**

Wetenschappelijke verhandeling

aantal woorden: 22.058

WIEKE WATERSHOOT

MASTERPROEF MANAMA CONFLICT AND DEVELOPMENT

PROMOTOR: PROF. DR. SAMI ZEMNI

COMMISSARIS: DR. MARLIES CASIER

COMMISSARIS: DR. KOENRAAD BOGAERT

ACADEMIEJAAR 2009 - 2010

Un peuple puise sa volonté de résistance à l'extermination dans la mémoire de son histoire comme « nation », dans la permanence de sa langue qui fonde son identité culturelle, dans sa religion qui maintient, contre l'environnement hostile de peuples différents, sa cohésion et crée des « frontières morales » plus fortes que des limites géographiques (Gallo, 2005, p. 521).

Dankwoord

Heel wat mensen hebben hun steentje voor deze masterproef bijgedragen. Ik wil de volgende mensen dan ook oprecht bedanken:

- Eerst en vooral mijn promotor, Prof. Sami Zemni, voor zijn begeleiding en adviezen alsook Marlies Casier voor al de interessante literatuur die ze me heeft doorgestuurd.
- Dhr. August Thiry bij wie alles begon, voor al zijn hulp en grote bereidheid om me in de Assyrische gemeenschap in Mechelen te introduceren.
- Al mijn respondenten, zowel de Assyriërs waar ik mee sprak, als de medewerkers van de Dienst Diversiteit Mechelen, De Nieuwe Weg, Prisma en KMS. Ik heb steeds het geluk gehad op mensen te stuiten die me met zeer veel enthousiasme verder geholpen hebben.
- In het bijzonder zou ik Dhr. Melkan Kucam willen bedanken. Hij heeft zich echt enorm voor me ingezet en er voor gezorgd dat ik steeds op de hoogte was van wat er precies binnen de Assyrische gemeenschap gaande was.
- Last but not least mijn mama, die als zelfbenoemde “leek” toch zeer kritische feedback gaf.

Abstract

In dit onderzoek wordt gepeild in hoeverre transnationale mobilisatie in de Assyrische gemeenschap in Mechelen aanwezig is. Deze gemeenschap is afkomstig uit zuid-oost Turkije meer bepaald uit Hassana en Herbul Aangezien er slechts transnationale mobilisatie kan zijn wanneer er een gezamenlijke identiteit bestaat binnen een gemeenschap wordt er ook verder ingegaan op wat identiteit precies is. Het gaat om een kwalitatief onderzoek waarbij aan de hand van interviews en participatieve observatie een beeld van de Assyrische identiteit gevormd wordt. De gezamenlijke identiteit die bij de Assyrische Mechelaars is aangetroffen, is gebaseerd op een sterke imaginair. Ze voelen zich met elkaar verbonden, ondanks het feit dat deze groep niet langer een thuisland heeft. Ze delen een religie, een taal en een geschiedenis. Deze pijlers hebben een belangrijke symbolische waarde die het saamhorigheidsgevoel binnen de gemeenschap versterken. Toch kunnen wij conflictpunten onderscheiden, deze betreffen voornamelijk de verschillende geloofstromingen. Er wordt niet naar een eigen land gestreefd, men tracht zijn Assyrische identiteit via andere kanalen te behouden. Het gaat om subtiele vormen van transnationale mobilisatie, politieke grensoverschrijdende netwerken zijn in Mechelen niet teruggevonden.

Inhoudsopgave

Inleiding	1
1 Geschiedenis en sociografie van de gemeenschap	3
1.1 Inleiding.....	3
1.2 Religie.....	4
1.3 Taal.....	8
1.4 Geschiedenis	9
2 Transnationale mobilisatie en identiteit	15
2.1 Transnationale mobilisatie.....	15
2.2 Identiteit.....	18
3 Onderzoekdesign en methodes	21
3.1 Steekproef.....	21
3.2 Procedure, Materiaal en Opzet	23
3.2.1 Interviews	23
3.2.2 Observatie.....	25
3.2.3 Analyse	26
4 Resultaten	28
4.1 Identiteit.....	28
4.1.1 Religie	28
4.1.2 Taal.....	33
4.1.3 Geschiedenis	34
4.1.4 Groepsverbanden	36
4.2 Migratie naar Mechelen.....	39
4.3 Leven en toekomst in Mechelen	40
4.4 Volk zonder staat	44
5 Bespreking en conclusie.....	47
Bibliografie.....	50
Bijlage	54
Bijlage 1: Interviewtranscripten	54
Bijlage 2: Observatieverslagen.....	199

Inleiding

Mechelen is vooral bekend voor zijn Bisdom, de Mechelse Koekoek en Bart Somers, maar wat slechts enkelen weten is dat het ook de nieuwe thuis is van ongeveer 1800 Assyriërs. Een artikel in het tijdschrift MO* in 2008 leerde mij het bestaan van deze minderheidsgroep kennen. Het boek van Dhr. August Thiry “Mechelen aan de Tigris” bracht verdere verduidelijking. Het vertelt het verhaal van de Assyriërs afkomstig uit het dorp Hassana in het zuidoosten van Turkije, die na gedwongen migratie zich in Mechelen gevestigd hebben. In het vak “Politiek van de globalisering” kwam juist transnationale politieke mobilisatie aan bod. Ik vroeg me af hoe het zat met die transnationale politieke mobilisatie bij de Assyrische christenen in Mechelen. Mijn onderzoek kreeg langzaam vorm.

Buiten het ene boek van Dhr. Thiry werd al snel duidelijk dat er nog niet veel over dit onderwerp geschreven was. Kwalitatief veldonderzoek leek de aangewezen manier om een goede kennis van de gekozen gemeenschap te ontwikkelen. Aan de hand van interviews en participatieve observatie heb ik geprobeerd me een beeld te vormen van hoe deze zeer hechte gemeenschap zijn Assyrische identiteit in Mechelen tracht te behouden en in hoeverre er sprake is van transnationale politieke mobilisatie. Na een eerste verkenning van het terrein kwam ik echter tot de conclusie dat er praktisch geen transnationale politieke mobilisatie aanwezig is. De politieke focus valt weg. Ik besluit rekening te houden met iedere vorm van transnationale mobilisatie zelfs de meest subtiele uitdrukking ervan.

Een andere dwingende aanpassing is dat er zowel met mensen uit Hassana als uit Herbul, een naburig dorp, is gesproken. In eerste instantie was het de bedoeling enkel de Assyrische christenen afkomstig uit Hassana te interviewen, een nieuw “Hassana aan de Dijle” was immers het initiële vertrekpunt. Er bleek al snel dat de interne verschillen tussen deze twee dorpen toch een meerwaarde voor het onderzoek zouden kunnen hebben, vooral omdat dit verschil in Mechelen een zekere rol blijft spelen en zorgt voor bepaalde organisatorische spanningen. Na enig gesleutel is de centrale doelstelling van mijn masterproef na te gaan hoe de Assyrische christenen uit Hassana en Herbul trachten in Mechelen hun Assyrische identiteit staande te houden en in welke mate dit transnationale mobilisatie teweeg brengt.

Het gaat eerder om een beschrijvend onderzoek dan een toetsend onderzoek, eerder sociaalantropologisch dan politiek. Het vertrekpunt is de Assyrische gemeenschap in Mechelen. Ik ben op zoek gegaan naar welke dynamieken actief zijn binnen deze gemeenschap en heb deze beschreven. Verschillende thema's hebben zich onderscheiden. Het zijn die thema's die in een tweede fase getoetst zijn aan het theoretische kader om een antwoord te kunnen geven op de vraag of er bij de Assyrische Mechelaars effectief sprake is van transnationale mobilisatie en op welke manier die zich uit.

De opbouw van deze masterproef bestaat uit vijf grote delen: in het eerste deel schets ik de geschiedenis en sociografie van de Assyrische gemeenschap, zowel religie, taal als de geschiedenis zelf worden onder de loep genomen. Daarop volgt het theoretisch kader, hier wordt uitgewijd over transnationale mobilisatie en in welke vormen deze zich kan manifesteren. Aangezien er slechts transnationale mobilisatie kan zijn wanneer er een gezamenlijke identiteit bestaat binnen een gemeenschap wordt er ook verder ingegaan op wat identiteit precies is. In een derde gedeelte sta ik uitvoerig stil bij de methodologie van deze studie. Hierna volgt een uiteenzetting van de onderzoeksresultaten om tenslotte in het vijfde en laatste deel na bespreking tot een algemene conclusie te komen.

1 Geschiedenis en sociografie van de gemeenschap

1.1 Inleiding

Situering Hassana en Herbul (Thiry, 2001)

Wanneer men spreekt over de Assyrische gemeenschap, moet meteen een belangrijke kanttekening gemaakt worden. Er bestaat namelijk geen consensus over de exacte benaming van deze gemeenschap. Er worden zeer uiteenlopende benamingen gebruikt, elk met hun eigen specifieke doeleinden. Assyriërs, Aramenen, Aramaye, Ashuraya, Ashurenen, Ashuri, Ashuroyo, Assyro-Chaldees, Aturaya, Chaldo-Assyrisch, Jacobieten, Malabar, Maronieten, Maronaya, Nestorianen, Oromoye, Suraya, Syriac, Syriani, Suryoye, Suryoyo, ... alle zijn mogelijke benamingen voor de oosterse christenen en het maakt de verwarring groot. We moeten beseffen dat het om een volk gaat dat nooit helemaal één is geweest. Het is dus erg moeilijk, als niet onmogelijk, een term te vinden waarover consensus bestaat. Ik opteer binnen het kader van deze studie voor de term Assyrisch. Volgens Sener Akturk (2002) is deze benaming echter problematisch. Het zijn de oriëntalist en de Europese missionarissen die deze seculiere nationale identiteit voor de christenen van die regio hebben geconstrueerd. Het gebruik van de term "Assyrisch" is relatief nieuw, doorheen de geschiedenis sprak men voornamelijk van Chaldeeërs en Nestorianen.

Het religieuze sektarisme is deels verantwoordelijk voor de moeite die deze gemeenschap ondervindt om een gevoel van saamhorigheid tussen zijn leden te creëren (Ghequière, 1998, pp.57-63). Volgens de Assyrische vertegenwoordigers van Zweden zijn er ongeveer drie miljoen Assyriërs verspreid over de hele wereld, maar ze identificeren zich lang niet allen als dusdanig. Sommigen verkiezen hun religieuze identiteit, vooral Chaldeeërs in dit geval, boven hun nationale, Assyrische identiteit. Anderen opteren voor een combinatie van de twee benamingen, hier wordt dan gesproken over “Assyro-Chaldese” gemeenschap. Deze term vindt zijn origine in de periode dat de Fransen een mandaat hadden in Syrië, hierdoor konden de Fransen de interne religieuze verschillen negeren. Deze term is tot vandaag in gebruik, maar hij is niet algemeen genoeg om de gemeenschap in zijn geheel te kunnen benoemen. “Christelijke Turken” is als benaming dan weer te algemeen en botst op veel tegenstand, omdat het de Assyriërs onterecht een Turkse identiteit toeschrijft en verwijst naar de politieke pogingen om hun tot Turken te assimileren. In het Sureth noemen de oosterse christenen zichzelf meestal “Suryoye”. Het is de term die Kathleen Ghéquière (1998) haar voorkeur krijgt. Voor de Syrisch-orthodoxe gelovigen van Tur Abdin (zie kaartje) verwijst de benaming naar “Syriër” in de afgeleide religieuze betekenis van christen (Thiry, 2001, p.18). De Syrisch-orthodoxen leggen de nadruk op het christelijke geloof als sterkste bindmiddel voor de gemeenschap (Thiry, 2000, Ghequière, 1998; Bowman, 1948; Murre-van den Berg, 2000; www.aramnahrin.org). Ze spreken over “Arameeërs” in tegenstelling tot “Assyriërs”. Ze verwerpen de naam Assyriër. De Arameeërs zijn volgens hen de ware afstammelingen van Abraham, de oudste christenen van Mesopotamië. Het lijken nuanceverschillen, maar de impact ervan is aanzienlijk. Er zit meer achter dan een verschil in benaming alleen, de Arameeërs van de Syrisch-orthodoxe kerk in Tur Abdin zijn altijd loyaal gebleven aan de Turken, tijdens de genocide van 1915 hebben ze zich afzijdig gehouden (Thiry, 2001, pp. 18-19). Ze hebben nooit geprobeerd – zoals de Assyrische Nestorianen dit wel hebben gedaan – onafhankelijkheid te verkrijgen. De mogelijkheid in alle vrede hun geloof uit te oefenen was voldoende, elke inmenging met politiek werd vermeden.

Met de term “Assyriërs” wordt de nadruk gelegd op het culturele erfgoed en op de etnische saamhorigheid van de hele oosters-christelijke geloofsgemeenschap. Doorheen deze studie wordt de term “Assyrische” gemeenschap gebruikt door het tekort aan een neutraler alternatief. Het bleek ook een herkenbare benaming, tijdens de afgelegde interviews identificeerden de meesten zich als Assyrisch.

1.2 Religie

Over het algemeen wordt het Midden-Oosten gezien als voornamelijk islamitisch. Desalniettemin heeft het christendom niet enkel daar zijn oorsprong, het blijft tot op heden belangrijke christelijke minderheden tellen. Van alle gebieden die ooit deel hebben uitgemaakt van het Ottomaanse Rijk was het huidige Turkije het gebied waar, tot het einde van de 19de eeuw, het christendom het sterkst

aanwezig was (Ghequière, 1998, p. 57). Er zijn meerdere periodes geweest waarin de christenen in die gebieden vervolgd werden. De christelijke bevolking in die regio is vandaag extreem uitgedund voornamelijk door diaspora, in Turkije woont er nu nog slechts een fractie van het vroegere aantal.

Enkele van die oosterse christenen, afkomstig uit zuid-oost Turkije meer bepaald uit Hassana en Herbul, hebben vandaag in Mechelen een nieuwe woonplaats gevonden. Het blijft een relatief ongekende minderheidsgroep. Hun geschiedenis gaat terug tot het begin van het christendom, toen de Assyrisch-Nestoriaanse kerk¹ en de Syrisch-orthodoxe kerk zich losscheurden van Byzantium en zich vervolgens verspreidden over het Midden-Oosten (Thiry, 2001, p. 17). Ze beschouwen zich nog altijd als de schatbewaarders van het echte, het oudste christelijke geloof. Ze zouden hun origine hebben in de grote Assyrische, Chaldeese en Babylonische Rijken, die heer en meester waren in het Midden-Oosten vanaf ongeveer 2000 tot 500 v. Chr. (Teule, 2000, p.155). Het gaat om een volk dat nooit helemaal één is geweest. Religieuze en etnische spanningsvelden hebben altijd bestaan.

Door de geschiedenis heen zijn de oosterse christenen – in Tur Abdin, in het oude land van Adiabene rond de steden Mosul en Arbil, in de Koerdische Hakkari-bergen en in het Perzische Urmia- verdeeld door interne schisma's (Thiry, 2001, pp. 27-40). Er zijn drie kerken ontstaan: de Assyrisch-Nestoriaanse, de Syrisch-orthodoxe en de Chaldeese. Deze stromingen zijn vandaag nog steeds in Mechelen aanwezig en vinden hun origine in de vierde eeuw na Christus.

In 380 na Chr. was het christendom staatsgodsdienst geworden in het Romeinse Rijk. Byzantium of Constantinopel, nu Istanbul, werd de oostelijke helft van het imperium. In 428 werd Nestorius benoemd tot patriarch van Constantinopel, hij benadrukte de menselijke natuur van Christus en verzette zich sterk tegen de Mariacultus. Volgens zijn leer kon de Heer nooit uit een vrouw geboren zijn. De maagd Maria kon enkel de moeder van Christus zijn, maar nooit de moeder van God. Het ging om een duofysitische leer waar Christus zowel een menselijke als een goddelijke natuur heeft, die zich elk gescheiden uiten. Door zijn uitspraken verklaarde het heersende Concilie van Efeze Nestorius tot ketter in 431. Hij werd geëxcommuniceerd en verbannen, samen met zijn aanhangers. Hij ressorteerde niet langer onder het patriarchaat van Antiochië. De koning van Perzië, die op dat moment op voet van oorlog leefde met het Byzantijnse Rijk, weigerde Nestorius als ketter te bestempelen. Het paste in zijn machtspolitiek deze afgescheurde Nestorianen toe te laten het christendom verder in Perzië te verspreiden. Ze ontwikkelden een onafhankelijke kerk, de Nestoriaanse of Oost-Syrische kerk. Dit was een belangrijk schisma.

¹ De term "Nestoriaans" is omstrede, de aanhangers van deze stroming opteren voor "Oost-Syrische" kerk omdat zij ervan uitgaan dat alhoewel Nestorius aan de basis van het schisma ligt hij de kerk zelf niet heeft opgestart en er ook nooit een actieve rol in gespeeld heeft (Baumer, 2006, p.8). In principe is het dogmatisch incorrect deze term te gebruiken, desondanks heb ik hier toch voor geopteerd omdat het verschil met de andere stromingen hierdoor het duidelijkst wordt aangegeven en het is de term die je het vaakst in de literatuur terugvindt.

In het Byzantijnse Rijk hield de religieuze verwarring aan, het Concilie van Chalcedon leidde in 451 tot een schisma tussen de West-Syrische kerk en het Byzantijnse Rijk. Volgens dit Concilie staat de twee-naturenleer centraal: Jezus heeft zowel een menselijke als een goddelijke natuur en deze zijn onafscheidelijk van elkaar in Jezus verbonden. Deze Chalcedonische belijdenis was onaanvaardbaar voor de aanhangers van de patriarch Cyril in de Alexandrijnse School. Ze hielden vast aan de ene goddelijke natuur van Christus, ze werden monofysieten genoemd. Deze afscheiding kende vervolgingen in het Byzantijns Rijk, maar er waren ook periodes van relatieve vrede, zoals onder het bewind van Justinianus (527-565). Er werden zelfs monofysitische bisschoppen gewijd, één van hen was de monnik Jakob Baradai. Hij predikte onder de Aramese bevolking van Syrië en Noord-Mesopotamië en stichtte een monofysitische kerk. Vandaar de naam Jacobieten, zelf gebruikten ze die naam niet, ze noemden zich de Kerk van Antiochie en het hele Oosten. Uit hen zijn de Syrisch-orthodoxen voortgekomen, die nu nog steeds aanwezig zijn in de streek van Tur Abdin.

Het derde schisma kwam er pas veel later, in de 16^e eeuw om precies te zijn. De oorsprong ervan lag in de onenigheid die ontstond over de traditie die voorschreef dat de overdracht van het patriarchaat erfelijk was. In 1551 keerde een deel van de Nestoriaanse christenen zich tegen de regerende patriarch. Deze groep wou dat Johannes Sulaqa, een monnik uit het Rabban Hormizd-klooster, de opvolger zou worden. Sulaqa begaf zich naar Rome, hij werd door de paus erkend en gewijd tot de eerste met Rome geünieerde patriarch. Het is zo dat de Chaldeese kerk het licht zag. De Chaldeeërs behielden hun eigen liturgie, maar verlieten de theorieën van Nestorius.

Overlappingsen tussen de verschillende geloofstromingen zijn wel steeds aanwezig gebleven. Dat is ook de reden waarom het niet altijd duidelijk is wie nu precies tot welke traditie behoort. In de tweede helft van de 17^e eeuw keerden de latere opvolgers van Sulaqa terug tot het Nestoriaanse geloof. De Chaldeese kerk bleef los hiervan wel voortbestaan en bekwam in 1830 een door Rome erkende hoofdzetel: het patriarchaat van Babylon in Bagdad. Het verrassende resultaat van deze splitsingen en hervonden unies is dat de Chaldeese Katholieke kerk vandaag geleid wordt door de Patriarch van Mar Emmanuel III Delly die afstamt van de Syrisch-orthodoxe catholicos van Seleucia Ctesiphon, terwijl de Assyrische Kerk van het Oosten m.a.w. de Nestoriaanse kerk onder leiding staat van de patriarch Mar Dinkha IV, de nakomeling van het katholieke patriarchaat van Johannes Sulaqa. Het komt er dus op neer dat de patriarch van de oude Nestoriaanse kerk katholiek is geworden en de patriarch die traditioneel met Rome geünieerd was, nu terug tot de Oost-Syrische geloofbelijdenis behoort (Baumer, 2006, p. 251).

De situatie wordt nog complexer op het moment dat het gebied ten prooi valt aan de missionarissen. In het midden van de 19^e eeuw zorgde de ontdekking van de voorchristelijke hoofdstad Ninive –gelegen in de huidige stad Mosul in Noord-Irak - ervoor dat de interesse vanuit West-Europa voor de

christelijke nazaten van de Oude Assyriërs groeide (Thiry, 2001, p.49). Katholieke missionarissen en protestantse zendelingen kwamen naar Mesopotamië, grotendeels ondersteund door de westerse grootmachten, die hierin een kans zagen hun invloed op de regio te vergroten. Het was een periode van onrust, Koerdische opstanden waren schering en inslag. De christenen trachtten politieke steun te vinden bij de westerse missionarissen, een Europees protectoraat zou hun veiligheid kunnen garanderen. Bekering was sterk afhankelijk van cliëntelisme. De Assyriërs bekeerden zich tot het geloof van de Westerse macht die hun belangen het best kon verdedigen (Akturk, 2002, p.3). Vooral het protestantisme verspreidde zich over de regio, de afwezigheid van crucifixen en afbeeldingen van heiligen, net als de afkeer voor de paus vergemakkelijkten hun werk. De Nestorianen, die nog nooit van Reformatie hadden gehoord, zagen de protestanten als de “Nestorianen van het Westen” (Baumer, 2006, p. 254).

Voor hoever vinden we de bestaande complexiteit terug bij de Assyrische Mechelaars? De verschillende stromingen zijn nog steeds aanwezig. Mechelen is de woonplaats geworden van ongeveer 350 Assyrische gezinnen². De meesten van hen zijn vluchtelingen uit Hassana en in mindere mate uit Herbul. Ongeveer tien gezinnen zijn afkomstig uit Geznakh en nog eens tien uit Bepin, dan zijn er ook zo'n twintigtal gezinnen uit noord-oost Syrië en het noorden van Irak (Thiry, promoboekje, 2007, p.1). De focus ligt op Hassana en Herbul. Het zijn beide uitsluitend christelijke dorpen.

Oorspronkelijk waren alle mensen uit Hassana christenen geleid door de Nestoriaanse patriarch Mar Shimun. Uit onwetendheid noemden ze zichzelf vaak Kaldani, wat zoveel als Chaldeeërs wil zeggen. Deze benaming werd algemeen verspreid in de regio bij het ontstaan van de Chaldeese kerk, maar de dorpelingen zijn altijd Nestorianen gebleven, alhoewel het onderscheid niet altijd duidelijk gemaakt wordt (Thiry, 2001, p. 99). Toen omstreeks 1830 het protestantse missioneringswerk begon, hebben een groot aantal Hasnaye zich tot het protestantisme bekeerd. Jonge mannen uit Hassana werden naar Urmia - in Iran, waar de Amerikaans Protestantse Missie zich bevond- gebracht en opgeleid in de protestante leer³. Deze kwamen later terug naar hun dorpen en werden er godsdienstleraars en later predikanten. Er wordt gezegd dat voor de genocide Hassana zowel een Nestoriaanse als een protestantse priester had. Beiden werden vermoord. De protestanten aanvaardden na de genocide de overgebleven zoon van hun vermoorde predikant als hun nieuwe geestelijke leider. Deze benoemde op zijn beurt later zijn zoon en huidige protestante predikant (kasha) Mette Eksen als zijn opvolger.

² Volgens lokale statistieken van de vluchtelingendienst Mechelen (<http://www.vluchtelingendienst.be>)

³ Voor deze specifieke informatie over Hassana heb ik gekozen me te baseren op het boek van de Dhr. Thiry (2001), maar ook op informatie die me door de leden van de Assyrische gemeenschap zelf gegeven is (vnl. via email). De complexiteit van de situatie in Hassana werd door geen enkele wetenschappelijke bron correct weergegeven, omdat hierover ook maar heel weinig informatie bestaat. Volgens een studie van C. Hulsmann in 1989 naar de migratiepatronen van Syrisch-orthodoxe christenen in de regio van Tur Abdin, was Hassana bijvoorbeeld een gemengd Syrisch-orthodox/Chaldeeërs dorp. De grote onduidelijkheid over de materie heeft mijn keuze gemotiveerd.

Bij de leden van de Nestoriaanse kerk moest een persoon eerst opgeleid en later gewijd worden en was een opvolging van vader op zoon niet altijd mogelijk. Deze grote groep bleef dus lange tijd zonder een priester. Velen gingen dan gewoon naar de protestante kerk, wat verklaart waarom momenteel bijna 30% van de Hasnaye protestants zijn. Pas in de jaren veertig en vijftig kwamen er andere priesters naar het dorp. Vaak waren dat pastoors afkomstig uit Herbul. Dezen werden echter bij afwezigheid van kerkelijke leiders van de Nestorianen in de streek gewijd door de Chaldeese bisschop van Zakho (Noord-Irak) of Istanbul. Zo werd de Chaldeese kerk geïntegreerd in Hassana. Vanaf de jaren zestig is er ook een tijd lang een Syrisch-orthodoxe priester actief geweest in Hassana. Hij had zijn opleiding in Midyat in Tur Abdin genoten en kwam daar met de Syrisch-orthodoxe leer in contact. Toen hij later naar Hassana terugkeerde, beschouwde hij zichzelf als Nestoriaans zonder dit officieel te zijn. Sommige families uit Hassana –alhoewel dit echt een minderheid is- noemen zichzelf hierdoor nog steeds Syrisch-orthodox. De huidige priester, die vandaag in Mechelen nog steeds werkzaam is, is als jongeman uit Hassana naar Istanbul vertrokken om te worden opgeleid en gewijd als pastoor. Hij kwam terug als een gewijde Chaldeese katholieke priester. Hij doet sindsdien de dienst als pastoor voor de overige 70% van niet-protestantse Hasnaye, daarom dat velen van hen al dan niet ten onrechte stellen dat ze Chaldeezen zijn.

Herbul is een Chaldeeze dorp ten oosten van Hassana (Thiry, promoboekje, 2007, p. 2). Het gaat om een homogene gemeenschap. Het grootste deel van de Chaldeese christenen afkomstig uit zuid-oost Turkije hebben zich in Frankrijk gevestigd. Daar telt de gemeenschap ongeveer 14.000 à 15.000 leden, waarvan de meeste- 9000- in de Parijse voorstad Sarcelles (Teule, p.153). Er bestaan eeuwenoude geloofsverschillen tussen de dorpingen van Herbul en Hassana, dit zorgt ervoor dat het samenleven in Mechelen niet altijd rimpelloos verloopt.

1.3 Taal

Zowel in Hassana als in Herbul werd het Sureth gesproken, een dialect afgeleid van het Aramees. Het Aramees is een Semitische taal, net als het Arabisch en het Hebreeuws. UNESCO heeft het Aramees geregistreerd als een bedreigde taal, er zijn vandaag wereldwijd nog 240.000 sprekers (UNPO, 2009, september). Binnen de traditie wordt gesteld dat het Aramees de taal van Christus zou zijn. Het gaat dan om het klassieke Aramees dat in de oosters-christelijke liturgie gebruikt wordt, de heilige taal van het Boek met andere woorden. Het creëert een mythe van verbondenheid, toch is deze verbondenheid vrij dubbelzinnig. Als het om de gesproken taal gaat zijn er meerdere neo-Arameese dialecten. We onderscheiden het Oost-Syrisch en het West-Syrisch (Ghequière, 1998, pp. 71-73).

Het West-Syrisch is het dialect dat Turoyo of Suroyo genoemd wordt. Het wordt gesproken in de regio van Tur Abdin. Het Oost-Syrisch kent verschillende tongvallen, in Hakkari en het district van Urmia spreekt men Aturaya en in de streek van Bohtan in het zuidoosten van Turkije spreekt men het Sureth.

Het is de taal van de Assyrische Mechelaars. We vinden het ook terug in het Noorden van Irak en het Iraanse stuk van Azerbeidzjan. Het Aturaya en het Sureth zijn verwante talen (Ghequière, 1998, p. 73). Het Oost- en West- Syrisch zijn wel degelijk twee aparte talen, het is vergelijkbaar met het verschil tussen het Nederlands en het Duits. Het verschil in dialect komt overeen met de religieuze scheidingen: de aanhangers van het Syrisch-orthodoxe geloof spreken het Suryoyo of Turoyo en de Chaldeeërs samen met de Nestorianen spreken het Sureth en het Aturaya. De externe invloeden van deze dialecten zijn considerabel. De omliggende talen zoals het Arabisch, het Koerdisch, het Perzisch en het Turks hebben zeker hun invloed gehad.

1.4 Geschiedenis

Om de Assyrische identiteit ten volle te kunnen begrijpen is het nodig hun geschiedenis in een brede context te plaatsen. De verschillende kerken aanwezig binnen de gemeenschap zorgen voor een meervoudige religieuze identiteit, maar tegelijkertijd tracht een deel van de Assyriërs boven de religieuze verschillen uit te stijgen door te verwijzen naar een gezamenlijk verleden. In de diaspora wordt er meer belang gehecht aan de Assyrisch nationalistische beweging, het gaat niet in de eerste plaats om een onafhankelijkheidsbeweging, eerder om een herformulering van etniciteit (Ghequière, 1998, pp. 61-68).

De gezamenlijke Assyrische geschiedenis, zoals ze hem zelf definiëren, vormt de beweging. Het ziet de Assyriërs als de erfgenamen van het Assyrische Rijk. Het Rijk zag het licht in 2245 v. Chr. toen Assur de tweede zoon van Sem en de kleinzoon van Noach, aan de oevers van de Tiger Ninive stichtte, ongeveer tegelijkertijd dat Babylon zich aan de Eufraat vestigde (Loriquet, 1825, p.14). Een nationale identiteit die claimt zo oud te zijn als de geschiedenis zelf, een sterke nationale mythe die we terugvinden in uiteenlopende literatuur en vooral op het internet. Het blijft wel een mythe benadrukt Sener Akturk (2002), de seculiere nationale Assyrische identiteit is een externe constructie van oriëntalist en Europese missionarissen. Eens gecreëerd hebben de Assyriërs zich deze identiteit eigen gemaakt om het religieuze sektarisme in de regio te boven te komen en een identiteit te omarmen die hen toeliet een positie in te nemen in een wereld waar “naties” steeds belangrijker werden (Akturk, 2002). Het Assyrisch nationalisme ontwikkelt zich pas echt in de twintigste eeuw (Lewis, 2003, p.52). Voor deze tijd zou de religieuze identiteit geprimeerd hebben (de Planhol, 1997, p. 176)

Na de val van het Assyrische Rijk in 612 v. Chr. kwam het gebied onder de controle van de Chaldeeërs uit Babylon te staan (Thiry, 2001, p. 44; Hanish, 2008, p.33). Chaldea was een land in het zuiden van Babylon, de geboortestreek van Abraham. Chaldeeërs en Assyriërs verenigden zich en het Aramees werd hun gemeenschappelijke taal. Het Chaldeese Rijk was het laatste inheemse rijk dat over Mesopotamië zou heersen, daarna viel het in de handen van buitenlandse machten- de Perzen, de

Grieken onder Alexander de Grote en na Christus de Arabieren en de Turko-Mongolen- en wordt er in de geschiedenisboeken niet verder over een Assyrische beschaving gesproken.

Volgens de Assyrisch nationale mythe zijn de Assyriërs, zelfs na de ondergang van het Assyrische Rijk, doorheen de geschiedenis een prominente rol blijven spelen. Hun invloed op de latere beschavingen zou enorm zijn (Parpola, 2000). Binnen dit denkkader gaat de nationale identiteit voor op de religieuze, “ze waren Assyriërs lang voor ze christenen waren” (Nisan aangehaald in Akturk, 2002, p.1). De Chaldeeërs, die zich over het algemeen niet met de Assyriërs vereenzelvigen, beschikken over een gelijkaardige mythe. Binnen de Assyro-Chaldese gemeenschap – zoals ze zichzelf noemen- wordt er evenwel nadruk gelegd op hun afkomst. Ze zou de voortzetting zijn van de grote Chaldese en Babylonische Rijken. Vroegere koningen als Sargon en Hammurabi worden als ware voorvaders beschouwd, kinderen worden vaak naar hen genoemd (Teule, p.155-156). Toch bestaat er onenigheid over deze etnische mythes. De term “Chaldeeërs” zou enkel een religieuze identiteit aangeven, “Assyrisch” is de enige etnische identiteit van de bevolkingsgroep (Lewis, 2003, p. 51). Er wordt zelfs geclaimd dat de naam op zich nooit gebruikt is vóór het Chaldese schisma in 1551, elke link tussen de huidige Chaldeeërs en die uit de oudheid wordt geloofchend (www.nineveh.com; Hanish, 2008, p.36). Het blijft zeer complex, geschiedenis is het voorwerp van zware discussies.

In werkelijkheid is het allemaal iets genuanceerder, het blijft relatief moeilijk om op precieze wijze een genetisch profiel van een gemeenschap op te stellen. In 1993 bracht L.L. Cavalli-Sforza een studie uit die de genetische kenmerken van 491 verschillende bevolkingsgroepen, die al minstens 500 jaar in dezelfde geografische omgeving wonen (Thiry, 2001, p.44). De Assyrische gemeenschap werd onderzocht en het bleek een relatief homogene bevolkingsgroep te zijn, ze beschikken over een typerend genetisch profiel (Cavalli-Sforza, 1994, p. 243). Dit zou vooral te wijten zijn aan het gesloten karakter van deze gemeenschap. Aan de andere kant is er wel een sterk genetisch verwantschap tussen Assyriërs, Jordaniërs, Irakezen, Libanezen, Iraniërs, Turken en Koerden. Het genetisch profiel van de Assyrische bevolking is ook onder de loep genomen door M.T. Akbari in zijn studie “Genetic Differentiation among Iranian Christian Communities”. Het is gebaseerd op 500 personen van Armeense en Assyrische origine uit zes verschillende gebieden. In het geval van de Assyriërs ging het om twee Iranese regio’s: Urmia en Tehran. Er werd vastgesteld dat vooral de Assyriërs uit de streek van Urmia genetisch homogeen gebleven zijn. Tegelijkertijd zijn er ook hier duidelijke overeenkomsten met de islamitische buurvölkeren (Akbari, 1986). Het verklaart zich enkel wanneer we ervan uitgaan dat er zich doorheen de geschiedenis vermengingen voorgedaan hebben. De bestudeerde Assyriërs zijn hoogstwaarschijnlijk niet de rechtstreekse nakomelingen van de Oude Assyriërs, het gaat eerder om etnisch gemengde oosterse christenen (Thiry, 2000, p. 45). Door bekering zijn sommigen deel gaan uitmaken van de islamitische geloofsgemeenschap, maar genetisch

is men wel verwant gebleven. Na de komst van de islam zijn de overgebleven christenen zich steeds meer gaan afzonderen (Cavalli-Sforza, 1994; Akturk, 2002; Thiry, 2002). Ze hebben zich teruggetrokken in Hakkari en Urmia en zijn zo - door de weinige etnische vermenging - geleidelijk aan genetisch “zuiver” geworden. Van etnische homogeniteit wordt gretig gebruik gemaakt binnen de Assyrisch nationalistische bewegingen om hun zuivere afkomst aan te tonen. Het is een antwoord op een van de uitdagingen waar de Assyrische gemeenschap nu voor staat (Elias, 2000). Aan de ene kant kan er gekozen worden om de nadruk te leggen op de etnisch-historische component door de religieuze verschillen af te zwakken. Ofwel kiest men voor de religieuze component en tracht elke kerk zijn eigen Blijde Boodschap in de nieuwe omgeving te verspreiden (Baumer, 2006, p.278; Ghequière, 1998, p. 60).

De interactie met de islamitische meerderheid in de regio, of het vermijden van die interactie, is een constante in de geschiedenis van de oosterse christenen. Vanaf de zevende eeuw na Chr. maakte de islam zijn opmars in de regio. Als één van de drie volkeren van het Boek werden de christenen net als de joden getolereerd, ze verkregen de Dzimmi-status (Baumer, 2006, p. 147-150). Op die manier garandeerde de staat hun veiligheid en de veiligheid van hun bezittingen, het liet hen toe binnen hun eigen gemeenschap hun geloof te beoefenen. Voor deze bescherming moesten de christenen een speciale belasting betalen, die afhing van hun beroep en hun bezittingen. Er werden hen ook een aantal beperkingen opgelegd, die afhankelijk van de periode strenger of minder streng werden nageleefd.

Met de komst van het Ottomaanse Rijk werd het grondgebied verdeeld op basis van religie, het Millet-systeem werd geïntroduceerd. De Assyriërs- waarvan niet duidelijk is of ze zich op dat moment effectief zo noemden- maakten deel uit van de Nestoriaanse millet, die officieel door de Ottomaanse sultan in 1845 werd erkend (Lewis, 2003, p. 51). De islamitische, christelijke en joodse gemeenschappen werden van elkaar gescheiden. Dit zorgde ervoor dat elke groep zich nog harder aan zijn eigen tradities vastklampte, van interactie was weinig sprake (Murre-van den Berg, 2000, p.148). Het is voor een stuk die rigiditeit die ervoor gezorgd heeft dat de christelijke minderheden hun eigenheid zo lange tijd hebben kunnen behouden. De constante confrontatie tussen de eigen groep en de meerderheidsgroep, die de meeste macht in handen had, maakte de creatie van wat Kathleen Ghequière (1998) etnische modellen van overleving noemt mogelijk. Door zich toe te leggen op handel konden de christenen de last van het verbod om bepaalde beroepen uit te oefenen, zoals openbare diensten, ontlopen. Op die manier vervulden ze hun eigen rol binnen het Ottomaanse Rijk en konden ze een zekere onafhankelijkheid staande houden.

Het zuidoosten van het huidige Turkije werd geleidelijk aan het Assyrische thuisland, omringd door de Koerdische gemeenschap (Ghequière, 1998, pp. 81-82). Beide gemeenschappen leefden geïsoleerd,

zowel cultureel als geografisch. Ze leefden op een relatief vreedzame manier samen, er ontstonden handelsovereenkomsten. Langzamerhand integreerde de Assyrische gemeenschap zich in het Koerdische clansysteem. Binnen dit systeem namen de Assyriërs een ondergeschikte rol aan ten opzichte van de Koerdische Agha om hun veiligheid te verzekeren. Handelaars en ambachtsmannen hadden in deze structuur een laag aanzien, vaardigheden waar de christenen zich op toespitsten. Ze ontwikkelden een economisch systeem dat hun als gemeenschap isoleerde, maar hun tegelijkertijd toeliet zich in een groter economisch kader te integreren. Goud- en zilver smeedwerk en textiel waren belangrijke bronnen van inkomsten.

De komst van het nationalisme in het Midden–Oosten had nefaste gevolgen voor de Assyrische gemeenschap. Na 1909 installeerde het jonge Turkse regime een agressief Turks nationalisme. Toen het Ottomaanse Rijk zijn intrede deed in de Eerste Wereldoorlog kwamen de Assyriërs in een spiraal van geweld terecht, het zal uiteindelijk tot een genocide leiden (Lewis, 2003, p. 53). Wanneer de Armeense bevolking van Oost-Turkije weigert te vechten tegen de Russen en een deel van hen zelfs meevecht mee aan de kant van de geallieerden, worden ze aanzien als collaborateurs (Gallo, 2005, pp. 522-523). Het is het begin van een gerichte slachtpartij. Deze tragedie betekent ook de ondergang van de andere christelijke minderheid in Turkije, de Assyriërs van Hakkari en Urmia. Ze hebben nog tevergeefs getracht aansluiting te zoeken bij de Russen, maar in enkele maanden is twee-derde van de Assyrische gemeenschap in het zuidoosten van Turkije en het noorden van Irak systematisch afgeslacht. Hierbij is ongeveer tachtig tot vijftig procent van de religieuze elite. De Turken hebben het bloedbad georganiseerd, maar het zijn de Koerden die ze grotendeels hebben uitgevoerd (Thiry, 2000, pp. 54-56; Baumer, 2006, pp.261-263). Vanaf dit moment is de exodus op gang gekomen. De overlevenden van de genocide zochten toevlucht in Libanon en het noorden van Irak, waar ze terecht konden in Britse vluchtelingenkampen. Door de plots grote aanwezigheid van Assyrische minderheden in Noord-Irak besloten de Britse autoriteiten de Assyrische mannen in te zetten als beschermers van de Kroon. Ze werden in milities georganiseerd – naar model van het Indische leger- en stonden in voor het verdrukken van elke vorm van revolutie tegen het Britse mandaat in Irak. Na Irakese onafhankelijkheid waren deze milities niet langer nodig en hiermee verdween de Assyrische hoop via deze weg enige vorm van autonomie te verkrijgen (Lewis, 2003, p. 54).

Het is in deze omstandigheden dat er zich onder de vluchtelingen een gevoel van nationale identiteit ontwikkelt, het idee van een Assyrische natie wordt sterker (Baumer, 2006, p.263). De Nestoriaanse patriarch Mar Shimun stond aan het hoofd van deze beweging. Hij pleitte bij de Volkerenbond voor een autonoom christelijk gebied of een millet in Noord-Irak, tevergeefs. In het net onafhankelijke Irak kregen de Assyriërs een stempel van Britse handlangers opgedrukt, dit maakte hen een gehate minderheid, die men liever kwijt dan rijk was. Mar Shimun werd door de regering uitgewezen. De Assyrische nationalistische beweging, die nooit echt een bedreiging heeft betekend door zijn kleine

omvang, werd volledig de kop ingedrukt op 7 augustus 1933. Het Irakese leger en Koerdische handlangers samen met de hulp van de lokale bevolking richtten een bloedbad aan in het dorp Simele. Volgens Assyrische bronnen lieten 3000 mensen hierbij het leven (Lewis, 2003, p. 54; Thiry, 2001, pp.59-60). De gebeurtenis heeft het collectieve geheugen van de Assyrische gemeenschap echt gebrandmerkt, het staat symbool voor alles wat hun gemeenschap doorheen de geschiedenis is aangedaan. Zeven augustus is uitgegroeid tot de Dag van de Assyrische Martelaren.

De situatie ging er niet echt op vooruit. Er waren periodes van relatieve vrede, maar onrust was nooit veraf. De Koerdenopstand (1925), de Cyprus crisis (1963-1974), de burgeroorlog in Libanon (1974-1977), de Turkse coup in 1980 hadden stuk voor stuk negatieve gevolgen voor de christelijke minderheden in Turkije (Ghequière, 1998, p. 83). Vooral na de coup van 1980 verslechterde de situatie in de regio. De Koerden worden publieke vijand nummer één voor de Turkse overheid. In tegenstelling tot de christenen hadden de Koerden geen aparte bescherming verkregen door het Verdrag van Lausanne (1923). De politiek van “verturking” zorgde ervoor dat onder het mom van het civiliseren en verbeteren (Ulker, 2005, p. 620) van minderheden hun identiteit gewoon werd genegeerd. In 1980 ontstaat de Koerdische guerrillabeweging, de P.K.K.. Sindsdien wordt er in het zuidoosten van Turkije gevochten, het heeft de druk op de christelijke dorpen in die regio enorm doen oplopen. Hun rechten als minderheid werden niet ten volle erkend. De Turkse autoriteiten konden op elk moment christelijke scholen, ziekenhuizen en kerken sluiten. Godsdienst- en taallessen waren uit den boze, “verturking” was dus een reële angst. Drijfveren voor migratie waren er genoeg.

Hassana- Turkse benaming Kösreli- vormde de verbinding tussen de Syrisch-orthodoxen van Tur Abdin in het westen en de Nestoriaanse bergstammen van Hakkari in het oosten (Thiry, 2001, pp. 91-98). Het was een weversdorp. Volgens de oosterse traditie kwam de Ark van Noach tot stilstand op de top van de Djudi berg boven Hassana, het is lang een bedevaartsoord geweest. Voor 1800 is er over Hassana niets bekend, de genocide van 1915 heeft veel verloren doen gaan. Dat maakt het moeilijk de dorpsgeschiedenis te reconstrueren, maar over het ontstaan van Hassana bestaat wel een legende. Volgens deze legende heerste er vele eeuwen geleden nog voor de tijd van de Ottomanen, een machtige vorst over de streek van Djudi, hij heette Hassan, Bei Hassan. Later toen de Assyrische christenen naar dat gebied kwamen en er een dorp stichtten kreeg het de naam van de vroegere vorst, Hassana of Hassanbeg, de plaats van Hassan. De Assyriërs die naar dat gebied kwamen waren afkomstig uit de bergen van Van en Hakkari. De legende stelt dat het zeven vaders waren, ze verdeelden het territorium onder elkaar. De namen van de stichters zijn doorheen de geschiedenis bewaard gebleven, het zijn tot vandaag de benamingen van de grote familieclans van Hassana. De clannamen gelden wel enkel voor intern gebruik, daarnaast hebben ze ook Turkse familienamen. Het stichtingsverhaal gaf ook historische rechtvaardiging voor de verdeling van de grond.

De genocide of Ferman heeft Hassana hard geslagen (Thiry, 2001, pp. 104-107). De Koerden, waar ze relatief vreedzaam mee samenleefden, hebben zich tegen hen gekeerd. Hassana werd volledig verwoest, wie in de handen van de vijand viel, liet het leven. Hassana werd een spookdorp, de overlevenden vluchtten de bergen in. Sommigen werden opgevangen in het Koerdische bergdorp Gerçulaye, ook hebben bepaalde feodale Koerdische heren het toen voor hun christelijke onderdanen opgenomen. Er bestaan nauwelijks geschreven bronnen over de gebeurtenissen in Hassana in 1915, het is dan ook moeilijk te achterhalen hoeveel doden er exact gevallen zijn, maar dat het er veel waren is duidelijk. De eersten, die de dood in werden gejaagd, waren de religieuze leiders, dit was een bewuste keuze.

Eens de rust teruggekeerd keren de overlevende Hasnaye geleidelijk terug naar hun dorp en beginnen aan de wederopbouw (Thiry, 2001, pp. 110-146). Er is weinig bekend over het leven in Hassana tussen de jaren twintig en vijftig. Toen de algemene dienstplicht na de Tweede Wereldoorlog in Turkije werd ingevoerd, nam het contact met de buitenwereld wel toe. De spanningen tussen de Turken en de Koerden in de regio bereikten een hoogtepunt. Hassana werd tegen haar wil een strategisch steunpunt en tegelijkertijd doelwit, er zijn steeds vaker incidenten en er heerst een chronisch gevoel van onveiligheid. Hier en daar beginnen mensen uit het dorp weg te trekken, eerst naar Istanbul dan Europa. In de tweede helft van de jaren tachtig volgt de grote emigratiegolf. Vanaf toen ging het snel, aan het eind van de jaren tachtig zijn er nog maar een dertigtal gezinnen overgebleven. Op 20 november 1993 werd het dorp onder dwang ontruimd, de bewoners hadden één week de tijd gekregen het dorp definitief te verlaten. Het besluit was resoluut, dit betekende het einde van Hassana, het werd militair gebied, waar de P.K.K. en het Turkse leger hun strijd verder streden.

Herbul (Tur. Aksu) is het Chaldese dorp ten oosten van Hassana, nabij de Irakese grens (www.shlama.be; <http://www.christiansofiraq.com/harbole.html>). Het ligt nabij een steenkoolmijn, die intensief wordt uitgebaat. Daarom is Herbul veel beter bereikbaar dan Hassana, het ligt aan een weg om de steenkool te transporteren. De geschiedenis van Hassana en Herbul is vrij gelijklopend. Door de genocide van 1915 raakt het dorp volledig verwoest, het duurt enkele jaren voor de overgebleven bewoners naar hun geboortedorp konden terugkeren. En net als in Hassana ligt Herbul vanaf de jaren tachtig in de oorlogszone tussen het Turkse leger en de Koerdische P.K.K. wat de aanzet tot emigratie betekent. De grootste groep vestigt zich in het Parijse Sarcelles, slechts een minderheid komt in Mechelen terecht (Teule, 2000, p.153).

Dit betekent een nieuw begin in Mechelen, volgens de Werkgroep Integratie Vluchtelingen van de Vluchtelingendienst Mechelen waren de Assyriërs de eerste vluchtelingen in Mechelen (<http://www.vluchtelingendienst.be/home/?q=node/157>). In de jaren tachtig is de toestroom begonnen, de piek was tussen '91 en '94. De wantoestanden die gaande waren in hun geboortedorpen werden ter

plaatse vastgesteld door buitenlandse –waaronder ook Belgische- waarnemers⁴, hierdoor konden ze relatief gemakkelijk politiek asiel verkrijgen. Vandaag hebben ze een vast verblijfsstatuut en de meesten zijn tot Belg genaturaliseerd.

2 Transnationale mobilisatie en identiteit

2.1 Transnationale mobilisatie

Het kader waarin dit onderzoek zich zal ontwikkelen is het kader van transnationale mobilisatie. Een dergelijk kader is slechts pertinent wanneer er binnen de Assyrische gemeenschap in Mechelen effectief sprake is van transnationale mobilisatie. Hier moet op genuanceerde wijze mee worden omgegaan en een brede definitie van het concept is noodzakelijk. Transnationale politieke mobilisatie zoals we die bijvoorbeeld herkennen bij Bartlett (2007), Casier (2010) en Guarnizo, Portes & Haller (2003) is te specifiek voor dit onderzoek. Het politieke element staat daar centraal. De wil van migranten en vluchtelingen om aan politiek te doen, om het beleid te beïnvloeden – of dit nu gaat om het beleid in het land van herkomst of in het gastland – brengt in dit geval de transnationale mobilisatie teweeg. Misschien is dit type van mobilisatie in beperkte mate wel aanwezig binnen de Assyrische gemeenschap in Mechelen, maar dit alleen is niet genoeg om het fenomeen in zijn geheel te omvatten. Elke vorm van transnationale mobilisatie wordt dus in acht genomen, zelfs de meest subtiele uitdrukking ervan.

Transnationalisme slaat meestal op aanhoudende relaties van personen, netwerken en organisaties over de grenzen van meerdere natie-staten. Dit kan gaan van informele contacten tot sterk geïnstitutionaliseerde banden (Faist, 1999, p.2). Faist stelt een typologie voor van de verschillende transnationale sociale ruimtes waar men mee te maken kan krijgen. Van de drie ruimtes die worden voorgesteld (transnationale verwantschapsrelaties, transnationale circuits en transnationale gemeenschappen) lijkt de meest toegepaste voor de Assyrische gemeenschap de transnationale gemeenschap te zijn. Het gaat dan over situaties waarin “mensen die zich verplaatsen” en “mensen die achter blijven” met elkaar verbonden zijn door sterke sociale en symbolische banden die blijven bestaan over de tijd en ruimte. Ze bestaan uit netwerken tussen landen en zijn gebaseerd op solidariteit. Faist denkt dan vooral aan diasporas. Er moet hier wel een kanttekening gemaakt worden, in het geval van de Assyrische gemeenschap afkomstig uit zuid-oost Turkije hebben we te maken met een vrij unieke situatie waarbij er praktisch geen mensen in het thuisland overblijven. Er is eigenlijk

⁴ Dit werd mij bevestigd door iemand binnen de Assyrische gemeenschap die zelf meerdere jaren als tolk bij het Hoog Commissariaat voor Vluchtelingen heeft gewerkt.

geen thuisland meer, dus er is geen interactie tussen “de mensen die zich verplaatsen” en “mensen die achter blijven”. Een sterke affiniteit met het geboortedorp, zijnde Hassana of Herbul, kan wel bestaan maar vandaag staan die dorpen leeg, het is een vrij atypische situatie. Het is specifiek voor de Assyriërs afkomstig uit deze dorpen. Bij anderen afkomstig uit Syrië, Irak, Libanon of andere gebieden in Turkije is dit anders, daar kunnen we wel spreken van een transnationale gemeenschap in de strikte zin van het woord.

De totale Assyrische bevolking zowel in het Midden-Oosten als in de diaspora wordt geschat op 3.3 miljoen (UNPO, 2009, september). Er zijn meerdere organisaties die zich op nationaal en internationaal niveau inzetten voor de Assyrische zaak. Het internet vormt een transnationale publieke sfeer waar het uitwisselen van de gezamenlijke geschiedenis, cultuur en religie over de grenzen heen mogelijk wordt, een soort van cybernatie als het ware (Bernal, 2006; Akturk, 2002). Vaak zeer emotioneel geladen, men identificeert zich met een transnationale Assyrische natie en een welbepaalde retoriek ontwikkelt zich (Glick-Schiller & Fouron, 1999). Internetsites waar de Assyrische zaak wordt verdedigd zijn er in overvloed: www.nineveh.com, www.akitube.com, www.mission-chaldéenne.org, www.ajf.nl, www.bethnahrin.nl, www.admzowaa.com, www.seyfocenter.se, www.nohra.ca, www.shlama.be, waarbij de laatste zich op Mechelen richt.

De interne verschillen binnen de gemeenschap manifesteren zich ook zeer sterk op het internet. Religieuze of historische discussies, die hoog oplopen, zijn niet zeldzaam. Dit kan fragmentatie in de hand werken (Bernal, 2006, p.175), maar niet noodzakelijk. Een belangrijk punt is dat er geen consensus moet bestaan rond wat nu precies de retoriek of de imaginair is, waarrond de gemeenschap zich schaart. Net omdat er twistpunten zijn wordt de aanwezigheid van een gezamenlijke identiteit aannemelijker (Sökefeld, 2006, p. 267). Politieke mobilisatie door het net, over het algemeen met een vreedevolle boodschap, maar in sommige gevallen duikt een iets radicalere stem toch de kop op⁵. Het organisatieniveau van deze sites is zeer verschillend, een aantal van hen beschikken over een brede achterban en internationale steun. De AUA of Assyrian Universal Alliance is hier een voorbeeld van, het werd opgericht in 1968 en “One name for one Nation, one language for one Nation, one leadership for one Nation, a homeland for our Nation” is hun streefdoel (www.aua.net). Ze zijn lid van UNPO⁶ en trachten door de afwezigheid van nationale instituties als katalysator op te treden voor iedere Assyrische beweging, wat zijn ideologie of motivatie ook moge zijn. De AUA heeft vijf regionale zetels wereldwijd, waarvan één in Europa, die zich in Nederland bevindt. Ook op Europees niveau worden de Assyrische belangen verdedigd door de lobbyorganisatie Assyria Council of Europe

⁵ Zie: <http://www.youtube.com/watch?v=YQcZW7yFZ3I&feature=related>

⁶ De UNPO (*Unrepresented Nations and Peoples Organization*) is een democratische, internationale ledenorganisatie. Het hoofdkwartier van UNPO is in Den Haag, in Nederland. Zijn leden bestaan uit inheemse mensen, bezette naties, minderheden en onafhankelijke staten of gebieden die samen strijden voor hun mensen en culturele rechten, het behouden van hun eigen omgeving, en het vinden van geweldloze oplossingen voor conflicten die hen bekommeren.

(ACE). Het is de stem van de Assyrische diaspora gemeenschap in de verschillende Europese landen. Hun financiering komt vooral van organisaties uit Zweden, Duitsland en Nederland (www.ace.eu). Nog in Zweden, meer bepaald in Sodertälje, de officieuze hoofdstad van de Assyrische gemeenschap in Europa, ligt de uitzendbasis van de twee internationale Assyrische tv-kanalen: Suryoyo Sat en Suryoyo TV.

Politiek engagement van Assyriërs in het gastland blijft momenteel nog vrij beperkt. In Zweden was er tussen 2005 en 2006 een Assyrische minister in de regering. Daar is men er ook in geslaagd, deels door Assyrisch lobbywerk, de Assyrisch-Armeense genocide officieel te laten erkennen. In Brussel zijn er aantal CDH gemeenteraadsleden met Assyrische afkomst actief, vooral in Etterbeek en Sint-Joost-ten-Node waar het grootste deel van de gemeenschap vertegenwoordigd is. In Mechelen was Dhr. Melkan Kucam, afkomstig uit Hassana, kandidaat voor de CD&V, maar hij werd niet verkozen.

Het bestaan van diverse Assyrische netwerken op nationaal en internationaal niveau kan niet ontkend worden. Sociale, financiële en politieke banden worden onderhouden, maar voor dit onderzoek ligt de focus op Mechelen. Met wat voor soort transnationale mobilisatie hebben we in Mechelen te maken? De Assyrische Mechelaars vormen een relatief grote en op het eerste zicht hechte groep. Na vele eeuwen in een afgelegen uithoek van Turkije te hebben geleefd, zijn ze nu genoodzaakt zich aan nieuwe levensomstandigheden aan te passen. De wil om als gemeenschap te overleven kan en zal hoogstwaarschijnlijk transnationale mobilisatie teweeg brengen, maar die hoeft niet noodzakelijk politiek van aard te zijn. Transnationalisme, vooral als het politiek gemotiveerd is, is meestal het initiatief van een kleine minderheid, en sterk afhankelijk van de opportuniteit die het institutionele en juridische kader van het thuis- en gastland bieden (Guarnizo et al., 2003; Ostergaard-Nielsen, 2001; Waldinger, 2008). Sommige leden van de gemeenschap zullen op de voorgrond treden, netwerken vormen en een actieve rol spelen in de maatschappij (Sökefeld, 2006, p. 268). Ze vertegenwoordigen hun gemeenschap en hangen er bewust of onbewust een subjectief beeld van op. Er ontstaat een sociale constructie die zich al dan niet over de grenzen heen verspreid. Anderen- het grootste deel- blijven op de achtergrond en ondergaan op passieve wijze het beeld dat de buitenwereld op termijn van hen vormt, maar het is niet uitgesloten dat deze “achterblijvers” ook aan transnationale mobilisatie doen, het drukt zich enkel op subtielere wijze uit.

Niet enkel het politieke veld telt bij de studie van transnationalisme, de sociale kant en het belang van identiteit mag niet vergeten worden. Deze factoren kunnen een groot deel van de transnationale activiteiten verklaren, in sommige gevallen zelfs meer dan de politieke factoren (Al-Ali, Black & Koser, 2001). We moeten beseffen dat een transnationale gemeenschap niet altijd een hoge frequentie aan transnationale contacten vraagt. Het transnationale karakter van een gemeenschap kan ook puur symbolisch zijn (Sökefeld, 2006, p. 268). Zeker wanneer we transnationale mobilisatie binnen een breed analysekader zien, speelt identiteit een cruciale rol.

2.2 Identiteit

Vooraleer er transnationale mobilisatie kan zijn, in welke vorm dan ook, moet er sprake zijn van een gezamenlijke identiteit. Een groep of gemeenschap maakt zich een identiteit eigen. Het is een constructie gebaseerd op ideeën en tradities, die zich aanpassen en heruitvinden naargelang de omgeving evolueert (Hale aangehaald in van Londen & de Ruijter, 1999, p.69). Identiteit is niet constant, de manier waarop een gemeenschap zich identificeert kan evolueren doorheen de tijd, dit kan progressief gebeuren of veroorzaakt worden door bepaalde belangrijke “events” (Sökefeld, 2006, p. 270). Manipulatie van de gezamenlijke identiteit is niet uitgesloten, het gaat om emotionele verbanden, die aantrekking tussen de leden van een gemeenschap als gevolg hebben (van Londen & de Ruijter, 1999, p.70). Die aantrekking is meestal gebaseerd op een imaginair. Anderson (1983) had het hier al veel eerder over met zijn “imagined communities” weliswaar binnen een nationaal kader. Hij definieert een natie als een imaginaire politieke gemeenschap. Het imaginaire element staat centraal. Binnen een natie, zelfs al is die erg klein, is het onmogelijk dat alle leden van deze natie elkaar kennen, maar toch hebben ze allen het gevoel deel uit te maken van een welbepaalde gemeenschap. Het principe blijft hetzelfde, ook al gaat het niet noodzakelijk om een natie: een gezamenlijke religie, sociale klasse, taal of geschiedenis kunnen op zich al voldoende zijn om de bovengenoemde solidariteit- die op zijn beurt een zekere imaginair met zich meebrengt- op te wekken. Door een sterke imaginair die leeft binnen een gemeenschap worden mensen verenigd, zelfs indien ze geografisch van elkaar verspreid zijn. Ze hebben het gevoel een gezamenlijke geschiedenis te delen. Gezamenlijke herinneringen van het originele thuisland zijn dagdagelijks aanwezig in hun nieuwe leefwereld. Het idee van het thuisland is een van de sterkste symbolen die het samenhorigheidsgevoel binnen de gemeenschap versterken. Zelfs wanneer het thuisland niet enkel door afstand is onttrokken aan van de gemeenschap, maar dat het eigenlijke voortbestaan van deze plek in vraag wordt gesteld blijft de “imaginair” die men ervan heeft gevormd zeer sterk (Peters aangehaald in Gupta & Ferguson, 1999, p.11). Het gaat niet meer om de plek op zich, maar om de herinnering die erbij wordt opgewekt. We spreken niet langer van Anderson’s “imagined communities” maar van wat Sökefeld “imagined transnational communities” noemt.

Een imaginair is geen fictief gegeven, omdat ze een reëel effect op de samenleving heeft. Interne conflicten en contradicties kunnen binnen een gemeenschap ontstaan, nieuwe groepen zien het daglicht, of groepen die reeds bestonden verkrijgen meer zeggingschap en stellen de heersende imaginair in vraag. Dit proces kan het gevoel van een gezamenlijke identiteit doen afnemen of net versterken. Buitenstaanders zullen de gemeenschap hierdoor anders gaan waarnemen. Dit kan op zijn beurt nieuwe sociale en politieke evoluties afdwingen waardoor de nieuw gevormde imaginair aan verdere evoluties wordt onderworpen. Het idee dat rond en binnen een gemeenschap leeft, is dus alles behalve permanent zowel voor in –als outsiders (Sökefeld, 2006, pp. 279-280). Het gaat niet om een

statisch gegeven, het is dus ook mogelijk dat meerdere imaginairs binnen eenzelfde gemeenschap naast elkaar bestaan, Sökefeld heeft het dan over “contradicting imaginations of the diasporic community”. Het gaat om complexe sociale fenomenen, waarin verschillende dynamieken zich manifesteren, die zich moeilijk laten analyseren.

De interactie met de anderen, met buitenstaanders is essentieel in het vormen van grenzen naar buiten toe, maar het belang van het identiteitsgevoel binnen de groep zelf is net zo belangrijk zo niet nog belangrijker. De studie van Benda-Beckman & Verkuyten (aangehaald in van Londen & de Ruijter, 1999, p. 71) toont aan dat het bestaan van grenzen tussen de verschillende gemeenschappen binnen een samenleving niet noodzakelijk wil zeggen dat de ene het bestaan van de ander als een prioriteit ziet voor het voortbestaan van zijn eigen groep. Oppositie tussen verschillende gemeenschappen kan het identiteitsgevoel binnenin versterken, maar dit gevoel kan net zo sterk zijn zonder het bestaan van een andere groep. Interne identificatie kan dus veel geprononceerder en explicieter zijn dan externe differentiatie (van Londen & de Ruijter, 1999, pp.71-73). Door migratie en voor een groot stuk ook door de nieuwe media lijkt het interactieproces waarbij de grenzen tussen verschillende groepen tot stand komen, veel complexer te zijn geworden. Gemeenschappen die vroeger niets met elkaar te maken hadden wonen nu in dezelfde straat. Ontwikkelingen, of ze nu van politieke, religieuze of culturele aard zijn, die vroeger gebonden waren aan een welbepaalde regio verspreiden zich nu met een ongekennde snelheid over de rest van de wereld. Deze evolutie binnen onze samenleving creëert de nood voor het vormen van nieuwe identiteiten: bepaalde grenzen verdwijnen, maar andere worden met veel meer drang verdedigd. Diversiteit groeit en de reeds bestaande ambiguïteit neemt toe. Dit leidt tot conflict maar evenwel tot nieuwgevonden evenwicht.

Er zijn steeds meer mensen die dubbele levens leiden (Portes, Guarnizo & Landolt, 1999, p. 217), ze spreken twee talen, voelen zich in twee landen thuis,...Bernal (2006) spreekt van een schizofrene identiteit, het individu kan zich in twee of zelfs meer identiteiten terugvinden. Binnen eenzelfde gemeenschap kunnen er op het niveau van het individu verschillende identiteiten aanwezig zijn. Zichtbaarheid krijgt hierdoor een centrale rol, de groep moet homogeen lijken al komt dit niet met de realiteit overeen (van Londen & de Ruijter, 1999, p. 76). Elk individu maakt deel uit van verschillende sociale eenheden: de mensheid, een continent, een natie, een etnische groep, een cultuur, een religie, een familie enzovoort. Het is onvermijdbaar dat sommige belangrijker zijn dan andere en dit is voor elk individu anders. Het is een dynamisch proces. Naargelang de context zal een individu zich meer identificeren met één of meerdere van de verschillende facetten, waaruit zijn identiteit is opgebouwd. Binnen een dergelijk identificatieproces wordt er een in-group en een out-group gecreëerd. Zich identificeren met een gemeenschap is dus vooral een proces van zingeving. De sociale omgeving wordt gevormd door zichzelf en anderen een plaats te geven binnen een welbepaalde categorie. Kenmerkend hieraan is dat individuen niet langer worden omschreven aan de hand van hun unieke,

persoonlijke karaktertrekken, wat telt zijn de algemene eigenschappen die aan alle leden van de categorie worden toegeschreven (Snauwaert, Vanbeselaere, Duriez, Boen & Hutsebaut, 1999, pp. 136-137). Leden worden als het ware gedepersonaliseerd. De eigenschappen zijn verbonden aan het beeld dat men van een gemeenschap heeft en het beeld dat de leden er zelf van hebben. Dit beeld is in beide gevallen vaak nogal stereotiep en meestal stabiel in de tijd. Een verklaring hiervoor is te vinden in het behoudsgezinde karakter van de gemeenschap zelf en de omringende gemeenschappen. Het zijn “social learning mechanisms” die het voortbestaan ervan garanderen. Een imaginair zoals een gezamenlijke geschiedenis is de ideale basis voor een gemeenschap om diverse gedragscodes uit te putten: wij gedragen ons zus of zo omdat onze voorouders dit ook al deden, wij zijn altijd al anders dan de anderen geweest. Het geeft ook meteen meer legitimiteit aan dergelijke gedragingen. Het maakt de band tussen de individuen binnen de in-group heel sterk, Roosens (aangehaald in Snauwaert et al., 1999, p.133) gebruikt hiervoor de “family-origin metaphor”: het is net of je deel uitmaakt van een groot gezin. Het verklaart ook waarom er zoveel belang aan effectieve familiebanden wordt gehecht, verplichtingen tegenover familie krijgen een essentiële plek (Glick-Schiller & Fouron, 1999, pp. 341-342).

De depersonalisering doet zich zowel binnen de in-groep als in de out-groep voor, met het verschil dat de out-groep vaak nog homogener dan de in-groep wordt voorgesteld. Er ontstaan stereotiepen zowel over de in-groep als over de out-groep, met het verschil dat de eerste meestal positief van aard zijn en de tweede over het algemeen eerder negatief. We gaan onze eigen groep als beter aanzien dan mogelijk andere groepen (Snauwaert et al., 1999, p. 138). Hieruit volgt dat dominante groepen in een samenleving erin slagen zichzelf op positieve wijze van de anderen te onderscheiden. Minderheidsgroepen zijn ontvankelijk om in een negatieve positie te worden geduwd. De vraag is hoe zij hierop reageren.

Als een etnische groep zich in een minderheidspositie bevindt, betekent dit een gevaar voor de sociale identiteit van haar leden. Ze moeten leren omgaan met een lage sociale status. De manier waarop zij dit doen hangt volgens Snauwaert (et al., 1999) af van tot welke generatie migranten zij behoren. In het geval van de eerste generatie ligt het referentiepunt vooral in het land van herkomst. Ze vergelijken hun sociaal-economische situatie niet met bijvoorbeeld de Belg, maar met degenen die nog steeds in het thuisland vertoeven. In een dergelijke vergelijking doen ze het in de meeste gevallen relatief goed. Er bestaat geen directe drang om de huidige situatie te veranderen, de verbondenheid met het verleden blijft dus erg sterk. Familie, religie en traditie spelen een belangrijke rol binnen de sociale netwerken van eerste generatie migranten. Deze situatie verandert bij de tweede generatie migranten. Hun referentiepunt is niet langer het land van herkomst. Zij maken geen direct onderscheid meer tussen zichzelf en de leden van de dominante etnische groepen binnen de samenleving (zijnde de Belg, de Nederlander,...). Ze bevinden zich echter in een lagere sociale positie. Dit creëert frustraties. Ze voelen

zich als groep niet geaccepteerd door de dominerende samenleving (Sanuwaert et al., 1999, pp. 142-145). Degene die door individuele mobiliteit zijn sociale positie kan verbeteren zal niet noodzakelijk de eigen groep achterlaten. Meestal gaat het om een combinatie tussen integratie in het publieke leven en behoud van de eigen cultuur in de private sfeer. Deels valt dit te verklaren door de wil om nog steeds al een lid van de eigen groep te worden aanvaard. Bepaalde basisnormen moeten nog steeds in acht genomen worden. Het is vooral de eerste generatie die hier veel belang aan hecht en de tweede generatie tracht het juiste evenwicht te vinden dat hun toelaat zowel in de dominerende groep als in de minderheidsgroep als acceptabel te worden aanzien.

3 Onderzoekdesign en methodes

3.1 Steekproef

Om na te gaan hoe de Assyrische gemeenschap in Mechelen tracht te overleven, welke overlevingsstrategieën zij toepassen, en wat voor transnationale mobilisatie dit teweeg brengt, voer ik een kwalitatief onderzoek uit. Het is hier de bedoeling aan de hand van interviews en observatie meer te weten te komen over wat het voor hen precies betekent Assyriër te zijn in Mechelen en voor hoeverre er beroep wordt gedaan op transnationale mobilisatie om hun voortbestaan te garanderen.

Met Assyrische gemeenschap bedoel ik dus zowel de Nestorianen, de Chaldeeërs, de Syrisch-orthodoxen en de protestanten, behalve indien anders gespecificeerd. In deze studie wordt er vooral met Chaldeeërs en Nestorianen gesproken omdat zij de meerderheidsgroep vormen in Mechelen, daarnaast ook met en protestanten. De Syrisch-orthodoxen komen niet aan bod gewoon omdat er in Mechelen maar weinig zijn. In Hassana was dit maar een zeer kleine minderheid en in Herbul kwamen ze niet voor (Hulsman, 1989). De Syrisch-orthodoxen, die zich in België bevinden, verblijven vooral in Brussel. Het gaat in mijn onderzoek zowel om gezinnen afkomstig uit Hassana als Herbul. Met Assyriërs afkomstig uit de naburige dorpen Bepin en Geznakh heb ik niet gesproken, omdat dit hooguit over twintig gezinnen gaat.

Voor dit onderzoek heb ik beroep gedaan op de sneeuwbalsteekproef (Mortelmans, 2009, p.155), omdat we in eerste instantie niet beschikten over een duidelijk overzicht van wie betrouwbare informatie kon leveren. De Assyrische gemeenschap was me vooralsnog onbekend. Dhr. August Thiry was de eerste referentie. Hij kende de gemeenschap vrij goed en dat heeft het mogelijk gemaakt contacten binnen de gemeenschap te leggen. Eenmaal de bal aan het rollen ging was het niet zo moeilijk steeds nieuwe contacten te vinden. De bereidheid om te praten was groot, iedereen kende nog wel iemand anders die graag wou participeren. Het is een heel toegankelijke gemeenschap, de meeste

dingen zijn bespreekbaar, er is weinig achterdocht. Het risico bij de sneeuwbalsteekproef is om in hetzelfde circuit vast te lopen en hierdoor maar halve waarheden te verkrijgen. Bij de Assyriërs in Mechelen kent iedereen iedereen en dat maakt het soms extra moeilijk. Je wordt vaak doorverwezen naar een familielid of een goede vriend waarbij de kans groot is dat je nog eens ongeveer hetzelfde verhaal te horen krijgt. Het was dan ook noodzakelijk een zekere heterogeniteit te zoeken. Het gaat hier dan niet alleen om geslachtsverschillen. Er is getracht zoveel mogelijk interne verschillen in het onderzoek te integreren, met het doel de mogelijke spanningsvelden die in Mechelen aanwezig zijn bloot te leggen. Omdat de initiële kennis over deze gemeenschap vrij klein was en dergelijke spanningsvelden niet altijd aan de oppervlakte drijven, heb ik gekozen een zo uiteenlopend mogelijke groep mensen te interviewen.

Er waren geen strakke vooropgestelde criteria, een zeker pragmatisme was zeker aan de orde. Het gaat om een kleinschalig thesisonderzoek, met beperkte middelen en tijd. Ik wou een zekere variatie binnen de steekproef behouden ondanks de kleinschaligheid van het onderzoek. Dit heeft als nadeel dat er steeds maar één of twee cases zijn die aan dezelfde criteria voldoen. De enige gemeenschappelijke deler is hun Assyrische identiteit en hun verblijf in Mechelen. Het gevaar is dat bepaalde aspecten onderbelicht blijven, maar in het omgekeerde geval – kiezen voor een zo'n groot mogelijke homogeniteit van de steekproef- zou dit ook het geval kunnen zijn.

Het taalprobleem heeft me parten gespeeld, zeker bij de oudere Assyriërs. Deze beperking heeft de keuze van de cases beïnvloed. Aangezien een tolk niet één van de opties was -soms vertaalde een familielid wel een paar zinnestukjes, maar niet voldoende om daar een volledig interview uit af te leiden- zijn de meesten geïnterviewden relatief jong. Van de tien geïnterviewden zijn er slechts twee boven de veertig, waarvan één Franstalig.

Naast de tien interviews binnen de Assyrische gemeenschap zelf is er ook gesproken met vijf buitenstaanders, die de gemeenschap relatief goed kennen. Het gaat in de eerste plaats om Dhr. Thiry die me in de gemeenschap heeft geïntroduceerd en door zijn eigen onderzoek beschikt over de nodige kennis. Hiernaast heb ik gesproken met de Dienst Diversiteit Mechelen, de sociaal culturele beweging Kerkwerk Multicultureel Samenleven (KMS), de vzw Prisma, en de vzw De Nieuwe Weg. Het zijn alle organisaties of organen die in nauw contact staan met de Assyrische gemeenschap in Mechelen, ze bieden hen bepaalde diensten aan en trachten hen als doelgroep te bereiken. De interactie tussen hen en de Assyrische gemeenschap rechtvaardigt de keuze om hen in het onderzoek te integreren. Het risico om steeds op hetzelfde promopraatje te stuiten binnen de gemeenschap zelf, heeft mij er toe aangezet om buitenstaanders die de Assyriërs in Mechelen relatief goed kennen aan het woord te laten. Het heeft mij ook toegelaten contacten te verkrijgen die anders via de sneeuwbalsteekproef binnen de gemeenschap aan mij zouden voorbij gegaan zijn.

3.2 Procedure, Materiaal en Opzet

Voor het veldonderzoek heb ik me zowel op observatie als op interviews gebaseerd. Het is de bedoeling om op een korte tijdsperiode toch een zo'n gedetailleerd mogelijk beeld van de Assyrische gemeenschap in Mechelen te krijgen.

3.2.1 Interviews

Het gaat om semi-gestructureerde interviews, we werken met een topiclijst waarin de onderwerpen staan die besproken moeten worden (Baarda, de Goede & Teunissen, 2005, p.121). Deze topiclijst dient als leidraad voor het gesprek, de interviewer geeft enkel de grote lijnen aan. De respondent krijgt aldus de gelegenheid om zelf elementen aan te brengen en de accenten te leggen, waar hij dat nodig acht. Het zijn individuele face-to-face gesprekken waar geen vooropgestelde tijd op staat. De duur van de gesprekken varieert tussen de 55 minuten en 2 uur 30 minuten. Individuele verhalen staan centraal, ze kunnen elk hun eigen wending nemen, de prioriteiten zijn in elk interview anders. Het komt neer op een postmoderne aanpak, waar je je zo flexibel mogelijk moet opstellen (Mortelmans, 2009, pp. 211-214). Het doel is om diepte te krijgen in het verhaal van de respondent. Het is een uitdaging, zeker als onervaren onderzoekster, om er voor te zorgen dat je door de aanwezige flexibiliteit niet volledig van de kern van de zaak afdwaalt. Een verhaal is nooit de exacte weergave van bepaalde ervaringen, ieder geeft hieraan zijn eigen interpretatie maar het is net die subjectieve interpretatie die me interesseert (Elliott, 2005, pp. 19-24). De deelnemers voelen zich meer op hun gemak om zich op bepaalde details toe te spitsen en in hun eigen vocabularium hun levenservaringen te beschrijven.

Het gaat niet echt om biografische interviews (Mortelmans, 2009, p.209), want de klemtoon ligt niet in het verleden. Echter om een volledig beeld te krijgen, zeker bij de iets oudere respondenten, zijn referenties naar de cultuur van vroeger in Turkije, de leefgewoonten toen en het verschil met nu fundamenteel. Het vooropgestelde doel was niet om levensverhalen – de zogenoemde *lifestories* (Atkinson, 1998; Riessmann, 1993; Goodley, Lawthom, Clough & Moore, 2004) te verkrijgen, maar mensen keren vaak terug naar hun verleden om iets duidelijk te maken, ze vertellen anekdotes, maken een keuze om bepaalde levenservaringen te delen. Binnen de “*lifestory method*” is een levensverhaal “een verhaal dat een persoon over zijn leven wil vertellen, zo compleet en eerlijk mogelijk, wat de persoon er zich nog van herinnert en wat hij of zij met een ander wil delen, meestal binnen het kader van een geleid interview [...] het kan gaan van de geboorte tot het heden of zelfs ervoor of erna, inclusief belangrijke gebeurtenissen, ervaringen en gevoelens van een mensenleven” (Atkinson, 1998, p.125). In dit onderzoek vroegen we niet aan de respondenten ons hun levensverhaal te vertellen, het ging om een specifiek aspect, hun Assyrische identiteit. Bij sommigen is dit allesomvattender dan bij anderen. De ene begint bijna een monoloog en domineert het gesprek volledig, de andere heeft wat meer aanmoediging nodig en bestaat de angst woorden in de mond te leggen. De belangrijkste pijler is

de respondent alle kansen te geven zijn verhaal te vertellen zoals hij of zij dat kiest te doen. Dit houdt, zoals reeds gezegd, bepaalde risico's in, om deze risico's tot een minimum te herleiden doe ik beroep op een topiclijst (Mortelmans, 2009, pp.217-218). Ik heb me op de volgende topiclijst gebaseerd:

Introductie en toestemming

- 1. Assyrische identiteit (in Hassana, Herbul/ in Mechelen) -> religie, taal, geschiedenis,...**
- 2. Migratie naar België**
 - 2.1. Eerste generatie: reden van het vertrek, waarom België/Mechelen, wens om terug te keren**
 - 2.2. Tweede of derde generatie: houding ten opzichte van migratie**
- 3. Gezamenlijke geschiedenis /Onderdrukt volk in Turkije, impact hiervan in Mechelen**
- 4. Leven in België**
 - 4.1. Binnen de eigen gemeenschap/clan/familie/geloofsgemeenschap -> eenheidsgevoel (over de grenzen heen)**
 - 4.2. Interactie met de andere gemeenschappen (Vlamingen, Marokkanen, Turken, Koerden/ moslims, katholieken, christenen), hoe kijken zij naar U en omgekeerd. Omgaan met nieuwe normen**
- 5. Toekomst voor de Assyrische gemeenschap -> behouden van het traditionele rollenpatroon. Angst om de identiteit te verliezen -> overlevingsstrategieën**
- 6. Frustraties/problemen binnen de gemeenschap. Kansen. Realisaties**
- 7. Volk zonder staat -> Assyrisch nationalisme, activisme: wens naar een onafhankelijke Assyrische staat. Politiek engagement (Belgie/Turkije)**
- 8. Assyriërs in de wereld: welk type contact (internet, remittances, reizen)**

Bedanking en afscheid

Het gaat hier om een lijst van onderwerpen die tijdens het interview aan bod moeten komen, een vaste volgorde is niet essentieel. Spontaniteit is wenselijk. Dit kan echter achteraf voor moeilijke analyses zorgen, bepaalde nuanceverschillen zijn onvermijdelijk, omdat de vraag niet steeds op dezelfde manier wordt gesteld. Zeker in een latere fase van het onderzoek kan het voor problemen zorgen.

Door de losse manier van ondervragen was het met momenten een uitdaging een gepaste afstand tussen mij en de respondent te bewaren. Soms begon het interview meer op een gezellige babbel te lijken. Het was vooral een probleem wanneer het ging om respondenten die ongeveer mijn leeftijd hadden, zeker als het ging om iets persoonlijker vragen. Het gesprek werd dan iets intiëmer en je merkte dat terwijl jij bepaalde dingen over hen wou te weten komen in naam van de wetenschap, zij

ook nieuwsgierig naar jouw verhaal waren. “Heb je een vriend?”, “Hou oud ben je precies?”, “Ben je gelovig?”, “Zijn je ouders gescheiden?”, het waren geen ongewone vragen.

Taal bracht ook zekere moeilijkheden met zich mee, vooral bij de iets ouderen. Er moet rekening gehouden worden met de manier waarop iets gezegd wordt, maar dit wordt problematisch wanneer het interview verloopt in gebrekkig Nederlands. De respondent vindt het juiste woord niet, hij of zij is moeilijk verstaanbaar of de gestelde vraag wordt verkeerd begrepen. Van de toon en de intonatie valt veel af te leiden, maar uiteindelijk gaat het in dit onderzoek vooral om de inhoud, om wat er precies gezegd wordt. Tien van de interviews zijn opgenomen, in de andere gevallen niet omdat de MP3 het op jammere wijze liet afweten.

Normaal worden interviews uitgeschreven via het *Verbatim*-principe. Volgens dit principe worden de gesprekken woordelijk uitgeschreven zoals ze op de geluidsband staan, er mag niets aan het origineel veranderd worden. Transcripts behoren grammaticale fouten, verkeerde zinsconstructies, tussenwoordjes en paralinguïstisch gedrag te bevatten (Mortelmans, 2009, pp. 264-266). Er is echter één belangrijke “maar”, want de interviewtranscripten vormen de basis van het kwalitatief analysemateriaal. Als een respondent zeer uitgesproken dialect spreekt of zoals in mijn geval gebrekkig Nederlands moet er afgewogen worden hoe ver er gegaan wordt in het letterlijk uittypen van de interviews. Het niveau van Nederlands van de respondent is niet echt van belang voor het onderzoek. De fonetische transcripties die nodig zouden zijn om trouw te blijven aan het *Verbatim*-principe zouden de analyse enorm bemoeilijken. De interviews zijn zo getrouw mogelijk uitgeschreven, maar er is wel gekozen, ten bate van de analyse, een zeker niveau van Algemeen Nederlands te bewaren.

Bij de aanvang van elk interview werd aan de respondent uitgelegd dat het interview opgenomen werd en later uitgeschreven en dat de gegevens gebruikt zouden worden als analysemateriaal voor mijn onderzoek. Geen van de ondervraagden had hier bezwaar tegen, zij waren zelfs eerder enthousiast.

3.2.2 Observatie

Naast interviews is observatie een belangrijk onderdeel van het veldonderzoek (Mortelmans, 2009; Baarde, de Goede & Teunissen, 2005). Tijdens de interviews heb ik me gebaseerd op een topiclijst, bij het observatiegedeelte ben ik blanco het veld ingegaan. Het is open, vrije observatie, ik ben te werk gegaan met weinig voorkennis. Het doel is de situatie te beschrijven zoals die zich voordoet en in een later stadium tot bepaalde interpretaties te komen.

Het gaat om participerende observatie behalve in de gevallen dat het ging om het observeren van video-opnames van trouwplechtigheden of de website Shlama. We onderscheiden de volgende participerende observaties: Bezoek aan de Assyrische mis op zondag, Assyrisch trouwfeest in

Roeselare, begrafenis van een oude man uit Hassana, Haflat (soort van Assyrisch dansfeest voor jongeren) op Pasen en Conferentie over de erkenning van de Assyrisch-Armeense genocide in het Europees parlement. Na elke observatie werden de resultaten zo snel mogelijk neergeschreven in veldnota's -meestal meteen erna in de auto- om zo weinig mogelijk informatie verloren te laten gaan. Als onderzoeker kan je tijdens de observatie verschillende rollen aannemen. In het ideale geval kan je een volledige participant worden dan neem je deel aan het dagelijkse leven en is niemand op de hoogte van je functie als onderzoeker. Dit is moeilijk haalbaar als buitenstaander. Het is de bedoeling dat de bestaande situatie door de aanwezigheid van de onderzoeker zo min mogelijk wordt verstoord. In dit onderzoek ligt de rol van de onderzoeker tussen participant als observator en observator als participant (Mortelmans, 2009, p. 289). De betrokkenen waren op de hoogte wie de onderzoekster was en wat ze precies kwam doen. Er was niet echt sprake van intensieve participatie omdat Mechelen niet achter de deur ligt en je gebonden blijft aan een zekere tijdspanne maar het voordeel binnen de Assyrische gemeenschap is dat iedereen iedereen kent en je dus vrij snel geïntroduceerd bent. Je blijft natuurlijk wel een buitenstaander en moeilijk waarneembare verdedigingsmechanismen zullen zeker aanwezig zijn, maar toch heb je het gevoel dat er een zekere openheid bestaat. Je wordt makkelijk in de groep opgenomen, uitgenodigd voor verschillende events, bepaalde roddels en weetjes komen je ter ore. Het zijn oppervlakkige contacten, het is niet mogelijk in een periode van zes maanden een ware vertrouwensband op te bouwen, maar toch is meer boven komen drijven dan informatie van puur publiek karakter.

3.2.3 Analyse

Na het verzamelen en het uitschrijven van het onderzoeksmateriaal kon de analysefase van start gaan. Om het materiaal op een zo gestructureerd mogelijke manier te analyseren, heb ik beroep gedaan op het kwalitatieve onderzoekssoftwareprogramma QSR XSight 2. Ik heb dit programma voor de interviewtranscripten van de Assyrische respondenten gebruikt. Het heeft het geheel een stuk overzichtelijker gemaakt. Aan de hand van de topiclijst heb ik een aantal labels opgesteld, afgeleid van de thema's die in de verschillende interviews terugkwamen. Elk transcript is opgedeeld in fragmenten en ieder fragment wordt weergegeven door één of meer labels die een samenvatting van dat fragment vormen (Baarda, de Goede & Teunissen, 2005, p.309). In de beschrijving van de resultaten heb ik een aantal van de labels samengevoegd om mogelijke repetitie te vermijden en tot een waardevoller geheel te komen. Op bladzijde 27 is een printscreen van het QSR XSight 2 programma weergegeven: onder headings de lijst met hoofdthema's en onderverdeling in labels. Commentaries toont de delen uit het interview die bij betreffend label passen. Bladzijde 28 toont meer in concreto hoe men met dit programma te werk gaat. De interviewtranscripten van de zogenoemde "buitenstaanders" en de observatieverslagen heb ik manueel ontleed, omdat de aard van deze materie heel anders is en vooral als doel heeft de interviews van de Assyrische respondenten beter te kaderen.

Analyse Interviews.xsp - XSight

File Edit View Go Project Analysis Framework Commentary Tools Window Help

New [Icons]

View Commentaries By Sample and Headin

Analysis Frameworks

Analyse Interviews

Samples	Headings	Commentaries
<< Overall >> repondent 1 repondent 2 repondent 3 repondent 4 repondent 5 repondent 6 repondent 7 repondent 8 repondent 9 repondent 10	<< Overall >> Identiteit religie kerk belang van de priester geloof verschillende geloofstromingen taal sureth nederlands geschiedenis nationaal-etnisch verleden religieus verleden verleden Hassana verleden Herbul Groepsverbanden familie clan dorp (geloofs)gemeenschap over de grenzen heen (transnational) Migratie naar Mechelen 1ste generatie 2de generatie Leven in Mechelen Interactie met andere (geloofs)gemeens Belgen/Vlamingen -> cultuurschok Marokkanen Turken/Koerden Moslims Katholieken/Protestanten -> niet Ass Toekomst in Mechelen Angst om identiteit te verliezen/overleve Frustraties	Verschil tussen protestanten en niet protestanten maakt voor de mensen in ons dorp niet zoveel uit. Er zijn drie verschillende geloofstromingen. Er zijn gemengde huwelijken tussen die verschillende groepen. Omdat er ons dorp die verschillende geloofsgemeenschappen waren bestaat er een grote tolerantie. In sommige andere dorpen is enkel de chaldeese kerk aanwezig en de mensen afkomstig uit deze dorpen staan minder positief ten opzichte van protestanten bijvoorbeeld. Zelfs hier blijft dat sterk aanwezig. Hier hebben we meer contact met die mensen dan vroeger. En bij hun merk je wel hostiliteit die zien protestanten bijna hetzelfde als moslims. Het is gewoon ja het priesterschap is niet hetzelfde. De dopen verlopen anders, die verschillen zorgen voor conflict. Ze liden zich zeer direct, maar het eerder de discours dan de praxis. Het probleem is het volk is Assyrisch maar er zijn verschillende geloofstromingen. Identiteit is hier sterk mee verbonden. Geloof wordt bijna een soort van nationalisme, ze maken van hun geloof eigenlijk een nationaliteit en dat is het probleem. Ik kan moeilijk zeggen ik ben protestant in plaats van Belg of Assyrier. Het probleem bij ons is dat wij niet echt een eenheid hebben. Zelfs geen eenheid in taal, je hebt Arabische varianten, en eerder Turkse varianten van het Aramees. Ok we begrijpen elkaar wel maar bijvoorbeeld het West-aramees en het Oost-aramees dat is zoals Duits en Nederlands. Dan is het echt moeilijk. We noemen ons wel Assyriers, Suryani of Suryoye maar er is geen eenheid in taal laat staan in geloofstroming. Er is niemand die de andere erkend ook. De groep die naar Protestantse kerken gaat is heel klein maar de groep met Protestantse gedachten is heel groot. Bijvoorbeeld bij de katholieken als er iemand dood is dan kan je een mis aan hem opdragen. Bij protestanten kan dat niet en heel het volk weet dat kan niet maar toch doen ze het. We zouden het kunnen hebben als elk gezin 1000 Euro per jaar, dat valt mee en als we dat twee jaar zouden kunnen volhouden zouden we heel wat kunnen opbrengen. Maar als ze niet willen, we kunnen niet rekenen op het volk. Dan zeggen zij het is een vrijwillige bijdrage dus de ene zegt ik geef 50 punt, de andere zegt ik geef 5000. Via de kerk ja maar dat is niet het probleem, hier heb je zoveel kerken. Daar hebben ze maar één kerk de Chaldeese kerk en het is de kerk ook die het organiseert maar wij kunnen het niet wegens wij zijn protestant, anderen zijn getuigen van Yehova, dat vind ik wel erg maar kom. Nee getuigen van Yehova zeggen van wij zijn christen, daar komen ze mee, het is te zien hoe je het aanpakt. Al is het een totaal nieuw geloof als je zegt christus is mijn redder. De mensen zijn niet zo geschoold dus ja. Ze komen langs en die mensen zijn lief, ze komen ook met hun eigen gezin, ze zoeken goede contacten. En ze praten alleen maar over God dus ja. Getuigen van Yehova hebben wel een heel mooie groepssamenhang dus het zijn echt allemaal broeders en zusters van mekaar, ze vormen een groot gezin. Het enige nadeel is, voor ons dan, dus wat de theologie betreft zeg maar is dat zij niet geloven dat Jezus God is, terwijl al de rest dat wel doet. Dat is eigenlijk het enige echte grote verschil. Jezus is niet God, hij is de zoon van God, de eerste schepping maar niet God zelf. Dat is het grootste verschil. Qua praktijk zijn ze nogal op het Oud Testament gericht dus. Bijvoorbeeld ze mogen geen bloed van anderen aannemen, geen varkensvlees. De protestanten eten het niet, ik ben wel protestant maar ik ben een van de weinige. Ik zie me zelf niet als protestant, ik ben gewoon christen, dat is ook niet erg. Ik zie elke zondag naar de...

10 of 707 commentaries

Google [Icons] bib.doc - Microsoft... thesis.doc - Microso... Analyse Interviews.x... Qsight.doc - Micros...

Analyse Interviews.xsp - XSight

File Edit View Go Project Analysis Framework Commentary Tools Window Help

New [Icons]

View Commentaries By Sample and Headin

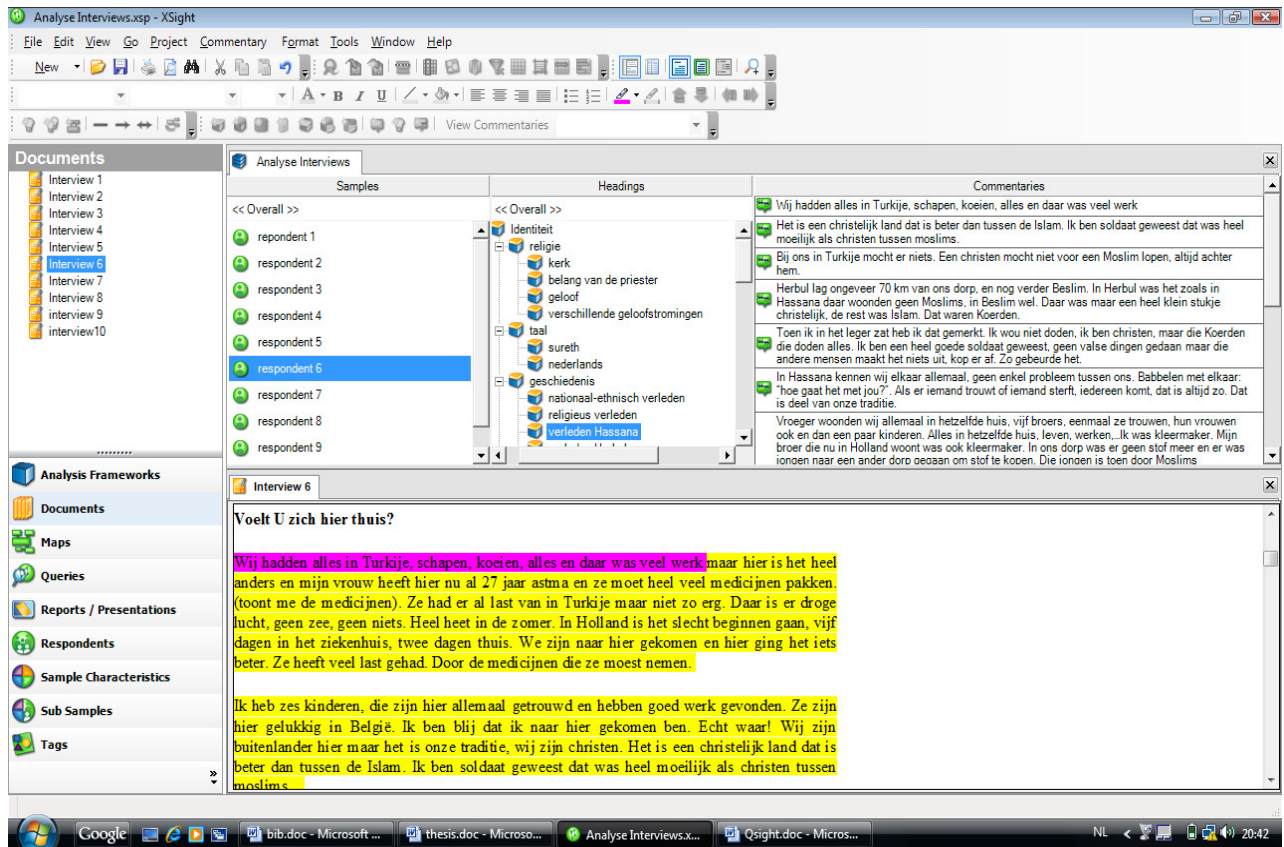
Analysis Frameworks

Analyse Interviews

Samples	Headings	Commentaries
<< Overall >> repondent 1 repondent 2 repondent 3 repondent 4 repondent 5 repondent 6 repondent 7 repondent 8 repondent 9 repondent 10	<< Overall >> verleden Hassana verleden Herbul Groepsverbanden familie clan dorp (geloofs)gemeenschap over de grenzen heen (transnational) Migratie naar Mechelen 1ste generatie 2de generatie Leven in Mechelen Interactie met andere (geloofs)gemeens Belgen/Vlamingen -> cultuurschok Marokkanen Turken/Koerden Moslims Katholieken/Protestanten -> niet Ass Toekomst in Mechelen Angst om identiteit te verliezen/overleve Frustraties Problemen binnen de gemeenschap Realisaties Volk zonder Staat Assyrisch nationalisme/activisme Politiek engagement Turkije Belgie Assyriers in de wereld (transnationale m	J'entends de temps en temps à la télé qu'on commence de changer des lois, d'avoir plus de démocratie mais je ne sais pas, je n'ai pas confiance. On parle beaucoup mais chaque jour il y a quelques militaires tués: 5, 3, 10. Quand il n'y a pas la démocratie il y a toujours du sang. Si on est une démocratie, pour nous pas mais pour les Kurdes, ils sont presque vingt million. Ils n'ont rien comme libertés culturelles, donc pour nous ce n'était même pas la peine de parler. Vraiment c'est une vie très très difficile dans la région, maintenant c'est pire que l'année dernière. Il y a trois, quatre jours ils ont tués onze militaires. Les militaires ils ont 20, 22 ans vous savez. Il y a toujours des équipes de savants, à la télé ils discutent mais qu'est ce qu'on peut faire. Il y a entre eux qui parlent la vérité, d'autres qui ont peur de dire la vérité. Si le gouvernement ne donne pas les droits de l'homme, les droits culturels à ces gens, ils donnent rien mais ils disent descendez des montagnes et laissez les armes et pourquoi? Pourquoi alors depuis 26 ans nous sommes sur les montagnes? Il y a des personnes, les premiers d'avoir monté dans les montagnes, aujourd'hui ils ont 60 ans et ils disent descendez on va vous pardonner et après rien. On ne reste pas 26 dans les montagnes pour rien, impossible, il faut leurs donner quelque chose. Jusqu'à quatre, cinq ans c'était interdit de parler kurde, ils refusaient d'accepter qu'il y a une population kurde en Turquie. Maintenant on les a reconnu mai

2 of 707 commentaries

Google [Icons] bib.doc - Microsoft... thesis.doc - Microso... Analyse Interviews.x... Qsight.doc - Micros...

4 Resultaten

Er zijn vier hoofdthema's herkend zijnde Identiteit, Migratie naar Mechelen, Leven en toekomst in Mechelen en Volk zonder staat. Binnen deze hoofdthema's zijn verschillende thema's en/of subthema's of labels te onderscheiden die steeds in het **vet** worden aangegeven.

4.1 *Identiteit*

Een centraal thema binnen dit onderzoek is identiteit, de Assyrische identiteit, de volgende pijlers definiëren die identiteit:

4.1.1 **Religie**

Eerst en vooral **religie**, de volgende labels: **kerk**, **belang van de priester**, **geloof** en **verschillende geloofstromingen** vatten religie als concept binnen de Assyrische gemeenschap het beste samen.

De **kerk** heeft een centrale plek in de gemeenschap, het is een belangrijk onderdeel van de imaginair waar de Assyrische identiteit op berust. Bij elke grote gebeurtenis is de kerk als instelling aanwezig. Huwelijken en begrafenissen zijn ware gebeurtenissen, net als Kerstmis en Pasen, op zulke dagen zit de kerk bomvol. De Assyriërs zijn kerkgangers, zowel jong als oud, het is een

ontmoetingsplaats. Bij alle ondervraagden, buiten de respondent die zich tot de islam heeft bekeerd speelt de kerk een belangrijke rol. De Mechelse Assyriërs zijn een volk zonder staat, de kerk neemt voor een deel de functie van de staat over, het bindt de gemeenschap aaneen. Toch creëert de kerk ook verdeeldheid.

In de beginjaren in Mechelen beschikten de Assyriërs nog niet over een eigen dienst, waardoor veel mensen genoodzaakt waren naar Vlaamse diensten te gaan, ze gingen naar de dichtstbijzijnde kerk in hun buurt. Dit heeft als gevolg gehad dat er in elke kerk in Mechelen en omstreken wel één of twee Assyrische gezinnen wekelijks de ceremonie kwamen bijwonen, de gemeenschap is hierdoor voor een stuk gesplitst geraakt. Ondertussen beschikt de gemeenschap over de mogelijkheid naar Assyrische diensten te gaan. Er is wekelijks een Assyrische mis in de Sint-Katelijnekerk, en om de twee weken in de Sint-Pieterskerk. Het zijn praktisch dezelfde diensten, alleen heeft de Sint-Katelijnekerk meer aantrek bij de mensen afkomstig uit Hassana en de Sint-Pieterskerk bij mensen uit Herbul. De aanwezigheid van Assyrische diensten heeft er aan de ene kant voor gezorgd dat de kerkgangers zich grotendeels op twee plekken concentreren. Aan de andere kant heeft het wel onrechtstreeks de scheiding tussen de dorpelingen van Hassana en Herbul versterkt. In meerdere interviews kwam naar voren dat er toch een zekere spanning tussen beide kerkgemeenschappen bestaat. Desondanks wordt er wel bevestigd dat indien, voor welke reden dan ook, een van de twee diensten niet kan doorgaan men wel naar de andere kan gaan, het gaat uiteindelijk om dezelfde misviering.

'Als er een begrafenis is of er is iemand die verhuist en de ene priester is hier niet dan kan de andere priester gaan, maar bij een Belg kan dat ook. Mijn dochter is bijvoorbeeld gedoopt door een Belg.'
(30j-35j - vrouw - Chaldee - huisvrouw, werkt af en toe als tolk – Herbul)

Indien nodig kunnen ze dus ook altijd naar de Belgische mis gaan, het verschilt niet zo veel behalve de taal. Er zijn ook Assyriërs die hier bewust voor kiezen, omdat ze weten dat hun toekomst hier ligt. Ze willen hier volledig worden opgenomen ook op het vlak van geloof. Voor de jongeren is het soms ook gemakkelijker om de mis in het Nederlands te volgen, omdat ze het Aramees minder goed meester zijn. Anderen zijn genoodzaakt om naar een Belgische kerk te gaan, omdat ze protestants zijn en in Mechelen is er geen Assyrische dominee.

Een Assyrische dienst lijkt misschien sterk op een Belgische dienst qua liturgie en qua rituelen, een groot verschil valt wel op en dat is dat er veel meer jonge mensen aanwezig zijn. Het zou elke zondag zo zijn, behalve misschien als er vorige dag een groot trouwfeest is geweest en het nogal laat is geworden. De priester van de Sint-Katelijnekerk maakt er een echt punt van, hij spoort de jongeren zoveel mogelijk aan naar de kerk te komen. Hij ziet het als een absolute prioriteit. De angst om op termijn verdeeld te geraken is groot.

'Nous avons des jeunes à l'église mais nous avons peur de perdre les jeunes parce que les jeunes grandissent avec les jeunes de Belgique, de Malines. Si on ne les donne pas quelque chose qu'est ce que vous allez recevoir. Si vous les laissez comme ça, bien sûr ils vont à l'école et ils ont leur diplôme mais pour l'avenir de la communauté il faut faire plus d'effort.' (50j-55j - man - Chaldees - priester – Hassana)

Bij de jongeren bestaat er een zekere onenigheid over dit thema, vier van de respondenten waren tussen de 20 en de 25 jaar en twee van hen waren er van overtuigd dat veel van de jongeren het wekelijks naar de kerk gaan zien als een verplichting. Beetje bij beetje zal het aantal kerkgangers volgens hen verminderen, zeker wanneer de oudere generatie zal wegvallen. Ze erkennen beiden dat bij grote evenementen zoals Kerst of Pasen de kerken wel vollopen met jongeren. Volgens één van de andere twee is er geen vermindering, ze geeft wel eerlijk toe dat ze misschien eerder geneigd zijn om achteraan in de kerk te gaan zitten en iets minder goed op te letten omdat het Aramees soms moeilijk te volgen is, maar ze gaan wel steeds naar de kerk. De vierde respondente onder de 25 is gelovig, maar ze gaat niet zo vaak naar de kerk, soms is het ook gewoon niet haalbaar, maar ze constateert wel dat de kerk nog altijd vol zit en ze ziet dat niet zo meteen verdwijnen.

Voor de oudere generatie is het een evidentie elke zondag naar de kerk te gaan, het spreekt voor zich. Zelfs al verstonden ze in eerste instantie niets van de Nederlandstalige misviering, ze gaan omdat het zo hoort, er worden geen vragen over gesteld.

'oude mensen gaan naar de Nederlandstalige kerk, maar ze begrijpen er niets van. Voor hun wordt het dan gewoon een leeg gebouw, voor degene die het begrijpt is het natuurlijk geen leeg gebouw maar voor hen wel. De naam ervan is kerk maar behalve dat hebben ze er niets aan. Bijvoorbeeld mijn ouders die gaan elke zondag naar de kerk, naar een protestantse kerk hier bij de Hogeschool. Als zij thuis komen hebben zij niets meegenomen eigenlijk'
(30j-35j - vrouw - Nestoriaans – huisvrouw/medewerkster bij Mozaïek, een vereniging van vluchtelingen – Hassana)

Toch is er wel een evolutie ten opzichte van hoe het er in het dorp aan toe ging, daar maakte de kerk deel uit van de dagelijkse routine. Op zondag gingen ze zowel 's ochtends als 's avonds naar de kerk, tijdens Pasen en de vastenperiode gingen ze elke dag.

Een ander element dat het belang van de kerk aantoont, is dat hun omgeving de Assyriërs ook als kerkgangers erkent. Hun integratieproces is in grote mate ook via de kerkgemeenschap verlopen. De Mechelse vzw Prisma, die zich met gelijke kansen in het onderwijs bezighoudt, ziet de Assyrische gemeenschap als een gesloten en moeilijk bereikbare gemeenschap. Om dit te doorbreken sturen ze iemand naar de mis, omdat daar wekelijks een groot deel van de gemeenschap vertegenwoordigd is. Tot nu toe lijken ze daar goede resultaten mee te boeken.

Het **belang van de priester** leunt sterk aan bij het bovenstaande, onder de ondervraagden zit een priester, een student die leert om priester te worden en een vrouw die met een theoloog, die graag

priester wil worden, getrouwd is. Het is iets dat leeft binnen de gemeenschap, de priester heeft altijd al een belangrijke functie vervuld.

'Bah toujours le prêtre il a le premier rôle pour la communauté. Nous n'avons pas une nation, un gouvernement, c'est l'église. Je suis leur prêtre' (50j-55j - man - Chaldees - priester – Hassana)

Het is de voorganger van een gemeenschap, hij geniet veel aanzien daarom dat meerderen die rol wel op zich zouden willen nemen. In Mechelen zijn er momenteel twee Chaldeese priesters, één voor elk dorp. Er bestaan bepaalde spanningsvelden tussen hen die berusten op zaken die in het verleden gebeurd zijn. Dit komt bij sommige respondenten ter sprake. Priester U. waar ik mee gesproken heb staat elke zondag in de Sint-Katelijnekerk, waar vooral Hasnaye naar toe komen. Hij is nog maar een vijftal jaar geleden vanuit Marseille in Mechelen toegekomen. De andere priester B. is al meer dan twintig jaar in België, maar hij woont in Brussel en komt slechts om de twee weken naar Mechelen. Voor de voltijdse aanwezigheid van priester U. was de gemeenschap volgens hem meer verdeeld, nu staan ze weer met elkaar in contact.

Veel van de Assyrische jongeren zijn misdienaar of geven catecheseles, ze zijn met hun geloof bezig of dit ook effectief wil zeggen dat ze priester willen worden, is een andere zaak. Sommige jonge mannen gaan op een zekere leeftijd naar kloosters in Tur Abdin voor een soort van religieuze opleiding. Het gaat echter om een kleine minderheid. Een jong aspirant-priester waar ik mee sprak heeft daar zijn stage gedaan.

Er schijnt onduidelijkheid te bestaan over het feit of nieuwe priesters al dan niet mogen huwen. De aspirant-priester meent dat men eerst getrouwd moet zijn vooraleer men als Chaldees priester beëdigd kan worden, de vrouw van een ander aspirant-priester betwijfelt zelfs of een getrouwde beëdigde priester zijn ambt in België mag uitoefenen.

Assyriër zijn zonder christen te zijn kan niet, de twee zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het christelijke **geloof** is de sleutel tot de Assyrische identiteit. Bij alle respondenten komt dit zeer duidelijk naar voren. Zelfs de vrouw die zich tot de islam heeft bekeerd, beseft dat ze door die keuze nooit meer welkom kan zijn binnen haar eigen gemeenschap. De Assyriërs zijn trots op hun christelijke identiteit, ze trachten naar de Bijbel te leven, de tien geboden moeten gerespecteerd worden. De christelijke tradities zijn hier springlevend. Meerdere malen wordt tijdens een interview de Bijbel geciteerd. Tijdens de vasten wordt hier nog gevast en men kent wel degelijk het verschil tussen Pinksteren en Hemelvaart. Jezus leeft binnen de Assyrische gemeenschap in Mechelen.

'Het geloof is voor de Assyriërs, pakt voor 99%, het belangrijkste in hun leven[...] het geloof betekent alles. Als je de keuze hebt tussen vermoord te worden en Jezus te ontkennen gaan ze zeggen van vermoord mij maar, want ik ontken Jezus niet.' (30j-35j - vrouw - Nestoriaans – huisvrouw/medewerkster bij Mozaïek – Hassana)

Alle respondenten zijn gelovig, bij sommige respondenten uit zich een zeker onbegrip ten opzichte van ongelovigen, men verstaat het gewoon niet. Het geloof zit zodanig diep geworteld dat –hier gaat het niet alleen om de oudere respondenten – men er moeilijk mee om kan dat iemand in niets kan geloven. Morele verloedering is dan hoogstwaarschijnlijk niet veraf, er bestaat een zekere argwaan. Een Assyrische medewerkster binnen de vzw De Nieuwe Weg ging niet naar de mis, hierdoor kreeg ze de mensen gewoon niet mee, ze werd als te verschillend ervaren. Bepaalde christelijke gedragscodes moeten in acht worden genomen anders kom je binnen de gemeenschap in slecht daglicht te staan, je hoeft niet altijd de ware betekenis erachter te kennen of weten waarom je iets wel of niet mag doen, zegt één respondent, daar gaat het niet om, zolang je de grenzen maar respecteert.

Twee van de respondenten stellen vast dat geloof bijna een soort van nationalisme wordt, veel Assyriërs maken volgens hen geen onderscheid tussen hun religieuze en hun nationale identiteit, het is hetzelfde.

De Assyrische gemeenschap kent **verschillende geloofstromingen**, ze zijn allemaal overtuigd christen maar de historische schisma's blijven zeer aanwezig. Het is een zeer dubbel gegeven, aan de ene kant wordt er bij de respondenten vaak benadrukt dat ze een eenheid vormen en dat en dat die geloofsverschillen allemaal niet zoveel uitmaken. Vooral bij de mensen uit Hassana, Chaldeeërs – zoals ze zichzelf noemen- , orthodoxen en protestanten, heb je meerdere gevallen waar je binnen eenzelfde familie die verschillende stromingen terugvindt. Vandaag zijn er zelfs een aantal die zich tot de leer van de Jehova's Getuigen bekeerden. Het lijkt geen twistpunt te zijn. Op een begrafenis of een trouw is het perfect mogelijk dat er zowel een dominee als een katholieke en orthodoxe priester aanwezig zijn. Elk van hen draagt een stuk van de mis op, niemand lijkt hier van op te kijken. Dat komt omdat wij hierover nooit echt onderwijs hebben gekregen, zegt één van hen, de verschillen staan niet neergeschreven in boeken, we leggen het niet aan elkaar op, het zijn eerder legendes waarover gediscussieerd wordt. Het feit dat het grootste deel van de niet-protestantse Assyriërs afkomstig uit Hassana zichzelf als Chaldeeër ziet, en ook naar de Chaldeese mis gaat, terwijl ze historisch “Nestoriaans” zijn is tekenend.

Mensen uit Herbul zijn allemaal Chaldeeërs, ze hebben- zoals ze het zelf zeggen- een zuiver geloof. Ze vinden dat de Hasnaye geen samenhang hebben en dat ze zich daardoor ook moeilijker kunnen organiseren. Ook twee van de respondenten uit Hassana geven het toe:

'Herbul heeft één religie, bij ons zijn er drie religies. Daar zijn ze allemaal katholiek, daar heb je geen protestanten of orthodoxen. Dat is beter dan ons, makkelijker. Minder verschil tussen elkaar' (65j-70j - man - Chaldeeërs – ex-soldaat en wever – Hassana)

'hier heb je zoveel kerken. Daar hebben ze maar één kerk de Chaldeese kerk en het is de kerk ook die het organiseert maar wij kunnen het niet wegens wij zijn protestant, anderen zijn Getuigen van Jehova, dat vind ik wel erg maar kom.' (20j-25j - man - protestant – aspirant-priester – Hassana)

Toch wordt het ook door de ondervraagden afkomstig uit Herbul bevestigd, dat er ondanks alles niet zo veel verschillen tussen hen zijn, het gaat uiteindelijk toch om hetzelfde volk, dezelfde gewoontes en grotendeels hetzelfde geloof. Er is misschien een iets minder grote tolerantie ten opzichte van protestanten, maar als het er op aankomt zien ze wel geen graten in een eventueel huwelijk tussen een Chaldeeër uit Herbul en een protestant uit Hassana. Het is dus allemaal relatief. Het discours is vaak extremer dan de praxis.

Wat aan de andere kant wel voor problemen zorgt is de benaming van de gemeenschap. Binnen Mechelen is er een groep, vooral afkomstig uit Herbul, die zich verzet tegen de benaming “Assyrisch” die zo langzamerhand ingeburgerd geraakt. Ze wensen te worden aangesproken als “Chaldo-Assyrisch”. Het grootste deel van het volk is Chaldees volgens hen, slechts een kleine minderheid Assyrisch, het is een belangrijk historisch debat dat wortels tot in Mechelen heeft. De gevolgen zijn vergaand, zo weigert men volgens een medewerker van de sociaal culturele beweging Kerkwerk Multicultureel Samenleven aan bepaalde initiatieven mee te werken als er enkel sprake is van “Assyriërs”. Ze hebben hiervoor ook brieven geschreven naar de schepen en de burgemeester om het Chaldees deel van hun identiteit te promoten en er voor te zorgen dat wanneer ze een bezoekje aan de gemeente brengen ze als dusdanig worden erkend.

4.1.2 Taal

Een andere pijler van de Assyrische identiteit is de **taal**, het Aramees of het **Sureth**. Taal wordt binnen de gemeenschap niet onderschat, men beseft dat hun overleving grotendeels afhangt van het voortbestaan van hun taal. Het is de taal van Christus, hij mag zeker niet verloren gaan, het maakt hen tot wie ze zijn, de afstammelingen van de eerste christenen. Vroeger in Turkije was het niet toegestaan om het Sureth te promoten, dat zit nog vers in het geheugen van de mensen. Toch leeft de angst dat het Sureth relatief snel zal verdwijnen, het is een gesproken taal, die mondeling wordt overgeleverd, eenmaal de eerste generatie verdwijnt zal het moeilijk worden hem op correcte wijze over te leveren aan de volgende generaties.

'het blijft spreektaal, taal van het volk. Dorpstaal is moeilijk te bewaren, we zouden een soort A.A. moeten ontwikkelen, Algemeen Assyrisch.' (20j-25j - man - protestant – aspirant-priester – Hassana)

De huidige generatie, toch zeker wat de respondenten betreft, beheersen de taal- wat het spreken betreft- zoals het hoort, maar rondom hen zien ze hier en daar gevallen waar jonge gezinnen niet langer de moeite doen om hun kinderen de taal bij te brengen, uit angst dat ze taalachterstand in het **Nederlands** zullen oplopen. Het wordt als een groot verlies ervaren. Traditie wordt bij de Assyriërs vaak oraal overgeleverd, taal speelt hierin een essentiële rol. Hiernaast hebben de Assyrische Mechelaars over heel Europa familie, om deze banden te onderhouden is een gezamenlijke taal een absolute must.

Praktisch niemand –op de priester na- kan de taal lezen of schrijven, het is echt uitzonderlijk dat iemand die vaardigheden beheerst. Er worden lessen gegeven die een zekere soelaas kunnen bieden, maar die zijn eerder religieus getint en niet iedereen lijkt hiervan op de hoogte te zijn. Het is de priester die de lessen geeft iedere zaterdag in het gemeenschapshuis. Er is vraag naar zegt hij omdat de jongeren zich naar buitenstaanders toe vaak aan de hand van hun taal identificeren, wanneer ze dan niet eens het alfabet kennen, ligt dit nogal gevoelig.

Een andere moeilijkheid is dat er zeer uiteenlopende dialecten bestaan. Er zijn bijvoorbeeld wel Assyrische televisiekanalen, maar daar wordt een ander dialect dan het Sureth gesproken. Soms is dat moeilijk verstaanbaar, een beetje zoals het Duits en het Nederlands. Deze kanalen bevorderen dus niet meteen de taalkwaliteit van de jongeren.

4.1.3 Geschiedenis

Naast religie en taal is de gezamenlijke **geschiedenis** een belangrijke pijler van de Assyrische identiteit. We onderscheiden de **nationaal-etnische geschiedenis**, de **religieuze geschiedenis**, de **geschiedenis van Hassana** en die van **Herbul**.

Er lijkt een algemene consensus binnen de gemeenschap te bestaan dat de Assyriërs afstammen van een zeer oude beschaving, maar los hiervan is er tijdens de interviews relatief weinig over hun **nationaal-etnische verleden** gepraat. Hier en daar werd er referentie gedaan naar de gezamenlijke vlag en de Assyrische genocide, maar hier werd over het algemeen niet heel ver over uitgewijd. Eén respondente daarentegen sprong eruit, bij haar bracht het onderwerp nogal wat emoties los. Waar bij anderen religie, familie of taal eerder primeerde, was het bij haar duidelijk de rijke Assyrische geschiedenis die haar identiteit definieerde.

‘Het is het eerste volk ter wereld, want het volk is daar mee begonnen, de ontwikkeling en alles. De Assyriërs hebben een beschaving die de hele wereld heeft overgenomen. Nu nog wordt er naar de Assyrische beschaving gekeken om te weten hoe bepaalde dingen gedaan werden. Daarmee ben ik heel trots dat ik Assyrisch ben, met alle positieve en negatieve kanten [...] de eerste april dat is onze Nieuwjaar eigenlijk en dit jaar was het 6760 jaar Assyrië geworden. Op die manier is het een schande voor de wereld dat ze die dingen niet kunnen bewaren.’ (30j-35j - vrouw - Nestoriaans – huisvrouw/medewerkster bij Mozaïek – Hassana)

Dezelfde emoties zijn bij geen enkel van de negen andere ondervraagden zo sterk aanwezig. De grote opkomst van Assyrische Mechelaars voor de audiëntie rond de Assyrische genocide in het Europees Parlement waar een pleidooi voor erkenning werd gehouden toonde wel een ander beeld, dat het effectief leeft binnen de gemeenschap.

De complexe oppositie tussen “Assyrisch” en “Chaldees” vinden we hier ook terug, alhoewel in beide huizen dezelfde vlag aan de schoorsteenmantel hangt, zal men het bij de één met klem hebben over de

Assyrische beschaving, die 6760 jaar terug in de tijd gaat, en bij de ander over de Chaldeese beschaving, die 5000 jaar v. Chr. het daglicht zag.

Het **religieus verleden** van de Assyriërs is een christelijk verleden. Het heeft een belangrijke plek binnen de gemeenschap, de Assyriërs waren de eerste christenen en ze zijn dit doorheen de geschiedenis ook gebleven, met alle gevolgen vandien. De kennis van Bijbelse verhalen is over het algemeen vrij goed, hiernaast zijn er ook een aantal mythes die veel aanhang kennen. Een van de vele voorbeelden is dat Abraham de broer zou geweest zijn van een Assyrische koning. Er bestaat veel onenigheid over deze mythes, vaak spreken ze elkaar ook tegen. De discussies over wat nu precies de juiste benaming voor de gemeenschap is, hebben voor een groot deel hun oorspong in deze mythes.

Doorheen de geschiedenis hebben zich meerdere religieuze schisma's voorgedaan waardoor velen de Eerste kerk (vandaag "Nestoriaanse kerk") de rug hebben gekeerd. Voor één respondente in het bijzonder ligt dit heel gevoelig. Volgens haar gaat het om een Westers complot dat de Assyriërs onderling moest verdelen, waarom anders zou men hun energie steken in het bekeren van mensen die reeds christen zijn in plaats van ongelovigen of moslims tot het ware geloof te brengen. Op het internet leven deze stellingen ook, maar in Mechelen is dit gedachtegoed maar bij één enkeling terug te vinden.

Hun **verleden in Hassana of Herbul** ligt bij de oudere respondenten nog vers in hun geheugen, bij de rest zijn het slechts vage kinderherinneringen. Toch kent iedereen de verhalen, hoe het leven er daar aan toe ging. De ouderen missen het echt. Er is veel heimwee. Van die heimwee is niet veel terug te vinden bij de respondent van middelbare leeftijd waar wij mee praten, maar hij erkent wel dat die aanwezig is.

'Ik mis niets van Hassana, alleen de grond en het water. Het water dat daar van de bergen naar beneden stroomt en die grond, geen auto's, geen niets. Bomen, groen, groene appels, granaatappels, sinaasappelen, alles, alles maar je moet water hebben, zonder water kan je niets doen. Heel hard werken, dag en nacht. Landbouwers, kleermakers,...[...]ik zou dat graag zien maar zelf ga ik niet gaan. Anderen wel maar ik niet. Sommigen gaan naar daar om te bezoeken ik niet' (65j-70j - man - Chaldees – ex-soldaat en wever – Hassana)

Hij is dan ook al voor de grote migratiestroom uit Hassana vertrokken. Het was heel moeilijk als christen in die gebieden, hij voelde zich daar gevangen. Je had daar geen rechten en geen vrijheid stelt hij. Onze respondent zijn vader was de enige jongen die de genocide overleefd had in zijn familie, zo zijn er meerdere verhalen. Het heeft een brandmerk nagelaten. Rustig is het nooit meer helemaal geworden, afpersing en moord waren niet uitzonderlijk. Het is dan ook merkbaar dat er bij de jongere generatie die het grootste deel van hun leven hier in België heeft doorgebracht veel bewondering is voor hoe hun ouders en grootouders erin slaagden in zo'n afgelegen en vijandige omgeving te overleven. Ze zijn er voor een stuk mee grootgebracht, in de meeste huizen hangen meerdere foto's van het vroegere Herbul of Hassana. Het wordt sterk geïdealiseerd.

'Het was dus echt heel simpel, iedereen kende iedereen, het was een open samenleving. Een beetje zoals een Kibboets, een open stad. Er waren geen deuren bij wijze van spreken, deuren waren niet om op slot te doen, sleutels kenden wij niet. De kinderen groeiden op straat met mekaar op, het was een grote christelijke familie. Zich afzonderen dat kenden wij niet.' (35j-40j - man – Nestoriaans - econoom – Hassana)

4.1.4 Groepsverbanden

Een minder voor de hand liggende maar op z'n minst even belangrijke pijler is het belang van de **groepsverbanden** die op verschillende niveaus binnen de gemeenschap bestaan, het gaat om **familie-, clan- en dorpsverbanden**. Ook de verbanden tussen de leden van de Assyrische **gemeenschap** in Mechelen in zijn geheel en de verbanden tussen die gemeenschap en andere Assyrische gemeenschappen **over de grenzen heen** worden in consideratie genomen. De bovengenoemde pijlers (religie, taal en geschiedenis) zijn grotendeels verantwoordelijk voor het bestaan van deze verbanden, toch hebben ze zelf ook een belangrijk aandeel in het Assyrische identificatieproces.

Van alle groepsverbanden is **familie** de belangrijkste bij de Assyriërs. Assyrische gezinnen zijn grote gezinnen, acht à tien kinderen is geen uitzondering. Bij jonge gezinnen is er wel een vermindering zichtbaar, maar er wordt nog steeds op jonge leeftijd getrouwd –indien niet, kijkt men hier raar van op- en vroeg aan kinderen begonnen. Eenmaal getrouwd blijven de jongeren meestal in de buurt van het ouderlijk huis wonen, in sommige gevallen zelfs gewoon letterlijk naast elkaar. Het verklaart waarom in sommige straten in Mechelen clusters van huizen tot dezelfde familie behoren. De familiebanden zijn enorm sterk, ze blijven samen, gaan vaak bij elkaar op bezoek. Het is een overblijfsel van het leven in het dorp, daar deelden hele families eenzelfde huis.

'Wat voor mij het beste mijn Assyrische identiteit samenvat is mijn afkomst, mijn ouders en mijn voorouders. Hun naam. Familie is het belangrijkste. Mijn afstamming.' (20j-25j - vrouw – Chaldees - studente – Hassana)

Naar andere families toe bestaat er vaak een zeker wantrouwen, iedere Assyrische familie heeft wel een bepaalde reputatie, die kan eerder positief of negatief zijn. Hier wordt rekening mee gehouden zeker als het om een huwelijk gaat. De mening van de ouders is belangrijk in de keuze van een huwelijkspartner. Trouwen met neven of nichten is toegestaan. In sommige gevallen wordt hier zelfs de voorkeur aan gegeven, omdat ze dan goed weten met wie ze precies te maken heeft. Scheidingen liggen heel gevoelig, en op die manier hoopt men schande te vermijden. Bij meisjes is men nog net iets voorzichtiger, ze dragen de eer van de familie en worden dus goed in het oog gehouden.

Clanverbanden zijn, voor zover ik weet, enkel in Hassana teruggevonden. Het kan dat ze ook in Herbul aanwezig waren, maar geen enkel van de respondenten heeft hiervan nota gemaakt. Oorspronkelijk waren er in Hassana zeven clans, nu zijn het er meer, elf in het totaal. Sommige clans kenden meer prestige dan anderen, ze beschikten over meer grond. In België speelt het niet echt meer,

omdat mensen die in het dorp over rijkdom beschikten toch van nul zijn moeten beginnen, maar mensen weten het nog wel.

Betreffende de **dorpsverbanden**, Hassana en Herbul hebben misschien een zeer gelijklopend verleden toch blijkt dat er een scherp onderscheid wordt gemaakt. Het verloopt niet altijd zonder problemen. Volgens een medewerkster van De Nieuwe Weg een vzw die vooral met jonge moeders werkt, is het moeilijk om vrouwen afkomstig uit de verschillende dorpen te doen samenwerken, het zou soms echt tot een vijandige sfeer leiden. Het grootste obstakel lijkt het geloof te zijn. Er heerst geen openlijk conflict, maar er zijn bepaalde voelbare spanningsvelden. Zo is er op Nekkerspoel een gemeenschapshuis dat volledig gefinancierd is door mensen uit Herbul. De Assyriërs uit Hassana zouden hier ook naar streven, maar het lukt hen niet omdat ze, alhoewel ze met meer zijn, minder verenigd zijn. De twee dorpen leven een beetje naast elkaar meent één respondent, één andere geeft toe dat ze minder contact heeft met mensen uit Herbul. Desondanks trouwen ze met elkaar, de voorkeur gaat uit naar iemand uit het eigen dorp, maar als er liefde is dan wordt het zonder veel problemen toegestaan. Men bezoekt ook elkanders begrafenissen of huwelijken, dat is een teken van respect.

Vroeger in Turkije waren de dorpen op mekaar aangewezen, ze vormden een kleine christelijke minderheid. Wanneer er in Hassana geen priester was, kwam er iemand uit Herbul om de misviering te leiden. Maar door de afstand waren de contacten vrij beperkt, het is eigenlijk pas in Mechelen dat ze elkaar beter hebben leren kennen. De sterke dorpsidentiteit blijft aanwezig, ze zijn er trots op, en dit geldt voor beide dorpen.

'Wij hebben nooit bijna een land gehad maar bijvoorbeeld wij zijn trots op ons dorp, Herbul of Hassana.' (30j-35j - vrouw - Chaldees – huisvrouw, werkt af en toe als tolk – Herbul)

Wanneer we de **gemeenschapsverbanden** in Mechelen in hun geheel onder de loep nemen is er nogmaals een zekere contradictie uit de uitspraken van de respondenten af te leiden. Een gevoel van diepverbondenheid leeft binnen de gemeenschap, op het bijgewoonde huwelijk en vooral de begrafenis was het duidelijk zichtbaar. Het aantal mensen aanwezig is indrukwekkend, iedere familie probeert op z'n minst één iemand te sturen zelfs wanneer er geen persoonlijke band is of was. Het is een kwestie van traditie, de rest van de gemeenschap verwacht dat je aanwezig bent. De sociale controle is kenmerkend. Als je bij het clubje wilt horen, moet je voldoen aan het vooropgestelde verwachtingspatroon anders bestaat het risico buitengesloten te worden. Het negatieve hieraan is dat volledige vrijheid beperkt wordt gehouden, maar aan de andere kant kan er gerekend worden op grote solidariteit, men staat voor elkaar klaar. Het verklaart voor een stuk waarom verschillende Mechelse vzw's samen met de Dienst Diversiteit de Assyrische gemeenschap als een ontoegankelijke gemeenschap definiëren, ze beschikken over hun eigen netwerken. Indien nodig wordt er makkelijk,

zonder rente, aan mekaar geleend. Een eigen huis is een absolute prioriteit, hier wordt op toegekeken, huren kan als je jong bent daarna is het uit den boze.

Ondanks het bestaan van een sociaal opvangnet, is het solidariteitsgevoel volgens sommige van de respondenten niet sterk genoeg om de gemeenschap achter een gemeenschappelijk doel te scharen, zoals een vzw of een parochiezaal bijvoorbeeld. Er is geen motivatie- ze zijn vaak al blij dat er gewoon brood op de plank ligt- en er bestaat ook een zeker wantrouwen voor nieuwe initiatieven.

'Ik heb gehoord dat de heer (Koerdische leenheer) van het dorp daar naar hier is gekomen en ik denk als ik me niet vergis dat die met anderhalf miljoen Belgische frank terug naar huis is gegaan. Dan denk ik ja, gelukzak. Dat doen ze wel maar dan bijvoorbeeld voor een kerk of zo dat doen ze niet. Het komt neer op vertrouwen, ze hebben er niet genoeg vertrouwen in.' – (20j-25j - man - protestant – aspirant-priester – Hassana)

'ik heb een zaalvoetbalbeweging opgestart met bepaalde doelstellingen binnen de gemeenschap[...] Ik sta daar kritisch tegenover door ervaring en dat is spijtig. Ik heb dat met een zekere motivatie gedaan, maar dat kan niet blijven duren als je de nodige steun niet vindt.' (20j-25j - man - Chaldees - zelfstandige – Herbul)

De Assyrische gemeenschap strekt zich uit **over de grenzen heen**, iedereen heeft wel familie in het buitenland. De dorpsgenoten van de mensen uit Herbul hebben zich voornamelijk in Sarcelles, Parijs, gevestigd, terwijl de Hasnaye echt in Mechelen geconcentreerd zijn. Die concentratie neemt enkel maar toe, steeds meer gezinnen die eerst ergens anders in Europa woonden komen stuk voor stuk naar Mechelen, het is niet voor niets dat men spreekt van een nieuw “Hassana aan de Dijle”. Ze komen uit heimwee, om hun kinderen goed getrouwd te zien en de taal niet te vergeten. Hun Assyrische identiteit mag niet verloren gaan. Het is echt een opvallend fenomeen, die interne migratie, niet enkel voor de Assyriërs zelf:

'Dat merken wij echt, daarom dat wij ook nog steeds met tolken moeten werken, veel van de vrouwen spreken geen Nederlands maar Frans, zij zijn daar naar school geweest, ze zijn tweede generatie. Dat is echt opvallend' (Medewerkster vzw De Nieuwe Weg)

De contacten tussen de Mechelse gemeenschap en de gemeenschappen in het buitenland zijn veelvuldig. Het speelt zich vooral in Europa af. Het gaat om familiebezoeken, met Kerst of Pasen of wanneer er iemand trouwt of sterft. Bij zulke gebeurtenissen zie je heel veel buitenlandse auto's op de parking staan en buiten het Nederlands en het Sureth hoor je hier en daar Duits, Zweeds en Frans. De verschillen tussen hen en de “buitenlanders” worden opgemerkt. Ze zijn moderner, kleden zich anders, kunnen de taal niet zoals het hoort, het zijn slechts enkele voorbeelden. Aan de andere kant is er ook bewondering, in Frankrijk hebben ze een mooie nieuwe kerk gebouwd en de feestzalen zijn daar stukken indrukwekkender, in Zweden hebben ze hun eigen voetbalploeg. Het zijn kleine dingen, maar men is er wel mee bezig. Buiten Europa is er minder contact, het is te ver en we hebben daar geen directe familie luidt het. Er is wel een gedeelde cultuur, het gaat dan voornamelijk om muziek. Er zijn

artiesten die wereldwijd binnen de Assyrische gemeenschap bekend zijn, soms komt zo'n Assyrische "Michael Jackson" uit Nieuw-Zeeland of Amerika in Mechelen optreden of gaat een Europese zanger naar daar.

4.2 Migratie naar Mechelen

De migratie naar Mechelen is een breekpunt voor de Assyrische gemeenschap geweest. Er moet onderscheid gemaakt worden tussen de eerste en de tweede generatie, onder tweede generatie verstaan we ook de jongeren die wel nog in Hassana geboren zijn, maar hier geen echte herinneringen meer van hebben. De belevenis is heel anders, de ene groep heeft de geforceerde migratie bewust meegemaakt, de andere baseert zich op verhalen om er een beeld van te vormen.

Wat de **eerste generatie** betreft heeft ieder zijn eigen verhaal hoe hij of zij uiteindelijk in Mechelen terecht is gekomen. Men vertelt ze met veel overgave, de meeste van de ondervraagden hebben een heel parcours afgelegd, vaak eerst asiel aangevraagd in een ander land, Nederland, Zweden of Frankrijk, en dan uiteindelijk door een opeenhoping van toevalligheden toch in België terechtgekomen, meer bepaald Mechelen. Sommigen wijden het aan het christelijke karakter van het land, dat ze hier wel en in andere landen geen asiel hebben verkregen.

In de beginjaren was het moeilijk, velen hadden hun papieren nog niet in orde, men sprak de taal niet, vond moeilijk werk. Sommigen hebben de aanpassing niet kunnen maken, de overgang is te groot geweest, ze zijn op de hulp van anderen aangewezen. De oudere generatie hoopt stiekem nog terug te kunnen keren. Ze beschikken allen nog over de eigendomspapieren van hun grond, dat kan niemand hen afpakken. Als de situatie binnen nu en drie, vier jaar kalmeert dan kan het, meent een respondent, de jongeren misschien niet, maar wij wel.

De **tweede generatie** houdt er inderdaad een andere visie op na, ze zien hun toekomst hier in België, eventueel in een ander land in Europa, maar zeker niet terug in Turkije.

'Wij hebben die gebieden verlaten, ik denk niet dat we nog gaan terugkeren. Ik pas echt waar. Ik heb mijn leven hier opgebouwd net als zoveel anderen, ik zou me daar niet meer kunnen aanpassen. Ik heb veel respect voor hoe onze ouders en voorouders daar leefden maar eenmaal je het hier gekend hebt kan je niet meer terug [...]Het was een moeilijk leven [...]Mijn vader heeft altijd graag willen studeren, maar omdat hij in zo'n afgelegen dorp woonde heeft hij nooit de kans gekregen, het was veel te duur om naar Istanbul te gaan. Hier in België hebben we alle kansen gekregen. Ik kan begrijpen voor de oudere mensen dat ze hun geboortedorp missen, ze hebben daar hun leven doorgebracht, het blijft hun thuis maar voor de jongeren die hier geboren zijn denk ik niet dat ze daar nog een leven kunnen opbouwen.' (20j-25j - vrouw - Chaldees - juriste – Hassana)

Ze is niet de enige die er zo over denkt, het komt regelmatig terug. Evenwel is er een oprechte interesse voor hoe het leven er in de dorpen aan toe ging. Twee van de ondervraagde jongeren hebben reeds op eigen initiatief hun geboortestreek bezocht.

4.3 Leven en toekomst in Mechelen

Hoe gaat de Assyrische gemeenschap met de omringende gemeenschappen om? Naast de “autochtone” bevolking is er in Mechelen een grote Marokkaanse gemeenschap aanwezig.

De Assyriërs beginnen in Mechelen langzamerhand bekendheid te krijgen. Toch zijn ze lang relatief onbekend gebleven. Het vraagt een zekere uitleg en dat is het probleem. Uit onwetendheid noemen buitenstaanders hen soms Turken, christelijke Turken weliswaar, alhoewel een enkeling er nog altijd van uit gaat dat het moslims zijn. Het zorgt voor frustratie, ze hopen stilletjes op meer erkenning. Als je een eigen land hebt, is het makkelijk om uit te leggen van waar je precies afkomstig bent, voor de Assyriërs geldt dat niet. Steeds opnieuw vertellen wat je bent en waar je vandaan komt, sommigen doen het met plezier, anderen worden er moedeloos van, ze geven het op en leggen zich bij de benaming christelijke Turken neer.

Er is wel een evolutie gaande, steeds vaker worden ze op de gemeente als Assyriërs herkend. Daarbij zijn het kerkgangers, zoiets blijft niet onopgemerkt. Er wordt nu ook jaarlijks een Assyrisch feest georganiseerd door de Dienst Diversiteit van de Stad Mechelen, het gebeurt in samenspraak met de gemeenschap. Binnen de gemeenschap leeft het idee dat ze over een vrij goede reputatie beschikken, ze komen niet negatief in beeld vergelijkbaar met Spanjaarden of Chinezen. Dit beeld wordt grotendeels beaamd door de verschillende Mechelse vzw's, het gaat om een gemeenschap die erg op zichzelf is, maar niet echt voor problemen zorgt, slechts een paar kleine incidenten, vooral gelinkt aan eengerelateerd geweld. Het valt hen op dat de Assyrische gemeenschap een belangrijke evolutie heeft gekend sinds ze hier zijn. Een aantal van hen zijn blijven hangen, ze hebben de sprong niet kunnen maken. Er ontstaat een interne sociale kloof meent de medewerkster van De Nieuwe Weg, en die zal volgens haar alleen nog maar groter worden. Het algemene oordeel blijft dat ze zich - zeker als het om de jongere generatie gaat- in een hoog tempo aan de nieuwe levensomstandigheden hebben kunnen aanpassen. De meeste beschikken over een eigendom, ze gaan uit werken of ze studeren. Het vinden van werk wordt als een prioriteit gezien, werkloosheid wordt niet gedoogd. Hun sterk aaneenhangen en de sociale druk die dat teweeg brengt kan het verschil verklaren met de meer versnipperde Marokkaanse gemeenschap. Een andere uitleg is hun christelijke identiteit, misschien geeft het hen een stapje voor, het gevoel dat we hetzelfde geloof delen. Het kan dat ze hierdoor makkelijker door de Belgische samenleving aanvaard worden en minder als een bedreiging aanzien.

Het speelt zeker een rol binnen de Assyrische gemeenschap, die gezamenlijke christelijke identiteit, doorgaans kijken ze positief naar de Belgische samenleving. Al heeft men wel kritiek op de verloederding van de christelijke waarden. De ene iets meer dan de andere. Bij de ouderen leeft een gevoel van dankbaarheid. Er wordt veel belang gehecht aan de bestaande vrijheden in dit land, het is een democratie, een land waar je plichten maar ook rechten hebt. Het verschil met Turkije is groot.

'Het was heel anders, hier zie je de burgemeester op zijn fiets, daar zou de burgemeester van een stad als Mechelen op z'n minst twintig lijfwachten hebben, dikke auto's en zo, dat was iets anders. Hier is een echte democratie, daar heb je geen democratie. In die streek van Turkije is geen democratie, het is een bergachtig, afgelegen gebied.' (35j-40j - man - Nestoriaans - econoom – Hassana)

De wil om te integreren is groot, zolang het maar niet om assimileren gaat. Het grootste deel van de respondenten voelt zich zowel Assyrisch als Belgisch, twee van hen voelen zich Assyrisch en één voelt zich uitgesproken Belg.

De contacten met de **Marokkaanse gemeenschap** in Mechelen verlopen minder goed. Beide gemeenschappen leven naast elkaar. Er is geen goede verstandhouding. De Assyriërs gaan de Marokkanen liever uit de weg, hun relatie beperkt zich tot een goedendag af en toe. Bij de jongeren is het iets minder uitgesproken, iedereen heeft wel een kennis van Marokkaanse afkomst, toch wordt er steeds een zekere afstand gehouden, ze zullen ze niet snel thuis uitnodigen. Er bestaat veel wantrouwen. In Mechelen is geen noemenswaardige **Turkse of Koerdische gemeenschap**, men zoekt ze ook niet op. Het merendeel van de ouderen spreekt wel nog de taal en af en toe gaat iemand naar Turkije op vakantie, maar verder gaan de relaties niet. Net als de Marokkanen zijn het **moslims** en daar is alles mee gezegd. De hostiliteit naar moslims toe is opvallend. Om die reden kent het Vlaams Belang een matige aantrekking bij de Assyrische Mechelaars. Het verleden heeft hier veel mee te maken, ze kunnen niet verteren wat hun volk in Turkije is aangedaan. Het komt niet tot een openlijke confrontatie, indien men voor een interreligieus debat samen moet zitten verloopt het zonder problemen, op school gaan de jongeren met elkaar om, oppervlakkige contacten zijn toegelaten, maar meer kan echt niet. Een huwelijk is taboe, als een Assyrisch meisje met een Marokkaanse jongen gaat lopen, is het afgelopen. Het betekent resolute uitsluiting. Een van de respondenten zit in die situatie, ze is als tiener op een Marokkaanse jongen verliefd geworden en is uiteindelijk met hem weggelopen. Zelf heeft ze hierdoor niet met geweld te maken gehad, maar ze kent gevallen waar dit wel zo is geweest. In Turkije kwam het soms tot eermoord, in Mechelen is het zo ver nog niet gekomen maar CLB's lijken eergereleerd geweld wel aan te kaarten als een aanduidend Assyrisch probleem. Vandaag is het koppel getrouwd en hebben ze zes kinderen. Ze is overtuigd moslim, maar ze voelt zich nog steeds Assyrisch.

'Mijn Assyrische identiteit zal nooit verdwijnen, ik ben Assyrisch, ik blijf Assyrisch, ik praat ook Assyrisch maar het geloof heb ik wel veranderd.' (30j-35j - vrouw - moslim - huismoeder – Herbul)

In haar eigen gemeenschap is ze niet langer welkom, haar ouders ziet ze bijna nooit meer, af en toe stiekem, bij de geboorte van haar kinderen bijvoorbeeld. Ze begrijpt haar ouders wel, ze hebben er verdriet van, maar ze kunnen niet anders, bij acceptatie zou heel de gemeenschap zich tegen hen keren. Het kan niet meer goed komen, de schande is te groot. Als haar man zou overlijden dan nog zou

ze uitgestoten blijven. Er wordt over haar geroddeld, van tijd tot tijd wordt ze op straat beledigd, maar ze heeft geen spijt, ze weet dat ze de juiste keuze gemaakt heeft.

Ze is zeker niet de enige, er zijn meerdere gevallen die zich in hetzelfde lot berusten. Voor Assyrische jongens geldt dezelfde regel, zelfs wanneer een moslima bereid zou zijn om zich te bekeren. Het is onoverkoombaar. Binnen de gemeenschap kent iedereen wel één geval, ze zien het als een soort fataliteit: Als je er voor kiest dan zijn dat de consequenties, het is niet anders. De oudere respondent is er radicaler in, zijn nichtje is met een moslim, voor hem is ze dood. Er is nog nooit een moslim bij hem binnen geweest, hij zou het niet toelaten. Hij is er van overtuigd dat het hier in België slecht gaat aflopen door de moslims, ze zijn niet te vertrouwen. Zijn verleden in het Turkse leger verklaart veel, hij heeft het niet gemakkelijk gehad in Turkije. Anderen zijn toleranter, maar hetzelfde wantrouwen duikt toch vaak de kop op, het blijft een hekel onderwerp.

In bepaalde gevallen wordt een gemengd huwelijk wel toegestaan, niet met een moslim welteverstaan, maar met een **christen die niet van Assyrische afkomst is**. Zowel bij vrouwen als mannen. Het is tot heden nog uitzonderlijk, maar indien aan vooropgestelde condities wordt voldaan is het mogelijk. De grote angst is dat het tot een scheiding zou komen, een absoluut taboe binnen de gemeenschap, bij buitenstaanders heeft men de situatie minder goed in de hand. Alle ondervraagden lijken hier een positieve kijk op te hebben, het aantal succesverhalen neemt dan ook toe. Het gaat niet enkel om huwelijken met Belgen, een neef van een respondent is met een Equadoriaanse getrouwd, een andere met een Italiaanse.

De migratie naar Mechelen heeft de Assyrische gemeenschap verplicht met andere gemeenschappen in interactie te gaan. Het zou veranderingen teweeg kunnen brengen, veranderingen die de identiteit, die de Assyriërs zo hoog in het vaandel dragen, zou kunnen aantasten. Leeft de **angst om de Assyrische identiteit te verliezen?**

Het is een sleutelvraag waar veel om te doen is geweest tijdens de interviews. De angst om te verwesteren is een punt bij de Assyriërs, er wordt over nagedacht. Kan de gemeenschap hier in Mechelen overleven? De meesten denken van wel, het zal onoverkomelijk in de tijd evolueren, maar de basis zal het wel houden. “Zolang we samen blijven” klinkt het. Degenen die naar gebieden gemigreerd zijn waar een risico is geïsoleerd te raken lopen meer gevaar, het verklaart voor een stuk de interne migratiestromen. Het aantal Assyriërs in Mechelen groeit, de kerken zitten vol, het Sureth leeft, de tradities lijken niet te verwateren. Op het eerste zicht lijkt er geen reden tot ongerustheid. In Turkije hebben ze in een veel vijandiger omgeving eeuwenlang weten te overleven, waarom zou het hier dan niet lukken. Toch zien anderen het minder rooskleurig in.

'wij zijn een volk dat aan het uitsterven is. Het zal niet voor de komende tien jaar zijn, niet voor de komende twintig jaar maar ja, kijk maar naar de Indianen, je mag het daar mee vergelijken. Nu zeggen ze nog, ik ben Assyriër enzovoort, binnen tien jaar is het van ik ben een Assyrische Turk en binnen twintig jaar is het van ik ben een katholiek uit Turkije en daarna is het gewoon een Turk.' (20j-25j - man - Chaldees - zelfstandige – Herbul)

Het grote probleem is dat de Assyriërs een volk zonder land zijn, ze zijn overal en nergens thuis en beschikken niet over een vaste plek waarnaar ze terug kunnen keren. Er bestaat een grote onzekerheid over wat de toekomst zal brengen, waar de gemeenschap uiteindelijk zal belanden en of de eeuwenoude tradities bewaard zullen blijven. Alle respondenten zijn trots op hun Assyrische identiteit, heel trots, ze willen een toekomst voor hun volk. De motivatie bij de respondenten om hun religie, taal en geschiedenis aan de volgende generatie door te geven is groot, maar er wordt wel toegegeven dat die motivatie niet bij iedereen terug te vinden is.

De migratie naar Mechelen heeft er wel voor gezorgd dat de Assyriërs uit Hassana en Herbul hun gading kunnen vinden bij Assyriërs uit andere plaatsen en dorpen, waar ze anders nooit mee in contact zouden zijn gekomen, meent één van de ondervraagden. Het zou de zogenoemde uitsterving tegen kunnen gaan. Vroeger in de dorpen was de keuze voor een huwelijkspartner beperkt, nu veel minder. Contacten tussen de jongeren, niet enkel uit Mechelen, worden zoveel mogelijk gepromoot. We kennen elkaar steeds beter, zegt een van de jongere respondenten, Facebook en MSN hebben daar volgens haar ook een rol in gespeeld. Een Haflat is hier een goed voorbeeld van, het is een soort van “Assyrische discotheek” waar de jongeren elkaar op een gecontroleerde manier kunnen ontmoeten.

Naast de angst om hun identiteit te verliezen worden de Mechelse Assyriërs ook met andere problemen geconfronteerd. Sommige van de **problemen binnen de gemeenschap** zijn reeds bij de vorige thema's aan bod gekomen, zoals de enorme heimwee bij de ouderen naar het geboortedorp, het eengerelateerd geweld, de heersende onwetendheid over hun oorsprong en de sociale kloof die steeds groter lijkt te worden. Hier wordt niet nogmaals op ingegaan.

De problemen die de respondenten zelf aanhalen zijn gelijkaardig aan het soort problemen waar andere recent geëmigreerde minderheden mee te kampen krijgen. De meesten zijn gerelateerd aan de noodgedwongen aanpassing aan een nieuwe omgeving, die voor sommigen vrij bedreigend kan overkomen. Ouders gaan overbeschermend met hun kinderen om uit angst dat ze het slechte pad op zouden gaan. Zeker als het om meisjes gaat, jongens mogen veel meer. Het belemmert jongeren in hun bewegingsruimte, op kot kunnen gaan vraagt de nodige vertrouwensband. Men staat hier heel sceptisch tegenover. Er bestaat een heel dubbel verwachtingspatroon, het wijst volgens de medewerker van De Nieuwe Weg op het feit dat deze gemeenschap zich in een overgangsfase bevindt. Toen ze hier toekwamen waren de meesten analfabeet, sindsdien hebben ze een fundamentele evolutie gekend, ze gaan naar school, studeren enzovoort. Het verklaart waarom aan de ene kant er sterk wordt

vastgehouden aan de traditionele rol van man en vrouw en aan de andere kant de ouders hoge verwachtingen hebben naar hun kinderen toe, dat ze bijvoorbeeld dokter of advocaat worden.

Het zijn vooral de meisjes die het voortouw nemen en hogere studies aandurven. De jongens blijven op de achtergrond, alhoewel er wordt gesteld dat ze wel de nodige kansen hebben gekregen. Van hen wordt verwacht dat ze vanaf een zekere leeftijd een gezin kunnen onderhouden, daarom kiezen velen voor een technische opleiding om zo snel mogelijk aan de slag te kunnen gaan. De motivatie is niet echt aanwezig, ze zijn snel tevreden. De groepsdruk speelt mee, hun vrienden ondernemen ook geen hogere studies waarom zouden zij het dan wel doen. Er moet een nieuw evenwicht gevonden worden, zegt één van de respondenten overtuigend. Het was normaal voor de eerste generatie, als politiek vluchteling die de taal niet sprak, om afhankelijk te zijn van overheidssteun, maar nu moet men zijn verantwoordelijkheid nemen.

'Ze vinden over het algemeen wel werk maar ze zijn veel te snel tevreden, ze hebben werk als kassierster bij de G.B. dat is al voldoende. Er zijn er veel die meer zouden aankunnen, je pikt ze er zo uit degenen waarvan je weet dat ze universiteit makkelijk aankunnen. Spijtig. Velen interesseert het gewoon ook niet, ze hebben die ambitie niet, ze beïnvloeden mekaar ook.' (20j-25j - vrouw - Chaldees - juriste – Hassana)

Het creëert een kloof tussen degenen die wel de stap hebben gezet en degenen die dit niet hebben gedaan. Een mentaliteitsverandering. Dit zorgt voor problemen bij het vinden van een huwelijkspartner, beide partijen vertrekken van een ander uitgangspunt. Het kan aanleiding geven om een partner buiten de gemeenschap te zoeken.

Op andere niveaus wordt de Assyrische gemeenschap ook steeds vaker met een cultuurschok geconfronteerd. Op kleine schaal weliswaar, maar het wordt wel opgemerkt. Uitzonderlijk lappen jonge koppels het protocol aan hun laars, ze wonen samen zonder gehuwd te zijn, het is een groot taboe, maar het gebeurt. Seksualiteit blijft een onbesproken thema, zeker voor het huwelijk. Scheidingen lijken vaker voor te komen, het wordt beschouwd als het kenmerk bij uitstek van de Westerse verloedering, maar een enkeling vindt het positief dat die mogelijkheid hier tenminste bestaat. Het biedt een uitweg aan vrouwen die binnen hun huwelijk met geweldpleging te maken krijgen, al blijft het extreem gevoelig liggen.

Individualisme komt de kop op steken, vroeger kwam de gemeenschap op de eerste plaats, nog steeds, maar veranderingen zijn waarneembaar. Een kleine minderheid vindt zijn toeverlaat in de criminaliteit, drugs en ook gokcafés kennen een beperkt succes.

4.4 Volk zonder staat

Zoals reeds gezegd zijn de Assyriërs een volk zonder staat, is er een gevoel van nationalisme aanwezig en hoe manifesteert het zich precies? Ontwikkelen er zich transnationale contacten?

De hoop op een eigen staat is aanwezig binnen de Assyrische gemeenschap in Mechelen, maar niet voldoende om van echt **nationalisme** te spreken. Op z'n best dromen ze van een terugkeer naar hun geboortedorpen, een heuse strijd voor onafhankelijkheid is voor de meesten te hoog gegrepen. Slechts één van de respondenten is hier actief mee bezig, ze geeft dan ook te kennen dat het enorm frustrerend is dat ze ondanks grote inspanningen de rest van haar gemeenschap niet meekrijgt. Ze heeft een tijdje een vzw gehad, er zijn toen zelfs mensen uit het buitenland gekomen om haar te steunen, als een soort van hefboom te dienen, maar tevergeefs, het is nooit een succes geworden. In andere landen **in de wereld**, zoals Zweden, Frankrijk, Nederland, Duitsland, Canada of Nieuw-Zeeland, Amerika of zelfs Brussel is de situatie anders, daar zijn er wel initiatieven, organisaties die van tijd tot tijd manifestaties, ontmoetingen of festivals organiseren. Ook in het Midden-Oosten, in landen als Syrië of Irak, is men politiek veel actiever.

'Als leger nee, nee, nee...Maar er zijn wel organisaties en partijen op die manier wel. Er zijn actieve mensen altijd, wij hebben organisaties, wij hebben federaties maar hier in België minder. De Assyriërs die in België wonen zijn meestal uit Turkije en wij werden daar echt slecht behandeld door de Koerden, door de Turken door de overheid dan. Ze hebben ons niet de mogelijkheid gegeven om zelfstandig te zijn, om in de politiek te gaan, om te begrijpen wat politiek is, om te begrijpen wat organisaties zijn. Dat we op onze eigen benen kunnen staan.' (30j-35j - vrouw - Nestoriaans – huisvrouw/medewerkster bij Mozaïek – Hassana)

Het grote probleem volgens haar is dat de Assyriërs vaak geen onderscheid maken tussen hun geloof en hun nationaliteit, binnen het geloof zijn er interne verschillen die het praktisch onmogelijk maken om het volk als één te verbinden. Er zijn altijd bepaalde meningsverschillen die de bovenhand nemen. Het is de schuld van de grote wereldmachten, zegt ze, die willen het Assyrische volk verdeeld houden om te voorkomen dat ze trachten de grond die hen eigenlijk toebehoort terug te krijgen. Ze hebben liever dat andere bevolkingsgroepen zoals de Koerden deze gebieden bewonen, zodat ze controle kunnen blijven uitoefenen, het draait allemaal om macht, men heeft schrik dat de Assyriërs te machtig zouden worden. Desondanks blijft ze er met overtuiging in geloven, "Assyria will rise". Op het internet zijn er genoeg die haar mening delen, in Mechelen minder.

Bij de rest heerst een zekere gelatenheid, ze geloven niet dat het echt kan, het hele gebeuren speelt zich boven hun hoofden af. Als de Koerden er al niet in slagen, die al jarenlang strijd voeren, die veel beter georganiseerd zijn en sowieso met veel meer zijn, waarom zou het dan wel bij de Assyriërs lukken.

'Gewoon al de organisatie, onze gemeenschap is nog niet in staat een vzw op te starten door de zogezegd interne verschillen, laat staan het opstarten van een eigen staat. Er zijn anderen die daar niet zo over denken, ik kan dat wel begrijpen, ik heb ook respect voor hun initiatief maar ik geloof er niet in. In Mechelen is er zeker geen actieve beweging, op het internet heb je wel van die sites, meestal zeer vredelievend maar er zullen er zeker zijn die wat radicaler zijn maar daar heb ik geen weet van. Ik ben er niet mee bezig, het behouden van onze tradities zeker maar ik zie geen Assyrische staat ontstaan in de nabije toekomst.' (20j-25j - vrouw - Chaldeeë - juriste – Hassana).

Het **politiek engagement in België en Turkije** beperkt zich eigenlijk tot het volgen van de actualiteit in de streek van afkomst en de Belgische actualiteit. In mei was er een aanslag in Mosul op Assyrische studenten, in Brussel zijn voornamelijk Assyrische geestelijken, waaronder ook één van de priesters van Mechelen, hiervoor op straat gekomen. Er zijn dus wel initiatieven, ook voor de erkenning van de Assyrisch-Armeense genocide is zeker animo, maar het blijft zeer beperkt allemaal.

Elke andere vorm van **engagement** lijkt evenzeer problematisch in Mechelen, maar volgens de Dienst Diversiteit is er wel een opflakking binnen het Assyrische verenigingsleven merkbaar. We zijn op de hoogte van drie verenigingen: ACOM dat volgens de Dienst Diversiteit na lange inactiviteit langzaam weer wat actiever aan het worden is. Zo hebben ze bijvoorbeeld meegedaan aan de “Week van de Smaak”, een nationaal culinair evenement, waar zij Assyrische kaas volgens de traditionele ambacht bereidden. Hiernaast is er het net opgestarte AGM dat zich tot nu toe bezig houdt met het organiseren van voetbaltoernooien voor Assyrische jongeren. Dan is er nog de vzw VCK waar af en toe sociale- en culturele activiteiten worden georganiseerd, maar dit blijft tot heden vrij beperkt bij gebrek aan subsidies. Het probleem van subsidies komt meermaals terug, meerdere initiatieven zijn hierdoor al de kop in gedrukt, vier van de respondenten kunnen hierover meepraten. Het financiële aspect speelt zeker een rol, in Amerika beschikken ze over een groter kapitaal en dit manifesteert zich in hun realisaties. Van binnen uit de Assyrische gemeenschap in Mechelen is er weinig motivatie om te investeren. Er is onenigheid, zo zien sommigen de vzw VCK eerder als een gewoon café zonder enig maatschappelijk doel. Wanneer een paar jaar geleden één van onze respondenten opkwam voor de CD&V kon hij rekenen op brede steun, maar toch blijft het extreem moeilijk de gemeenschap achter één doel te scharen, er is veel wantrouwen. Het is niet zo’n homogene groep als je in eerste instantie zou denken, erkennen medewerkers van de verschillende ondervraagde vlaamse vzw’s. Een trefpunt, buiten de kerk, waar ze elkaar allemaal weten te vinden is er niet, er zijn wel een aantal voortrekkers, maar ook op dit niveau bestaan er een aantal onderhuidse strubbelingen en miscommunicaties.

Naast de versnippering qua gedachtegoed vormt ook de ruimtelijke verspreiding van de Assyrische gemeenschap in de wereld een barrière om zich te organiseren.

‘Wij zijn helemaal niet met weinig, over de hele wereld zijn wij bijna met 7 miljoen, dat zijn er niet zo weinig. Wij kunnen een land starten eigenlijk, wij hebben die capaciteit maar als iedereen ergens anders is dan wordt de macht of power ook verlaagd hè. De ene hier, de andere daar en iedereen probeert iets te doen maar dat is niet het juiste niveau. (30j-35j - vrouw - Nestoriaans – huisvrouw/medewerkster bij Mozaïek – Hassana)

Eén van de ondervraagden poneert “*Het is een internetland geworden...*”

5 Bespreking en conclusie

Het hoofddoel van deze masterproef was om na te gaan hoe de Assyrische christenen uit Hassana en Herbul trachten in Mechelen hun Assyrische identiteit staande te houden en in welke mate dit transnationale mobilisatie teweeg brengt. Aan de hand van een veldonderzoek heb ik een beeld kunnen vormen van de gezamenlijke Assyrische identiteit die binnen de gemeenschap leeft. Als er één ding duidelijk is geworden is het dat identiteit een zeer complex gegeven is.

De gezamenlijke identiteit die ik bij de Assyrische Mechelaars aantrof is gebaseerd op een sterke imaginair. Ze voelen zich met elkaar verbonden. Ze delen een religie, een taal en een geschiedenis. Deze pijlers hebben een belangrijke symbolische waarde die het saamhorigheidsgevoel binnen de gemeenschap versterken. Zoals gezien bij Peters (aangehaald in Gupta & Ferguson, 1999, p.11) hoeft het thuisland niet noodzakelijk nog te bestaan, wat bij Hassana en Herbul het geval is, het is de herinnering die telt en die wordt sterk geïdealiseerd.

Familie-, dorps- en gemeenschapsverbanden zijn essentieel voor het behoud van de Assyrische identiteit. Er wordt aan eeuwenoude tradities en gebruiken vastgehouden, die bepaalde gedragscodes voorschrijven. Zolang er aan deze gedragscodes tegemoet gekomen wordt, kan men rekenen op grote solidariteit, maar indien men zich aan deviant gedrag schuldig maakt is uitsluiting het enige antwoord. De groep gaat voor op het individu in zo'n geval. De leden van de gemeenschap worden voor een stuk gedepersonaliseerd (Snauwaert, 1999, pp. 136-137) wat een sterk verbonden in-group creëert. In Turkije hebben de Assyriërs altijd als minderheid weten te overleven, grotendeels te verklaren door isolement. In Mechelen lijken ze dit isolement te reproduceren, de meerderheidsgroep ervaart hen als een zelfredzame groep, maar met een moeilijke bereikbaarheidsfactor. Naar buitenstaanders wordt met zeker wantrouwen gekeken, zeker wanneer het om niet-christelijke buitenstaanders gaat. Moslims vormen duidelijk de out-group, interactie met hen wordt tot een minimum herleid. Toch zijn er belangrijke evoluties gaande, binnen de tweede generatie vooral, die zich steeds meer naar de Belgische samenleving oriënteert. Individuele mobiliteit wordt mogelijk. Het blijft wel een uitdaging om een goed evenwicht te vinden tussen aan de ene kant hun Assyrische -en aan de andere kant Belgische identiteit. Het is een dynamisch proces dat de nodige aanpassing vraagt, want de verwachtingspatronen zijn niet altijd gelijklopend.

De gezamenlijke Assyrische identiteit sluit het bestaan van conflicten over de heersende imaginair niet uit. Het eenheidsgevoel lijkt in Mechelen soms ver weg te zijn. Analoog met Sökefeld (2006, p. 279-280) bestaat er geen consensus over welke imaginair de gemeenschap nu eigenlijk het best vertegenwoordigt. Wanneer hier dieper op ingegaan wordt, komen interne spanningsvelden bovendien. De verschillende geloofstromingen liggen grotendeels aan de basis hiervan. Bij de

Hasnaye lijkt de grote religieuze diversiteit niet zoveel uit te maken, maar bij de mensen uit Herbul, die traditioneel maar één stroming kennen, ligt het moeilijker. Zij hebben een ‘zuiver’ geloof en verkiezen de naam Chaldo-Assyrisch, terwijl de Hasnaye zich met het Assyrisch zijn kunnen vereenzelvigen. Er is geen sprake van één hechte groep die zich achter een gemeenschappelijk doel kan scharen. Dit heeft z’n weerslag op ieder initiatief dat van binnenuit de Mechels-Assyrische gemeenschap wordt ondernomen, welke de drijfveer ook moge zijn, politiek, socio-cultureel of religieus. Echt noemenswaardige Assyrische vzw’s in Mechelen zijn er niet. Het ligt niet enkel aan de interne verschillen binnen de gemeenschap, andere factoren spelen een rol. Aan de ene kant is er het financiële gedeelte, er heerst een groot wantrouwen bij Mechelse Assyriërs om hierin te investeren. Aan de andere kant leeft er een grote politieke gelatenheid die al in het thuisland bestond en in Mechelen verder leeft. De enige echte ontmoetingsplaats blijft de kerk en zelfs hier is er verdeeldheid.

Het engagement dat in Mechelen praktisch ontbreekt, is op andere plekken wel aanwezig. Wereldwijd zijn er meerdere organisaties die als doel hebben de Assyrische zaak te promoten en op het internet is een ware cybernatie terug te vinden. Mechelen heeft wel de website “shlama” die de communicatie tussen de Assyrische allochtonen en de grote meerderheid van de Mechelaars wil bevorderen - dit is een initiatief van Dhr. Thiry-, maar Assyrische netwerken die aan transnationale politieke mobilisatie doen lijken niet zo ver als Mechelen te reiken. Zoals eerder aangehaald telt niet enkel het politieke veld, sociale factoren en identiteit kunnen ook transnationale activiteit verklaren en in extremis kan transnationalisme zelfs symbolisch zijn.

Deze subtiele transnationale mobilisatie manifesteert zich op uiteenlopende manieren. Er zijn sterke sociale en symbolische banden aanwezig die ongeacht tijd en ruimte blijven bestaan. Over de grenzen heen willen de Assyriërs met elkaar contact houden. Die contacten zijn erg intensief, ieder groot evenement brengt een ware volksverhuizing met zich mee. Mechelen wordt het Mekka der Assyriërs. Deze transnationale contacten geven zelfs aanleiding tot interne migratie. De angst voor verwestering en heimwee zijn hier de belangrijkste motieven om de veiligheid van een grotere groep op te zoeken. Tussen de verschillende prominente Assyrische gemeenschappen binnen Europa en in mindere mate daarbuiten is er een gezonde competitie over hun realisaties, er is interesse, er wordt vergeleken. Er heerst een gedeelde cultuur, de Assyrische muziekindustrie toont dit duidelijk aan, ook dezelfde televisiekanalen worden wereldwijd bekeken. Een ander item dat binnen de Assyrische gemeenschap op internationale belangstelling kan rekenen is de strijd voor de erkenning van de Assyrische genocide. Deze kwestie kent een breed draagvlak eveneens in Mechelen. Sporadisch ondersteunen verschillende transnationale netwerken bepaalde lokale initiatieven om nieuwe impulsen te promoten.

De wijdvertakte Assyrische diaspora in Europa heeft het aantal mogelijke huwelijkskandidaten drastisch verhoogd. Vroeger was men aangewezen op de eigen dorpsgemeenschap. Transnationale

huwelijken groeien in populariteit, het belang van een Assyrische huwelijkspartner wordt hoog in het vaandel gedragen. Facebook en MSN dragen hiertoe bij net als de befaamde Haflat's.

In het huidige klimaat van onrust is het onmogelijk voor de Assyriërs afkomstig uit zuid-oost Turkije om naar hun teergeliefde thuis terug te keren. Uitzonderlijk vertrekt een jonge man die richting uit voor een religieuze opleiding, maar verder is er geen interactie. In de huiskamers in Mechelen wordt het thuisland bij een ieder door foto's en herinneringen levendig gehouden. Hassana en Herbul lijken plots helemaal niet zo onbereikbaar meer. Reële verbondenheid met het thuisland ligt moeilijk, maar symbolische verbondenheid is er des te meer.

Tot slot concludeer ik op grond van het onderzoek dat er in de Assyrische gemeenschap in Mechelen zoals al eerder vooropgesteld geen duidelijke politieke transnationale mobilisatie aanwezig is, maar wel een waaier van transnationale uitwisselingen die over de grenzen heen de gezamenlijke Assyrische identiteit helpen te behouden.

De limieten van dit onderzoek zijn vooral van praktische aard. Meer representativiteit zou mogelijk geweest zijn, indien ik dit onderzoek op een grotere schaal had kunnen uitvoeren, tien respondenten op een populatie van ongeveer 1800 blijft vrij beperkt. Als Mechelen iets dichterbij de deur was geweest had dit het observatieproces vergemakkelijkt. Zo had ik bijvoorbeeld graag de Kerstmis, net als de dienst met Pasen bijgewoond, maar jammer genoeg hebben andere verplichtingen mij hier van weerhouden. Tenslotte was een tolk geen overbodige luxe geweest.

Andere pistes voor verder onderzoek werden herkend. Het vergelijken van de Assyrische gemeenschap in Mechelen met andere Assyrische diasporagemeenschappen in Europa of zelfs de rest van de wereld zou niet alleen een meerwaarde voor dit onderzoek kunnen betekenen, maar ook het studierein van transnationale mobilisatie in z'n geheel voorruit kunnen helpen. De vraag waarom er in Mechelen voornamelijk subtiel transnationalisme aanwezig is en andere gebieden veel actievere vormen onderscheiden worden zou de basis van dit vergelijk kunnen zijn. Een andere focus kan zijn in hoeverre de voorwaarden die het gastland biedt qua institutioneel- en juridisch kader een rol spelen bij de vormgeving van grensoverschrijdende netwerken. Men zou zich ook de vraag kunnen stellen of de christelijke identiteit van de Assyrische gemeenschap de integratie in België, als christelijk land, heeft vergemakkelijkt en een impact op transnationale initiatieven heeft gehad. Het dieper in gaan op het engagement en de organisatie van het verenigingsleven van de Marokkaanse gemeenschap in Mechelen – een gemeenschap met een thuisland en een ander geloof- en deze vergelijken met de Assyrische kan op zich ook een interessant uitgangspunt zijn.

Bibliografie

Akbari, M.T., Papiha, S.S., Roberts, D.F.& Farhud D.D. (1986). Genetic Differentiation among Iranian Christian communities. *The American Journal of Human Genetics*, 38 (1), 84-98.

Akturk, S. (2002). Perspectives on Assyrian Nationalism. *Hemispheres: Tufts University Journal of International Affairs*.

Al-Ali, N., Black, R. & Koser, K. (2001). The limits to 'transnationalism': Bosnian and Eritrean refugees in Europe as emerging transnational communities. *Ethnic and Racial Studies*, 24 (4), 578-600.

Anderson, B. (1983). *Imagined Communities, Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*. Londen: Verso.

Atkinson, R. (2001). The life story interview. In Gubrium, J.F. & Holstein, J.A. (Ed.), *Handbook of interview research : context & method* (pp.121-140).Thousand Oaks, CA: Sage.

Baarda, D. B., de Goede, M.P.M. & Teunissen, J. (2005). *Basisboek kwalitatief onderzoek: handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Houten: Stenfert Kroese.

Bartlett, A. (2007). The City and the Self, The Emergence of New Political Subjects in London. In Sassen, S. (Ed.), *Deciphering the Global: its Spaces, Scales and Subjects* (p. 221-241). New York: Routledge.

Baumer, C. (2006). *The Church of the East, An illustrated History of Assyrian Christianity*. London: I.B. Tauris & Co Ltd.

Bernal, V. (2006). Diaspora, cyberspace and political imagination: the Eritrean diaspora online. *Global Networks*, 6 (2), 161-179.

Boon, L. (2008). Babel: Suraya. *MO* Mondiaal Nieuws*, juli-augustus, p. 49.

Bowman, R.A., (1948). Arameans, Aramaic, and the Bible. *Journal of Near Eastern Studies*, 7 (2), 65-90.

Casier, M. (2010). Turkey's Kurds and the Quest for Recognition, Transnational Politics and the EU-Turkey accessions negotiations. *Ethnicities*, 10 (1), 3-25.

Cavalli-Sforza, L., Menozzi, P. & Piazza, A. (1994). *The History and Geography of Human Genes*. Princeton: University Press Princeton.

De Planhol, X. (1997). *Minorités en islam: Géographie politique et sociale*. France: Flammarion.

Elias, J. (2000). The Genetics of Modern Assyrians and their Relationship to Other People of the Middle East. *Nineveh Magazine*, First/Second Quarter.

Elliott, J. (2005). *Using Narrative in Social Research, Qualitative and Quantitative Approaches*. London: Sage Publications.

Faist, T. (1999). Transnationalization in International Migration : Implications for the Study of Citizenship and Culture. *Institute for Intercultural and International Studies, WPTC*.

Gallo, M. (2005). *Les clés de l'histoire contemporaine, Histoire du monde de la Révolution française à nos jours*. Paris : Librairie Arthème Fayard.

Ghequière, K. (1998). Ethnicity, Language and Religion of the Suryoye. In Leman, J. (Ed.), *The Dynamics of Emerging Ethnicities: immigrant and indigenous ethnogenesis in confrontation* (pp.57-86). Frankfurt am Main: Lang.

Glick Schiller, N. & Fouron, G.E. (1999). Terrains of blood and nation: Haitian transnational social fields. *Ethnic & Racial Studies*, 22 (2), 340-366.

Goodley, D., Lawthom, R., Clough, P. & Moore, M. (2004). *Researching Life Stories, Method, theory and analyses in a biographical age*. New York: Routledge Falmer.

Guarnizo, L.E., Portes, A. & Haller, W. (2003). Assimilation and Transnationalism: Determinants of Transnational Political Action among Contemporary Migrants. *American Journal of Sociology*, 108 (6), 1211-48.

Gupta, A. & Ferguson, J. (1992). Beyond "Culture": Space, Identity, and the Politics of Difference. *Cultural Anthropology*, 7 (1), 6-23.

Hanish, S. (2008). The Chaldean Assyrian Syriac People of Iraq: An Ethnic Identity Problem. *Digest of Middle East Studies*, 3, 32-47.

Hulsman, C. (1989). Migration and a future for the Syrian-Orthodox church in the Tur Abdin. *Bevolking en Gezin*, November (2), 1-20.

Lewis, J.E. (2003). Iraqi Assyrians: Barometer of Pluralism. *Middle East Quarterly*, X (3), 49-57.

Loriquet, J.N. (1825). *Oude geschiedenis der Egyptenaren, Babyloniers, Assyriërs, Meders, Perzen, Grieken en Carthagers*. Aalst: J. Sacré.

Mortelmans, D. (2009). *Handboek kwalitatieve onderzoeksmethoden*. Leuven: Acco.

Murre-van den Berg, H.L. (2000). Religieuze en etnische identiteit van Syrisch-Orthodoxen uit Turkije en Syrië in Nederland. In Frishman, J., Jenner, K.D. & Wiegers, G.A. (Eds.), *Godsdienstvrijheid en de religieuze identiteit van joden, christenen en moslims: verwachtingen en realiteit* (pp.144-162). Kampen: Leidse studiën van de Godsdienst 3.

Ostergaard-Nielsen, E. K. (2001). Transnational political practices and the receiving state: Turks and Kurds in Germany and the Netherlands. *Global Networks*, 1 (3), 261-281.

Portes, A., Guarnizo, L.E. & Landolt, P. (1999). The study of transnationalism: pitfalls and promise of an emergent research field. *Ethnic and Racial Studies*, 22 (2), 217-237.

Parpola, S. (1999). Assyrians after Assyria. *Journal of Assyrian Academic Studies*, XIII (2).

Riessman Kolher, C. (1993). *Narrative Analysis*. California: Sage Publications.

Snauwaert, B., Vanbeselaere, N., Duriez, B., Boen, F. & Hutsebaut, D. (1999). Living apart together? On ethnic identity dynamics and intergroup relations between allochthons and autochthons. In Roosens, E. (Ed.), *Cultuur, etniciteit en migratie* (pp. 131-161). Leuven: Acco.

Sökefeld, M. (2006). Mobilizing in transnational space: a social movement approach to the formation of diaspora. *Global Networks*, 6 (3), 265-284.

Teule, H. (2000). Assyro-Chaldeeërs in de diaspora, het voorbeeld van Sarcelles (Parijs). *Journal of Eastern Christian Studies*, 52 (1-2), 153-156.

Thiry, A. (2007). *Mechelen aan de Tigris*. Antwerpen: Camic en Uitgeverij EPO.

Thiry, A. (2007). *Mechelen aan de Tigris*. promoboekje, Antwerpen: Camic en Uitgeverij EPO.

Thiry, A. (2001). *Mechelen aan de Tigris*. Antwerpen: Camic en Uitgeverij EPO.

Ulker, E. (2005). Contextualising ‘Turkification’ : Nation building in the late Ottoman Empire, 1908-18. *Nations and Nationalism*, 11(4), 613-636.

Van Londen, S. & de Ruijter, A. (1999). Ethnicity and identity. In Roosens, E. (Ed.), *Cultuur, etniciteit en migratie* (pp. 69-79). Leuven: Acco.

Waldinger, R. (2008). Between ‘Here’ and ‘There’: Immigrant Cross-Border Activities and Loyalties. *International Migration Review*, 42 (1), 3-29.

Geraadpleegde websites:

UNPO (update: sept. 2009), www.unpo.org/images/members/unpo_assyria_profile_sept2009.pdf.

Werkgroep Integratie Vluchtelingen (update: 2009), www.vluchtelingendienst.be/home/?q=node/157.

Christians of Iraq (update: juni 2010), www.christiansofiraq.com/harbole.html.

Shlama (update: februari 2010), www.shlama.be.

Vernoemde internetsites waar de Assyrische zaak wordt verdedigd: www.aramnahrin.org; www.nineveh.com; www.mission-chaldéenne.org; www.ajf.nl; www.seyfocenter.se; www.aua.net; www.ace.eu; www.admzowaa.com; www.akitu.be; www.nohra.ca.

Bijlage

Bijlage 1: Interviewtranscripten

Interview met M.K. : 35j-40j - man - Nestoriaans - econoom – Hassana. Vrijdag 29 januari 2010, Mechelen. Interview opgenomen met MP3, 1h46min.

Is de Assyrische gemeenschap gekend in Mechelen?

Ja, de mensen weten dat er in Mechelen naast Marokkanen een andere minderheidsgroep aanwezig is en vooral omdat ze naar de kerken gaan. Ze zien vreemde mensen in de kerk dat valt op. Ik hoor vooral van kerkgangers, maar ook van andere mensen die zijn blij dat wij in Mechelen zitten. We worden gezien als een positieve groep die geen problemen zoekt met de autochtonen. Wij hebben geen confrontatiecultuur, wij komen niet negatief in beeld, hangjongeren op straat dat hebben wij niet. Je hebt andere culturen die hier ook gevestigd zijn, je hebt Chinezen, Brazilianen, Italianen, Portugezen, Spanjaarden, die zijn natuurlijk wel Europees maar toch. Die integratie is vlot verlopen en zo is dat bij ons ook, maar met een verschilpunt de huidskleur is anders. Sommigen denken bijvoorbeeld dat wij christen geworden zijn hier voor geld of criminele activiteiten dus niet iedereen gelooft dat wij al lang christen zijn. Ook wat betreft werk, vinden wij heel gemakkelijk werk. Het is gekend dat wij goeie werkers zijn, vaak volgzame werkers zijn, makkelijk in de omgang. Als er iemand solliciteert, wordt die vaak direct aangenomen. Blijkbaar heerst er een positief imago. En terecht ook de mensen die tonen dat ook van Mechelen vangt ons op. Wij zijn als vluchteling vertrokken en zijn hier als nieuwe burgers opgevangen. We moeten iets terugdoen. Het is niet zoals sommigen zeggen, wij zijn hier gelokt naar het paradijs en ze hebben ons laten werken in de kelders of in de grachten of in de mijnen en nu laten ze ons stikken. Dit is een negatief uitgangspunt men zegt niet dat men zich nooit heeft willen integreren, men zegt daar niet bij van ze van alles wil opdringen, nieuwe regels opdringen dat zegt men er niet bij. Als je bijvoorbeeld kijkt naar dat verhaal van dat Gentse koppeltje in het programma "In Godsnaam".

Dat is wel een minderheid.

Dat is een minderheid, maar ze hebben wel een organisatie van 700 leden, die vereniging wordt gesteund door Kuweit en Saoedi-Arabie. Daar zit een hele politiek achter. Die laten zich vangen. Iedereen spreekt daarover, dat is direct negatief. Ik heb niemand horen zeggen van och arme, iedereen ziet dat als bedriegers. Die heeft een andere naam opgegeven, heeft gelogen. En aan de andere kant zegt dat meisje: dit is een schitterend geloof en dit en dat en anderzijds zegt ze ik mag niet meer naar buiten, niet meer dan 70 km rijden. Van die belachelijke dingens. In de tijd van Mohammed hadden ze geen auto's en kilometers ook niet. De manier waarop dit wordt voorgesteld, voor hen is dat allemaal

normaal maar de mensen hier die moeten dat niet normaal vinden. Die optiek dat zien ze niet terwijl wij, wij vinden dat normaal bijvoorbeeld als je naar de gemeente gaat en er is een hele wachtrij en je moet wachten. Maar er zijn mensen die maken zich daar druk om die vinden dat niet normaal.

Wij worden enorm ontmoedigd en ontgoocheld door dergelijke zaken, waarom laten ze dat op tv zien. Je moet dat zelfs geen aandacht geven, maar anderzijds is het misschien beter dat het wel op tv komt. Ook heel die wetgeving die nu moet worden aangepast met die schijnhuwelijken. Ze gaan op vakantie en komen terug met iemand van daar. Dat hebben wij ook niet, wij gaan niet terug en nemen ook niemand meer mee. Wij zijn allemaal al hier. Dat zijn allemaal situaties die soms problemen geven. De ramadan bijvoorbeeld, in bedrijven enzo. Op ons werk hebben wij een groot aantal allochtonen waaronder een paar Spanjaarden, een of twee Chinezen, één Syriër, maar voor de rest allemaal Marokkanen. En tijdens de ramadan, anders wordt er altijd gedronken, bier, geen probleem maar als het ramadan is dan zijn ze ofwel ziek. Ja dat geeft een negatief imago, spijtig want daar zijn de goeie dan slachtoffer van. Er zitten natuurlijk ook goeie tussen, er zitten er heel goeie tussen, die zijn slachtoffer.

En jullie eventueel ook?

Ja, ik ga U een verhaal vertellen, dat is echt gebeurd. Dat was een man die woonde in onze straat en in die tijd hadden wij nog geen eigen kerk. Toen gingen de mensen gewoon naar hun plaatselijke kerk, nu ook nog maar ze gaan vooral naar hun eigen kerk. En hij vertelde me: acht jaar gingen we naar dezelfde kerk, we kenden die pastoor heel goed, die kwam ons soms goedendag zeggen en hij heeft twee kinderen van mij gedoopt. Mijn twee oudste kinderen gingen helpen bij de mis. Zijn vrouw ging maandelijks de kerk kuisen. Op een bepaald moment, het was ramadan, de mis was voorbij en we stonden buiten de kerk, een tiental oude mensen en zij. De pastoor zei voor degenen die willen wij gaan een koffietje drinken in de pastorie. Wij gingen ook mee, wij gingen ook aan tafel en de pastoor kwam en zei sorry dat U zich misschien wat ongemakkelijk voelt omdat wij nu iets gaan drinken, U hoeft niet mee te doen. Hoe bedoelt U? Ja sorry voor Uw ramadan. Jullie doen dat niet? Ah nee ramadan dat is toch alleen voor moslims! Acht jaar! Die man is nooit meer naar die kerk geweest.

Dat ligt heel gevoelig bij ons. Je vraagt U dan af na acht jaar heeft die mij dan nooit au serieux genomen?

Met Euro 2000 had ik het ook, wij hadden een mega grote Belgische vlag buiten hangen. En de dag dat ze tegen Turkije gingen spelen, kwam er iemand langs en die vroeg: zeg jij stemt toch voor Turkije? Ik heb toch niets met Turkije te maken. Ik zou ook voor Brazilië kunnen stemmen als voetballer maar bon. Waarom denken de mensen altijd hij komt uit Turkije dus...

Het is natuurlijk ook wel een geschiedenis die niet veel mensen kennen.

Tuurlijk maar voor ons is dat een lijdensweg. Turken als Turkije wint dan zijn ze fier op hun land, als ze over de kebab spreken daar zijn ze fier op, Istanbul -was eerst wel niet hun eigen stad maar nu wel, ... Wij hebben dat niet, wij moet altijd maar uitleggen, zeggen wie we zijn en wat we hier doen. Steeds die vragen. Ook voor de jongeren is het moeilijk, ze hebben geen duidelijk referentiepunt, om zich in te vinden. Nu met Shlama, met de website, met mij als politicus ook een beetje zo van ja dat is bekend maar in het begin in Mechelen was dat zeer vervelend. Nu in het stadhuis kennen ze ons, je hoeft niet meer uit te leggen wie je bent. Dat scheelt wel.

Is het een voordeel dat jullie een relatief grote gemeenschap zijn?

Ja toch wel. In eerste instantie zijn wij over Europa verspreid, maar mensen hebben blijkbaar heimee gekregen naar Hassana. Veel van ons zaten in Marseille, schitterend klimaat, middellandse zee wat kan je nog meer willen. Maar de laatste jaren zijn er meer dan 15 families naar Mechelen verhuisd. Er blijven daar nog ongeveer 35 families over, als ze zouden kunnen praktisch gezien zouden ze ook naar hier komen. De vraag is waarom? Onze pastoor die komt uit Marseille, maar omdat er hier zo'n grote gemeenschap is kwam hij al af en toe naar Mechelen voor trouwfeesten en zo. Hier zit de kerk vol ten opzichte van Marseille. Daarom is hij naar hier gekomen. Voor anderen is het de familie, de taal.

In Duitsland zijn er ongeveer 200 gezinnen maar verspreid, Duitsland is groot, er wonen er in Hamburg en in München. Ze wonen ver van elkaar als ze kunnen verkopen ze hun huis en komen ze naar hier. De heimwee naar Hassana wordt gestild door naar Mechelen te komen. Mensen van Nederland, ... Allemaal van Hassana oorspronkelijk. De mensen van Herbul die hier wonen die blijven hier wel wonen. Maar het aandeel van Hassana was al 80% dat is nu al over de 90% aan het worden.

Waarom Mechelen, is dit een bewuste keuze geweest?

Je gaat het niet geloven, wij zijn op 16 december 1983 moeten verhuizen. Er waren grote problemen, een paar keer dat islamieten het dorp binnen vielen, ze hadden een vrouw ontvoerd ook. Mijn vader was schepen en hij was een aanklacht gaan indienen en daardoor werd hij vervolgd, uiteindelijk moeten wij weg. Wij kwamen aan in Istanbul, om daar een vliegtuig te nemen, dat was naar Londen. Wij kochten een visum voor Londen en mijn nonkels probeerden ook te vluchten, die konden naar Nederland gaan. Een broer van mijn moeder was een jaar of acht vroeger dus in de jaren '70 via het gastarbeiderssysteem van Istanbul naar Nederland gegaan. Er woonden daar al enkele mensen die eerder uit het dorp waren vertrokken op zoek naar een nieuwe wereld. Die nonkels gingen naar Nederland, wij gingen naar Londen. Wij dachten als we aangekomen zijn zullen we bellen, wij dachten dat het aan de andere kant van de steenweg lag. De manier waarop wij ons in die tijd Europa

voorstelden. Wat wisten wij van Europa, wij hadden gehoord dat Europa christelijk was, dat daar heel veel christenen woonden. Dat het een gelovig land was en dat het verdeeld was in landen: je had Holland, je had Zweden, je had Duitsland, je had Engeland, je had Londen, wij dachten dat Londen ook een land was, Frankrijk, maar het allergrootste land dat was Brussel. We hadden een beeld dat het allemaal een soort van dorpen waren, mijn vader dacht Londen en Nederland dat ligt aan andere kant van de rivier. Omwille van weersomstandigheden zijn wij moeten landen in Brussel. Er hing te veel mist in Engeland. Wij zijn uitgestapt, we kwamen aan de douane iedereen ging door naar de transitzone, maar wij mochten niet naar die transitzone. De douaniers vroegen ons paspoort, visa, we raakten niet binnen. Mijn vader zei met zijn handen en voeten : katholiek, katholiek als we terug keren naar Turkije gaan we dood. De douaniers bekeken mekaar, wij waren allemaal bang, ze moeten in kerststemming geweest zijn, want we mochten door. Zie je wel dat dit een katholiek land is zei mijn vader. Wij hebben daar iemand vastgepakt, die moest voor ons bellen, die belde naar Nederland om te zeggen waar wij waren. Mijn nonkel zei: ik kom jullie halen, jullie zitten in Brussel. Nee, nee zeiden wij, wij zitten in Londen, maar we waren in Brussel.

Mijn nonkel kwam ons ophalen, wij zouden naar Nederland gaan, wij zijn daar geweest, een drietal weken. Ondertussen kwamen mijn andere nonkels daar ook aan, zij hadden asiel moeten aanvragen aan de grens wij niet desondanks er in die tijd nog grenscontroles waren. Binnen week kregen ze antwoord en het was negatief. Het ministerie van migratie had gezegd dat ze niets van die vervolgingen geloofden, Turkije is een rijke staat, een modern land, Europees georiënteerd. Dus ze kregen een negatief antwoord. Mijn vader zei ik ga vandaag nog naar Brussel, dat is een katholiek land, ik ga hier niet blijven. Zo zijn wij moeten weggaan, want wij hadden daar geen asiel aangevraagd, dus wij zijn naar hier gekomen en wij hebben hier asiel aangevraagd. Maar ja, waar moet je terecht. De oudste zoon van mijn nonkel die zei dat er in zijn klas iemand zat die familie had in België. Die jongen had een tante wonen in Mechelen en heeft ons haar adres gegeven, ik zal met haar bellen, jullie kunnen misschien bij haar terecht. Die mevrouw woonde in Mechelen en zo zijn wij dus eigenlijk naar Mechelen gekomen. Wij hebben twee weken bij die vrouw gelogeed, dat was de vrouw van een dominee, een Nederlandse dominee. Zij heeft ons naar Brussel geleid, wij hebben asiel aangevraagd en dat ook direct gekregen, het was een katholiek land (lacht). Het is heel goed gegaan, wij hebben dan een huis gezocht in Mechelen en tegen onze nonkel gezegd om ook maar naar hier te komen. Zij waren minder in getale en hebben in Mechelen een huis kunnen vinden. Wij waren met zes kinderen en dat was veel, we vonden niets in Mechelen. Uiteindelijk hebben we iets gevonden in Boeghout. Al de anderen die kwamen, kwamen omdat mijn vader gekend was in ons dorp en dus kwamen ze naar hier. Wij hebben die begeleid en van het ene kwam het andere. Nu zijn er 500 gezinnen bijna, dat is met één begonnen in 1984. Allemaal met tussenpauzes. De laatste groep is in

1993 gekomen. Al wat na 1994 kwam was allemaal uit Europese landen. 16 november 1993 is het dorp volledig ontruimd. Na een kleine maand in Istanbul zijn ze allemaal vertrokken.

Er zijn nog twee gezinnen achtergebleven. Eén in Istanbul dat is iemand die daar gebleven is voor zijn werk. En een pastoor, er zijn drie pastoors, één is oud en woont daar nog steeds in de buurt, één is in Marseille beland, en één is in het dorp gebleven, toen het dorp kapot was ging hij naar een klooster in Tur Abdin en daar is hij gaan schuilen, met zijn gezin, in de hoop terug te gaan naar het dorp.

Hassana is militair gebied geworden, hij is ondertussen overleden, zijn kinderen zijn daar nog maar die komen vaak over en weer. Het klooster heeft hen beschermd, maar daar kan een heel dorp niet naartoe.

Bestaat de wil om terug te keren ?

Zeg nooit nooit, er is enorm veel heimwee. De mensen zijn eigenlijk heel snel van de Middeleeuwen in de moderne tijd beland. In de jaren '80 leefde men nog met de olielamp, geen elektrabel, water van de bron. Geen gsm's, geen telefoons, geen papieren, geen bic. Je had een dorps hoofd, die kon zelfs niet lezen of schrijven. Je had 7 familieclans, uiteindelijk werd dat 11 later, je had de clanhoofden, en zij bestuurden het dorp. Niet officieel natuurlijk, officieel gezien waren wij een afgelegen dorp in de bergen dat onder Turkse administratie stond in de Koerdisch/Turkse stad Silopi. Dus de administratie werd daar geregeld maar het dorps hoofd had wel het statuut gekregen om te stempelen. Hij mocht stempelen, dus als er iemand huwde ging het dorps hoofd mee en hij moest gewoon stempelen. We hadden ook een bellenman, hij moest oproepen als er iemand overleden was, als de burgemeester iets wilde zeggen. Het was dus echt heel simpel, iedereen kende iedereen, het was een open samenleving. Een beetje zoals een Kibboets, een open stad. Er waren geen deuren bij wijze van spreken, deuren waren niet om op slot te doen, sleutels kenden wij niet. De kinderen groeiden op straat met mekaar op, het was een grote christelijke familie. Zich afzonderen dat kenden wij niet. Bijvoorbeeld hier heeft iedereen een grasmaaier, je gebruikt dat een keer in de maand maar iedereen moet dat hebben. Iedereen heeft een auto. Zo was dat niet bij ons. Paarden waren voor iedereen van het dorp, iedereen zorgde voor die paarden. We hadden in het dorp twee scharen en die werden gedeeld. Zo was dat. Je had daar ook geen tv dus je zat bij elkaar, vertelcultuur, fantasiecultuur, geen stress. Heel hard werken, de mensen waren constant op het land, het land bewerken. Het land was van jou, je had een acte van het land maar als het om het bewerken aankwam, iedereen van de wijk ging mee. Dat was fantastisch, hier heb je dat niet, je buurman zegt je zelfs geen goedendag, bij wijze van spreke natuurlijk.

Die saamhorigheid dat is voor mensen in het Westen heel moeilijk, want jullie hebben namelijk heel veel meegemaakt, wereldoorlogen, opkomst van het egoïsme, dat hebben wij niet meegemaakt dat zijn we nu aan het meemaken. Bijvoorbeeld iemand z'n huis brand af dat was geen ramp, die mensen

voelden dat zelfs niet. Ze waren direct opgevangen en de dag daarna was het alsof het niet gebeurd was. Hier oude mensen als hun iets overkomt, niemand die iets doet, als iemand ziek is bij ons na twee uur weet iedereen het. Dat gevoel blijft dus wel. Een begrafenis is een massabeurtenis. Diepverbonden. Vorige week is een jongen overleden, wiens vader Assyrisch is. De moeder is Vlaams, die was eerst getrouwd met een Vlaming en die hadden een gehandicapt kind. Die man had haar laten vallen. Ze werkte samen met die Assyriër en na een aantal jaren zijn ze gaan samenwonen en getrouwd en die jongen was dus eigenlijk niet echt zijn zoon. Die man behoort tot een ander dorp dan Hassana maar toen die jongen begraven werd was de kerk bomvol, iedereen was er. Ik vind dat fantastisch. Toen wij in Boeghout woonden, dat is een heel klein gehuchtje, 9 à 10 duizend inwoners, iedereen kent iedereen. Het is het dorp van Bart Peeters. Er woonde een oud koppel naast ons, om de vier, vijf maanden kwam daar een juffrouw bij hen en dat bleek hun dochter te zijn. De vrouw was blind. Ik ging vaak voor hun winkelen, of ik deed het gras af. We waren bijna familie zo dicht waren we.

Op een bepaald ogenblik overlijdt die vrouw en die man kwam al een dag niet buiten, wij belden aan en hij kwam opendoen en hij viel in tranen. Ik was zo oud als mijn zoon nu ongeveer. Zijn vrouw was overleden en ze waren haar 's nachts met de ambulance komen halen. Ik ben direct mijn vader gaan roepen, we hebben hem een beetje ondersteund. Hij had zijn dochter reeds gebeld en hij ging ook zijn zoon bellen. Wij wisten niet eens dat hij een zoon had. Nooit gezien. Hij belde hem op, hij antwoordde heel droog: oh spijtig, gecondoleerd, ik zal zien want ik ben momenteel druk bezig met een project op het werk, ik kan wel de eerste twee maanden niet komen, tegen de zomer misschien. Erg hé. Ik heb nog zo iemand op het werk, hij en z'n zus zijn praktisch buren, ze schrijven mekaar eenmaal in het jaar met Nieuwjaar een kaartje. Ze hebben geen ruzie, maar toch zien ze elkaar nooit. Ieder z'n gezin, dat is echt ongelofelijk. Ook de extreme gevallen als Ronald Janssen bijvoorbeeld dat niemand in de familie dat door heeft. Bij ons kan dat dus niet, iedereen heeft de sleutel van elkanders huis. Die ingesteldheid is zo anders, bij ons is het misschien een beetje te extreem, maar het idee dat je een afspraak moet maken om bij je zus langs te gaan dat kan bij ons niet. De maatschappij is totaal anders. De aanpassing is heel moeilijk, het loopt maar heel moeilijk.

Zeker de oudere generaties neem ik aan?

Mijn vader heeft nog altijd moeite met het Nederlands, hij verstaat alles maar spreken verloopt moeilijk. Hij kan boodschappen doen, hij kan naar de dokter gaan, maar echt een diepe conversatie dat kan hij niet. Mijn moeder omdat ze altijd met de kinderen bezig was die kan iets meer.

Hetzelfde toen de gsm uitkwam, oude mensen die geloofden dat niet. Ze waren er van overtuigd dat het een bandopname was.

In 1967 heeft een man in ons dorp voor de eerste maal een camionette zien rijden. Hij was het komen vertellen, die man werd dus echt gek verklaard. Hij was verdwaald en was op de grote weg richting Irak terecht gekomen. Dat was een gevaarlijk gebied met rovers dus in het algemeen bleven de dorpbewoners daar weg. En daar had hij hem gezien. Hij hoorde gebrom en hij had zich verstoppt. Hij zag een grote bak en er zat daar iemand in die aan het stuur draaide. Het ging vanzelf, er kwam rook uit. Hij dacht eerst zelf dat hij misschien te lang in de zon gelegen had. Terug in het dorp vertelde hij het aan de burgemeester, maar die zei dat kan niet. Ze gingen het aan de andere dorpsbewoners vertellen. Hij werd voor gek verklaard. Na een maand of twee, drie is hij met iemand anders nog eens naar dezelfde plek geweest om te bewijzen dat hij de waarheid sprak. Die man woonde hier bij ons in de straat, Thiry heeft hem nog geïnterviewd. Hetzelfde met de grote straaljagers die soms over ons dorp vlogen, wij dachten dat dat stemmen uit de hemel waren.

Je moet je voorstellen van die samenleving naar deze samenleving dat is echt onvoorstelbaar. In het begin was dat heel moeilijk, maar wanneer je positief ingesteld bent gaat het wel. Je past je aan.

Is er een thuisgevoel, voelen de mensen zich thuis in Mechelen?

In het begin veel meer dan nu. Vroeger moesten we veel meer opletten in Turkije, we hadden geen vrijheid zoals hier. In ons thuisland werden wij altijd raar aangekeken, hier zeggen vreemde mensen soms goedendag tegen ons. Hier kan ik zomaar naar de gemeente gaan voor een papier, voor een geboorteakte bijvoorbeeld. In Turkije was dat veel moeilijker, je werd van de kast naar de deur gestuurd, daarom kloppen onze geboortedata dan ook van geen kanten. Wij zijn bijna allemaal officieel in januari geboren. Je moest vaak een schaap meepakken voor de ambtenaar anders maakte die geen tijd voor U. Je kon daar bij niemand gaan klagen, je had daar geen ombudsman of ombudsvrouw. Het was heel anders, hier zie je de burgemeester op zijn fiets, daar zou de burgemeester van een stad als Mechelen op z'n minst twintig lijfwachten hebben, dikke auto's en zo, dat was iets anders. Hier is een echte democratie, daar heb je geen democratie. In die streek van Turkije is geen democratie, het is een bergachtig, afgelegen gebied. Totaal niet toeristisch, enkel kleine dorpjes, er is maar een grote stad. Stammen overvallen andere stammen, je hebt daar echte Wild West toestanden. Je hebt daar ook heel simpele mensen, die nooit in contact komen met vreemden, die bijna nooit vreemden zien. Dat kan ofwel heel goed meevallen ofwel heel hard tegenvallen. Hier en daar is echt heel heel anders.

In het begin hadden mensen echt een heel positief beeld. In ons dorp is de situatie sinds 1983 alleen maar verslechterd, de mensen die pas in 1993 in België zijn aangekomen hebben in hun laatste jaren in Hassana echt een moeilijke periode gekend. We hadden maanden geen contact met hen, ze waren

onbereikbaar. Eenmaal dat iedereen hier was, ging het beter. Toen ging het goed, we waren gelukkig hier.

De eerste generatie dragen hun dorp in hun hoofd, er zijn er enkelen weggevallen die zich hier niet hebben kunnen aanpassen. Die zijn verloren. Zo zijn er die gescheiden zijn, mensen van 60, 65 jaar. In ons dorp kon zo iets niet. Zij wonen nu apart, alleen. Anderen proberen hun gezin te onderhouden.

De tweede generatie die moet zich nu gaan bewijzen. Tonen dat ze hun kansen grijpen, dat ze werk hebben, dat ze een mooi huis hebben. Er is een grote competitie en het lukt. Als je wilt werken in België dan kun je werken. Je hoort monden zeggen er is geen werk, maar ik heb het daar moeilijk mee. Ik ben lid van de vakbond, ik ben actief in de vakbond maar toch. Ik begrijp het niet want er is wel werk. Wij zoeken soms maanden boekhouders en toch zijn er toch zoveel werkloze boekhouders. Je moet willen werken, dat is het probleem er is zoveel luxe als je niet werkt, krijg je een werkloosheidsuitkering. Soms vind je de juiste job niet. Dat is zoals op zoek zijn naar de ideale man, je kan blijven zoeken. Ik las laatst in de krant een Amerikaanse studie dat je misschien soms niet op zoek moet zijn naar het ideale, maar ook gewoon tevreden leren zijn met minder. Zo is het ook op de arbeidsmarkt. Wij willen werken, waarom? Het wordt ons eigenlijk opgelegd door de eerste generatie. Gelukkig maar! Iemand die van luie aard is die komt niet aan een vrouw. Je moet een huis kopen, wij kopen allemaal een huis. Op dat vlak zijn wij zoals de Vlaming je mag huren als je niet getrouwd bent, maar eenmaal je getrouwd bent moet je na drie, vier jaar zeker kopen. Anders wordt er gepusht, heb je geen geld dan lenen we aan elkaar, zonder rente. We helpen mekaar een huis te kopen. We staan borg voor elkaar. Die solidariteit is er nog altijd. Je wordt gedwongen, als je erbij wilt horen bij het clubje. Dat is heel positief maar je hebt dan natuurlijk wel de controle van de gemeenschap op jouw leven. Een type Janssens of een type Dutroux dat kan niet bij ons. Dat is onmogelijk. Dat kan alleen maar in een maatschappij waar geen controle op elkaar wordt uitgeoefend. Dat is dus het positieve, het negatieve is dat als je echt die volledige vrijheid wil, dat het moeilijk ligt.

Zijn er die uit de gemeenschap stappen?

Er zijn er drie geweest in Mechelen, die zijn vertrokken met een Marokkaan, een moslim. Dan is het gedaan. Maar de voordelen die men uit die sociale druk haalt, wegen op tegen de negatieve aspecten.

Zal de gemeenschap op deze manier kunnen blijven voortbestaan?

Als we zoals nu in Mechelen bij elkaar blijven is dat mogelijk, maar als we uit elkaar gaan wordt het moeilijk. Mensen die bijvoorbeeld in Duitsland wonen, wij voelen dat. Die komen dan hier en we voelen dat die anders zijn, we noemen die zelfs al buitenlander. Die moeten zich hier dan weer aan ons

aanpassen. Een jongen die met een oorbel rondloopt bijvoorbeeld, na een week doet die hem af. Ik heb daar niets op tegen, maar het is misplaatst.

Nochtans in het dorp hadden wij mannen met een oorbel, maar alleen als het ging om een enigst kind. Om hem te zegenen, hem te beschermen. Het werd door de pastoor gedaan. Men dacht omdat er geen andere kinderen waren dat er vast iets mis was met de genen. Er bestond de schrik dat de jongen zelf ook onvruchtbaar zou zijn. Dus in ons dorp droegen een of twee mannen een oorbelletje. Zo werden ze extra verzorgd, die kregen veel aandacht want pas op het was de enige. Mijn opa was de enige jongen die de genocide had overleefd in zijn familie. Hij had ook zo'n oorbelletje, hij heeft dan zelf zes kinderen gekregen en een groot nageslacht dus die zorg is weggevallen, dan hoeft het oorbelletje niet meer. Er woont een man in Mechelen die uit Herbul komt, en die heeft maar een zoon en hij draagt nog steeds een oorbelletje. Maar als modefenomeen wordt het niet echt geaccepteerd. Pas op we zijn aangepast hoor. Moderne kledij, kapsel enzovoort.

Zijn er gemengde huwelijken?

Ja, maar de andere partij moet wel christelijk zijn. Vlaming ja, maar wel christelijk. Hij moet niet hele dagen in de kerk zitten bidden, maar hij moet onze leefwereld begrijpen, het belang van het gezin, niet tegen gelovigen, God, of Jezus zijn. Mijn ouders komen hier vaak, ik verwacht het nodige respect van mijn zoon en mijn echtgenote, dergelijke zaken spreken voor zich. Ontzag voor ouderen en schoonouders, onderlinge solidariteit als de andere partij die dingen begrijpt is er geen probleem.

De joden slagen er ook in hun eigenheid te behouden. In Amerika wonen wij al tachtig jaar als gemeenschap, hier zal dat ook zijn. Misschien niet eeuwig, maar toch.

Hier heb je veel vreemde invloeden, niet zoals in je dorp, hoe ga je daarmee om?

Ja, maar dat heeft ook z'n voordelen, hier vind je je gading bij mensen (Assyriërs) uit andere plaatsen en dorpen waar we anders nooit mee in contact gekomen zouden zijn. Vroeger stonden wij praktisch enkel in contact met mensen uit ons dorp, er werd maar heel af en toe een ander dorp bezocht waar ook christenen woonden. Hier heb je in Mechelen mensen uit Herbul, Hassana, Irakese dorpen, Syriërs, je hebt hier Assyrische mensen van tegen de 35, 40 afkomsten. Een zekere aanpassing is vereist, zelfs hier, al verloopt het over het algemeen wel vlot. Als daar dan een Vlaming bijkomt is de schok nog net iets groter.

Is het taalverschil soms een probleem?

Wij zien dat eerder als een verrijking, je bent hier je moet je aanpassen. Wij spreken meestal Nederlands onderling, ook wel Assyrisch omdat ik wil dat mijn kinderen Assyrisch spreken, die kennen dat vrij goed, Lucas een beetje minder.

... (volgt de Anderlecht match)

Er speelt een Assyriër bij Lokeren.

Hoe is de interactie met de andere gemeenschappen in Mechelen?

Toen wij hier toekwamen kenden wij Marokko niet. We hebben toen contact met hun opgenomen. Toen woonden hier ook nog niet zoveel Marokkanen en wij waren toen ook nog niet met zoveel, dat ging van goeiedag tot goeiedag. Langzaam aan hebben wij verre burens van hun gemaakt, want wij ondervinden toch heel veel negatiefs van hun verblijf.

Hebben jullie geen gezamenlijke strijdpunten?

Het goede aan deze samenleving is dat iedereen gelijk is. Als je je goed weet te organiseren en bereid bent bepaalde aanpassingen te maken je hier goed kan gronden, maar natuurlijk als je alles afwijst en de bestaande waarden en normen niet wil accepteren dan gaat dat niet. Wij hebben het daar soms moeilijk mee, vandaar zoeken wij geen contact met hen. We zoeken ook geen problemen, maar we gaan niet bewust contact met hun zoeken. We hebben ons en daarna komt dan de autochtoon en dan pas de allochtonen.

En de Turkse gemeenschap?

Hier is geen Turkse gemeenschap, in Gent en Antwerpen vooral, waar wij ook wel zitten. En in Brussel. We gaan eventueel wel bij hen winkelen om producten van ginder te kopen, maar voor de rest zijn zij moslim en wij christenen dus. Vaak weten zij ook niet van ons bestaan af.

De meesten zijn niet veranderd, naar de buitenwereld toe misschien wel, maar in essentie niet. Ze zijn veel sluwder dan de Arabische gemeenschap. Ze passen zich veel makkelijker aan. Ze gaan proberen zelfs als dat een zekere uitdaging vraagt, werk te vinden en hier te gronden. Bij de Marokkanen zie je dat niet, zij maken vooral veel lawaai. De Turkse gemeenschap is een zeer diverse gemeenschap, er zijn grote polen. Binnen de Marokkaanse gemeenschap is iedereen ongeveer gelijk. Bij de Turken heb je er die echt Westers zijn, die zich afzetten tegen de Turkse cultuur, die gaan ook niet meer naar de moskee, ze zijn anders ingesteld. Dan heb je andere Turken die echt niet Westers zijn, waarbij de

vrouwen nooit buiten komen, die zijn nog erger dan Marokkanen. Als het van hen afhangt dragen we morgen allemaal een burka. Veel radicaler.

Ondervinden jullie ooit last van Turkse Lobby groepen, zoals de Koerdische gemeenschap in Brussel?

Grijze wolven. Dat is een echt radicale Turkse organisatie, die moeten echt niets van anderen hebben. Wij merken dat wel, als wij toevallig in hun zaak komen. Onlangs was een van ons gaan winkelen in een Turkse zaak in Brussel. Daar kwam een Belgische man binnen en die was aan het rondkijken, hij pakt iets en hij legt het terug. De twee verkopers waren tegen elkaar aan het zeggen: “Wat een barbaar enzovoort”. En de Assyrische man zei: hoe durf jij tegen een klant barbaar te zeggen? In het Turks. Die mannen schrokken en zeiden tegen hem: Belgen zijn toch geen moslims dat zijn barbaren...Hij zei misschien is hij wel christen, ik ben een christen ik ben toch ook geen barbaar. Dergelijke zaken, wij zoeken hen ook niet echt op. Pas op ik heb wel Turkse vrienden, die zijn echt heel modern. Onze eerste bureaus in Boeghout die man was Turks en zijn vrouw een Vlaamse, we kwamen die toevallig tegen op de markt. Hij is al 24, 25 jaar in België. Die man is Westers, zijn familie uit Turkije ook.

Maar heel veel contact is er in het algemeen niet, de meeste van ons kennen de taal ook niet echt meer. Ik heb het kunnen leren, maar de meesten niet. Die gaan soms naar Turkije op vakantie zoals een Vlaming op vakantie naar Turkije zou gaan. Ze verstaan de taal niet. Toen ik de eerste keer naar Antalya ging we hadden toen E. en B. Aan de grens dachten ze dat mijn vrouw een Vlaamse was. En ze zeiden: ah ze heeft wel haar naam veranderd, maar uw kinderen die heb je wel een vreemde naam gegeven. Ik zei nee dat zijn geen vreemde namen dat zijn Assyrische namen. Ze kennen het echt niet.

Is er sprake van Assyrisch nationalisme?

Je hebt een vlag, maar die vlag die hangt niet overal. Je hebt geen voetbalploeg, je hebt geen leger,...Er is geen sprake van een land. Bij de Koerden is dat veel sterker. Wij zijn een internetland geworden, wij proberen via wereldwijde contacten een soort van land te vormen. Positief nationalisme. Wij hebben verschillende benamingen, ik heb het over Assyriërs, maar in Brussel zeggen ze, wij zijn “Arameeërs”, in Nederland zeggen ze, wij zijn Suryoye, in Zweden zeggen ze nog iets anders (niet verstaanbaar opgenomen), in Frankrijk zeggen ze “Chaldeeërs” of “Syriac”. Assyrisch is wel de overkoepelende benaming, maar die wordt niet altijd gebruikt, het wordt wel geaccepteerd maar men heeft er belang bij de andere benamingen te benadrukken, omdat dat kerkelijke takken zijn. De protestanten tussen ons die hebben die kerkelijke takken niet, die noemen zich wel spontaan Assyrisch en die verzetten zich tegen de andere kerkelijke stromingen. Die aanvaardden enkel de Assyrische benaming.

Bestaat er dan een soort conflict tussen die verschillende stromingen?

Ja, maar een conflict in theorie is geen conflict in de realiteit, in de praktijk. In onze eigen taal maken wij dat onderscheid niet. Je hebt maar twee dialecten: de oosterse en westerse. Het oosterse dialect gaat van Turkije naar Iran, Bagdad en een deel van Syrië. En het westerse in Tur Abdin en een deel van Syrië. Die twee dialecten die lijken als Vlaams en Duits op elkaar of je zou beter zeggen Vlaams en Hollands dialect. Kleine verschillen. Wij gebruiken beiden de term Suraye voor Assyrisch, het wordt alleen anders uitgesproken. Het verschil is te vergelijken met de verschillende benamingen voor aardappelen. Soms zeg je bintjes, dan patatten, dan weer aardappel door elkaar, maar het komt allemaal op hetzelfde neer.

Echte conflicten zoals de Nederlandse kwestie (katholiek-protestant) zijn er niet en dat komt omdat wij hierover ook niet echt onderwijs hebben gekregen. Wij leggen het niet aan elkaar op, het staat niet in boeken. De verschillen zijn legendes geworden, mythes. In de praktijk is het enige dat echt stand houdt een wet. Bv.: Als je hier voorbij loopt moet je op één been lopen. Iedereen zegt wij gaan dat doen, maar het is geen wet, dus als je het niet wil doen dan doe je het niet. Hetzelfde met de verschillende benamingen, die zijn niet neergepend ergens in ons geschiedenis. Er zijn wel mythes. Er wordt verteld dat Aram, Aram dat is Abraham, dat het de broer was van een Assyrische koning. Dat is niet waar. Zo bestaan er mythes bij de Arameeërs, die Assyrische mythes tegenspreken. De Chaldeeërs zeggen dat allen deze benaming moeten gebruiken omdat Abraham uit die streek kwam. Maar dat kan dan weer niet omdat de Chaldeeërs een afsplitsing zijn van de katholieke kerk. Het zijn mythes geworden maar daar wordt niet echt ruzie over gemaakt. Maar een unitaire kerk dat zal nooit lukken daarvoor zijn er teveel meningsverschillen.

De Assyrische bisschop (Mar Paul Karatas) was in Istanboel overleden. In deze communiqué de presse wordt er met geen enkel woord over Assyriërs gerept. Er wordt enkel over de Chaldese kerk gepraat. De franse organisatie AACF is een Assyro-chaldese organisatie, die richt zich voor tot de Chaldese kerk. Dezelfde organisatie wanneer die bv. Een communiqué maakt naar de overheid in Frankrijk dan spreken ze wel over Assyriërs. Je moet je steeds in de juiste context plaatsen.

Bij het volgen van de actualiteit waar ligt de focus, hier in België of in Turkije?

Wat er in Turkije gebeurt dat wordt gevolgd maar ik kan dat allen maar volgen op de Turkse en de Koerdische kanalen. Soms op Irakese kanalen. Het wordt gevolgd, maar de mensen wonen hier. Ze zijn er niet echt mee bezig. Vooral Belgische televisie.

Bijvoorbeeld de aanstelling van de nieuwe kardinaal, wordt zoets besproken binnen de gemeenschap?

Ja, maar dat is gewoon het hoofd van de kerk hier in België dat maakt niet zoveel uit. Een persoon op zich kan weinig veranderen, er kan een hoofd aan de kerk staan dat gaat niet veranderen. Bijvoorbeeld Obama die kan misschien wel kleine positieve aanpassingen doen maar uiteindelijk, de stellingen zijn bepaald, Obama gaat de wereld niet veranderen. Dat beseft hebben wij wel. Dat mis ik wel in het westerse milieu. Een samenleving kan dingen veranderen, maar niet een persoon, een persoon alleen kan een samenleving aansporen maar. Enkel een dictator zou het eventueel kunnen. Maar daar is geen sprake van in een democratie, gelukkig maar.

Is er sprake van politiek engagement? U hebt zich geëngageerd maar zijn er nog anderen?

In Brussel ook en in Zweden is er een Assyrische minister van onderwijs daar is een district waar veel Assyriërs wonen, 1/3, wel verspreid. Niet van onze streek, maar wel van Turkije. Er is daar zelfs een voetbalploeg die een Assyrische naam heeft: "Assyrisca". Die spelen in de tweede klasse en hebben zelfs een jaar in de eerste klasse gespeeld. Thiry is daar geweest.

...(kinderen zijn aan het spelen)

Ik wil jullie ook niet te lang ophouden, het is al half tien en ik moet ook nog terug naar Gent met dat weer. Maar als ik nog vragen heb, zal ik ze doorsturen.

De volgende keer moet je mij vrouw interviewen, zij komt van een ander dorp, zij is een vreemde eigenlijk. Uit haar dorp wonen er vier families in Antwerpen. Ze hebben in hun geboortedorp een huis gebouwd. In de zomer zijn ze daar. Dat kan omdat zij nog veel hoger in de bergen zitten en ver van Irak. Het is geen gevarenzone. Ze zijn daar echt afgesloten van de buitenwereld. Straatarm dorp. Maar daar echt wonen mogen ze nog niet, ze gaan op en neer. Het staat ook op de website, ze hebben allemaal dezelfde achternaam.

*

Interview I.H.S. : 20j-25j - man - protestant – aspirant-priester – Hassana. Woensdag 10 februari 2010, Sint-Katelijne-Waver. Interview opgenomen met MP3, 2h08min.

(Toont me een documentje dat hij zelf over de Assyrische identiteit heeft geschreven)

U bent protestant, hoe zit dat precies?

Verschil tussen protestanten en niet protestanten maakt voor de mensen in ons dorp niet zoveel uit. Er zijn drie verschillende geloofstromingen. Er zijn gemengde huwelijken tussen die verschillende groepen. Omdat er ons dorp die verschillende geloofsgemeenschappen waren bestaat er een grote tolerantie. In sommige andere dorpen is enkel de Chaldese kerk aanwezig en de mensen afkomstig uit deze dorpen staan minder positief ten opzichte van protestanten bijvoorbeeld.

Zelfs hier in Mechelen?

Zelfs hier blijft dat sterk aanwezig. Hier hebben we meer contact met die mensen dan vroeger. En bij hun merk je wel hostiliteit die zien protestanten bijna hetzelfde als moslims. Het is gewoon ja het priesterschap is niet hetzelfde. De dopen verlopen anders, die verschillen zorgen voor conflict. Ze uiten zich zeer direct, maar het eerder de discours dan de praxis.

Hoe zit het met de verschillende benamingen?

Het probleem is het volk is Assyrisch maar er zijn verschillende geloofstromingen. Identiteit is hier sterk mee verbonden. Geloof wordt bijna een soort van nationalisme, ze maken van hun geloof eigenlijk een nationaliteit en dat is het probleem. Ik kan moeilijk zeggen, ik ben protestant in plaats van Belg of Assyriër.

Een beetje zoals bij de joden?

Bon, bij de joden is het wel al meer dan 3000 jaar dat die twee verbonden zijn met elkaar. Maar bij ons is het ook wel zo dat een Assyriër die geen christen is dat kan niet, anders is het geen Assyriër.

De taal is dus ook specifiek aan de christenen?

Ja. Als een van ons trouwt met een Arabier of een Turk dan passen die zich aan aan hun nieuwe omgeving, want in hun eigen omgeving worden ze niet langer geaccepteerd. Ze spreken wel nog hun taal, maar kunnen hem niet meer praktiseren. Nu zou dat hier in België misschien wel een beetje kunnen veranderen maar toch.

Hoe verloopt de interactie met de andere geloofsgemeenschappen, de Marokkaanse gemeenschap bijvoorbeeld?

Geen interactie...gewoon goedendag niet meer dan dat. Tussen de jongeren bestaat er wel vriendschap, ik heb Arabische vrienden maar dat blijft afstandelijk. We gaan wel eens ergens iets gaan eten ofzo, maar ik ga ze nooit hier thuis uitnodigen.

Die grens wordt dus actief getrokken?

Ja, want dat kan voor problemen zorgen. Als een jongen een meisje leert kennen, een Assyrisch meisje en een Marokkaanse jongen. Dat is uit den boze. Dat is al een paar keer gebeurd en dat meisje wordt verstoten. Het meisje maakt dan een keuze voor de Marokkaanse jongen en tegen haar familie. Ik ken een geval waarbij dat het meisje nog bij haar ouders terecht kan, maar dat is uitzonderlijk. Het is een streng Chaldees gezin en toch.

En de Koerdische gemeenschap bijvoorbeeld?

Wij hebben wel contact met die mensen in Turkije, want daar bestond een soort van herensysteem. Veel mensen van ons dorp gingen op hun velden werken. Er was geen sprake van werkgever en werknemer eerder heer en slaaf bijna zeg maar. Je moest daar mee omgaan, toen zij hadden ons nodig en wij hadden hen nodig.

Ze hebben doorheen de geschiedenis wel met hetzelfde probleem te kampen gehad als jullie, in de Turkse staat. Creëert dit niet een soort van saamhorigheidsgevoel hier in België?

De Koerden zijn sowieso altijd met veel meer geweest, ze zijn met 40 miljoen terwijl wij wereldwijd misschien maar met 5 miljoen zijn. Dat is dus een groot verschil. En ook in Turkije, voor de Tweede Wereldoorlog, met de Armeense en ook Assyrische genocide. Toen zijn er veel Armeniërs gevallen, maar ook en dat wordt nooit vermeld Assyriërs. Een half miljoen in zo'n gemeenschap dat is direct een slag. Daardoor dat we ook een kleine minderheid zijn geworden en velen zijn ook toen naar Amerika gevlucht. Degenen die daar gebleven zijn, zijn altijd met veel minder geweest. De Koerden hebben hier ook aan meegeholpen. Dat vergeet je niet, als ze je grootouders voor je ogen zouden uitmoorden denk ik niet dat je zou zeggen: "t'is niets".

Het probleem bij ons is dat wij niet echt een eenheid hebben. Zelfs geen eenheid in taal, je hebt Arabische varianten, en eerder Turkse varianten van het Aramees. Ok, we begrijpen elkaar wel maar bijvoorbeeld het West-Aramees en het Oost-Aramees dat is zoals Duits en Nederlands. Dan is het echt

moeilijk. We noemen ons wel Assyriërs, Suryani of Suryoye maar er is geen eenheid in taal, laat staan in geloofstroming. Er is niemand die de andere erkent ook.

Bestaat dan niet de angst omdat er net geen eenheid is om je identiteit te verliezen, zeker in een land waar je al een minderheid bent? Je hebt toch een sterke gezamenlijke geschiedenis, kan dit de interne verschillen niet overbruggen?

Ik weet niet of dat er echt organisaties zijn die daar echt iets voor proberen te doen? Momenteel is onze sterkste organisatie de kerk. Zolang we hetzelfde christelijke geloof houden kunnen we onze identiteit bewaren.

Hoe ziet U de situatie over 20, 30 jaar?

Ikzelf ben van plan priester of voorganger te worden dus. Ik zal dus ook proberen de christelijke identiteit binnen mijn gemeenschap te versterken, niet op een fundamentalistische manier maar gewoon om er voor te zorgen, door boeken te schrijven of wat dan ook. Om iets van de cultuur te kunnen bewaren. Als het mij lukt ja dan zitten we hier over twintig jaar nog, als we niet voor een of andere reden niet ergens anders wonen tegen dan. We hadden ook geen idee dat we 20 jaar geleden uit Turkije zouden weggaan. Dat is het lot van een volk zonder natie, een volk zonder land. Je bent nergens welkom en je moet je toch ergens kunnen situeren. Dus vandaag hier, morgen, we zullen wel zien.

Hier in Mechelen woont toch een relatief grote gemeenschap, die heel snel gegroeid is.

De Marokkaanse en Turkse gemeenschap is veel groter, het zijn toch meestal de kleine minderheidsgroepen die het meeste risico lopen buiten te vliegen, of worden uitgesloten.

Maar bijvoorbeeld de Chinese gemeenschap?

Zij kunnen altijd ergens terecht, maar wij niet. Naar waar zouden we terug kunnen keren? Turkije? Ik zie het niet direct zitten. We komen wel van daar, maar oorspronkelijk waren we ook niet van Turkije, maar van Irak.

Zijn er vormen van nationalisme aanwezig? Bestaat de droom om ooit nog te kunnen terugkeren?

Het blijft een droom momenteel het is niet dat we iets ondernemen om terug te keren. Je moet weten dat Turkije de komende 47 jaar geen toegang verstrekt tot onze gronden, er is daar nu nog altijd oorlog. We moeten dus nog 47 jaar wachten dan ben ik al zestig, bijna zeventig dus. Ik ben er wel

voor, als ik iets zou kunnen doen zou ik het doen, alleen ben tegen bloedvergieten dus ik wil het zeker niet met oorlog verkrijgen, wel via diplomatieke weg of zo. Maar zeker geen bloed vergieten, zelfs al gaat het om moslims, bloed is bloed en ons geloof verbiedt het. Daarom zijn we ook tegen legers, we willen wel een leger, maar we zijn er eigenlijk tegen, dat maakt het juist moeilijk.

De kerk blijft dus de voornaamste rol spelen

Toch zien we een vermindering in het aantal kerkgangers zeker bij de jongeren, dat baart mij zorgen. Als het geloof er niet is, gaat onze identiteit ook binnen de kortste keren verloren gaan. Want de taal is ook in gevaar. De ouders willen zelf Nederlands leren. De kinderen spreken Nederlands thuis, dit wordt aangemoedigd door de leerkrachten. Zo gaat de taal verloren, aan de andere kant als er enkel Sureth wordt gesproken thuis leren onze ouders geen Nederlands. Je moet keuzes maken.

Is er niet een soort van avondschool waar jullie taal onderwezen wordt?

Nee, veel mensen kunnen de taal ook niet lezen en schrijven. Dus ja, ik kan het ook maar middelmatig. Ik spreek de taal wel, maar het blijft spreektaal, taal van het volk. Dorpstaal is moeilijk te bewaren, we zouden een soort A.A. moeten ontwikkelen, Algemeen Assyrisch.

Het wordt toch gezien als de taal van Christus, zo iets moet toch een belangrijke waarde hebben binnen jullie gemeenschap, zo iets kan toch niet zomaar verloren gaan.

Je wilt het wel, maar je moet je ook kunnen uitdrukken, ik kan wel het echte Assyrisch van het volk spreken, maar je begrijpt het niet, ik moet er andere termen aan toevoegen om me te kunnen verduidelijken.

Hoe staan jullie ten opzichte van de Belgen? Die oorspronkelijk toch zeker christelijk zijn, hoe wordt daar naar gekeken.

Ik ga elke zondag naar een Vlaamse dienst, ik ben verantwoordelijke van de kerk daar. Lid van de Belgische kerkgemeenschap. Ook huwelijken tussen Belgen en Assyriërs komen voor. Soms zorgt het wel voor ongerustheid. Als een Assyrische jongen met een Belgisch meisje trouwt, hij heeft die mentaliteit van scheiden dat kan niet. Maar omgekeerd kan je niet zeker weten of de Belgische jongen ook die mentaliteit heeft. Als ik hem de hand van mijn zus geef moet ik wel zeker weten dat hij het beste met haar voor heeft. Dat maakt ons ongerust.

Is zo'n situatie al voorgekomen?

Met een meisje uit een ander dorp, maar bij ons nog niet. In Parijs zou er ook eentje met een Fransman getrouwd zijn en dat gaat ook niet goed. Ook iemand met een Duitser. Je moet weten als iemand scheidt, hertrouwen kan niet. Tenzij bij een overlijden. Daarom is het moeilijk. Vandaag in België is het één op vier in de eerste vijf jaar dat op de klippen loopt dus ja. Het is het geloof dat hun bindt en als je het geloof niet hebt, en ik weet veel Belgische jongeren hebben het niet dan zijn er verschillen in waarden en normen. Als huwelijk voor jou maar een verbintenis, een contractje is dat je kan scheuren, dan is het totaal iets anders dan als je zegt het is iets van God. Het contract zit in God's handen en niemand kan het scheuren.

Is er niet vaak sprake van cultuurschok?

De ouderen worden hierdoor conservatiever. Aan de ene kant is dat slecht aan de andere kant ook goed. Ze zien hier jongens die met verschillende meisjes gaan, terwijl voor ons seksualiteit voor het huwelijk niet kan, ik zeg niet dat het niet gebeurt. 90% van de jongens is zeker niet trouw aan die wet. Ook bij meisjes komt het meer en meer voor. De ouderen zijn hier tegen. Als het geloof er is als de jongeren weten waarom dan zullen ze er zich zelf aan houden zonder problemen. Maar als het gewoon een wet is bij de ouders. Het is gewoon er voor zorgen dat de jongeren zich die wet eigen maken. Dat ze die zelf navolgen en niet zomaar omdat het moet. Bij ons thuis, veel hangt af van de opvoeding. Toen ik 17 was heeft mijn vader een grondig gesprek met mij gehad van kijk je moet de eer van andere meisjes zien als de eer van je zus. Toen viel mijn frank, stel dat ik met andere meisjes zou spelen, stel dat het zou gebeuren met mijn zussen. Dat was doorslaggevend, zo van ja ik zal mij dan kalm houden. Afwachten en zien wat God op mij afstuurt. Tot nu toe is het gelukt dus ja.

Bij mij is het ook zo dat ik van kleins af aan altijd wist dat ik voorganger of priester ging worden en dat heeft er in feite ook voor gezorgd dat ik geen grove fouten zou maken. Ik weet sowieso dat ik dat dan altijd in mijn gezicht ga terugkrijgen dus maar iedereen moet iets hebben, een doel waar hij naartoe kan gaan.

Is naar de kerk gaan voor vele jongeren ook een verplichting?

Veel jongeren zien het als een verplichting, vaak zijn de diensten in het Sureth dus ze verstaan er niet veel van. Ik bedenk me vaak hoe zou ik mijn diensten houden. Aan de ene kant is het ceremoniële gedeelte noodzakelijk aan de andere kant moet je ook een beetje tijd houden voor het volk, voor preken. Sommige stemmen gaan op om het helemaal los te doen, maar dat kan ook niet, het moet niet een soort van zondagsschool worden want het is de dag van God, ceremonie hoort er bij, het volk gaat God loven. Aan de andere kant moet er ook een beetje onderricht zijn.

Is er een soort van Assyrische zondagsschool?

Bij de katholieken heb je dat sowieso niet en bij de protestanten, er is hier niet echt een Assyrische protestantse kerk. Wij gaan naar de Vlaamse diensten, daar heb je dat denk ik wel.

Hoe groot is de Protestantse gemeenschap binnen de Assyrische gemeenschap?

De groep die naar Protestantse kerken gaat is heel klein, maar de groep met protestantse gedachten is heel groot. Bijvoorbeeld bij de katholieken als er iemand dood is, dan kan je een mis aan hem opdragen. Bij protestanten kan dat niet en heel het volk weet dat kan niet maar toch doen ze het.

In het dorp hadden wij een protestantse dominee die heel fel was, het was precies een doemdenker, altijd van pas op mensen!

Is er hier een Assyrische dominee?

Nee, enkel in Nederland, maar zijn diensten zijn echt een heel uur preken dus dat is ook niet ideaal.

De kerk speelt dus een belangrijke rol in jullie identiteit, is er sprake van een soort trots, trots op het Assyrisch zijn?

Er is geen gezamenlijk figuur of zo (anal. Atatürk) maar we hebben wel onze dorpsidentiteit bijvoorbeeld ik ben van Hassana, ik Hasnaye om een of andere reden ben ik daar trots op, ik weet ook niet waarom. De mensen van Herbul, die zijn nog erger dan ons. Dat is er wel, maar hoe lang het zal duren dat hangt af van de ouders denk ik.

Hoe is het gesteld met jullie reputatie hier in Mechelen?

Tot voor kort hadden wij een zeer goede reputatie, maar nu sinds een jaar of zo. Vorige zomer was er ineens zo'n bende dieven en die zullen wel van de Assyrische gemeenschap zijn, ik hoop van niet, maar ik denk het wel. Die hebben een beetje, vooral bij de politie dan, gezorgd voor een negatief imago. Voor zo'n mensen zouden we volksvergaderingen moeten houden.

Wat zijn hier mogelijke oorzaken van? Werkeloosheid?

Nee, de meeste jongeren hebben werk, het zijn vooral de vijftigers die te kampen hebben met werkeloosheid. Die zijn helemaal niet geschoold, de taal is een uitdaging. De crisis maakt het nog erger, zij zijn de eerste slachtoffers. Ik zou niet veel jongeren kunnen vinden, die niet werken.

Is er sprake van discriminatie op de arbeidsmarkt?

Sommige zullen zeggen van wel, maar wij vallen niet zo hard op als de Marokkaanse gemeenschap. Het valt nog mee zal ik zeggen, het waarschijnlijk al voorgekomen zijn, maar niet zo vaak. Als het voorkomt is het vooral bij de veertig-vijftigers, het is erg want het zijn juist die mensen die je zou moeten helpen.

Bij ons is het ook zo een jongere die niet werkt dat wordt gezien als een schande, dat is echt een schande. Het wordt erg door de omgeving gepusht.

En meisjes zowel als jongens?

Minder, zeker als ze getrouwd zijn en kinderen hebben dan. Zolang dat ze kunnen rondkomen, want wij zijn eigenlijk al blij als we kunnen rondkomen en toch rustig kunnen leven. Het is niet dat we miljonairs moeten worden of zo.

Sommigen die een eigen zaak hebben, daar helpen de vrouwen in de zaak. Bij ons hebben we altijd gehad dat er eentje altijd meewerkte. Er zijn veel zelfstandigen, zelfstandige bouwvakkers, elektriciens,...wat minder is natuurlijk zijn advocaten en een beetje hoger opgeleiden. Er zijn er wel meer dan vroeger, er zitten een nu paar op de hogeschool en er zijn er ook een aantal afgestudeerd. M. was een van de eerste in zijn gebied, in Holland zijn er een paar die advocaten zijn, en hier ook in Brussel. Er zijn er die rechten studeren, niet iedereen haalt het, maar ja. Geen geneeskunde, of wetenschappelijke richtingen.

Wordt het gepusht?

Er bestaan gemengde gevoelens, vooral voor de meisjes. Men ziet het niet zo zitten dat ze in Brussel gaan studeren, daar is het gewoon multiculturaliteit tot en met dus...Ik had wel een nicht die voor geneeskunde was gegaan en daar had ze een fransman, denk ik, leren kennen en ze is ermee vandoor gegaan. Dat was de enige dochter dus de vader was zwaar aangeslagen. (zeker als ze op kot gaan).

Ik zou gemakkelijk kunnen trouwen met een meisje dat niet geschoold is, maar bij de meisjes is die mentaliteit ietsje anders. Ze willen trouwen met een jongen die geschoold is. En dan vind je niet zo direct heel veel Assyrische mannen die heel erg geschoold zijn. Dan wordt het wel moeilijk. Dat is de mentaliteit van de meisjes.

Maakt het bij huwelijken uit van welk Assyrisch dorp de bruid en bruidegom afkomstig zijn? Of welke stad (Antwerpen, Parijs, Brussel)?

Ja toch wel. Het is te zien wie het is, welke familie.

Kent iedereen iedereen?

Er zijn hier zeer verschillende families, goed, niet goed. Er zijn verslaafden van drugs, goh ja, drugs is een beetje extreem. Maar je hebt bijvoorbeeld gokverslaafden. Aan zo iemand zou ik mijn zus nooit kunnen binden. De meisjes maken wel hun eigen keuze, maar toch moet je ergens kunnen stellen van nee, iemand anders beter.

Maar dan maakt het niet zo echt uit of ze van Hassana zijn of niet?

Toch wel, als ze van Hassana zijn dat hebben we liever, want iedereen is een beetje verwant. Het verste is bijvoorbeeld een neef van twee generaties verder. Dus dan weet je goed wie het is en dan is er ook die schaamte van ja hoe dan ook het is familie van mij als het iemand van een ander dorp is dan heeft die dat gevoel niet, de verbintenis is minder sterk.

Heb je wel altijd de keuze?

Tegenwoordig via het internet kan je gemakkelijk iemand vinden. Voor de jongeren is dat een voordeel voor de ouderen is het eerder nadelig.

Maar er zijn toch ook vaak trouwen of andere evenementen waar je mensen kan ontmoeten?

Ja, mijn broer valt nu op iemand van Antwerpen. De heeft haar ontmoet tijdens een protestantse dienst. Ze is wel van een ander dorp. Je moet natuurlijk oppassen, rustig. Als het de ware is zal het wel komen, maak je geen zorgen, als het niet de ware is willen we niet dat je bepaalde fouten maakt.

Bestaat er sociale druk?

Bij mij zeker. Thuis hadden ze gesproken over het meisje dat je laatst hebt gezien H.. Dus iedereen wist het meteen. Voordat er echt iets was, was het al uit. Er werd binnen de familie over gesproken, mijn moeder zei van kijk we kennen die familie en dat is een goed meisje enzovoort. Ik dacht van ach als het van God's kant is zal het wel lukken, anders zal het hoe dan ook niet goed aflopen. Uiteindelijk was het dan toch beter van niet. Haar ouders hadden geaccepteerd, haar moeder iets minder. Mijn vader had met haar gesproken, het kwam bij haar hard aan dus ze aanvaardde niet. Ik heb er zelf helemaal geen rol in gespeeld. Het was dus aan en uit voor dat ik het zelf wist.

Ik moet rekening houden met de mening van mijn ouders, omdat één ik word voorganger of priester dus mijn vrouw moet sowieso goed kunnen omgaan met mijn ouders. Ik laat hun kiezen, zodat ze zeker goed overeenkomen en dan zal ik haar hart wel winnen, ik ben trouw. Ik zal ook alles doen langs mijn kant om het goed te laten verlopen, maar ja.

Maakt het uit of ze protestants is?

Nee, zolang dat het een gelovig meisje is. We hebben op onze faculteit ook veel Hollandse meisjes, internationaal. Als je het niet ziet zitten met een Assyrische kunnen wij evengoed iemand van daar kiezen. Het is wel moeilijker, want het brengt andere problemen met zich mee.

Eerder cultureel gezien dan?

Wij hebben wel veel gemengde huwelijken, bijvoorbeeld mijn neef is getrouwd met een Equadoriaanse. Als er ruzie dan is het vaak door mijn neef niet door het meisje. Het is een goed meisje. Er zijn er ook veel getrouwd met Belgische meisjes. Belgische meisjes kunnen zich aanpassen en daar hebben ze ook veel respect voor. In mijn geval is het wel nog iets anders want je bent voorganger van een volk dus, je hebt een voorbeeldfunctie. Dan denk ik zo je moet wel 3 keer slikken, 2 keer nadenken vooraleer je zo'n keuze maakt.

Het kan zolang het geloof er niet onder lijdt. Er is ook wel een verschil tussen Nederland en België. In Nederland heb je de gereformeerden, die zijn echt strikt, nog veel erger dan de Assyriërs die ik ken dus. Die kom ik tegen op de faculteit en dan denk ik die meisjes zijn nog honderd keer erger dan ik mij kon voorstellen. Niet erg van erg maar streng gelovig en al. Bij katholieken is dat anders, misschien dat het het katholicisme hier in België is, ik weet het niet.

Ik maak me er ook geen zorgen over want ik weet God zal me wel leiden, ik zal haar wel vinden. Dat is mijn mentaliteit, trouwen is niet een persoonlijke keuze maken, het is God die me leidt. We leiden het af van spreuken, ik weet niet of je het kent: Je huis en rijkdom erf je van je ouders, maar een wijze vrouw krijg je van God. Dan zeg ik, ik zal wel wachten.

Wat is ongeveer de gemiddelde leeftijd?

De gemiddelde leeftijd om te trouwen is bij meisje 18,19 en bij jongens 22, 23. Dus voor mijn leeftijd 25 ben ik al te oud. Ik heb er echt zelf voor gekozen, eerst studies afwerken en dan pas...je kan moeilijk getrouwd zijn en studeren. En ook nog eens een heel huis gaan runnen.

Nu meisjes ook steeds meer gaan studeren wordt die leeftijd niet wat verschoven?

Ja, een afgestudeerd meisje valt ook meer in de smaak denk ik. Zeker bij de ouders maar ook bij de jongeren. Alleen de meisjes willen meestal dan ook een hoogopgeleide jongen en daar wordt het moeilijk. Dan bestaat de kans dat ze toch bij andere volkeren hun partner gaan zoeken.

Als je met haar trouwt, of bij het eerste contact dan denk je van ho ze kijkt hoog. Het is gewoon de mentaliteit verschilt heel veel. Zeker bijvoorbeeld als ze op kot zitten. Dan zijn ze veel vrijer, dan zijn ze eerder echte Belgische meisjes geworden. Ze geven ook zelf toe wij verkiezen deze mentaliteit boven de Assyrische mentaliteit. Dan hebben wij zoiets van o.k. we wensen je het beste.

Wat gebeurt dan precies?

Ze worden niet verstoten of zo dat niet, maar zij zoeken vanzelf geen contact meer met het volk. Ze verstoten zichzelf eigenlijk een beetje, ze sluiten de gemeenschap uit. Het is niemand zijn schuld maar toch. Ze groeien uit elkaar.

Daarom is de scholing van Assyrische jongens zo belangrijk, zo komt er weer een balans. Tenzij dat de jongens dan dezelfde mentaliteit zouden krijgen. M. bijvoorbeeld die heeft vier of vijf jaar gestudeerd, hij doet veel voor het volk, maar er zijn er anderen die dat niet doen. Bijvoorbeeld die vijf jaar iets gestudeerd hebben en daarna zie je die gast niet meer. Ofwel heeft hij het heel druk, maar het is vooral een mentaliteitsverandering, want hij is ook negatief bezig over het volk. Daar krijg ik het van gewoon, omdat die mens gestudeerd heeft voelt hij zich beter. Dat kan je moeilijk aanvaarden, want dan maak je een groot verschil tussen het volk en dat kan je niet doen.

Wat zijn de grootste problemen waar uw gemeenschap mee te kampen heeft?

Jongeren op school, die zo met problemen in contact komen. De ouders zijn ook ongeschoold dus ze kunnen de agenda van hun kinderen niet nakijken of zien wat ze moeten doen. Ook brochures van bosklas dit of dat gaan ze ook niet mee omdat ze niet lezen, rapporten tekenen. De ouders zijn niet op de hoogte. Die kleine dingen zorgen wel voor grotere problemen, want die jongeren maken misbruik van de goedgelovigheid van de ouders. Ze kunnen hen van alles wijsmaken, ja we gaan op uitstap dus ik kom maar om zeven uur thuis of zo. En als dat een keer, twee keer drie keer voorkomt komt de jongere sowieso in de problemen. Kinderen spijbelen. Problematisch. Ze doen er enkel zichzelf mee kwaad, want zo kunnen ze even hun zin doen maar daarachter komen ze gewoon nergens terecht. En tegen dat ze dat beseffen is het al te laat. Andere problemen, ja de cafés hebben nogal een aantrekkingskracht bij de mannen. Oudere en jonge mannen. Misschien iets minder van Hassana, meer uit Herbul. Het is niet direct dat ze slechte dingen doen of zo. Getrouwde mannen, twintigers,

dertigers. Die getrouwd zijn en echt constant op café zitten. Het is misschien een manier om het huis even te ontlopen, ik weet het niet. Maar als het teveel voorkomt stoort het wel het gezinsleven. Als je mekaar wil zien dan ga je bij elkaar op bezoek in elkaars huis, maar niet in cafés. Zo hoeft niemand zich zorgen te maken. Velen blijven tot twee, drie uur in de nacht. De relatie koelt.

Ander probleem is het verschil tussen geleerdheid, ongeleerdheid. Individualisme komt naar boven vooral bij degenen die gestudeerd hebben en op kot hebben gezeten.

Materialisme?

Dat valt wel mee. Zolang je kan leven op eigen kracht. Misschien bij de jongeren. Als iemand schoenen draagt van een of ander merk, dat weet ik niet. Zolang je je eigen huis hebt. Eigen auto, eigen huis.

Andere problemen, taal. In sommige gevallen leren de kinderen geen Assyrisch meer thuis, bij veel jongeren is dat zo, misschien nog van de grootouders maar anders.

Is het hier niet beter dan bij Assyriërs die in kleinere gemeenschappen samenleven?

Ja dat is zo, bijvoorbeeld mensen uit Duitsland, er zijn er een paar verenigd in een dorp maar daarvoor woonden ze gespreid, dat waren echt heel kleine gezinnen. Hun Assyrisch is echt om te lachen, want dat is Duits. In de zin van, zelfs hun intonaties zijn Duits. In Frankrijk is er waarschijnlijk hetzelfde probleem en in Nederland. Alleen de ouders hebben daar een voordeel aan, want ze integreren zich makkelijker. Er gaat wel veel verloren. Daarom komen velen naar Mechelen. De gemeenschap wordt hier steeds groter.

In Frankrijk, in Parijs hebben ze wel meer organisatie, vooral ook met de kerk en zo, meer controle. Maar hoe meer controle ze hebben, hoe minder ze doen. Dat vind ik raar, hoe meer structuur, hoe minder overgave. Het is vooral hoe ze zichzelf organiseren, hier zijn de mensen strikter en orthodoxer dan daar, bij de jongeren dan, bij de ouderen heb je wel dat eenheidsgevoel.

Maar de jongeren zijn wel in staat zich gemakkelijk aan te passen. Al is het maar qua taal. De jongeren die de minste talen spreken, spreken toch twee talen op z'n minst. Ze leren zich goed aanpassen. Bij ons thuis, S. spreekt al drie talen, vier zelfs. En elke taal dat je leert dat is eigenlijk een beetje een mentaliteit. Ook als ze met iemand van niet protestantse, maar katholieke overtuiging omgaan, het gaat om het geloof. Je moet je aanpassen waar nodig.

Is er sprake van politiek engagement en keert dit zich eerder naar België of naar Turkije?

Turkije blijft wel belangrijk, want wij hebben allemaal eigen grond daar nog. Daar moeten ze de politiek wel een beetje volgen, maar niet wat Istanbul of zo betreft het gaat echt om onze regio.

Zijn er bepaalde televisiekanalen die jullie volgen?

Ja, twee, drie Assyrische (Syrisch) posten plus ook nog eens de Koerdische kanalen, dus die vier. Soms Turkse. Op de Assyrische kanalen wordt er West-Assyrisch gesproken. Dat is zoals Duits voor ons, maar we begrijpen het wel. Als je goed luistert, kan je het volgen.

En hier in België?

Binnen onze gemeenschap wordt er vooral CD&V gestemd. Het is gewoon welke is de christelijke partij, maar er zijn er ook een paar rare die op het Vlaams Blok stemmen. Ze zeggen van ja we zijn die Marokkanen beu. Ze hebben niet door dat ze ook tegen zichzelf stemmen. Die politici van het Vlaams Belang zijn heel slim, ze zeggen van ja wij zijn voor een christelijk België en dan is het volk overtuigd. Ze zien niet dat ze zelf eigenlijk vreemdeling zijn. Het Vlaams Belang zegt van jullie mogen wel blijven, wij hebben geen probleem met jullie. Wij willen alleen degenen die voor problemen zorgen buiten. Ja, dat is politiek. De mensen zeggen van ja wij willen ook degenen die voor problemen zorgen buiten, we hebben allemaal dezelfde gedachten. o.k. Vlaams Blok. Het is een minderheid, misschien tien procent, maar toch het is tien procent.

M. heeft zich geëngageerd in de politiek, staat hij meer voor de gemeenschap of voor heel de maatschappij?

Voor heel de maatschappij, omdat de politiek niet veel zal doen voor zo'n kleine gemeenschap. Wij weten ook dat Somers, die van Mechelen, eigenlijk gewoon een paar hulpers op de hoek van de straat zet en dat is zijn politieke strategie.

Wij zijn christelijk dus wij stemmen christelijk, alhoewel ik me afvraag of de CD&V wel echt christelijk is. Eerder humanistisch, niet christelijk. Ze proberen zich met dat christelijke karakter wel een beetje naar ons toe te trekken. Dus eigenlijk is het Vlaams Belang christelijker dan de CD&V, maar om maar niet voor het Vlaams Belang te hoeven stemmen, stemmen ze CD&V.

Zijn er buiten M. nog mensen die zich politiek hebben geëngageerd?

In Brussel en omgeving maar wij kunnen daar sowieso niet op stemmen. En voor de rest ja iedereen stemt op M.. Waarom zou ik op iemand anders stemmen als ik op iemand van mijn eigen kan

stemmen. Voor gemeenteraad kunnen we niet voor hem stemmen, maar bij andere verkiezingen wel, bij de parlementaire verkiezingen. Hij kan ook niet heel veel verschil maken aangezien hij altijd bij de reserve zit, hij krijgt wel stemmen maar niet genoeg.

Bestaat er een zekere affiniteit naar België toe? Is de Belgische identiteit een stuk van uw identiteit?

Sowieso, maar het is niet dat ze dat toe gaan geven. Je kan onmogelijk, ik ben heel orthodox Assyrisch, maar toch heb ik verschillende Belgische eigenschappen. Bijvoorbeeld rustig spreken dat ga je mijn grootmoeder niet zien doen. Gewoon die Belgische karaktereigenschappen, ook niet direct je mening zeggen dat is. Bij ons zijn ze nogal heel direct dus als je iets misdaan hebt dan is dat direct van 'jij bent slecht!' maar ik zou zeggen 'dat is niet goed wat je gedaan hebt want...' Op dat vlak heeft het merendeel van de jongeren Belgische mentaliteit.

Is er een verschil tussen je gedrag hier in je woonkamer en eenmaal je de deur uitgaat?

Bij mij niet misschien, bij sommige anderen wel. Ik voel me goed bij beide culturen dus ik kan er goed mee omgaan. In een Belgische gemeenschap is mijn mentaliteit wel nogal fundamentalistisch, orthodox zeg maar.

Als je in contact komt met de moderne samenleving waar bijvoorbeeld sprake is van open homoseksualiteit?

Ik heb daar geen problemen mee, ik zal wel durven zeggen dat ik daar ergens wel tegen ben vanwege mijn geloof, niet tegen de persoon maar tegen de zaak, dat is iets anders. Anderen zullen wel echt iets hebben tegen de persoon zelf, terwijl dat ze dat niet echt bedoelen. Ik hou veel meer rekening met de gevoelens van anderen, sowieso niet kwetsen, terwijl de oudere Assyriërs houden daar geen rekening mee, die zijn heel direct: 'Homo, dat kan niet! Je zult branden in de hel'.

Bij de burens hier, het verschil is bijvoorbeeld wat relatie betreft. Mijn buurvrouw zegt altijd 'Heb jij nu nog geen vriendin?' ik zeg 'Nee', dan zegt ze van ja dat komt omdat je niet buitengaats blabla. Ik hoef ook niet naar buiten. Dat is gewoon een andere mentaliteit. We hebben gewoon andere waarden en normen, maar er zijn wel veel overlappingsen.

Zijn mensen altijd respectvol ten opzichte van jouw mening en levensvisie?

Ja, ook al zouden ze het minder kunnen aanvaarden. Dan moet je gewoon begripvol zijn. Dat is hetzelfde ten opzichte van een homo, als je het niet kan aanvaarden dan is hij ook begripvol, het is niet dat hij je ineens te vuist gaat gaan, dat is hetzelfde.

Zijn er dingen waar er binnen jullie gemeenschap onbegrip over bestaan t.o.v. de Belgische samenleving ?

Vanmorgen was er een begrafenis, je had erbij moeten zijn. Ik zou bijna schatten duizend mensen die op die begrafenis waren. Echt iedereen van Duitsland, Frankrijk. Uit elke familie komt er iemand. Aan de ene kant is dat leuk, aan de andere kant ja het is een begrafenis. Maar het is leuk om iedereen nog eens te zien. Echt massaal dus, ja.

Je had er ook moeten zijn, binnenkort is er een trouw in de buurt van Roeselare. Dat is allemaal geen probleem. Er is er binnenkort ook een in Parijs. In Parijs zijn die trouwfeesten nog kolossaler dan hier. Mooie zalen, als ik trouw ga ik ook naar Parijs (lacht).

Is er in Parijs een grote gemeenschap?

Ja toch wel, misschien minder groot dan hier maar toch. Vooral van andere dorpen, wel van Turkije. Zij kunnen meer organiseren en zijn zo ook in staat meer te doen. Hun eigen zalen, hun eigen kerk. Die kunnen van alles doen, terwijl wij dat hier maar moeilijk kunnen krijgen.

We zouden het kunnen hebben als elk gezin 1000 euro per jaar, dat valt mee en als we dat twee jaar zouden kunnen volhouden zouden we heel wat kunnen opbrengen . Maar als ze niet willen, we kunnen niet rekenen op het volk. Dan zeggen zij het is een vrijwillige bijdrage dus de ene zegt 'Ik geef 50 punt', de andere zegt 'Ik geef 5000'. Via de kerk, ja maar dat is net het probleem, hier heb je zoveel kerken. Daar hebben ze maar één kerk de Chaldeese kerk en het is de kerk ook die het organiseert, maar wij kunnen het niet wegens wij zijn protestant, anderen zijn getuigen van Jehova, dat vind ik wel erg, maar kom.

Is daar dan niet eerder sprake van een bekering?

Nee, getuigen van Jehova zeggen van wij zijn christen, daar komen ze mee, het is te zien hoe je het aanpakt. Al is het een totaal nieuw geloof als je zegt 'Christus is mijn redder'. De mensen zijn niet zo geschoold, dus ja . Ze komen langs en die mensen zijn lief, ze komen ook met hun eigen gezin, ze zoeken goede contacten. En ze praten alleen maar over God, dus ja. Getuigen van Jehova hebben wel

een heel mooie groepssamenhang dus het zijn echt allemaal broeders en zusters van mekaar, ze vormen een groot gezin. Het enige nadeel is, voor ons dan, dus wat de theologie betreft zeg maar, is dat zij niet geloven dat Jezus God is, terwijl al de rest dat wel doet. Dat is eigenlijk het enige echte grote verschil, Jezus is niet God, hij is de zoon van God, de eerste schepping, maar niet God zelf. Dat is het grootste verschil. Qua praktijk zijn ze nogal op het Oud Testament gericht dus. Bijvoorbeeld ze mogen geen bloed van anderen aannemen, geen varkensvlees.

Eten jullie varkensvlees?

Protestanten zeggen van niet, de dominee van Hassana zegt van niet, ik zeg van ja. Ik zeg niet van ja ja, maar ja als het in jouw ogen niet onrein is, dan laat ik het aan uw geweten over.

Ik zou het wel kunnen eten, maar het is niet dat ik het in huis heb. Als ik ergens ga en het wordt mij voorgeschoteld dan eet ik het wel op, ik vraag niet wat het is. Het is alleen onrein als het voor jou onrein is, als je geweten daar bezwaar tegen heeft. Dus mijn geweten heeft er geen bezwaar tegen als het voor anderen ook goed is, als anderen het eten. Als ik zou zien dat anderen er niet van eten, zou ik het niet eten. Gewoon voor hen maar niet per se voor mij. Een Jood mag geen varkensvlees eten, mag niet omdat het in de Torah staat, in het Oud Testament. Jezus heeft gezegd van we kunnen de heidenen, dus wij de niet joden, niet de last geven van het niet meer te mogen eten. Ze moeten zich niet per se houden aan de reinheidswetten of de voedselwetten. Zo begrijp ik het. Het is de samenkomst van apostelen die de wetten gegeven hebben. Ik weet niet of je de passage kent. Het is een passage waar de apostelen samenkomen, omdat er onenigheid bestaat over de reinheidswetten. De joden moesten zich wel aan deze regels houden, maar bij de bekering van heidenen tot christenen hadden ze te maken met mensen van een heel andere cultuur. Moeten we ze eerst Jood maken en dus van hen vragen alles van de Torah te volgen voordat ze het nieuwe in kunnen of hoeft dat niet. En natuurlijk ethische wetten moeten wel gevolgd worden, zo begrijp ik het, maar de voedsel en de reinheidswetten niet. En dat maakt Paulus op vele plaatsen duidelijk. We moeten de mensen geen last geven, die wij zelf niet hebben kunnen dragen: constant de handen wassen, constant denken van ik mag kaas niet mengen met vlees. Die zware praktische niet echt zinvolle dingen, ze zijn wel zinvol, maar niet echt zinvol voor niet joden. De ethische wetten, niet doden, niet liegen, dat relaties tussen homo's of met dieren niet kunnen, dat bestond toen al, die dingen mogen niet. Dus dat zijn allemaal ethische wetten, dus die wel maar voedsel en reinheidswetten niet. Dus niet van je moet altijd je handen wassen, als je iets op tafel hebt aangeraakt. Dus wat het varkensvlees betreft binnen de Assyrische gemeenschap sommigen zeggen van wel, anderen van niet. Ik laat het aan hun geloof over. De protestanten eten het niet, ik ben wel protestants, maar ik ben één van de weinige. Ik zie me zelf niet als protestant, ik ben gewoon christen, dat is ook niet erg. Ik ga elke zondag naar de katholieke mis, ik ga meer naar katholieke missen dan naar protestantse missen. Voor mij gaat het gewoon om

Christus en hem navolgen en de mensen er bij helpen. De rest is gewoon een politiek spel. Wie was Calvijn? Wie was Luther, Paulus? Dat zijn allemaal mensen die maar verwijzen naar Christus, maar de mensen maken daar eigenlijk een soort van idolen van, terwijl dat niet kan.

Maar bijvoorbeeld de mensen die Jehova worden, wordt daar raar naar gekeken door de gemeenschap?

Ja toch wel, en dat heeft niets met traditie te maken, het is gewoon als je Jezus niet erkent als God dan is hij voor niets gekomen, dan kan hij ook niets doen. Je gaat terug maar dan nemen ze een totaal andere religie zelfs. Ik heb wel veel respect voor hun levenswandel omdat zij naar de Bijbel leven, alleen is het spijtig van dat klein maar heel grote verschil.

Je hebt bijvoorbeeld ook heel goede islamieten, heel gelovig. Maar ja het verschil is weer de Goddelijkheid van Jezus als je die niet erkent, als je Jezus niet erkent als Heer en Heiland volgens het Christelijk geloof kan je niet gered worden. En dat zit ook in de volksmentaliteit. Wij hebben veel respect voor gelovigen, dus mensen die hun geloof aanhangen, maar het blijven heidenen eigenlijk. In die zin.

Zijn er gesprekken, religieuze gesprekken tussen jullie en de islamitische gemeenschap?

Wel als we naar Turkije gaan, ik was daar en toen wouden de meeste mensen met mij een discussie voeren over religie, maar ja ik ken de Koran ook een beetje, zeker de passages waar Christus in voorkomt, dus ja. Ik kan dan wel laten doorschijnen van hé, je bent niet met een kind bezig, ik weet wel waarin ik geloof. Velen zouden dat niet kunnen. Ze zijn niet theologisch geschoold, niet iedereen kan die studies aan en niet iedereen begrijpt hoe het allemaal in elkaar zit. Maar het mooie aan volksgeloof vind ik, het zit er gewoon in, Jezus Christus is Heiland/heilig en alleen aan dat woord houden ze zich. Bijvoorbeeld tegen een islamiet gaan ze zeggen, ook al zijn ze ongeschoold, Mohammed is dood, Jezus leeft en zelf volgens de Koran Jezus komt terug, Mohammed niet, dus waarom zouden we dan in jullie geloven, het is heel simpel, maar toch heel fundamenteel. Maar ja, praktijk is natuurlijk iets heel anders, zich aan de regels van Christus houden is niet altijd zo evident. Ik merk zelf ook dat mijn geloof erg veranderd is. Al van toen ik klein was had ik een grote vrees voor God. Zo van ik mag dit niet doen, want God zal boos zijn op mij. Al van kleins af aan. O.k. die theologische opleiding wat heeft mij dat opgeleverd een beetje mondigheid, maar voor de rest niets. Ik vind zelfs mijn geloof vroeger sterker dan nu, kinds geloof dat mag je niet onderschatten, kinderlijk geloof dat is macht.

De vasten/ Pasen zijn dat feesten die echt in de gemeenschap gevierd worden?

Ja tuurlijk, alleen iedereen weet wat het voor Christus gedaan heeft, maar komt het echt vanuit het hart of doen ze het voor de cadeautjes, of voor het feestje. Maar dat kan je ook zien aan de vasten, veel mensen die vasten niet. Spijtig genoeg niet, er is misschien 50% dat wel vast.

Toch meer dan de Belgen?

Ja, Belgen die weten volgens mijn echt niet meer wat het vasten is, wat het betekent. Wij doen het vooral met eten maar eigenlijk gaat het niet echt om eten. Tijd maken voor God, dus je gaat zelf naar de woestijn net al Christus. Dus de woestijn dat wil zeggen dat je je afhankelijk maakt van niets, je enige kracht is God dus je hebt geen huis 's nachts, je hebt geen huis om je te beschermen tegen wilde dieren, tegen de warmte niets, je hebt geen eten, geen drank. Je hebt enkel God. Het idee is, ik maak mij afhankelijk van God, ik zal meer tijd maken voor God, en daar gaat het om.

Jezus nam tijd voor God, in de woestijn verdiepte hij zich in het woord van God, in de Torah, dat was zijn doel 40 dagen lang. Er zijn er die dan zeggen, ja je moet toch altijd tijd maken voor God. De vastenperiode is een tijd van bezinning, van bekering. Je maakt je hart vrij om deel uit te kunnen maken van de leer van Christus. Alleen ja, de meesten denken gewoon dat het gaat om het eten en drinken, geen vlees en melkproducten eten of drinken. Alleen groenten eigenlijk en dat gebeurt genoeg.

Gaan de mensen meer naar de kerk tijdens de vastenperiode?

Niet zo veel. Bij Kerst zit iedereen in de kerk, met Pasen zit iedereen in de kerk, dan is de kerk echt bomvol.

...

Hebben jullie buiten familie in Duitsland en Frankrijk ook contact met Assyriërs in Amerika bijvoorbeeld?

Minder, want het is niet echt familie. Verleden zomer is er wel een neef uit Canada langsgesproken en dat contact blijft nu wel onderhouden, hij belt af en toe. We gaan al niet graag naar Duitsland, omdat we het o zo ver vinden. Maar als je familie hebt daar, zelfs al is het aangetrouwd dan blijf je wel contact houden. Wij gaan zo'n tweemaal per jaar naar Duitsland om ze een vrolijk Kerst en Pasen te wensen, of als er een trouwfeest is of zo. Maar zij zitten vaker hier dan wij daar, want hier zijn er vaker trouwfeesten en vaker begrafenissen enzovoort.

Gaan jullie nog terug naar Turkije?

Ja, gewoon op bezoek maar gewoon om daar te zijn, we hebben daar niet echt familie meer. Sommigen gaan langs bij Koerdische leenheren, ze gaan daar de sfeer opsnuiven zeg maar. Er waren twee soorten Koerden daar, je had die leenheren dat waren echt bijna broeders voor hen. Jij hielp hen met hun noden, in hun zwakke tijden en zij hielpen jou. Zo creëerden ze een band. Bij die leenheren gaan ze dus gewoon vakantie vieren, dus gewoon efkes er tussenuit. Ze kunnen daar blijven zolang als ze willen. De gastvrijheid is daar ook zo groot dus en als zij naar hier komen worden ze ook met veel gastvrijheid ontvangen. Het gaat zelfs zo ver dat ze langs families gaan en van elke familie krijgen ze een beetje geld. Ik heb gehoord dat de heer van het dorp daar naar hier is gekomen en ik denk al ik me niet vergis dat die met anderhalf miljoen Belgische frank terug naar huis is gegaan. Dan denk ik ja, gelukzak. Dat doen ze wel maar dan bijvoorbeeld voor een kerk of zo dat doen ze niet. Het komt neer op vertrouwen, ze hebben er niet genoeg vertrouwen in.

Zelfs niet iemand zoals M. die toch een zeker aanzien heeft?

De priester heeft geprobeerd een kerk aan te vragen/ te kopen, maar het is niet gelukt.

Zouden de jongeren hier langzamerhand niet het belang van inzien?

Ja, maar zolang de ouderen leven niet. Ik begrijp ze wel want de priester was ook niet direct één van de betrouwbaarste ook niet een van de goede herders die achter zijn kudde aanliep toen ze in gevaar zaten. Hij was eerder degene die zijn volk heeft verlaten. Daarom moet het vertrouwen hersteld worden. Als ik morgen het vertrouwen van het volk kan winnen, kan ik ze wel bepaalde zaken laten aankopen. Vertrouwen staat centraal, daarom is het ook zo belangrijk dat je niets verkeerd doet.

Als jullie op vakantie gaan is dat dan vooral naar Turkije?

Nee Spanje! Wij gaan naar Spanje, sommigen gaan naar Marseille om familie te bezoeken. Maar ik denk vooral Spanje.

H. was verleden jaar naar Turkije geweest

Het was haar eerste keer. Maar niet naar ons geboorteland, naar een totaal andere streek.

Wordt de Turkse taal nog binnen de gemeenschap gesproken?

Bij ouderen wel, ik kan het ook nog. En dan mijn zus begrijpt het nog maar daarna niet echt meer. Het zijn totaal verschillende talen ook, het één is Semitisch, het ander Indo-germaans. Het zou aan de ene

kant wel goed zijn om het te onderhouden, want wie weet kunnen we ooit terug, ook zullen ze waarschijnlijk niet willen terug gaan. Hoewel er bij jongeren van mijn generatie een drang is om terug te gaan. Waarom weet ik niet, maar ze zien het om een of andere reden niet zitten in België. Misschien is het economisch, misschien is het de mentaliteit of het weer.

Degenen die daar op vakantie gaan vinden het 'Oh zo prachtig' maar bon, vakantie en daar echt leven is totaal iets anders. Tijdens mijn stage heb ik eigenlijk heel wat ervaring opgedaan. In die kloosters en ik heb de sociaal economische situatie ook een beetje onderzocht en zo het was echt een grote schok: wij kunnen hier onmogelijk overleven. Je gaat echt terug naar de Middeleeuwen, zeg maar.

M. overdrijft als hij zegt dat de eerste camion pas in de jaren zestig in het dorp gezien werd. Ik weet dat mijn vader al op zesjarige leeftijd met zijn ouders een reis maakte naar Istanbul, om daar te werken, geld te verzamelen en dan terug te keren naar het dorp. Op zesjarige leeftijd dan kan het niet dat er pas in '67 een camion in het dorp werd gezien. Maar ik ken het verhaal, het staat ook in het boek van August Thiry.

Bestaat er ook niet een bepaald beeld van het dorp dat niet meer bestaat in de realiteit?

Bijvoorbeeld, ik weet niet of je het je herinnert, toen je laatst bij H. thuis was. We hadden daar een discussie over Darwin. August kon maar niet geloven dat ik in Adam en Eva geloofde. Er is de wetenschap en hoe geleerd je ook wordt, je blijft in Adam en Eva geloven. Ik weet niet hoe het komt maar het is gewoon als je gelooft, geloof je in Adam en Eva. Het is het eerste verhaal in de Bijbel, je zegt niet dat het een mythe is, als je dat zegt dan ontken je al het eerste woord dat in de Bijbel staat en dat is: God schiep. Dat ontken je eigenlijk want God heeft geschapen. Binnen de liberale theologie wordt wel gezegd van o.k., we ontkennen het niet, God heeft wel ergens in het begin bij de oerknal er voor gezorgd dat er een oerknal was, maar ik denk zelfs wetenschappelijk valt Darwin onmogelijk te bewijzen. Ik zou met mijn God spotten, daar gaat heel het verhaal over, God heeft geschapen in het begin. Als je het eerste al ontkent, hoef je niet te geloven in de verrijzenis van Christus. Je moet daar voor kunnen openstaan. Hoe kan hij anders redder zijn. Ergens moet je letterlijk in de Bijbel kunnen geloven om zwaar te kunnen geloven. Als je dat niet kunt is het maar een van de zoveelste boeken.

Telefoon gaat ivm met de begrafenis -> belangrijk dat je veel mensen kan ontvangen.

Wanneer zou je dan priester worden?

Na mijn studies (in Heverlee, er zijn niet zoveel studenten). Alles hangt af waartoe ik mij wil verbinden, dat is mijn vraagstuk, elk heeft zijn grote voor- en grote nadelen. Als ik katholiek word, ja ik kan sowieso niet rooms-katholiek worden. Ik zou het wel kunnen worden maar het is gewoon

anders. Dan kan je ook niet trouwen. Bij ons kan dat wel, je moet daarvoor naar Irak en daar word je gewijd, maar dan moet je wel eerst getrouwd zijn. Als protestant kan je ook trouwen, nadat je predikant bent geworden. Alleen past dat niet in de visie van de dorpsmentaliteit, bij ons moet je getrouwd zijn voor je priester kan worden, en terecht, het zou ook niet logisch zijn als je priester bent en plots valt je oog op een van je kerkgangers. Dus daar geef ik ze wel gelijk in, het best om eerst getrouwd te zijn. Dan kan je ook meer inleven in de situatie van getrouwde koppels, zeker als je nog jong bent, dan kan je meespreken van ja ik ken die vrouwen na na na.

Veel kinderen, valt wel mee. De meeste houden het bij twee en dan gaan ze werken en dan komt er ineens nog ééntje aan en dan misschien nog ééntje.

Met drie broers en drie zussen, mijn ene zus is getrouwd, ze heeft twee kinderen. Iedereen blijft dicht bij elkaar wonen: zo kan zowel mijn zus en haar man werken dus dan kunnen de kinderen hier blijven.

Interview met H.B.: 20j-25j - vrouw – Chaldees - studente – Hassana. Maandag 1 maart 2010, Mechelen. Interview gebaseerd op nota's.

Wat vat voor U uw Assyrische identiteit het beste samen?

Wat voor mij het beste mijn Assyrische identiteit samenvat, is mijn afkomst, mijn ouders en mijn voorouders. Hun naam. Familie is het belangrijkste. Mijn afstamming. Religie is hier nauw mee verbonden. Je kan alleen Assyrisch zijn als je gelovig bent, je moet geloven in God. Naar de kerk gaan. Bij ons zijn de kerkdiensten bijna hetzelfde als bij jullie alleen zie je er veel meer jonge mensen, wij jongeren gaan bijna elke zondag naar de kerk, niet enkel met Kerst of Pasen. De diensten zijn hetzelfde behalve dat het langer duurt, er wordt veel meer gezongen, in het Assyrisch. Zowel door het kerkkoor als door de priester. Het klopt niet wat Israël zegt dat er steeds minder jongeren naar de kerk gaan, sommigen zitten misschien wel vanachter en letten iets minder op - omdat het soms ook moeilijk is om te volgen, de diensten zijn in het Oud-Assyrisch dat is heel anders dan het Sureth- maar we gaan wel steeds naar de kerk. Israël weet dat niet, hij komt niet naar onze diensten, hij gaat in Sint-Katelijne-Waver.

Ik geef ook catechese les, de priester van de Vlaamse kerk waar we soms gaan, had het eerst aan mijn

zus gevraagd, maar ze had geen tijd dus heb ik het gedaan. Ik doe het wel graag, ik ken nu mijn groepje. Volgend jaar als ik ga studeren weet ik niet of ik het nog ga blijven doen. Het vraagt wel tijd. Er zijn ook Assyrische kinderen die deze lessen volgen, niet in mijn groepje, maar in de andere klasjes heb ik er al een paar gezien.

Hoe zit het met de verschillende religieuze stromingen, zoals de orthodoxen, Nestorianen, protestanten?

Voor mijn gevoel maakt dat allemaal niet zoveel uit, we zijn al zo'n kleine gemeenschap, we bidden allemaal tot dezelfde God. Er zijn niet zoveel verschillen. Natuurlijk als mijn vader praat met een vriend van hem gaan ze meestal wel terecht komen in een religieuze discussie, maar daar komt nooit echte ruzie van. Er zijn geen conflicten daarover. Sommigen volgen de paus, erkennen de paus, anderen niet, maar dat speelt niet zo. Echte protestanten hebben wij trouwens niet, in het dorp misschien een paar vroeger maar niet echt. I. die wil gewoon dominee worden, omdat hij dan mag trouwen terwijl hij al dominee is. Bij onze kerk mag de priester wel getrouwd zijn, maar dan moet hij wel al getrouwd zijn vooraleer hij priester wordt, anders mag het niet meer.

Er heerst meestal wel eensgezindheid over het geloof. Getuigen van Jehova zijn er bij ons niet, anders zouden wij dat zeker weten (vraagt het aan haar zus, haar vader), nee zulk nieuws zou bij ons rondgaan als een lopend vuurtje. Misschien dat hij zichzelf bedoelt, zij houden preken aan de deur om de blijde boodschap te verkondigen, we zien zijn familie soms een beetje als een sekte.

Onze taal is ook een belangrijk deel van onze identiteit. Op mijn paspoort staat misschien Belg, maar zo voel ik me niet, ik voel me Assyrisch. Als ik buiten ga om naar school te gaan spreek ik Nederlands, maar zodra ik thuis ben spreek ik het Sureth, dat is belangrijk voor mij. Er zijn geen lessen die je kunt volgen, het is vooral een gesproken taal, maar onlangs stelde M. mij in de kerk wel voor aan een Vlaamse vrouw die van onze taal een grammatica ging opstellen. Dus wie weet. Het Assyrisch dat in de kerk gesproken wordt is heel anders, dat wordt wel geschreven, maar enkel de priester en zijn misdienaar kunnen het.

Op televisie zijn er kanalen waar er Assyrisch gesproken wordt, niet in ons dialect, je verstaat het wel, maar het is toch iets anders. Ik merk wel aan mijn broertjes dat ze het al niet meer zo goed spreken, het is dus belangrijk dat we onze taal onderhouden.

Is er een groot verschil tussen de "Assyrische moraal" en de "Vlaamse moraal"?

Het is wel anders, de moraal en de regels waar wij mee opgevoed zijn en de dingen waar we mee in contact komen op school of op straat. Wij hebben eerder een traditionele levensvisie. Verschillende relaties met jongens dat kan bij ons niet, van de ene naar de andere, dat multiculturele gedoe, nee echt

niet. Het huwelijk is heilig bij ons. Bij jongens is het misschien wel een beetje anders, maar toch meisjes hebben ook zoiets van ik wil niet met een jongen trouwen die voor mij al met de helft van Mechelen is geweest. Jongens weten ook wel als het tijd is om te trouwen, kies ik voor een Assyrische. Er zijn er wel die bijvoorbeeld iets hebben met een Marokkaans meisje maar er mee trouwen is uit de boze, zelfs als ze zich zou bekeren. Meestal weten die meisjes dat wel, maar soms heb je natuurlijk van die hufters die zo'n meisje gewoon laten zitten.

Wij zijn dus wel anders op dat vlak, nochtans heb ik meer Belgische dan Assyrische vriendinnen. Ik denk als ik vooral Assyrische vriendinnen had gehad dat ik nu waarschijnlijk al lang aan het werk was geweest, afgestudeerd als kapster of zo. Mijn Belgische vriendinnen hebben mij wel doen inzien dat studeren belangrijk is. Ik ben ze daar wel dankbaar voor. Dat is wel het voordeel aan de multiculturele samenleving dat je in contact komt met verschillende invloeden en dat je van elke cultuur het beste kan nemen. Belgische meisjes gaan je bijvoorbeeld het belang doen inzien van je studies te onderhouden. Mijn ouders hebben mij ook wel altijd gezegd dat studeren heel belangrijk is, omdat ze het zelf nooit hebben kunnen doen, je kan altijd nog werken maar studeren kan je maar in een periode van je leven doen. Mijn vader wil dat wij alle kansen grijpen, dat wij dingen hebben die hij zelf nooit heeft kunnen hebben: ook zoals die foto's die hier hangen, mijn vader zegt altijd: nu zeg je misschien wat is dat met al die foto's maar later zal je ons hiervoor dankbaar zijn, hij heeft zelf nooit geen foto's van zijn kindertijd gehad.

Marokkaanse meisjes gaan misschien je aanraden iets beter niet te doen, omdat zij ook meer grenzen hebben dan Belgische meisjes. Vroeger ging ik niet om met Marokkaanse meisjes maar nu steeds meer wel, vroeger moest ik daar echt niet van hebben Ze hebben ook een traditionelere cultuur, we hebben meer gemeen dan ik eerst dacht. Jongens niet, ik heb nooit moeten weten van Marokkaanse jongens, dat is misschien mijn opvoeding of zo. Ik kan een Marokkaanse vriendin hier thuis uitnodigen en mijn ouders zullen haar goed ontvangen maar als ze me zou uitnodigen op een trouw zou ik niet mogen gaan van mijn ouders, ze zouden dat niet vertrouwen. Er blijft wel altijd een grens, maar die grens is er eigenlijk bij Belgische meisjes ook en zelfs bij Assyrische meisjes, er zijn maar weinig mensen die je echt volledig kunt vertrouwen.

Bij Assyrische meisjes is het positieve dat ze je er aan zullen herinneren hoe belangrijk je eer en je familie is. Zo van wij doen zulke dingen niet, denk maar hoeveel pijn en last je je familie daarmee zou bezorgen. Ik heb vijf vriendinnen die ik als mijn echte vriendinnen zie, het zijn drie Belgische en twee Assyrische meisjes met hen wil ik echt in contact blijven.

Gemengde huwelijken met een Belg bijvoorbeeld, is dat mogelijk?

Er zijn wel gemengde huwelijken, met Belgen, Duitsers, een neef van I. is getrouwd met een

Equatoriaanse, sommigen trouwen met een Spaanse of een Italiaanse. Zolang ze maar christen zijn, moslims dat kan echt niet. I. zei laatst dat het misschien wel zou kunnen als de jongen of het meisje zich zou bekeren, maar ik denk dat het dan nog niet zou kunnen. Het ligt echt heel gevoelig, het kan gewoon echt niet, het is een groot taboe. Als je daarvoor kiest dan wordt je uit de gemeenschap gezet.

Er zijn Vlaamse meisjes die kiezen voor een Assyriër omdat ze bij hem zeker zijn dat hij bij haar gaat blijven. De zekerheid trekt hen aan. Bij ons bestaat scheiden niet, het huwelijk is voor het leven. Als een Belgische jongen wil trouwen met een Assyrisch meisje moet hij dit ook beseffen, meestal zal de familie van het meisje hem dit wel duidelijk maken. Als hij haar dan toch zou laten zitten zou hij heel die familie tegen hem krijgen, ik denk niet dat hij dat zou zien zitten. Ik ken geen gevallen waar het zich al voor heeft gedaan. Mijn neef had wel een relatie met een Vlaams meisje voor een jaar, hij had ze al voorgesteld aan zijn familie en zo. Plots heeft het meisje het uitgemaakt, ze zei dat ze zich veel mooier voelde en meer zelfvertrouwen had gekregen, ze miste de aandacht van andere jongens. Mijn neef had echt zo iets van hoe moet ik dat nu aan mijn familie uitleggen. Het is echt een heel andere mentaliteit, zoiets wordt niet begrepen.

Scheiden komt eigenlijk gewoon niet voor. Ik ken geen gevallen, alleen bijvoorbeeld als de vrouw te weten komt dat ze getrouwd is met een drugsdealer of een crimineel kan het zijn dat ze niet met zo'n man getrouwd wil blijven. Als de man echt tegen haar gelogen heeft. Of als de echtgenoot komt te overlijden. Ik weet van een meisje dat verloofd was en vlak voor de trouw is haar aanstaande tegen een boom gereden, hij was op slag dood. Dat meisje is nu wel hertrouwd. Een weduwe mag hertrouwen, maar meestal doet ze het toch niet, ze blijft alleen, daar hebben de mensen wel veel respect voor.

Er bestaat ergens ook wel de voorkeur om met iemand uit de eigen streek te trouwen, vroeger zei ik altijd dat ik niet met een Assyriër wou trouwen die niet uit Hassana kwam, of uit de buurt van Mechelen, omdat als je met iemand trouwt uit Duitsland of Frankrijk dan moet je als echtgenote mee met hem naar daar verhuizen. Eerst zag ik dat niet zitten, maar nu zou ik dat misschien wel willen. Het blijft toch ongeveer hetzelfde, het zijn Westerse landen, en het is ook niet zo ver weg. Het is wel zo dat als je met iemand trouwt van hetzelfde dorp dat er veel meer mensen naar je trouw komen. Er komen altijd wel veel mensen, tussen de twee- en vijfhonderd maar het zijn er altijd meer als zowel de bruid als de bruidegom uit hetzelfde dorp komen, iedereen kent dan echt iedereen.

Mensen komen altijd naar gelegenheden zelfs al kennen ze hen niet zo goed. Het is een kwestie van respect. Zeker op een begrafenis, dat zijn massagebeurtenissen. Als de persoon in kwestie je nooit echt persoonlijk iets heeft misdaan, ben je verplicht om te gaan. Een laatste respect betuigen. Je zou zelf ook willen dat anderen dat voor jou later doen.

Soms zal je familie je wel afraden met iemand uit een bepaalde familie te trouwen, als die niet zo'n goede reputatie hebben bijvoorbeeld, of als er conflicten tussen de verschillende families bestaan. Maar uiteindelijk zolang het één van ons is hebben ze dat toch liever dan Belg of zo. Het liefst toch een Assyriër zelfs al komt hij niet uit onze streek.

Hoe belangrijk zijn je studies voor je?

Heel belangrijk, ik wil eerst mijn studies afmaken voor ik trouw. Bij ons wordt ergens verwacht dat je jong trouwt, je wordt gepusht om te trouwen, zelfs door je eigen moeder. Toen mijn oudste zus nog niet getrouwd was, had mijn moeder het vooral tegen haar, maar nu begint ze ook tegen mij. Maar ook door de omgeving, iedereen heeft daar wel iets over te zeggen. Er bestaat een enorme sociale druk. In sommige gevallen blijft een meisje verder studeren terwijl ze al getrouwd is, als haar man dat ziet zitten. Studies zijn belangrijk voor mijn ouders, het biedt zekerheid. Eerst dacht ik er misschien aan om in Antwerpen, Brussel of Gent te gaan studeren, maar nu hoeft dat eigenlijk niet meer voor mij. Hier in Mechelen is een goede hogeschool vlak bij huis. Zo hoeven mijn ouders zich ook geen zorgen te maken, niet dat ze ons niet vertrouwen. We zijn hun kinderen en ze vertrouwen ons. Ik mocht in andere stad gaan studeren, maar ze hadden dan wel liefst dat ik zou pendelen, omdat er gewoon snel geroddeld wordt. Ik blijf dan liever dicht bij huis, dat is ook gewoon veel gemakkelijker.

Meisjes van bij ons gaan wel op kot, maar er bestaat wel de angst dat ze dan het foute pad op gaat, te veel begint uit te gaan of zo. Een paar jaar geleden was er een meisje en ze studeerde geneeskunde en is in Brussel op kot gegaan, ze heeft daar een Franse jongen leren kennen. Haar vader heeft die jongen niet willen accepteren, dus is ze van huis weggelopen, nu heeft ze daar spijt van, maar ze kan niet meer terug, haar vader zou het niet toelaten. Haar moeder heeft wel nog contact met haar, ze heeft er veel verdriet van, haar kamer is nog net hetzelfde gebleven als vroeger. Door zulke verhalen worden meisjes dus niet echt aangemoedigd om buiten Mechelen te gaan studeren. Bij jongens is het anders, die hebben iets meer vrijheid, ook als het op uitgaan aankomt. Mijn vader zegt altijd een meisje is een gebroken stokje, dat staat in de bijbel, ze is veel kwetsbaarder dan een jongen, die kan zich beter verdedigen. Als een meisje zich na tien uur buiten begeeft, zullen de mensen snel zeggen wat heeft zij nog zo laat buiten te zoeken, is ze een slet of zo, bij jongens is dat anders. Jongens gaan nu ook steeds vaker studeren, maar veel gaan toch nog altijd jong aan het werk, maar ze zien wel het nut van verder te studeren in, hogeschool of zelfs universiteit. Het wordt van een jongen verwacht dat hij op jonge leeftijd een gezin kan onderhouden, velen kiezen dus voor een technische- of beroepsopleiding. Wij kopen op jonge leeftijd huizen, er zijn er nu ook velen die bouwen, je ziet dat steeds vaker bij de Assyriërs hier in Mechelen. Ik ken zeker twee,drie gezinnen die aan het bouwen zijn. Het is momenteel precies erg populair. Ze krijgen wel steun van hun families.

Steeds meer gezinnen, die eerst ergens anders woonden in Europa, komen nu ook naar hier . Mechelen

is echt het nieuwe Hassana. We zijn hier met veel, je kan op elkaar rekenen. Toch is het niet zo dat wij daarom makkelijker onze identiteit kunnen bewaren. We kunnen natuurlijk wel vaker onze taal nog spreken. Vaak zeggen de Assyriërs die uit Duitsland komen juist dat wij veel moderner geworden zijn dan hun. Een veel opener mentaliteit, qua huwelijk en zo. Dat zeggen zij alleszins, wij vinden dat eerder van hun. Ze kleden zich westers, op trouwfeesten zie je meteen wie er van Duitsland komt, korte rokjes, heel hip.

Waarom we naar Mechelen gekomen zijn? We kenden M. van in het dorp en hij was reeds hier. Het werd gezegd dat je hier makkelijker dan elders asiel kon krijgen en dat het hier rustig was, niet zo'n grote stad als Brussel of Antwerpen.

Zijn jullie begaan met wat er hier in België gebeurt? Bv met de nieuwe kardinaal?

Ja, toch wel. De nieuwe kardinaal is traditioneel, wij hebben ook eerder een traditionele visie op het geloof, maar uiteindelijk maakt het niet zoveel uit want iedere kardinaal, zolang hij een gelovige christen is, is goed. Onlangs was er protest van holebi's omdat die hun communie niet mochten halen. Mijn vader zag het en vroeg me over wat het ging, ik legde hem de situatie uit en hij vond dat de priester gelijk had. Holebi's heb ik in onze gemeenschap nog niet geweten. Het zou wel taboe zijn. Ik heb het me al afgevraagd, maar ik heb nog nooit gehoord van holebi's in onze gemeenschap, ze moeten er wel zijn, want bij andere gemeenschappen hoor je er wel van. Het is precies of het bij ons niet bestaat. Misschien dat het in het geheim wel gebeurt, maar niet openlijk alleszins.

Bestaat de wens om terug te keren naar Hassana?

Bij de ouderen wel, die weten ergens wel dat het niet kan, maar ze hopen wel allemaal daar begraven te worden. Ze missen Hassana, mijn vader heeft dat heel sterk. In Hassana was mijn vader een voornaam man (hij was de laatste burgemeester), hier in België spreekt hij de taal niet. Hij heeft geprobeerd het te leren, maar dat is nooit zo goed gelukt. Hij heeft de moed op gegeven, hij heeft het daar wel moeilijk mee. De ouderen hebben last van heimwee. Om hier werk te vinden hebben ze het erg moeilijk, het is niet evident hun om te scholen. Het zijn mensen die het in het dorp gewoon waren om hard te werken, ten opzichte van hen weten wij niet wat werken is. De jongeren veel minder, ze zouden het wel graag eens zien, maar de meeste hebben ook geen echte herinneringen. Ik was vier toen ik uit Hassana vertrokken ben, ik herinner me enkel dat ik eens van een muur was gevallen. Dat is het zowat, dan mis je het ook niet echt. Ergens ben ik wel dankbaar om hier te wonen, hier hebben we meer kansen gekregen, om te studeren en zo. Als we daar waren gebleven, had ons leven er heel anders uit gezien. Ik voel me hier goed, Mechelen is mijn thuis. Hier in het Westen is het leven heel anders dan in Turkije.

Hoe denk je dat de toekomst er uit gaat zien voor de Assyrische gemeenschap?

Ik denk persoonlijk dat het niet gaat blijven zoals het nu is, wij gaan steeds meer verwesteren en onze identiteit voor een deel verliezen. Ik hoop van niet, maar ik denk van wel. We zullen wel zien hoe het loopt. Maar onze toekomst zal niet hetzelfde zijn.

Wat zijn de voornaamste problemen binnen de gemeenschap?

Voor de ouderen is het vooral dat ze geen werk vinden, dat is heel moeilijk als je de taal niet spreekt. Velen zien daar echt van af, ze geraken gefrustreerd. Binnen ons dorp waren er 7 clans, dat leeft nu nog altijd maar minder. Als je uit een hooggeplaatste clan komt dan ben je natuurlijk wel trots op maar degenen die uit een minder prestigieuze clan komen zwijgen er eerder over. Ik heb geluk, wij komen uit een hooggeplaatste clan, mijn vader was de laatste burgemeester, dat geeft wel een zeker prestige. Nu doet het er steeds minder toe, mensen die vroeger in het dorp misschien heel rijk waren, zijn dat nu niet meer, wij hadden heel veel grond in Hassana, maar hier maakt dat niets uit, je moet volledig van nul beginnen.

De jongeren gaan wel naar cafés, maar dat vind ik ergens maar normaal. De ouderen doen dat niet die gaan bij elkaar op bezoek, hun vrouwen zijn daar ook bij. Die jonge gasten willen zich een beetje ontspannen en gezellig samen zijn, veel meer dan dat stelt het niet voor.

Is er sprake van een zeker nationalisme dat binnen de gemeenschap leeft?

Op school wordt er wel eens gelachen dat wij een volk zonder land zijn, dat is inderdaad zo, wij hebben geen land, maar we hebben genoeg andere dingen, die degenen met een land misschien niet hebben. Ik merk ook dat wij onderling, de jongeren dan vooral, steeds beter met elkaar omgaan. Vroeger was er weinig contact, we kenden elkaar niet zo goed, zelfs als we elkaar op straat zagen, zeiden we niet eens altijd goedendag. Zeker niet tegen jongens. De laatste jaren is dat enorm veranderd, ik denk vooral dat het aan het internet ligt. Facebook en MSN bijvoorbeeld hebben heel veel succes bij ons, we leren elkaar beter kennen, praten vaker met elkaar. Er ontstaan vaker huwelijken op die manier. Dat is positief, vind ik.

Zijn er voortrekkers in de gemeenschap?

M. zeker, hij doet erg veel voor onze gemeenschap. Ik kijk echt naar hem op, wij hebben veel respect voor hem. Hij weet ook erg veel over onze gemeenschap. Ikzelf ben nog erg jong, ik vind niet dat ik zoveel voor mijn gemeenschap doe. Ik denk eigenlijk vooral aan M.. Wij stemmen ook voor hem, dat is toch ook maar normaal, hij zet zich echt voor ons in. Er zijn er natuurlijk ook wel anderen, maar kan niet meteen aan iemand denken. (vraagt het aan haar vader).

Heb je al discriminatie ondervonden omdat je Assyrisch bent?

Ikzelf heb het nog niet meegemaakt. Het zal wel voorkomen, maar vaak heb ik het nog niet gehoord. We hebben een betere reputatie dan de moslims bijvoorbeeld. Waar ik nu werk zouden ze me niet aangenomen hebben als ik een moslim was geweest. De eigenaar van de zaak zegt dat eerlijk, hij moet geen moslims hebben, geen vreemden in het algemeen eigenlijk. Er werkt daar nog een andere Assyriër en daar is hij tevreden van en van mij ook, maar een moslim zou hij geen kans geven. Het is wel aan het beteren want zijn zoon heeft nu een vriendin uit het Oosten, Oezbekistan of Oekraïne en plots zijn ze een stuk toleranter geworden.

Onlangs in de klas van mijn zusje had de juf een opmerking gemaakt over moslims en ze lachte naar mijn zusje en een andere Assyrische jongen, in de zin van jullie horen daar niet bij, jullie zijn meer zoals ons. Het speelt dus wel.

Interview met K.N.: 20j-25j - man - Chaldee - zelfstandige – Herbul. Woensdag 14 april 2010, Mechelen. Interview opgenomen met MP3, 50min.

Wat betekent het voor U om Assyrisch te zijn hier in Mechelen?

Wij zijn een volk zonder eigen land, een volk dat aan het uitsterven is. Kleine katholieke minderheid die omringd wordt door moslims. Onze identiteit is stillekes aan helemaal verloren aan het gaan. Er zijn er die trachten hun identiteit te bewaren en er zijn er die daar geen boodschap meer aan hebben, die zich Europees voelen, die zich daar ook goed bij voelen, die Europees willen blijven. En die de Assyrische identiteit ja, ze laten hun trots wel met momenten zien maar achteraf heeft het niet veel betekenis meer. Er zijn vele tradities en ook het geloof daar wordt veel belang aan gehecht, bij de jongeren ook, ze zijn er trots op dat ze christenen zijn. Ze komen er voor uit maar uiteindelijk weten ze niet goed wat het echt betekent, geloof. Dat is van thuis uit dat ze dat hebben geleerd, dat is door hun opvoeding.

Ja, Assyrisch zijn op alle vlakken is dat een beetje moeilijk. Ik weet niet wat ik er meer over kan zeggen.

Voel je je hier begrepen als Assyriër?

Men heeft me dat al een aantal keer gevraagd, ik heb al een paar keer uitgelegd wie ik ben en van waar ik ben, maar telkens als ik dat vertel de persoon aan wie ik het vertel geeft me telkens de indruk van a ja a ja aja, dat het interessant is, maar vijf minuten later is die persoon vergeten, wat ik hem heb verteld. Ik denk niet dat mensen zich daar volop voor interesseren, in wie wij zijn en wat wij zijn. Twee op de tien, die graag gaan weten wie dit volk eigenlijk is. Wij hadden een keer in Brussel een protest gehouden, met tweeduizend man, meer zelfs en dat was zo groot dat viel ook op voor de VTM. Ze hebben dan een cameraploeg gestuurd om te zien wat het was, wat er gaande was en die hebben toen aan mijn zuster gevraagd, want zij was de enigste die zich in het Nederlands een beetje kon uitdrukken. En zij heeft toen uitgelegd waarom dat het protest plaatsvond. Omwille van de Assyrische christenen die, dat waren een Assyrische bisschop en een pastoor, geloof ik, die in Irak waren uitgemoord. Die twee personen van de cameraploeg die hebben daar naar geluisterd en hebben gefilmd, maar dat is nooit niet uitgezonden geweest. Ze hebben juist gezien dat er heel veel mensen waren, ze vonden dat interessant, maar nadat we hebben uitgelegd waarom dat we een protest aan het houden waren dan was het kennelijk niet interessant genoeg. Dat heeft me doen inzien dat zelfs als we al onze krachten bundelen dan nog niet kijkt er iemand van op. De mensen rondom ons in Europa hebben er niet echt een boodschap aan wie Assyriërs echt zijn. Ik kan het niet echt omschrijven in één zin hoe het is Assyriër te zijn hier in Europa.

Heb je veel aan je eigen gemeenschap, vind je daar steun? Is er een gemeenschapsgevoel of is dat gefragmenteerd?

Nee, er is wel een bepaald gemeenschapsgevoel in die zin dat de meesten elkaar allemaal kennen. Zowel hier in het binnenland als in het buitenland. We zijn een grote groep uiteindelijk, een grote stam. De trouwfeesten die georganiseerd worden, dat creëert wel een zeker gemeenschapsgevoel, begrafenissen zoals U net heeft gezien. Ik ben daar naar toe gegaan, maar ik denk niet dat die persoon die gestorven is, dat die mij heeft gekend. Maar dat betekent niet dat ik niet mijn steun kan gaan bieden. Dat is bij ons ook een soort van goed doel binnen de gemeenschap, laat ik maar zeggen. Dat creëert ook een gemeenschapsgevoel. Ook de kerken vooral met Kerstmis en Pasen. De kerken hier in Mechelen zijn dan ook bomvol. Elke zondag zien we elkaar, het is niet zo dat ieder naar de parochie gaat binnen zijn gemeente, nee iedereen komt naar dezelfde kerk dus de steun is er wel degelijk. Maar dat allemaal ook spijtig genoeg om een nadeel op te noemen, dat is ook allemaal maar schijn. Ondanks het feit dat wij toch een hechte gemeenschap hebben is de gemeenschap toch meer en meer individualistisch aan het worden. Vroeger in Turkije was dat niet zo. We woonden allemaal naast elkaar, we hielpen elkaar waar nodig, natuurlijk ruzies en familievetes die zijn er altijd geweest, maar hier ziet het er naar uit dat het ieder voor zijn eigen is, dat ieder zijn eigen weg inslaat. Ja, het

individualisme dat is meer en meer in de gemeenschap aan het opkomen. In de beginjaren dat we hier in België waren gekomen was dat niet zo. Toen was het van ik ga helpen als we allemaal ons brood kunnen eten dan is dat goed. Stillekes aan is dat begonnen, ja iedereen, je begint geld te zien en ja.

Er blijft toch wel een zekere solidariteit of zijn er echt mensen die uit de boot vallen?

Solidariteit dat is er altijd geweest, maar ja. Als er iemand sterft van de familie dan brengen ze allemaal eten enzovoort. Dan komen ze allemaal langs om hun medeleven te betuigen. Ze brengen rijst enzovoort, het is allemaal voor het goede doel dat ze dat doen. Het is bedoeld als steun maar je kan dat niet echt als steun zien. Als het er op aankomt heb ik eigenlijk niet veel aan die karton suiker of aan die zak rijst. Zeker niet als je het niet met je hart en ziel geeft, je doet het gewoon voor het goede doel of uit gewoonte. Het zijn uiteindelijk maar tradities.

Ontstaan er binnen de gemeenschap ook sociale verschillen? Sociale klassen zeg maar?

Nee, iedereen heeft het even goed. Het is nogal een ondernemend volkske. Het blijft niet bij de pakken zitten. Er wordt vooral geïnvesteerd in vastgoed. En ook in de zin dat gezinnen, dus ouders met veel kinderen dat die, met veel zonen, dat die veel trouwfeesten moeten regelen en trouwfeesten organiseren dat kost heel veel geld bij ons. Dat kost gemakkelijk tegen de 50.000 euro toch om te kunnen trouwen en zich te kunnen vestigen. En dan kunnen we dus spreken van steun want tijdens een trouw dan brengt ook elk gezinshoofd een envelop met geld erin en daar haalt men dan ook makkelijk 15, 20-30 duizend euro uit. Dat is wel een voordeel met het nadeel dat je dan wel dat jaar of het komende jaar naar andere trouwfeesten moet gaan en dat je dan ook uiteindelijk. Het is wel een investering. Kunnen investeren in huizen is heel belangrijk. Trouwen en een huis kopen dat is belangrijk. In die zin hebben we het allemaal even goed. Iemand die zijn zoon de kans kan geven om te trouwen en een huis te kopen om apart en gelukkig te gaan leven, die heeft het even goed als een andere die dan misschien wel met een mooie auto mag rijden, maar dat is minder belangrijk. En dat is natuurlijk ook weer zo iets: de auto. Dat is symbolisch, status. Als de ene een auto koopt van dat merk en die prijs dan moet de ander altijd iets beter hebben. Dat is ongelooflijk, er zijn er die in een kartonnen doos wonen maar met een hele dure auto rondrijden. Zo tonen ze wie ze zijn. Assyriërs zijn materialistisch geworden, zeker op het vlak van auto's. Niet op het vlak van huizen, eerder op het vlak van auto's. Vooral bij de oudere mensen.

Interne verschillen, bijvoorbeeld U bent van Herbul, de meesten hier zijn van Hassana, is dat iets dat speelt?

We leven naast elkaar. Als er een trouwfeest is van ons bijvoorbeeld gaan we ook wel een aantal van hen uitnodigen, niet allemaal weliswaar. En omgekeerd ook, zij hebben ondertussen wel hun kerk en

wij hebben onze kerk. Er waren enkele conflicten een paar jaar geleden omdat er een pastoor van hen was gekomen die onze pastoor wou uitsluiten en toen hebben wij ons niet laten doen. Ondanks dat wij misschien met 1/5 van hen hier in Mechelen zijn hebben wij ons toen verenigd in die zin dat wij onze pastoor hebben kunnen behouden. Wij hebben zelf een vereniging kunnen opbouwen en zelf een locatie kunnen vinden waar wij samen kunnen komen enzovoort en dat is iets waar zij nooit in zijn geslaagd. Dat heeft voor conflicten gezorgd in de tijd, maar dat is nu stillekes aan terug aan het verwateren.

Is dat gevoel van verschil sterker aanwezig bij de jongere of de oudere generatie?

Eerder bij de jongere generatie, bij de oudere generatie minder. Het is hier in Mechelen dat de twee dorpen elkaar beter hebben leren kennen. Meer en meer zijn er gemengde huwelijken, jongens uit Hassana die met meisjes uit Herbul trouwen en omgekeerd en ik kan U zeggen over een bepaalde tijd zullen we nog moeilijk kunnen zeggen wie van waar komt. En dan gaat het verschil verdwijnen. Er is nog altijd de voorkeur om met iemand uit Uw eigen dorp te trouwen maar duidelijk je trouwt met een meisje omdat je van dat meisje houdt en omdat dat meisje van U houdt. Als ze dan van een ander dorp is, maakt dat niet zoveel uit, dat is de werkwijze die ik hanteer en die ook veel andere jongeren hanteren.

Wat zijn fundamentele verschillen tussen mensen uit Hassana en Herbul, zijn er echt grote verschillen?

Het grote verschil is dat alle inwoners van Herbul dat dat allemaal katholieken waren, rooms-katholieken/ chaldees - katholieken buiten in Hassana dat waren katholieken, protestanten en zijn er nu Jehova getuigen, er is duidelijk geen samenhang op het vlak van geloof. Op het vlak van geloof zijn wij meer verbonden, dat is ook te merken, wij hebben een soort van vzw kunnen opstarten. Wij hebben samen een gebouw kunnen kopen, en wij zijn daar samen kunnen gaan werken en wij hebben dat samen kunnen opknappen. Dat is iets dat die van Hassana al jaren willen doen, maar het is hun niet gelukt ondanks het feit dat zij met veel meer zijn.

Hoe verloopt de interactie met de andere gemeenschappen, bijvoorbeeld de Marokkaanse gemeenschap hier in Mechelen?

Iedereen heeft wel een vriend van Marokkaanse origine, of een kennis van dat volkske of dat volkske. En goh wij leven naast elkaar, in het begin was dat wel een beetje moeilijk omdat wij van moslims zijn gevlucht. Over het algemeen zij hebben hun gemeenschap, zij hebben hun geloof, zij hebben hun tradities en wij leven daarnaast.

Maar dat komt niet tot conflicten?

Nee, in het begin wel. Door het gevoel van ons, wij zijn van moslims weggelopen en wij komen hier, ja tuurlijk zorgt dat voor conflicten. Nu is dat wel aan het verwateren dat was vooral op school enzovoort. Ieder zijn manier van leven, wij zijn eerder individualistisch geworden dan gemeenschappelijk.

Heb je echt die angst dat jullie gemeenschap dat het gaat verdwijnen?

Ja, dat is honderd procent zeker, het geloof zal zeker verdwijnen op termijn. Het geloof minder snel dan de taal, maar je hoort het overal het gaat verwateren bij jongeren. De oudere generatie ja die blijven er niet eeuwig, het is ook begrafen na begrafen tegenwoordig dat zal niet veranderen, dat zal zo blijven gaan en het zijn zij die nog hun kinderen verplichten om naar de kerk te gaan. Zonder hun ouders, ja dreigt dat verloren te gaan. Er zijn natuurlijk degenen die een paternoster dragen en ze zijn daar trots op enzovoort maar de echte betekenis daarvan kennen ze niet en daar hechten ze ook geen echt belang aan.

Het is toch een belangrijk onderdeel van jullie identiteit, jullie zijn een volk zonder land dus ergens is het toch het geloof dat jullie bindt.

Het zal niet zo snel gaan als de taal, maar het zal zeker verwateren. De taal zal volgens mij, de kwaliteit vooral redelijk snel verdwijnen. Er zijn jongeren die zich niet meer op een deftige manier kunnen uitdrukken en de woordenschat trekt niet meer op veel.

Worden er lessen gegeven?

Er worden lessen gegeven door het gemeenschapshuis, ik weet niet hoe het zit voor de mensen uit Hassana, maar bij ons worden er lessen gegeven voor de misdienaars. Dat is een beperkt groepje dat daar naar toe gaat, kleine jongemannen, peuters zelfs maar die lessen die zij krijgen dat is echt zo eerder religieus getint zou ik zo zeggen. Het ding is ook wij hebben een apart alfabet en dat kan praktisch niemand niet, en op de tien, nee nog geen één op de tien kan dat.

Zijn er boeken, televisie,...?

Er zijn boeken enzovoort maar dat zijn eerder professoren, hooggeleerden, die zich daar mee bezig houden. Jongeren niet.

Er is een kanaal in Irak en daar kijken we naar, maar het ding is daar wordt er ook al grotendeels Arabisch gesproken.

Maar de taal is toch heel belangrijk binnen jullie gemeenschap, ze zeggen toch vaak de taal van Christus, dat kan je toch niet zomaar laten verwateren.

Het gebeurt, het gebeurt, dat kan je niet doen hé, het is erg enzovoort maar het gebeurt. Ik alleen kan daar niets aan veranderen, daar kunnen tien personen niets aan veranderen. Het is gewoon een verschuiving binnen onze gemeenschap. Het zal dan ook gebeuren, de taal zal volledig verdwijnen. De jongeren zullen het niet kunnen laten heropleven. Als ze taal dan spreken zijn acht van de tien woorden in het Nederlands. Dus het gebeurt gewoon. Onze ouders hebben het heel moeilijk om de taal aan ons door te geven. Waarom wij zijn in het Nederlands opgevoed geweest, we maken het voor hen moeilijker om het aan ons uit te leggen. Zij kunnen geen Nederlands dus ze kunnen het nooit niet omschrijven. Als ik vraag aan mijn moeder wat is dit woord in onze moedertaal eigenlijk is dat moeilijk. Ik probeer mijn taal zo goed mogelijk te kennen. Toch zijn er sommige woorden waar ik de vertaling niet van weet. Ik weet soms wel wat het betekent, maar ik vraag toch nog een keer om het uit te leggen. Wanneer ze het uitlegt dan denk ik in mijn eigen als ik het altijd van mijn ouders had moeten leren, dan zou ik nooit niet vergeraken. Ik heb veel geleerd van mijn nonkel die woont in Spanje, ik heb daar een aantal weken stage gedaan. Hij heeft me veel bijgeleerd hij is zelf professor theologie aan de Universiteit van Salamanca. Hij heeft het mij in het Spaans kunnen uitleggen, in het Frans, maar onze ouders kunnen het niet uitleggen. Dat is een beetje het probleem. Sommige jonge ouders kunnen de Nederlandse of de Franse taal wel en zouden het dus wel kunnen uitleggen, maar zij kiezen dan om hun kinderen in die taal op te voeden. Er zou eigenlijk een evenwicht moeten zijn om het goed te doen. Zodat onze jongeren, ook op lange termijn, dat ze ook hun school niet verwaarlozen. Dat is belangrijk. Dat de een volledig Nederlands spreekt en de andere Sureth maar dat wordt niet gedaan, ze doen geen moeite. Je moet echt moeite doen. Ik ben nonkel van twaalf, ze moeten moeite doen om hun kinderen in hun eigen taal op te voeden. De ouders geven het te makkelijk op.

En er zijn geen initiatieven om de kinderen op een andere manier de taal bij te brengen?

Nee, juist mijn nonkel, die professor, houdt zich daar mee bezig, maar voor de rest.

Maar zo iemand als I. bijvoorbeeld, hij is echt gemotiveerd om priester te worden. Hij wil zich echt voor zijn gemeenschap inzetten. Is hij dan echt zo'n uitzondering?

Ja, hij is echt een uitzondering. Er is maar één op de vijftig, zelfs één op de 100, die zoiets doet. Het is daarmee dat ik zeg dat het heel moeilijk is te antwoorden op de vraag wat betekent het voor U Assyrisch te zijn.

Maar als mensen U vragen wat bent U, zegt u dan ik ben Assyrisch of eerder ik ben Belg?

Nee, dan zeg ik meestal dat ik behoor tot een etnisch katholieke groep uit Turkije. Dat is gewoon makkelijk, anders als je zegt ik ben Assyrisch dan moet je dat allemaal uitleggen. Als je zegt katholiek dan gaat er zo'n positief belletje rinkelen. Als je zegt ik ben afkomstig uit Turkije dan ben je een Turk, als je zegt ik ben een Assyrische Turk, dan blijf je nog altijd een Turk. Ik heb hard geprobeerd om het uit te leggen op school zelfs aan leerkrachten die daar geen boodschap aan hadden. Al de moeite, tijd, en energie die je erin steekt, je haalt er niets uit. Het is gewoon uitgeput. De tradities zijn aan het verwateren, aan het verdwijnen. T'is ook wel zo dat wij al heel onze geschiedenis onderdrukt zijn geweest, maar slechts sinds het eind van de twintigste eeuw verwatert het echt. We waren echt geconcentreerd in Turkije, echt alles werd daar nog gedaan voor het volk, iedereen ging daar naar de kerk enzo. Dat is normaal, in zulke omstandigheden is dat normaal.

Behouden jullie hier banden met bijvoorbeeld Assyriërs uit Amerika?

Er zijn conferenties tussen verschillende hooggeleerden, maar daar weten wij niets van. Voor de rest helemaal niet.

Wat zijn volgens U de grootste problemen waar Uw gemeenschap mee te kampen heeft?

Jongeren geven hun studies op, sommigen op zestienjarige leeftijd anderen op achttienjarige leeftijd. Ze vinden geen werk, ze komen in contact met drugs. Ze respecteren hun ouders niet, ze verwaarlozen hun tradities, hun geloof. En ze vergeten wie ze zijn, dat is het grootste probleem. Sommigen die komen op latere leeftijd toch nog tot het besef wie dat ze zijn en dan veranderen ze nog, anderen niet. Ik ga het simpel houden, ik ben hier geboren, ik heb hier al mijn studies kunnen doen, ik heb alle kansen gegrepen. Als je kijkt op de hogeschool van Mechelen dan vind je daar twee handjes vol Assyriërs, terwijl dat we hier met meer dan tweeduizend vijfhonderd mensen zitten. Dat zegt genoeg.

Waar ligt dit aan volgens U? Omdat de Belgische gemeenschap hun de kansen niet heeft gegeven?

Ah nee zeker niet, er zijn er natuurlijk wel die in bepaalde scholen terecht gekomen waarvan je wel echt kan zeggen dat ze geen kansen hebben gekregen. Dan steken ze al het vreemde volk bij elkaar. Maar dat is niet de meerderheid. Want hoe komt het anders dat iemand die uit een armzalig gezin komt, uit een heel kansarm gezinnetje het wel haalt tot zeg maar om het even hoog beroep. Waar een wil is een weg, als je een wil hebt kan je er komen, omdat de kansen er zijn.

Geen positief beeld

Nee, niet echt.

Maar ze werken wel?

Ja, als ze werken dan lukt het wel, dan gaan ze zeker hun school afmaken maar ze schoppen het niet verder dan het secundair onderwijs. Ze zouden wel verder kunnen gaan, maar ze willen het niet.

Is criminaliteit een probleem?

Dat komt wel voor, degenen die in contact komen met drugs zitten snel in de criminaliteit maar dat is een minderheid. Minder dan bij de Marokkanen.

Als de identiteit in de toekomst volgens U gaat verwateren, denkt U dat er dan ook steeds vaker gemengde huwelijken gaan zijn?

Wat ik zie gebeuren is dat Assyrische gasten en meisjes ook steeds vaker gaan samenwonen zonder eerst te trouwen. Dat is schandalig in de ogen van de ouderen mensen. Dat zie ik meer gebeuren

Gebeurt dat nu al?

Ja, dat gebeurt al. Weinig, maar dat gebeurt al. Er zijn al veel meisjes weggelopen. Ik heb al geweten dat er hier in Mechelen zonder zich te schamen over het straat hand in hand rondlopen. De ouders zeggen er niets van, ze kunnen niet doen. Ze wonen samen en iedereen weet dat. Die blijven thuis welkom. Stillekes aan gaat dat meer voorkomen. De problemen stapelen zich op maar waarom, omdat wij een hechte gemeenschap waren, maar in de nieuwe omstandigheden van vandaag gaat dat niet meer. Wij hebben ook geen land, dat maakt het nog moeilijker. We zijn overal en nergens thuis.

Denkt U dat uw gemeenschap ooit nog terug gaat kunnen keren?

In Herbul zijn er nu wel bezig enkele huizen terug op te bouwen op initiatief van de oudere mensen. Er zijn er wel veel die daar een beetje opstandig tegenover staan. Maar dat is dan eerder voor vakantie niet om definitief te gaan leven. In Irak ook niet, daar waren ze met velen, maar daar worden ze nu vermoord, dat is geen leven.

Dus de droom van een onafhankelijke Assyrische staat is niet echt aanwezig? In Amerika zijn er bijvoorbeeld bewegingen actief die streven voor een Assyrische Staat.

Dat is allemaal maar schijn, als je naar daar zou gaan en een paar interviews zou afleggen dan zou je tot dezelfde conclusie komen. Je moet niet te veel naar de verpakking kijken. Ik ben zelf iemand die heeft geprobeerd, ik heb een zaalvoetbal beweging opgestart met bepaalde doelstellingen binnen de gemeenschap. Dat is nu ook allemaal aan het verwateren, ik heb dat al drie jaar als student gedaan. Je gaat daar niet echt iets mee bereiken. Ik sta daar kritisch tegenover door ervaring en dat is spijtig. Ik heb dat met een zekere motivatie gedaan, maar dat kan niet blijven duren als je de nodige steun niet vindt. Je vindt de steun niet bij de ouders, je vindt de steun niet bij de overheid. Je vindt de steun niet bij de stad Mechelen. Ik heb het geprobeerd en ik zal het ook blijven proberen, maar niet meer in grote mate. Ja, dat is het spijtige er aan. Maar ja, het is nu eenmaal zo, je kan daar weinig aan doen. Op alle vlakken zie ik geen verbetering. Ik zie maar een verbetering, maar dat is dan een verbetering in de ogen van de Belgen. Dat is dat wij hier volledig geïntegreerd gaan geraken. Bij de Marokkanen is dat anders omdat zij hun eigen land hebben, als je een eigen land hebt dan is dat volledig anders. Als je geen land hebt dan kan je moeilijk zeggen wie dat je bent. Stel je een keer voor dat België niet bestond en je zegt tegen anderen ik ben Belg dan is dat direct van huh wat is België dit en dat. Marokkanen hebben een land en ze gaan nog naar daar enzovoort. Dat is normaal dat zal altijd een land blijven dat zal de komende eeuw een land blijven. Ze zullen altijd kunnen zeggen van ja ik ben een Marokkaan. Wij niet, onze glorie tijden zijn voorbij.

Er moet toch een zekere trots zijn?

Ik ben trots dat ik zo iemand bent. Als ik dat hier nu allemaal vertel dan geeft dat een pessimistisch beeld, maar waarom ik ben nu over de toekomst aan het praten. Ik ben aan het zeggen zo en zo gaat het zijn, dat is pessimistisch en negatief. Ja sorry, maar dat is zo. Maar ik ben wel trots op wie dat ik ben. Anders zou ik mij niet mengen met het volk. Wij zijn trotse mensen maar als je vraagt hoe gaat het later zijn dan is dat eerder negatief.

Bijvoorbeeld de Joodse gemeenschap is er toch wel in geslaagd zijn eigenheid hier in België te behouden.

Zij hebben ook hun eigen geschiedenis gehad, zij hebben ook hun land teruggekregen. Je moet ook kijken naar de concentratie, naar het aantal inwoners. Dat maakt het eigenlijk volledig, al die factoren samen kunnen maar één ding zeggen en dat is dat wij een volk zijn dat aan het uitsterven is. Het zal niet voor de komende tien jaar zijn, niet voor de komende twintig jaar maar ja, kijk maar naar de Indianen, je mag het daar mee vergelijken. Nu zeggen ze nog, ik ben Assyriër enzovoort, binnen tien

jaar is het van ik ben een Assyrische Turk en binnen twintig jaar is het van ik ben een katholiek uit Turkije en daarna is het gewoon een Turk.

Interview met F. E.: 30j-35j - vrouw - Nestoriaans – huisvrouw/medewerkster bij Mozaïek, een vereniging voor vluchtelingen – Hassana. Dinsdag 20 april 2010, Mechelen. Interview opgenomen met MP3, 1h31min.

Wat betekent het voor U om Assyrisch te zijn?

Ten eerste je kan je identiteit niet kiezen. Je wordt geboren als je bent. Ten tweede ik ben heel trots dat ik Assyrisch ben. Waarom?

Het is het eerste volk ter wereld, want het volk is daar mee begonnen, de ontwikkeling en alles. De Assyriërs hebben een beschaving die de hele wereld heeft overgenomen. Nu nog wordt er naar de Assyrische beschaving gekeken om te weten hoe bepaalde dingen gedaan werden. Daarmee ben ik heel trots dat ik Assyrisch ben, met alle positieve en negatieve kanten. Er is iets dat mij heel veel pijn doet en dat is dat er momenteel geen Assyrische staat bestaat. Het is afhankelijk van vier landen: Turkije, Irak, Iran en Syrië. Dat doet mij heel veel pijn. Daardoor zijn wij momenteel ook hier. Wij zijn daar niet behandeld geweest als een echte burger, zelfs niet als tweede- of derde-rangsburger. Wij werden helemaal niet aanvaard in onze eigen landen. Dat is de reden waarom wij ons geboorteland verlaten hebben. Ikzelf ben eerst gevlucht naar Zweden, daar ben ik vijf jaar gebleven. Waarom Zweden? Ik had mijn familieleden daar. Eigenlijk als je vertrekt of vlucht dan kan je het plekje waar je aankomt niet beslissen. Maar voor mij was het iets anders want ik had reeds familie in Zweden, ik had dus een keuze om naar daar te gaan. Liever naar daar. Ik wist het niet op voorhand maar liever naar daar omdat mijn enige broer daar is. Wij zijn met drie: ik, mijn zus en mijn broer. Mijn nonkels, dus de familie langs mijn moeders kant zijn allemaal daar. Het was dus beter voor ons om ook naar daar te gaan. Wij, Assyriërs, hangen heel hard aan elkaar eigenlijk, dat is niet zoals bij Belgen, die zijn zelfstandig. Wij hebben onze gemeenschappen, wij proberen elkaar bijeen te houden, eigenlijk bewaren een beetje. Ginder hadden wij schrik van onze omgeving dat zij ons iets slechts zouden aandoen. Zij gingen ons vermoorden, zij gingen de meisjes bijvoorbeeld verkrachten, ontvoeren enzo. Met die schrik en die zorgen hebben wij ook altijd overal een beetje schrik gehad om elkaar te verliezen. Op die manier.

Dus na vijf jaar in Zweden mocht ik niet blijven. Ik heb mij uitwijzing gekregen. Ik was een uitzondering. Ik ben in de media geweest, in de kranten, ze hebben een demonstratie voor mij gedaan. Op tv gekomen, met alle moeite, maar het is niet gelukt. Nadien moest ik ofwel terug naar Turkije, maar dat kunnen wij niet. Wij hebben asiel aangevraagd maar als we daar zouden kunnen wonen, leven, zouden wij niet vluchten. Het is belangrijk voor iedereen, voor de Belgen en voor iedereen in de wereld, dat ze het verschil maken tussen vluchtelingen en migranten. Begrijp je wat ik bedoel. Vluchtelingen zijn verplicht of worden gedwongen om te vluchten. Vreemdelingen niet, die kunnen kiezen om ergens anders te gaan wonen, om een beter leven te hebben of om een nieuw leven te leven, maar wij zijn verplicht om te vluchten. Vandaag zit ik in België, al dertien jaar nu, al van 1996. In september van dat jaar ben ik naar België gekomen en heb ik hier asiel aangevraagd en dat is supersnel gegaan. Na negen maanden was ik erkend. Binnen één jaar heb ik ook werk gevonden en sindsdien is alles prima verlopen.

En de rest van uw familie zijn die nog altijd in Zweden?

Mijn broer die in Zweden was is nog altijd in Zweden, maar ondertussen mijn ouders, die ook mee naar Zweden waren, zijn voor mij naar België gekomen. Daarom was België mijn tweede keuze. Ik heb mijn zus hier die getrouwd is, ze heeft hier kinderen, mijn moeder, mijn tante en veel dorpgenoten. Alle Assyriërs uit Turkije, Syrië, Irak en Iran zijn verspreid over de wereld ja. Er zijn er nog vier, vijfduizend hier in Mechelen.

Uit welk dorp bent U afkomstig?

Ik ben van Hassana. Ik ben heel enthousiast om U te helpen want als het over studenten gaat, ja. Ik zelf niet de mogelijkheid gehad om te gaan studeren. Ik heb mijn middelbare school in Turkije gedaan en nadien waren we verplicht om te vluchten en zo is mijn studie verbroken geweest. In Zweden moesten we vijf jaar wachten, ik was al zeventien jaar toen ik vluchtte dus ik kwam niet meer in aanmerking voor een middelbare school, o.k. één jaar totdat je achttien bent. Met die procedure van ons, ja, is het niet gelukt. Daarmee als ik studenten zie krijg ik tranen in mijn ogen. Ik word ook blij voor hen. Ik zeg ook altijd tegen mijn nichten en mijn neven zelf in Zweden, ook aan dorpgenoten zie, aan alle jonge mensen zeg ik het altijd: "studeer, studeer, studeer". Dat is de toekomst van iemand, die je zelf kan opbouwen. Zonder studie of zonder een diploma wordt het leven moeilijk.

Zijn er veel jongeren binnen de Assyrische gemeenschap die gaan studeren?

Ja, momenteel zijn er meer en meer, want ze hebben ook gemerkt dat zonder een diploma het leven niets waard is.

Merkt u een verschil tussen hier en in Hassana betreffende de hechtheid binnen de gemeenschap? Is dat geëvolueerd? Wat definieert volgens U jullie identiteit?

Dat is een grote vraag eigenlijk...ginder hadden wij het recht niet om onze taal te studeren, te leren op school en in de kerk zelf ook niet. Als de Turkse Republiek hiervan op de hoogte was gingen ze daar direct een einde aan brengen. Wij mochten geen cultuur, niets beleven eigenlijk. Behalve onze godsdienst, maar dat was ook gewoon een dominee of een priester in het dorp. Wij hadden een kerk, maar hier vind ik het erg dat we met 4500 à 5000 Assyriërs zijn in Mechelen die allemaal dezelfde taal spreken, dezelfde godsdienst hebben, wij zijn allemaal christenen, Assyriërs zijn allemaal christenen, er zijn daar geen andere nationaliteiten tussen zoals bij andere volkeren bijvoorbeeld, we zijn ook allemaal gelovig zelfs al volgen ze niet alles voor de volle honderd procent, de tien geboden zal ik maar zeggen maar tenminste weten ze allemaal dat Jezus onze redder is. Dat is ons geloof. Hier in Mechelen, in vergelijking met andere landen Zweden, Nederland, Amerika, Australië, zelfs Duitsland, hebben wij niet zoveel Assyrische activiteiten eigenlijk, nee niet zoveel. Ikzelf heb het geprobeerd, we hebben een vereniging gestart, we zijn daar één jaar mee bezig geweest maar we hadden geen sponsor, er was geen steun van de Assyriërs zelf die in Mechelen wonen en daarmee is het ondertussen stopgezet. Wij hebben nu al bijna tien jaar geen activiteiten meer.

En hoe komt dat volgens U?

Ginder mochten ze niet en hier vinden ze het niet belangrijk. Ik ben trots dat ik Assyrisch ben, en ik ben er trots op dat ik in België woon, dus ik ben tevreden van België. Ze zeggen integreren, maar wat is integreren: de goede dingen van de andere nationaliteiten meenemen en de slechte kanten en dingen laten zelfs als het van ons komt. Als de Assyriërs slechte dingen hebben dan moet dat ook verdwijnen, want het kan dat het van ergens anders in onze cultuur is gekomen en dan moeten wij dat vergeten. Assimileren en integreren dat is een groot verschil. Als ik nu naar de Assyriërs kijk dan zie ik dat we aan het assimileren zijn, want als je een taal niet kan behouden en je cultuur niet kan behouden, ja. Zelfs de godsdienst is niet meer zo sterk zoals vroeger.

Merkt U dat echt?

Ja, ik merk dat echt want ginder was er twee, drie keer kerk. Behalve zondags gingen ze 's avonds, tijdens Pasen en de vastenperiode gingen ze elke dag naar de kerk. Maar hier niet, hier is het één keer in de week of één keer in de twee weken. Er zijn ook splitsingen, de ene gaat naar de Belgische kerk of de andere gaat naar een andere kerk. Wie zijn er ook er zijn veel oude mensen en de oude mensen gaan naar de Nederlandstalige kerk, maar ze begrijpen er niets van. Voor hen wordt het dan gewoon een leeg gebouw, voor degene die het begrijpt is het natuurlijk geen leeg gebouw, maar voor hen wel.

De naam ervan is kerk maar behalve dat hebben ze er niets aan. Bijvoorbeeld mijn ouders die gaan elke zondag naar de kerk, naar een protestantse kerk hier bij de Hogeschool. Als zij thuiskomen hebben zij niets meegenomen eigenlijk. Dat is niet de bedoeling dus daarmee wij hebben hier wel een pastor of een priester maar (zucht) ik weet het niet. Sommigen vinden hem niet goed, andere wel. Het creëert soms spanningen. Je hebt verschillende stromingen. Mijn man is van de eerste kerk, Nestoriaans. Die kerk is na Jezus opgebouwd. Nadien zijn er missionarissen naar die landen gekomen, naar Assyrië zal ik het noemen maar eigenlijk dus Turkije, Iran, Irak en Syrië. Engelsmannen en Fransen en Duitsers, ik weet niet, dus van Europa zijn er naar daar gekomen om het christendom te verspreiden. Ondanks dat zij al christenen waren, ze hadden geen ander geloof, van naar Jezus zijn het altijd christenen geweest. Waarom? Daarom hebben wij ook twee wereldoorlogen gekregen: 1915 en dan in 1935. Het ene in Irak en het andere in Turkije. Het was vooral erg voor Assyriërs, omdat zij niet hetzelfde geloof hadden.

...Man praat...F. vertaalt:

Hij zegt ook dat hij van de eerste kerk is, die dateert van dertig jaar na Christus. Wij zijn direct met Jezus christenen geworden. Er was een Assyrische koning toen, hij had veel macht en hij had een boodschap gestuurd naar Christus waarin hij erkende dat Jezus een echte koning was. Hij wou hun koninkrijken delen. Sindsdien zijn ze christenen geworden. Denk maar gewoon aan de katholieken, aan Rome, pas na driehonderd jaar na Christus zijn zij christenen geworden. Nadien hebben ze die godsdienst met veel geweld gepakt...U weet het waarschijnlijk beter dan mij. Veel geweld is gebruikt ofwel moesten de mensen katholiek worden ofwel werden ze vermoord. Na driehonderd jaar, wij zijn christenen als Assyriërs, ze hebben de Engelsen naar ginder gestuurd, ze hebben de Fransen naar ginder gestuurd en toen werden we gedwongen om katholieken te worden, niet christen te worden want wij waren al christen, ofwel werden we vermoord. Mensen werden daarvoor betaald hè, in 1915 zijn ze met 750,000 Assyriërs vermoord geweest en anderhalve miljoen, zeggen zij, Armeniërs, allemaal door het christendom en door Rome. "Dwingen, ofwel katholiek worden ofwel vermoorden". Dus daarmee hier ook, want als je langs de ene kant gaat steunen, is de andere kant niet tevreden van U en als je langs de andere kant gaat dan is de andere kant weer niet tevreden van U. Daar waren we tussen twee vuren eigenlijk en hier zijn we terug tussen twee vuren. Want als je van je eigen niets hebt dan ben je altijd tussen twee vuren en daartussen kan je ook niet blijven, want dan verlies je alles.

Hoe denkt U dat het in de toekomst gaat evolveren?

In de toekomst. Ik hoop en dat is mijn droom want zonder die droom zou ik ook niet kunnen leven, dat er iets voor Assyriërs komt in Irak, in Turkije of in Syrië. Dat we eindelijk een plekje krijgen, een federatie krijgen of zoiets zodat we terug ons Assyrië kunnen opbouwen. Dan pas kunnen wij iets voor

onzelf doen, maar zolang dat wij in 42 landen wonen, verblijven kunnen wij niet zoveel doen. Ik vind dat echt spijtig van de wereld zelf dat zij die mensen zomaar laten verdwijnen. Ik vind dat erg want als zij iets van hun voorouders hebben, een recept bijvoorbeeld dan willen ze dat ook behouden.

Denkt U dat de Assyrische identiteit in België behouden kan worden?

Dat is afhankelijk van de toekomst van Assyrië. Als Assyrië bijvoorbeeld ginder sterk is dan kunnen wij ook hier op die manier sterk blijven. Dat is hetzelfde in Irak bijvoorbeeld met Saddam Hussein, nu dat hij weg is. Nu is er terug een oorlog over ons, want ons volk wordt terug vermoord en gedwongen van hun plekje te vertrekken. Ofwel moeten ze ontkennen dat ze Assyriërs zijn, ofwel ontkennen dat jullie christenen zijn, ofwel moeten jullie van hier weg. Dan zijn ze wel verplicht om weg te gaan want voor onze mensen, het geloof betekent alles. Als je de keuze hebt tussen vermoord te worden en Jezus te ontkennen gaan ze zeggen van vermoord mij maar, want ik ontken Jezus niet. Er zijn er ook in 1915 geweest, zelfs mijn grootvader eigenlijk.

...(Krijgt telefoon)

Ik zie de hele wereld tegen ons, tegen de Assyriërs, ik zie dat. Als je bijvoorbeeld vandaag Irak neemt, iedereen heeft zijn vrijheid, OK misschien niet zoals het moet maar bijvoorbeeld de Arabieren ze hebben hun taal, ze hebben hun school, hun geloof, hun moskee, alles wat zij nodig hebben behalve natuurlijk als het ergens oorlog is dan is iedereen een beetje slechtoffer. De anderen, de Koerden zelfs als zij niets hadden, zij helemaal niet van Irak zijn hebben zij nu een federatie, zij hebben hun taal, officieel als tweede taal in Irak. De Assyriërs die zijn het eerst volk van het land, het is eigenlijk van hun maar momenteel hebben zij niets. Hoe komt dat? Dat betekent dat iedereen tegen ons is.

En hoe denkt U dat het komt? Omdat jullie met te weinig zijn?

Wij zijn helemaal niet met weinig, over de hele wereld zijn wij bijna met 7 miljoen, dat zijn er niet zo weinig. Wij kunnen een land starten eigenlijk, wij hebben die capaciteit maar als iedereen ergens anders is dan wordt de macht of power ook verlaagd, hè. De ene hier, de andere daar en iedereen probeert iets te doen, maar dat is niet het juiste niveau.

Zijn er organisaties hier in België die proberen het ontstaan van een Assyrische staat te steunen?

Nee, in Mechelen, België toch niet. Voor hen speelt het geen rol, dat is het probleem want ik zeg het zolang dat ik in België woon, moet ik ook mijn rechten en plichten hebben. Ik wil dat graag, wat zijn mijn rechten, ik wil ze en mijn plichten wil ik ook. Zoals een echte burger, ik wil niet enkel mijn vrijheid, ik doe alles wat ik wil, ik heb ook mijn plichten. Ik zal dus niet tegen de wet gaan, dat is

absoluut mijn bedoeling niet. Zolang dat ik in België woon, wil ik ook een deeltje van mezelf hebben, dat is mijn recht. Ik ben verplicht om naar school te gaan, maar ik ben ook verplicht om mijn taal te behouden. Waarom? Omdat onze taal voor ons belangrijk is. Mijn nichten en neven, mijn broer, zij wonen in Zweden. Mijn andere nichten en neven zij wonen in Duitsland, de andere in Amerika, de andere wonen in Australië. Ieder land spreekt een andere taal. Als wij bijeen komen wat gebeurt er dan, die familie zij hebben geen communicatie meer met elkaar en ze zijn vreemd voor elkaar.

Merkt U dat hier al dat mensen minder goed de taal beheersen?

Jawel, dat is het probleem. Hier in Mechelen is mijn man die enige die Assyrisch kan lezen en schrijven. Hij is niet uit Turkije, niet uit Hassana, maar uit Syrië. De streek waar hij vandaan komt zijn de mensen meer met taal bezig, bijna iedereen kan daar spreken en lezen. Hier, en ik vind dat echt spijtig, ik krijg daar soms tranen van in mijn ogen, als ik een kindje krijg wil ik dat mijn kindje de taal leert van papa en mama. Wanneer papa en mama overleden zijn, door wie gaat hij, als hij iets nodig heeft, door wie want hij kan dat niet lezen en schrijven. Ik zie de wereld is tegen ons momenteel, we krijgen allemaal valse dingen tegen Assyriërs, zo van die waren zo en zo en dat is allemaal niet waar. Mijn kinderen gaan de nieuwe geschiedenis lezen, de nieuwe dingen over Assyrië leren, want dat bestaat in andere talen. Zo gaan ze leren van mijn voorouders waren niet goed, mijn voorouders waren ja zie je het. Zo gaan ze niet meer trots zijn op hun Assyrische identiteit. En wie niet trots is op zichzelf kan ook nooit trots zijn op iemand anders. Als je van jezelf niet houdt, kan je ook van iemand anders niet houden. Ik wil mij integreren in België, maar ik wil mij niet assimileren want dan ben ik niet meer nuttig voor België en ook niet meer nuttig voor de Belgische staat. Dat is mijn, hoe moet ik het zeggen, mijn mening over het algemeen. Maar vele mensen hebben zoiets van pffff...laat maar gewoon, waar wij leven, het speelt geen rol, wij hebben ons dagelijks brood en dat is alles. Denk maar goed na, vijftig jaar geleden bijvoorbeeld, zelfs twintig jaar geleden, want wij zijn hier nog niet zo lang, de meeste zij in '93 uit Hassana vertrokken. Twintig jaar geleden als iemand tegen mijn vader zou zeggen, tegen mijn ouders, of tegen de oudere mensen van Hassana, zouden jullie ooit van hier vluchten dan zouden ze nooit! zeggen, nooit! wij gaan hier sterven en nooit vluchten! Dus denk maar na, over twintig jaar wie weet wat wordt het in België. Misschien zijn er dan wel nieuwe wetten, het Vlaams Blok komt aan de macht, je weet nooit, zoals in Duitsland met Hitler enzo. Wat gebeurt er dan met onze gemeenschap, want wij hebben geen eigen land om naar terug te keren. Iedereen heeft een land, ze kunnen terug gaan en moeite doen om het land beter te maken maar wij, ik ga niet Turkije beter maken voor de Turken en ik heb trouwens ook geen recht om dat te doen. Ik voel mezelf als een kindje zonder mama en mensen zonder land zijn zoals een kleine baby. Niet eens een kindje, een baby die zijn mama nodig heeft, die barmhartigheid nodig heeft, die iemand heeft die hem kan beschermen tegen het kwade. Wij hebben dat niet en zolang dat we dat niet hebben zijn we eigenlijk kindjes zonder mama.

Dus ik hoop, het is echt mijn hoop en als ik zelf kinderen krijg dan zal ik hen altijd op die manier opvoeden: “wees goed, blijf goed, waar je ook bent, maar vergeet jezelf nooit”. Ik woon al dertien jaar in België, ik heb nooit iets slecht gedaan, ik heb altijd mijn best gedaan, taal geleerd, naar school gegaan, gewerkt. Alles wat mij een echte burger maakt, ik doe het, maar ik voel mij nog altijd geen Belgische, natuurlijk niet want mijn bloed is niet Belgisch. Ik kan ook geen Belgische worden zelfs als zou ik het willen, er zijn zoveel mensen die dat willen Belg worden, maar je kan geen Belg worden. Je bent op een andere manier opgevoed, je hebt een ander karakter, je hebt een andere taal, een andere cultuur.

Haar man praat...

A ja, wij hebben een website van een goede schrijver, het is een beetje onze geschiedenis van A tot Z. Het is in het Engels. Ik zal je het adres doorsturen, en als je nog vragen hebt, voor studenten doe ik alles. Ik ga ook naar scholen waar ik een getuigenis geef aan de leerlingen, waarom wij gevlucht zijn, waarom dat wij hier zijn. Meestal is dat gewoon onze individuele ervaring.

En hier in Mechelen hoe verloopt de interactie tussen jullie gemeenschap en de andere gemeenschappen, de Belgische, de Marokkaanse?

Met de Marokkanen niet goed. Niet omdat ze Marokkanen zijn, dat heeft daar niets mee te maken. Ginder waren wij slecht behandeld omdat wij christenen waren, door de moslims. Daarmee hebben wij altijd ja...weet je wat ik bedoel. Wij hebben ervaring daarmee, ik ben geen racist, ik respecteer alle godsdiensten, zelfs al aanvaard ik het niet. Ik weet de moslims dat is zero voor mij, tussen ons OK, hun profeet dat is gewoon een mens. Als je een Koran leest, ik spreek geen Arabisch, maar mijn man wel en als hij het voor mij vertaalt dat zijn allemaal zonden en slechte dingen. Maar sowieso ik respecteer die mensen, het interesseert mij niet, het is hun geloof. Ik heb er niets tegen hen. In alle vier de landen waar wij vandaan komen zijn er moslims en wij zijn daar slecht behandeld door de moslims. Ginder meestal toen we nog daar waren dachten wij dat wij alleen maar slecht behandeld werden omdat wij christenen waren, wij dachten zo. Wij wisten niet zoveel over Assyrië, maar toen we naar hier gekomen zijn, viel onze frank, het is niet alleen maar omdat wij christenen zijn dat we slecht behandeld geweest zijn maar ook omdat we Assyriërs zijn. We zijn de echte “indigenous people” zoals ze zeggen, ze wouden ons buiten zodat ze hun vrijheid kunnen hebben zonder dat iemand anders zich daarmee bemoeit. Dat we niet op een dag voor onze rechten gaan vechten.

En daarmee dat het conflict met de moslims hier blijft voortbestaan?

Ja. Tuurlijk wij hebben vriendschappen, maar hun echt vertrouwen nee. Wij zeggen, wij hebben een spreekwoord bijvoorbeeld: “Als een moslim zelfs van goud wordt steek het niet in uw zak want het

gaat uw zak kapot maken” en daarmee...ja ik weet niet misschien dat het in de toekomst gaat veranderen, want iedereen heeft zijn eigen geloof zolang dat hij mij geen pijn doet is hij welkom, maar ermee trouwen en zo dat gaat nooit bij ons lukken. Met een Belg trouwen dat gaat nog lukken, want er zijn er een paar die getrouwd zijn met een Belg en ze zijn gelukkig dat geeft geen problemen, omdat zij ook christenen zijn. Het geloof is voor de Assyriërs, pakt voor 99%, het belangrijkste in hun leven. Trouwen met een niet christen is niet welkom, nee.

Man praat...

Hij zegt ook, zoals ik daarjuist gezegd heb, hij is nog niet zo lang hier, hij is nog maar twee jaar hier, hij begrijpt niet alles. Neem een voorbeeld van iets heel dierbaars, iets dat je in een museum hebt en dat maar tweehonderd jaar oud is. Kijk hoe het bewaakt wordt, zodat het niet gestolen wordt of niet breekt. Denk maar gewoon na een bevolking dat al vierduizend jaar hè...want de eerste april dat is onze Nieuwjaar eigenlijk en dit jaar was het 6760 jaar Assyrië geworden. Op die manier is het een schande voor de wereld dat ze die dingen niet kunnen bewaren.

Julie identiteit bestaat al zo lang en toch hebt U schrik dat hij hier in België langzaam aan het verdwijnen is?

Dat gaat niet alleen over België, wij hebben andere plaatsen, in Zweden bijvoorbeeld zijn ze heel sterk daar is de genocide onlangs ook erkend geweest. In Amerika bijvoorbeeld ook. Als de Armeense genocide aanvaard wordt, voelen wij ons ook aanvaard, want wij zijn daar ook slachtoffer. Voor dezelfde redenen. *Man praat...*Ja inderdaad daarjuist zei ik ook de Assyriërs hebben eigenlijk alles aan de wereld gegeven, ontwikkelingen enzo. Ashor Nepal dat is de eerste koning, of tweede, ja in geschiedenis ben ik niet zo goed, die heeft 20.000 tabletten gemaakt en sommigen daarvan zijn verdwenen, maar er zijn er die bewaard gebleven zijn en daar staat alles op. Dus ja, als je van iets een bewijs hebt, dat betekent dat het waar is. Nu als wij in de Bijbel kijken zijn er veel dingen geschreven waarvan wij geen bewijs hebben, de Ark van Noah, daar hebben we geen bewijs van, waar hij geland is, ze zeggen op de berg Arafat, maar ze hebben daar nog niets van gevonden. Bij de Assyriërs staat er het verhaal van Noah, maar het is niet Noah, het is Beljamish. *Man praat...* Ja, hij zegt dat wij als Assyriërs tot nu toe niet hebben begrepen waarom dat wij van daar gedwongen geweest zijn om te vluchten, waarom? Want toen die Engelsen en die Fransen naar ginder gekomen zijn om ons daar weg te krijgen, hebben zij door de islam eigenlijk hè. Wij dachten het zijn christenen, ze zijn naar hier gekomen om ons te helpen, wij hebben voor hen gevochten. Ik kan U foto's laten zien van het leger, in uniform en alles, wij hebben de Engelsen en de Fransen geholpen tegen de islam en nadien hebben zij ons bedrogen en teleurgesteld. Tot nu toe staat er in de NAVO...*praat tegen haar man...*Toen hadden de gemachtigden de Assyriërs belooft om in, waar de hoofdstad van Assyrië is, in het noorden van

Irak waar nu een andere naam voor gebruiken, om een federatie, zelfstandig, onafhankelijk maar dat is nooit gebeurd. De papieren liggen er nog altijd. Dus waarom? Hij denkt dat de overheid, de dikke nekken zoals wij zeggen in het Nederlands, de Europeanen of Amerika of degenen die over de wereld macht hebben, superpower enzo, zij denken als we de Assyriërs onafhankelijk maken dan kunnen we niet over hen controleren, want zij weten alles. Ze zijn van daar en weten alles en daarmee willen ze al de Assyriërs er uit en de Arabieren zijn gewoon mensen, niet zo intelligent en zo kunnen ze over hen heersen. Het kan ook een spelletje zijn.

Zijn er bewegingen die er echt voor vechten, al is het maar op het internet, voor een eigen staat?

Als leger nee, nee, nee...Maar er zijn wel organisaties en partijen op die manier wel. Er zijn actieve mensen altijd, wij hebben organisaties, wij hebben federaties maar hier in België minder. De Assyriërs die in België wonen zijn meestal uit Turkije en wij werden daar echt slecht behandeld door de Koerden, door de Turken, door de overheid dan. Ze hebben ons niet de mogelijkheid gegeven om zelfstandig te zijn, om in de politiek te gaan, om te begrijpen wat politiek is, om te begrijpen wat organisaties zijn. Dat we op onze eigen benen kunnen staan. Waar mijn man vandaan komt hebben ze dat wel gekregen, daar zijn er mensen die bijvoorbeeld burgemeester zijn, actief zijn in de politiek, ze weten wat ze moeten doen. Hier ja...dat is nog een andere vraag. *Man praat...*Ah ja in 1920 was de president in Amerika Woodrow Wilson, hij was Assyriër. En nu bijvoorbeeld in Zweden hebben we twee Assyriërs, de ene is staatssecretaris en de andere is minister van onderwijs. In Australië ook en in Amerika ook.

*Man praat...*ja hij zegt dat het ook een bewijs is dat wij niet kunnen naar voor gaan, dat wij altijd maar naar achter gaan. Het is een macht die niet toelaat dat de Assyriërs zich organiseren. Op internationaal niveau. De overheid, power, heeft een controle over de Assyriërs zodat ze niets kunnen doen. Bijvoorbeeld de Koerden, dat zijn nooit geen Irakezen geweest die zijn, die hebben daar nog maar honderd of tweehonderd jaar gewoond, er zijn er van Iran naar ginder gekomen, van Turkije naar ginder gekomen, van Oost-Pakistan,...ze zijn van verschillende landen naar ginder gegaan. Ze wouden in Iran een onafhankelijk gebied verkrijgen, maar ze zijn door de Iraanse overheid buiten gevlogen. Dus hebben ze gezegd we gaan naar Irak, daar zijn de mensen niet zo machtig. Nu hebben de Koerden hun onafhankelijkheid, maar wij niet! Hoe komt het? Dat betekent dat er iemand achter ons zit die ons altijd maar naar achter trekt zo van: néé jullie mogen niet stappen! Net zoals je kindje zou pakken, ze wil wel stappen, maar je pakt ze steeds op vanaf dat ze stapt, je laat het niet toe.

Maken de interne verschillen binnen de Assyrische gemeenschap het ook niet moeilijker om je te kunnen organiseren?

Dat kan. Dat komt ook door de Fransen en de Engelsen, die naar ginder zijn gekomen. Ze hebben de ene protestants gemaakt, de andere katholiek, de andere dat en dat. Hier in België zijn er nu Jehova's die Assyrisch zijn, er zijn er evangelisten, hoe komt het? Er staat daar echt iets achter dat wij niet kunnen zien! Een onzichtbare macht. Ga maar in die gemeenschap en maak alles kapot. Dat de Jehova's maar bij de Marokkanen gaan, want die zijn islam, zij hebben het christendom nodig. Wij Assyriërs wij geloven al in Jezus, wij hebben al hetzelfde geloof zoals alle christenen, waarom moeten wij ons bekeren naar een andere parochie. Ik begrijp dat niet, als jullie zo sterk zijn, zo gelovig zijn, zo in God geloven en in Jezus geloven ga dan maar bij de andere geloven om hun te bekeren tot het christendom, dan hebben jullie iets goed gedaan. Waarom moeten jullie bij de Assyrische gemeenschap komen. Dan krijg je de moeder, de zoon naar een kant, de broer naar de andere kant, dan komen ze ook niet meer overeen. De ene zegt ik ben de juiste! Mijn geloof is het juiste! En de andere broer zegt nee je moet weggaan je bent niet meer welkom, buitengesloten uit de gemeenschap. Zo zijn ze altijd maar met kleine dingen bezig en ze vergeten wat er belangrijk is.

Ik heb ook al gehoord dat er in Hassana meerdere verschillende geloofstromingen zijn, maar in Herbul is dat niet zo, zij hebben zich dan ook beter kunnen organiseren en een federatie kunnen oprichten. Wat denkt U hiervan?

Kijk volgens de naam is het een federatie, maar het is eigenlijk een café! Ze wouden onze vereniging ook zo maken. Ik was een contactpersoon, maar ik heb gezegd als ik iets goed doe dan doe ik het voor de jongeren. Voor iedereen dat het nuttig is. Ik stond daar mee achter de toog om een biertje te geven aan de mensen die zich daar komen amuseren, dat interesseert mij niet, dan kunnen ze evengoed naar een gewoon Belgisch café gaan. Daarmee is onze vereniging niet verder kunnen gaan. Er zijn daar mensen die kaart spelen, er zijn daar mensen die drinken dus nee, nee! Veel van onze mensen kunnen geen verschil maken tussen nationaliteit en het geloof. Als je aan een Belg vraagt: wie ben jij? Dan zegt hij: "ik ben een Belg" en als je vraagt over de godsdienst dan pas gaat hij zeggen: "ik ben katholiek, of protestant, of een ongelovige". Bij ons als je vraagt wie bent U dan zeggen ze direct: "ik ben een katholiek, ik ben een protestant, ik ben een dat en dat". Het geloof heeft de nationaliteit overgenomen. Als gelovige, als je tegen een Assyriër zegt "beker, ofwel ga ik U vermoorden" dan worden ze liever vermoord dan zich te bekeren. Als ze op die manier nationalistisch zouden zijn zou dat beter zijn. Ik heb geen verschil met iemand die protestants is, die katholiek is of wat dan ook, als hij gewoon Assyrisch is, is dat mijn bloed. Bij sommige mensen is dat niet zo. Dat maakt het moeilijk om met hen te werken. Hier in België heb ik geprobeerd dat te doen, maar dat is niet gelukt. Ik was alleen, er waren er wel van andere landen naar hier gekomen om mij te helpen, maar die konden hier niet blijven. Dat was een soort van hefboom om ons te leren ons plan te trekken en dan zijn zij terug gegaan. *Man praat...* Hij zegt wat er nu recentelijk gebeurd is in Irak heeft veranderingen gezorgd. Amerika ging daar gelijkheid brengen, democratie en alles maar het is er nog niet. Wij zijn het echte

volk, indigenous people zou ik zo zeggen en wij hebben daar niets en de anderen die nadien gekomen zijn bijvoorbeeld hebben wel een land, niet alleen maar iets, onafhankelijk. Zoals hij zegt ze hebben, wat ze Koerden noemen, het hart van Assyrië overgenomen. Dat is Assyrië eigenlijk het noorden van Irak. Zoals ik daarnet zei als ik in België woon wil ik mijn rechten en plichten gelijk hebben met iedereen. Nu in Irak als dat echt een democratie is zoals Amerika, de overheid en de gemachtigden beweren. De Assyriërs vragen momenteel hen, niet een eigen staat maar de gelijkheid, niet minder zijn, niet hoger zijn. Als wij het echte volk zijn, wij willen niet terug tweede- of derde-rangsburgers zijn. De Koerden zijn pas vijfduizend of zesduizend jaar nadien naar Irak gekomen en nu moeten als Assyriërs onze rechten terugvragen. Wij als vluchtelingen zijn naar hier gekomen, morgen pakken wij België over en dan moet U als Belg uw eigen rechten aan mij vragen! Zie hoe pijnlijk dat het is. Wij vragen niet veel, alleen onze gelijkheid, dat is het.

Een beetje zoals de joden met Israël?

Dat alles is door Israël! Alles wat er allemaal in de wereld gebeurd is door Israël. Ja, dat geloof ik. Ik weet niet waarom zij zo tegen de Assyriërs zijn. De joden zijn tegen ons. Als Amerika en de christenen zijn naar ginder gekomen en ze hebben ons allemaal gesplitst, of laten vermoorden door de landen daar. Als het echt om geloof ging zouden ze de laatste christenen uit die landen, zouden ze dat kleine christendom niet behouden? Is dat niet spijtig, is dat niet schaamlijk? Als het echt over geloof gaat, laat die mensen dan toch! Het is daar gestart, daar is Jezus gestart, laat die mensen het kunnen bewaren. Want de evangelisten bijvoorbeeld, nu zijn er Koerden die christenen geworden zijn, er zijn die bekeerd zijn naar het christendom, maar voor wat? Dat is ook voor een bedoeling. Momenteel hebben wij daar partijen die Assyrisch zijn, maar zij werken niet voor ons eigenlijk, ze werken voor iemand anders. Het is een spelletje van de vijand van de Assyriërs om andere volkeren christenen te maken en dan te zeggen van hier zijn de rechten van de christenen. Maar wie zijn die christenen? De Assyriërs zijn daar allemaal weg. Het gaat om nationaliteit, niet om geloof. Daarmee als je je ogen toe doet en nadenk van: "mijn God, waarom?" Wij hebben niets slechts gedaan aan niemand dus waarom worden wij zo verjaagd om ons te laten verdwijnen, dat is laten verdwijnen. Een mens als die aan het leven is, als hij in en uit ademt, hij is in leven, maar is dit een leven voor ons? Dit is geen leven voor ons! Zonder een taal, zonder een nationaliteit, zonder een land, zonder rechten, zonder gelijke kansen, wat voor leven is dat!

Ik zie dat er hier Al Jazeera op staat, zijn er geen Assyrische kanalen?

Jawel, wij hebben twee, drie Assyrische kanalen. Mijn man spreekt Arabisch, maar meestal ja, want onze zenders zijn ook niet...niet veel nieuws, geen echte films of ja. Ik zeg het ze zijn overal passief. Er zijn er die het steunen om het beter te maken, maar er is niet genoeg steun. Bijvoorbeeld hier in

Mechelen, als wij subsidie zouden krijgen door het stad of door België zouden wij vooruit gaan. Ik werkte dus 24 uur vrijwillig en plus van mijn zak betaalden wij de huur. Hoelang gaan wij dat kunnen volhouden, want ik heb ook mijn gezin waar ik voor moet zorgen, ik moet mijn ouders verzorgen. 24 uur per dag was ik met die vereniging bezig, maar hoe lang gaat dat? Er moet dan nog iemand bijkomen dat die kan de papieren bijhouden enzo. Het is echt spijtig dus ja ik weet het niet. Ik geloof en hoop dat Assyrië terug zal komen, "Assyria will rise". Anders een wereld zonder Assyrië dat is geen wereld! Zo vind ik. Een wereld die zijn moeder ontkent, die zijn vader ontkent, die zijn voorouders ontkent, heeft geen toekomst, zo moet het zijn! We zijn maar met zeven miljoen in de wereld, laat ons maar eventjes vrede hebben. Zelfs bij ons we zijn mensen met vrede, we gaan de andere mensen geen schade brengen, laat die mensen gewoon meeleven, meevoelen. We zijn zoveel jaren afhankelijk geweest van die landen. East Timor heeft bijvoorbeeld maar 250.000 inwoners die hebben hun eigen land gekregen, bijvoorbeeld Albanië of hoe noemt dat Kosovo die zijn nog met minder, ze hebben ook hun eigen ding, de Koerden hebben nu hè en zijn proberen ook in Turkije, maar waar is dat want ze zitten allemaal over Assyrië. Op het gebied van Assyrië, ze noemen dat iets anders maar het Assyrië. Ik zeg zelfs die naam niet, zogezegd Koerdistan, zogezegd, want voor mij ik kan dat niet aanvaarden. Zoiets van mij pakken, stelen, dat is nooit van U, dat is mijn eigen. Je kan doen alsof het van U is, maar het is van mij, dat is zoals een kindje stelen van iemand. Dat kan nooit je eigen bloed zijn. Nu zijn zij gesteund door de gemachtigden van de wereld en zij mogen daar een activiteit uitvoeren, maar het is niet eerlijk. Wij hopen dat we gaan krijgen waar we recht op hebben.

Man praat... Ik zeg het, het probleem hier is, dat het geloof het heeft overgepakt van de nationaliteit. Als iemand vraagt wie je bent, als je Belg bent dan gaat die mens ook iets weten over België. Dan weet hij bijvoorbeeld België dat is een land in Europa. Iedereen weet dat. Iedereen heeft een ander geloof maar als je Assyrië zegt, "ik ben Assyrier" "Ah wat is Assyriër dan?" Dan wordt er een vraagteken bij gezet, maar als je geloof zegt ja dat is allemaal hetzelfde, Jezus is Jezus, God is God, geloof is overal hetzelfde. Geloof is voor mij, dat heeft niets met iemand anders te maken. Assyrië dat is voor mijn gemeenschap, als de ene niet goed is dan voel ik mij ook niet goed. *Haar man toont mij het Assyrisch alfabet en Assyrische symbolen: the Assyrian Bull, de kalender, de vlag,...*Tegen God zeggen wij Ashor, bijvoorbeeld als ik nu zeg onze God is Ashor, al de Assyriërs worden kwaad op mij, hier in Mechelen vooral. De meeste denken dat ik dan geloof in een mens, ze denken dat Ashor een koning geweest is in het Assyrische Rijk maar er is nooit een koning geweest die alleen maar Ashor noemde, er zijn er met twee, drie namen, meerdere namen maar alleen maar Ashor hebben wij nooit gehad. Ashor is de eerste naam, ze kregen die naam als symbool, om hen te beschermen, maar een koning er is nooit een koning geweest die alleen maar Ashor noemde. Daarmee zeggen wij Ashor is de echte God. In het Nederlands zeggen wij de naam van God dat is God, in het Engels is het God, in het Arabisch Allah, maar in het Assyrisch hebben wij geen naam voor God. Ze begrijpen me

verkeerd, ik geloof in dezelfde God zoals zij geloven, maar de naam voor mij is Ashor. Ashor betekent in het Assyrisch “het begin”.

Wat zeggen zij dan tegen God?

Zij zeggen ook Allah, maar dat is nadien gekomen. *Praat nog met haar man.* Ja, je bent hier altijd welkom als je nog meer vragen zou hebben. We zullen je informatie duursturen.

Interview met P. K. : 65j-70j - man - Chaldees – ex-soldaat en wever – Hassana. Dinsdag 20 april 2010, Mechelen. Interview opgenomen met MP3, 1h25min.

U bent van Hassana naar hier gekomen, hoe hebt U dat beleefd?

Wij zijn van Hassana naar hier gekomen door de Koerden, daarom zijn wij naar hier gekomen.

Waarom zijn jullie naar Mechelen gekomen?

Wij hadden een broer in Holland. Toen ik hier was aangekomen zijn ze me komen halen en hebben ze me naar Holland gebracht. Ik ben daar zes maanden gebleven, maar mijn vrouw is daar heel ziek geworden, ze heeft astma. In Amsterdam daar is veel slechte lucht en de dokter zei mevrouw kan hier niet blijven, dat is moeilijk voor haar, ze is gewend om op hoge plaatsen te zitten. Hier in België is het beter. Toen wij hier waren aangekomen hadden we asiel aangevraagd in de luchthaven, in Zaventem. We hadden daar toen een kopie van gemaakt, maar ik kende de taal niet, wist niet wat het allemaal betekende. Ik ben meegegaan met mijn broer naar Holland, maar na zes maanden zijn wij terug naar hier gekomen. Maar waarom naar hier? Omdat mijn nichtje in Holland kon Vlaams spreken en ze kon voor mij vertalen en ze heeft me aan Rosa voorgesteld. Mijn nichtje ging naar school, maar verder kenden wij geen andere mensen, Rosa was Hollandse getrouwd met dominee Roosen en zij woonde in Mechelen. Ze kende mijn nichtje en via haar zijn wij naar hier gekomen. Hier is het beter voor mij dan in Holland. Daarom zal al de mensen hier naartoe gekomen, door mij naar hier gekomen, heel veel.

Was het niet moeilijk in het begin om U hier aan te passen?

Ja, het was heel moeilijk, de taal was heel moeilijk, ik kende niemand. Ik ben nooit naar school geweest, nooit. Met drie broer geen school, twee broer hebben school gedaan. Sommige broer hebben dus school gedaan maar ik niet, ik ben soldaat geweest. Twee jaar soldaat. Ik kon niet lezen, niet schrijven. Ik kom naar hier, mensen hebben mij geholpen, alle papieren in orde gebracht dit en dat, na drie maanden en dan na een paar jaar opgeroepen naar het hoofdcommissariaat. Dan mocht ik hier blijven.

Hebt U hier dan werk gevonden?

Nee, mijn broer wel maar ik niet. In de jaren negentig heb ik wel even gewerkt, het was 13 december toen heb ik werk gevonden en toen ben ik naar de dokter moeten gaan voor mijn gezondheid, maar ik had klachten aan mijn rug dus ik kon niet werken. En daarna ben ik 17 januari verlamd geweest en heb ik 10 dagen niet kunnen bewegen. Het ging toen niet meer maar mijn broer wel, hij heeft een paar jaar in Brussel gewerkt en dan hier een paar jaar.

Voelt U zich hier thuis?

Wij hadden alles in Turkije, schapen, koeien, alles en daar was veel werk, maar hier is het heel anders en mijn vrouw heeft hier nu al 27 jaar astma en ze moet heel veel medicijnen pakken. (toont me de medicijnen). Ze had er al last van in Turkije maar niet zo erg. Daar is er droge lucht, geen zee, geen niets. Heel heet in de zomer. In Holland is het slecht beginnen gaan, vijf dagen in het ziekenhuis, twee dagen thuis. We zijn naar hier gekomen en hier ging het iets beter. Ze heeft veel last gehad. Door de medicijnen die ze moest nemen.

Ik heb zes kinderen, die zijn hier allemaal getrouwd en hebben goed werk gevonden. Ze zijn hier gelukkig in België. Ik ben blij dat ik naar hier gekomen ben. Echt waar! Wij zijn buitenlander hier, maar het is onze traditie, wij zijn christen. Het is een christelijk land dat is beter dan tussen de islam. Ik ben soldaat geweest, dat was heel moeilijk als christen tussen moslims.

Is er hier nog altijd spanning tussen de moslims en de Assyriërs?

Ja, ik wil ze liever niet zien, als ik er één zie, ik weet wat hij heeft gedaan. Jullie willen dat niet zien, nee het is niet mens is mens. Islam is niet goed voor jullie, maar jullie geloven het niet. Ik zeg zelfs geen goedendag tegen hen. Jullie weten het niet.

Denkt U dat de Assyrische gemeenschap hier in de toekomst ook nog altijd goed gaat kunnen leven?

Ja, ik zie hier geen enkel probleem.

Denkt dat de mensen zich over twintig, dertig jaar nog altijd Assyrisch gaan voelen?

Ja, ik voel van wel, ik ben hier graag, ik ben hier nu al 27 jaar. Ons dorp is weg, het is nog vijf à zes jaar nadat ik ben weggegaan gebleven zoals het was en daarna is alles kapot gemaakt. Ik wou daar niet blijven, ik ben blij dat ik naar hier gekomen ben. Ik ga nooit naar die plaats terugkeren. Ik mis het niet, sommige andere mensen wel. Ik ben daar geboren, ik ben daar opgegroeid. Ik hou van die lucht en dat water, niets anders. Het water en de lucht daar hou ik van, maar anders. Ik wil daar niet zijn, anderen willen graag terugkeren, maar ik niet. We zijn eens naar Antalya geweest voor vakantie, vooral voor de taal. Ik kan geen Frans, ik kan geen Engels. Het is moeilijk voor ons. Ik ben een keer naar Spanje geweest met mijn kinderen, mijn zoon kent die taal. Mijn zoon spreekt vijf talen. Ik ken Turks, Assyrisch en Hollands.

Ziet U dat er dingen zijn veranderd binnen de gemeenschap ten opzichte van toen jullie hier net waren toegekomen?

Ja, er zijn dingen veranderd, vroeger hielden de mensen van ons, nu niet meer.

Hoe komt dat dan denkt U?

Veel last gehad van de islam, mensen zien het verschil niet, ze zeggen ze zijn allemaal hetzelfde maar niet alle mensen zijn hetzelfde. Ook niet alle Assyriërs zijn hetzelfde dat kan niet. De ene heeft zo'n karakter en de andere niet. Sommige mensen gaan met mensen spreken van "hoe gaat het?", vroeger was dat meer, dan vroegen ze waarom ben je naar hier gekomen? Maar nu is het anders. Nu zijn er veel Marokkanen en Joegoslaven, van alle kanten zijn er mensen naar hier gekomen. Ze maken de buurt kapot. Hier in de buurt wonen er ook, ik wil niet met hen omgaan, ze zouden het wel willen, maar ik wil het niet. Heel hun cultuur is anders. Ik hou wel van de Belgische cultuur. Ik heb geen enkel probleem met de Belgische cultuur. Sommige mensen zeggen van waarom zijn we naar hier gekomen dit en dat, dat zijn domme mensen, echt waar. Het is hier een vrij land, alles kan hier. Ze geven je van alles. Bij ons in Turkije mocht er niets. Een christen mocht niet voor een moslim lopen, altijd achter hem.

En uw kinderen zien dat ook zo?

Ja. Ze spreken allemaal goed Nederlands. Mijn dochter heet F., F. is een christelijke naam. M. ook van Maria, Y. ook. Christelijke namen. Mijn zoon heet D. en Y., waarom Y.? Dat is de naam van de dokter, hij heeft die naam aan hem gegeven. Maar zijn echte naam is D..

Hebt U ook al kleinkinderen?

Ja, mijn kinderen waren nog klein toen we naar hier zijn gekomen. De oudste was 16 jaar, E. was 10 jaar, Y. 8 jaar en M. 6 jaar. Ik heb nu 9 kleinkinderen. Allemaal jongens. Ze wonen allemaal in Mechelen.

De Assyrische tradities blijven bij hen ook behouden?

Ja, ze waar ze vandaan komen, maar ze hebben liever de Belgische tradities. Dat is normaal, ze zijn hier al zoveel jaar, ze zijn hier naar school geweest. Ze spreken wel nog de taal, heel goed. Toen ze klein waren heb ik ze gezegd, dat ze zeker hun moedertaal moeten kennen, ze mogen het niet vergeten. Eenmaal ze naar school gingen, hebben ze het Nederlands vanzelf geleerd.

Mijn jongste kleinkind M., kan ook nog Sureth, hij noemt mij Shao, dat is opa.

Blijft de kerk nog een belangrijk onderdeel van jullie leven?

Wij gaan elke zondag naar de kerk van onze pastoor. Wij zijn katholiek, Chaldees. Er zijn katholieken, je hebt gereformeerden. Je hebt drie soorten christelijk: protestants, katholiek en orthodox. Je hebt drie kerken. Er zijn niet zoveel orthodoxen, protestanten iets meer. De meesten zijn katholiek. Het zijn allemaal Chaldeeërs.

Je hebt hier mensen uit Hassana, maar ook uit Herbul, zorgt dat soms voor problemen?

Nee, nee dat is allemaal hetzelfde. Herbul heeft één religie, bij ons zijn er drie religies. Daar zijn ze allemaal katholiek, daar heb je geen protestanten of orthodoxen. Dat is beter dan ons, makkelijker. Minder verschil tussen elkaar. Maar uiteindelijk maakt het niet zoveel uit, mijn moeder is ook protestant, dat kan.

Hoe komt dat dan?

Herbul lag ongeveer 70 km van ons dorp, en nog verder Beslim. In Herbul was het zoals in Hassana daar woonden geen moslims, in Beslim wel. Daar was maar een heel klein stukje christelijk, de rest was islam. Dat waren Koerden.

Hier in Mechelen komt U toch niet zo vaak meer in contact met Koerden of Turken?

Bij mij thuis niet, nooit is hier een moslim binnengekomen, niet hier in huis. Ik woon hier twintig jaar, nooit, ik wil dat niet. Een keer is hier iemand gekomen uit Parijs en zijn chauffeur was een moslim, ik wist dat niet. Hij was binnengekomen en toen had die man een andere taal met hem gesproken. Ik vroeg;” wie is die man?” en hij zei: “hij is islam maar hij is met mij naar hier gekomen”. Maar buiten hem niemand. Bij sommige mensen van Hassana wel, daar komen ze wel binnen, ze gaan op bezoek bij elkaar, maar ik niet. Op weg naar de kerk heeft een moslim een tuintje. Ik was op weg naar de kerk en hij sprak me aan: “Hé P., mijn dochter kent jullie, zijn jullie christen?”, Ik zeg “ Ja, ik kom uit Turkije en ik ben christen”. Hij vroeg of we eens bij hem thee zouden komen drinken, ik heb nee sorry gezegd, ik kan niet. Afstand houden. Islam dat zit diep in je hart. Hij zal misschien vanalles voor je doen, maar zijn hart is niet goed. Als ze iets kunnen doen, iets pikken of iets stelen, onze vrouwen, zulke mensen zijn het. Toen ik in het leger zat, heb ik dat gemerkt. Ik wou niet doden, ik ben christen, maar die Koerden die doden alles. Ik ben een heel goede soldaat geweest, geen valse dingen gedaan, maar die andere mensen maakt het niets uit, kop er af. Zo gebeurde het.

In Hassana kennen wij elkaar allemaal, geen enkel probleem tussen ons. Babbelen met elkaar: “hoe gaat het met jou?”. Als er iemand trouwt of iemand sterft, iedereen komt, dat is altijd zo. Dat is deel van onze traditie.

Trouwen mensen nog altijd het liefste met mensen die uit Hassana komen of maakt dat niet meer zo uit?

Als je met iemand uit je eigen dorp kan trouwen dan is dat beter maar als je verliefd wordt ja dan moet je trouwen. Ze komen uit een ander dorp, maar ze zijn ook christen. Bij mijn broer in Holland, is er een meisje getrouwd met een Hollander, een andere met een Italiaan. Zolang dat ze christelijk zijn. Geen probleem echt waar. Als je een relatie hebt met hem, zolang het maar geen moslim is. Dat kan niet, het is al wel gebeurd. Voor mij is die dan dood. Het kan echt niet, mijn nicht in Holland heeft dat gedaan. Ze is dood, geen contact meer.

Wat zijn volgens U de grootste problemen voor de gemeenschap?

Hoe bedoelt U?

Werkeloosheid, andere dingen?

Goh, iedereen werkt wel, ze vinden gemakkelijk werk. Mijn neef werkte bij Fortis, maar toen het verkocht is aan BNP Parisbas, is hij even werkeloos geweest, maar nu heeft hij terug werk. Hij heeft

een heel goed diploma, en hij spreekt 8 talen. Mijn kinderen hebben ook allemaal goede jobs. Mijn broer heeft vier kinderen, hij woont hier in de buurt, ik wou dat graag. We hebben onze huizen samen gezocht. Ik woon hier graag, we hebben goede burens, nooit geen enkel probleem. Nooit geen last.

Mijn broer woont wat verderop, één meisje en één jongen zijn getrouwd, de andere twee niet. Die zijn nog thuis. Zijn ene zoon is al dertig jaar bijna, hij kan niet trouwen, altijd maar werken, werken, echt waar, hij heeft geen tijd om te trouwen. Hij heeft een appartement gekocht. Trouwen is voor later zegt hij, maar het is nu al te laat.

Vroeger woonden wij allemaal in hetzelfde huis, vijf broers, eenmaal ze trouwen, hun vrouwen ook en dan een paar kinderen. Alles in hetzelfde huis, leven, werken,...Ik was kleermaker. Mijn broer die nu in Holland woont, was ook kleermaker. In ons dorp was er geen stof meer en er was jongen naar een ander dorp gegaan om stof te kopen. Die jongen is toen door moslims vermoord. Toen heeft mijn broer gezegd, dat hij niet meer in het dorp kon blijven, zo'n jonge gast, 17 jaar oud, dood voor niets, hij had niemand iets misdaan. Hij is toen vertrokken. Hij is in Holland gaan wonen en wij zijn allemaal achtergekomen. Toen ik soldaat was, heb ik gedroomd dat Hassana volledig kapot ging gaan. Ik heb dat toen verteld aan mijn vader en moeder, en ik heb gezegd die droom gaat uitkomen. Mijn vader is voor mij naar Europa gekomen en daarna mijn moeder en nog een paar andere mensen.

Ik heb je gezegd dat ik in de jaren negentig verlamd ben geraakt. De ambulance heeft me naar het ziekenhuis gebracht. Daar was geen kamer vrij dus moest ik een kamer met andere mensen delen. Ze dachten van ja hij is een buitenlander, we gaan hem bij een andere buitenlander leggen. Dat was donderdag, vrijdag en dan op zaterdagavond vroeg de man waar ik naast lag: "Waar kom jij vandaan?", ik vertelde hem dat ik van Turkije kwam. Hij vroeg mij of ik mijn vrouw en mijn kinderen mee had gebracht naar hier, ik zei van ja. Hij kwam van Pakistan en Afghanistan. Waarom? Hij kon hier trouwen met een Belgische vrouw om hier te kunnen blijven. Hij zei tegen mij: "Ons land is altijd in oorlog", hij wou het hier ook kapot maken zoals daar. Dat waren zijn woorden. Hij had 17.000 dollar naar hier meegebracht. Hij had mij alles verteld, want hij wist niet dat ik christen was. Hij had hier al een meisje gevonden, maar zijn vrienden nog niet. Zondag komt een meisje van Antwerpen hem bezoeken. Mooi meisje, ze heette Sandra. Ze had wat rode appels voor hem meegenomen. Ik was heet van woede! Zo mocht het niet gaan. Ik vroeg haar wat haar naam was, ze zei: "Ik heet Sandra". We beginnen te praten, "Ben je christen?" vraag ik, "Ja, ik ben katholiek". Waarom gaat een Belgisch, katholiek meisje trouwen met die hond van een moslim? De man schrok, hij wist niet dat ik katholiek was. Ik heb haar de waarheid verteld. Het meisje heeft haar appels genomen en ze is weggelopen. Er lagen op die kamer nog twee andere mannen, één van hen kwam mij een hand geven. Ik zei: "Waarom hebben jullie niets gezegd, je hebt toch gehoord wat hij allemaal ging doen", hij wou trouwen met een

Belgisch meisje, Europees meisje, het is door die mensen dat Europa kapot gaat gaan. Je kan het niet zomaar laten gebeuren.

Altijd, altijd, altijd zal het slecht aflopen, islam is volgens mij onmenselijk. We hebben dat gezien. Als iemand tegen U zegt: “die man is een dief” dan ga je voor hem oppassen. Je hebt gezien dat hij steelt, dus je gaat oppassen. Ze respecteren de Belgische wet niet, ze maken hier alles kapot, ze zijn een last. Er zou een wet moeten zijn die toelaat als ze iets verkeerd doen hen direct terug te sturen naar hun eigen land. Opgelost. Een jongen van 17 jaar heeft een auto gepikt. Politie pakt hem op, hier is er geen plaats meer, stuur hem terug naar huis, anders twee dagen later een overval in de bank, juist dezelfde jongen. Dat ze daar maar overvallen plegen maar niet hier. Democratie is christelijk, islam is geen democratie. Je hebt jongeren die hun eigen lichaam geven, ontploft om mensen dood te maken. Wat hebben ze gedaan, domme mensen, als ze christenen dood maken, gaan ze naar de hemel, ze zijn ziek in hun hoofd.

Denkt U dat uw volk ooit nog gaat kunnen terugkeren naar Turkije, of een eigen staat voor uw volk?

Ik zou dat graag zien, maar zelf ga ik niet gaan. Anderen wel, maar ik niet. Sommigen gaan naar daar om te bezoeken, ik niet.

Denkt U dat er ooit een Assyrische staat gaat bestaan?

Als we onze eigen staat zouden hebben, dat is anders.

Denkt U dat het kan?

Ik geloof van niet, nee. Het is te laat vroeger waren daar allemaal christenen maar die zijn nu dood. Mijn opa zegt ons dorp is twee keer verbrand en kapot gegaan en we hebben het steeds opnieuw gebouwd. Nu zijn we naar Europa gekomen, we zijn hier thuis. Als je wilt wonen in Turkije zelf dat kan zijn, het kan, je hebt het moeilijk maar het kan. Het dorp is van ons, we hebben alle papieren, ze kunnen ons dorp niet afpakken. Het is van ons, iedere mens heeft een eigen huis, een eigen tuin. Ze weten hoeveel grond ze hebben, hoeveel hectare. Daar kan niemand aankomen. Maar ik geloof niet dat er daar nog christenen kunnen wonen. De Koerden en de Turken vechten daar tegen elkaar. Ze vechten tegen elkaar, maar het zijn dezelfde mensen. Teruggaan dat kan niet maar sommige mensen willen wel.

En een land alleen voor Assyriërs?

Nee, dat kan niet. We zijn met te weinig, twee, drieduizend mensen hier van ons dorp. In het totaal uit de andere christelijke dorpen misschien met 10.000. Zij zijn misschien met 30 miljoen, wat gaan die tienduizend mensen doen tegen hen, dat kan niet.

Vroeger waren er daar veel meer christelijke dorpen, allemaal christelijke dorpen, nu zijn het allemaal islamitische dorpen geworden. Voor ons, achter ons overal islam. We moesten alles afgeven, je koeien, je paarden, je schapen, je graan. Je moet iets doen je kunt niet alles afgeven. Je zit daar in een gevangenis. Ik weet het niet, maar ik denk zelf dat het niet mogelijk is, niemand van mijn huis. Mijn nichtje, neefjes, ze willen allemaal hier blijven. Mijn familie in Holland ook niet. Er is daar veel geweld, we willen daar niet meer wonen.

Jullie voelen dat jullie hier alle kansen gekregen hebben?

Ja, toch wel zowel in België als in Nederland.

Vroeger in Hassana waren er verschillende familieclans, blijven die in hier in Mechelen aanwezig?

Ja, dat blijft altijd zo. Vroeger zijn er zeven mensen geweest die ons dorp hebben gebouwd. Altijd zeven families. Nu zijn er veel meer. De mensen weten het nog wel. Mijn vader was alleen. Hij had zes broers, maar die zijn allemaal dood gegaan in de oorlog. Alleen mijn vader was overgebleven. Mijn vader heeft zes zonen gekregen. Wij zijn opgegroeid, ik had daar vijf huizen, mijn broer zes huizen, mijn andere broer ook zes, de andere drie. Er is veel gebeurd.

Mijn identiteit is Belgisch, ik ben Belg. Ik woon in dit land, ik heb het geloof van dit land, ik hou van dit land. Ik hou meer van dit land dan van Hassana, echt waar. Ik mis niets van Hassana, alleen de grond en het water. Het water dat daar van de bergen naar beneden stroomt en die grond, geen auto's, geen niets. Bomen, groen, groene appels, granaatappels, sinaasappelen, alles, alles maar je moet water hebben, zonder water kan je niets doen. Heel hard werken, dag en nacht. Landbouwers, kleermakers,...

Doet U dat soms hier ook nog, weven?

Nee, hier niet meer. *Hij gaat zijn originele kledij halen. Zelf geweven uit een soort kasjmier, heel kostbaar.* Het komt van wol van geiten, zelf geweven. Hier wordt het niet meer gemaakt, dat kan niet, die stof is er niet. Die wol van die geiten, die geiten bestaan hier niet. Er zijn hier wel geiten, maar met

hun wol gaat het niet. Het is heel dunne stof. De mannen in het dorp droegen deze kledij. Ik heb dit zelf genaaid hier in België, maar de stof had ik al. Ik draag het niet, sommige mensen wel. Het is zonder patroon gemaakt. Steeds passen en dan maken. In het dorp hadden we geen enkel patroon. Meten, voor de mannen, voor de vrouwen. Voor de vrouwen is het niet uit die stof gemaakt, enkel voor mannen. De stof is daar veel te stijf voor. De stof is geverfd met rood en donkerblauw, bijna zwart en dan de twee tegen elkaar en dan geeft het dit effect. Het is ongeveer 15 meter stof, op één dag is dat geweven. Echt waar, dat gaat heel snel. Het is heel goede en zware stof. Ik heb een machine boven maar alleen de stof niet. Dit pak heeft nog in een museum gelegen. Ik hou het bij tot ik sterf.

Ik heb er nog mooiere gemaakt, maar die is er niet meer. Ik heb er eentje gemaakt die niemand in ons dorp kon maken. Met bloemen, met een motief. Dat heeft 22 dagen geduurd, dag en nacht. Veel mensen geloofden mij niet dat het zou lukken, maar toch. Ik heb het een jaar aangedaan, in de jaren zestig en dan heb ik het voor veel geld verkocht. Moslims kunnen dat niet maken. Ze hebben dat nooit geleerd, wij verkochten het aan hen.

Maar als je het hier aandoet, dat is niet goed. Mensen gaan kijken van wat is dat? Ik heb het twee keer aangedaan voor een feest. Niet op straat, dat is niet goed, ik wil dat niet. Als je iets gekregen hebt van mensen dan moet je daar veel voor doen. Je mag niet apart gaan leven, dat mag niet. Ik woon hier, ik hou van hier. Ik ben 26 jaar hier en ik ga hier blijven tot ik sterf. Ik wil hier leven zoals iedereen. Hetzelfde, ik wil niets anders doen. Als je iets anders aandoet van andere landen, dat is niet goed. Bijvoorbeeld Marokkanen die dragen zo'n djellaba, dat is niet goed. Ik ben één keer naar Damascus geweest, naar Syrië, in 1996, ik ben daar drie weken gebleven. Het is heel anders, geen afvoer. Damascus is een heel mooie stad maar vuil, heel vuil. Dode honden, dode ezels, het stinkt. Alles wordt op de grond gesmeten, glas, plastic. Drukke stad, zoveel mensen. We hebben ook een christelijke wijk, en je wist meteen hier wonen christenen. Het was daar rustig, proper, anders. Waarom ben ik naar daar geweest? We waren acht personen van België en zes personen van Nederland. We gingen eerst naar Damascus, dan Irak en dan Libanon. Wij zijn naar daar gegaan, maar we mochten niet naar Irak en ook niet naar Libanon. Het is niet gelukt. Het was toen oorlog en dus mochten we niet. Het is daar heel arm. Als je daar rond loopt, iemand komt je schoenen poetsen en twee minuten erna weer iemand. Ik gaf steeds 7 diram maar zei van laat maar je hoeft mijn schoenen niet nog eens te poetsen, ze zijn nog maar net gepoetst. Ik zou graag eens naar Rome gaan en ook graag naar Kreta, maar ik ken de taal niet. Het zijn moeilijke talen. Ik ga gaan, ik ga proberen met iemand. Schoonvader van mijn nichtje woont in Italië. Hij zegt kom af deze zomer, ik zeg "ik kan niet". Hij woont maar dertig kilometer van Rome. Hij zit in de textiel, hij had een grote fabriek in Turkije, maar hij is er mee gestopt, het is niet zo goed gegaan. Het is moeilijk voor textiel, textiel is dood. Het gaat allemaal naar China, hier in Europa is textiel dood. Als je naar de markt gaat, elke week is het een stukje goedkoper. Je kan die stof er zelfs niet voor kopen, dat kan niet. Daarom textiel is dood.

Zijn er geen Assyriërs in Gent?

Niet dat ik weet misschien een of twee, vooral Turken.

Hier is veel, het grootste deel in Europa is in Mechelen. Om de dertig meter is er wel een Assyrisch gezin. Langs alle kanten. We zien elkaar vaak, we wonen dicht bij elkaar. Als iemand ziek wordt, gaan we hetzelfde uur nog allemaal kijken. Er zijn hier met rond de drieduizend mensen. Je hebt het gezien op die begrafenis, dan waren ze nog niet eens allemaal gekomen, van de meeste gezinnen komt er maar ééntje.

Heel erg bedankt voor het gesprek!

U bent altijd welkom, altijd, altijd!

Interview met E. : 30j-35j - vrouw - moslim - huismoeder – Herbul. Dinsdag 27 april 2010, Mechelen. Interview opgenomen met MP3, 1h55min.

Hoe hebt U het beleefd, hoe is het precies allemaal gebeurd?

Dus ik ging eigenlijk naar school en op een middag, ik ging naar huis om te eten en terug naar school en daar aan de Dijle heb ik mijn man leren kennen. Ik heb hem dan eerst ook zes maanden leren kennen en dan pas ben ik het thuis gaan vertellen, maar dat was natuurlijk niet goed direct. Mijn ouders waren daar echt niet blij om. Het was echt van, nee dat mag niet, wij zijn christenen, hij gaat U van alles verplichten en dat en dat. Voor hun was het nee. Dan heb ik besloten van ja ik zie hem graag, het klikt tussen ons en ik heb dan besloten om thuis weg te gaan.

Hoe is dat dan precies verlopen?

Dat is op een avond gebeurd, ik heb toen in mijn auto geslapen, ik heb dan de politie gebeld om mij te komen helpen om in te pakken, om mij ergens te plaatsen. Ik heb daar vijf dagen gezeten het was een soort van vluchthuis voor vrouwen die in de problemen zaten. Het was maar voor een tijdje en dan

moest je zelf onderdak vinden. Hij is mij dan komen halen en dan zijn we naar Antwerpen gegaan, we hebben daar één jaar gewoond en dan zijn we in Londerzeel gaan wonen.

Waarom zijn jullie terug naar Mechelen gekomen?

Omdat mijn man werkte in Brussel en voor hem was het moeilijk, elke keer met de trein enzo.

Is het niet moeilijk om hier terug te komen? Er wonen hier toch veel Assyriërs, hoe gaat U daarmee om?

Ik heb geen contact met hen.

Bijvoorbeeld M. die woont nog geen honderd meter van uw huis. Hebt U daar nooit last mee?

M....dat is die man van de politiek...Ik ken hem van ziens en zijn vrouw ook, maar ik heb daar geen contact mee.

Zijn zij er bijvoorbeeld van op de hoogte dat U Assyrische bent?

Dat weet ik niet of ze dat weten of niet, wie ik ben.

Was uw familie gekend binnen de Assyrische gemeenschap?

Ja, al de Assyriërs zijn wel van mijn verhaal op de hoogte, ze vertellen dat door. Maar niet alle mensen kennen mij.

Hebt U nu nog contact met uw familie?

Nee, ik heb nooit terug contact gehad sinds dat ik weggegaan ben, alleen met mijn ouders af en toe. Het komt omdat mensen over mij slecht gaan praten bij hen en dat doet pijn bij hen, ze kunnen dat moeilijk vergeten wat er gebeurd is. Voor hen is dat een grote schande. Je kan het vergelijken met Marc Dutroux, zo erg, ik heb iets heel lelijks gedaan in hun ogen.

En hoe voelt U zich daar rond?

Ik trek mij daar niets van aan, ik heb nog altijd geen spijt dat ik voor hem gekozen heb en voor dat geloof ook, maar het doet pijn bij mij dat andere mensen altijd het contact tussen mij en mijn ouders verbreken.

Hebben uw ouders uw kinderen al gezien? Hebben ze contact met hen?

Ze hebben mijn kinderen en mijn man ontmoet en mijn moeder vindt hem een goede man enzo, maar ja het is het geloof. Ze zijn daar heel streng in. Dat komt ook omdat ze in Turkije samengeleefd hebben en het niet goed gegaan is tussen die twee geloven. Er waren altijd bedreigingen naar elkaar, ze kunnen elkaar niet vergeven. En ook gewoon de islam, dat is bij hun nee.

Bent U afkomstig uit Hassana of uit een ander dorp?

Ik ben van Herbul, het zijn allemaal Assyriërs, maar ze wonen gewoon in een verschillend dorp. Maar hier zijn die allemaal samen.

Hebt U ook geen contact meer met Assyrische vrienden van vroeger?

Nee, ik had een vriendin, van de school. Ik had het aan de juffrouw verteld want ik was zwanger voor mijn huwelijk. En ik had dat aan mijn juffrouw verteld en zij heeft dat dan aan haar verteld. Dat was in Antwerpen, negen jaar geleden ongeveer. Ik heb haar toen een brief geschreven zodat ze met mij contact zou opnemen, stiekem zodat haar vader het niet zou weten. Maar het is er nooit van gekomen, zij is ook al ondertussen getrouwd enzo.

Heb je daar niet veel pijn van...het blijft uiteindelijk toch je familie?

Als je het zo ziet, ja dat doet wel pijn...maar ik denk nooit van "Oh wat heb ik nu gedaan, ik wil terug maar ik heb de kans niet", nee dat niet.

En hoe bent U dan met de islam in contact gekomen? Via uw man?

Nee, al vanaf dat ik klein was, bij mijn ouders, tien, elf jaar. Toen begon ik daar al over te praten, ik zei tegen mijn moeder van ik wil nooit met een Assyriër trouwen en dan vroeg ze van, want ze was nieuwsgierig, met wie dan wel? Wie denk je dat het gaat worden en dan zei ik van dat kan ik niet zeggen, ik ga misschien gaan werken, of naar school, ik weet nooit wie ik tegenkom. De ware liefde zoals ze zeggen, het is een Marokkaan geworden.

Ik wou geen christen dat was het bij mij, ik ging veel om met de islam.

U kwam daarmee in contact via het school ofzo?

Met veel mensen gewoon zo. Ik ben dit jaar pas begonnen met de Koran te lezen. Ik weet heel veel over de islam via de mensen en mijn man, hij heeft mij er veel over verteld.

En dan hebt U op een gegeven moment besloten om U te bekeren?

Ja, maar hij heeft mij nooit gedwongen van hoofddoek of iets, ik heb zelf besloten om dat te doen, ik voel me daar goed bij. Als ik me daar niet goed bij zou voelen dan zou ik dat ook niet doen.

En binnen de Marokkaanse gemeenschap voelt U zich daar geaccepteerd?

Ja, maar niet door iedereen. Ja dat is wel zo dat klikt ook niet direct met iedereen hè, dat is goedendag zeggen en daar blijft het bij.

En uw schoonouders?

Ja, die hebben mij wel geaccepteerd, maar die zitten allemaal in Marokko nu. Nog een zus is hier in Etterbeek, maar de rest is ginder om de twee jaar gaan wij daar op vakantie en dan zien we mekaar.

Zijn er dingen waarbij U echt merkt dat er verschillen zijn, qua gewoontes enzo?

Hoe bedoelt U?

Ik zeg maar qua tradities, qua eten,....

Nee qua eten niet daar is geen verschil, dat is hetzelfde, alles is bijna hetzelfde behalve het geloof. De meeste Marokkanen als je hen bezig, hoe ze met elkaar omgaan, hoe ze praten dat is allemaal hetzelfde ongeveer, maar alleen het geloof. De Assyriërs zeggen dat zij in een verkeerde God geloven en dat zij de juiste hebben, maar dat is niet zo voor mij is er één God voor iedereen. Er is niemand die zegt: er zijn twee Goden, er bestaan wel geloven zoals het Hindoeïsme enzo die dat zeggen. Maar er is maar één God voor alle mensen.

Je hebt geen slechte gevoelens naar je ouders toe?

Neen, ik zou ze nooit kunnen haten. Ik begrijp dat omdat ik ook niet de enigste ben. Als ik tegen mijn man zeg van ze nodigen mij niet uit op feestjes maar ik begrijp dat, ik ga nooit kwaad zijn op hen. Hij begrijpt dat hij zegt van hoe kan dat nu, je bent hun kind, mijn ouders die zouden nooit zoiets doen, ik zeg maar ja jij bent een man. Als je zus weggaat of iets zou uitspoken met ik weet niet wat dan zou ze ook niet zomaar terug thuis kunnen komen, bij de islam is dat ook zo, ze zijn even streng. Ze zouden worden afgemaakt, in Turkije gebeurt dat.

Zou dat binnen jullie gemeenschap ook kunnen gebeuren, hebt U daar nooit schrik voor gehad?

Ik heb nog nooit geweten dat een vader zijn dochter afmaakt omdat ze met iemand, alleen de vriendschap tussen beiden wordt verbroken.

Ze zouden dus nooit geweld gebruiken?

Mijn nicht heeft dat meegemaakt, ja, die is nu gevlucht naar Leuven dat is zoveel jaren geleden. Ik heb die wel ontmoet een tijdje terug. Dat kwam via een vrouw die had dat gelezen in de krant dat een Assyrisch meisje weggegaan was voor een Koerdische jongen en haar vader was daar ook niet mee akkoord, ze mocht niet in Mechelen blijven. Haar vader zei van als ik je tegenkom dan ja... maar dat is nooit echt gebeurd of zo. Ik denk dat ze dat ook doen om schrik aan te jagen en dat ze dan zouden blijven en kiezen voor iemand van hun eigen gemeenschap.

Komt het vaak voor dat meisjes dat ze kiezen voor een moslim?

Ja nu heel vaak, zeker in dit land. In Frankrijk, in elk land gebeurt het maar vroeger in Turkije was het altijd Assyrisch, Assyrisch en geen andere cultuur. Zij zeggen als het maar een christen is. Je hebt ook Assyrische meisjes die met een Belg gaan en dat is wel toegelaten omdat het hetzelfde geloof is, ja. Dat is precies alsof de koning komt op bezoek, die zijn heel blij als een van hen met een Belgische trouwt. Ja, echt waar. Ze hebben dat nog liever dan iemand van henzelf. Want ja, Belgen dat zijn andere mensen, ander kleur, andere dingen, andere taal en die zijn daar heel blij om. Ik weet van een Belgische en zij is getrouwd met een Assyriër en ze praat ook de taal, ze woont in Sint-Katelijne-Waver. Ik heb dat meisje echt Assyrisch horen praten, dat was echt van amai zij praat nog beter dan mij Assyrisch.

Praat U Arabisch?

Ik versta hier en daar woorden, maar ik spreek de taal niet nee. Zelfs de taal van mijn man: Berbers, ik kan die taal niet volledig. Ik kan wel mijn plan trekken, maar ik versta niet altijd alles.

Hebt U contact met meisjes die net als U gekozen hebben om hun familie voor een islamitische man te verlaten?

Ik weet van meisjes die zijn weggegaan maar ze komen niet in contact met mij ofzo. Ik zou dat wel echt heel graag willen, want dan je ook je problemen met hen delen, en praten. Want ja je hebt hetzelfde meegemaakt, je kan elkaar dingen vertellen en van elkaar leren. Maar ik heb dat nooit tegengekomen, maar ik zou dat echt heel graag willen. Maar het gebeurt nu echt heel veel, Assyriërs

die met Turken, islam, Arabieren, Marokkanen het zijn juist de ouders die dat niet begrijpen dat het normaal is in zo'n groot land dat je zoiets niet kan voorkomen. Je gaat gaan werken, of je gaat naar school, je komt iemand tegen, maar waarom moet dat per se een Assyriër zijn. Ze willen een Assyriër omdat hij dan christen is en dat ze dan met die jongen kunnen omgaan en praten en alles verstaan. Maar het maakt hun niet uit of het goede jongen of een slechte jongen is, of hun dochter gelukkig gaat zijn of niet gelukkig, mishandeld of niet mishandeld. Dat gebeurt heel veel, dat de ouders hun kinderen dwingen om te trouwen met een slechte. Iemand die ze niet graag zien en dat is slecht van hen. Dat moeten ze afleren. Dat zou moeten verdwijnen maar het blijft bij hen, dat gaat nooit verdwijnen, dat is bij de ouderen, maar degenen die hier geboren zijn, die begrijpen dat. Ze kijken naar wat belangrijk is, naar je toekomst, de toekomst van hun zoon, de toekomst van hun dochter.

Denkt U dat het in de toekomst gaat verbeteren. Dat het wel geaccepteerd gaat worden?

Ik heb een broer die ook echt voor de islam wil gaan, want die komt bij en hij praat daarover. Hij leest er veel over, hij heeft een vriendin, een Marokkaans meisje. Dat is allemaal stiekem, het is niet alleen zo bij de meisjes, ook bij de jongens. Ik hoop voor mijn broer dat het goed komt, ik zou heel blij zijn voor hem. Ik zou geen Assyrisch meisje willen voor mijn broer. Hij heeft zelf alleen nog maar Marokkaanse vriendinnen gehad, hij zou er voor willen gaan maar hij weet niet hoe. Hij durft niet. Het is allemaal de schuld van de ouderen, ze laten hun kind niet zelf de keuze maken, zij zeggen wij beslissen. Het is dwingen voor mij, dat is je kind verkopen, bloed verkopen.

Hoe ziet U dat later met uw kinderen?

Ik hoop natuurlijk dat mijn kinderen allemaal voor de islam zullen kiezen. Maar als dat niet zou gebeuren ik zou mijn kind nooit echt in de steek laten zoals ik meegemaakt heb. Ik zou sowieso dat meisje of die jongen ontmoeten. Als ze zelf beslissen voor de islam, maar ik en mijn man zouden hen nooit dwingen. Het kan gebeuren, we zijn hier in Europa. Je kan niet zeggen: "ik weet zeker dat het een Marokkaan gaat zijn", je kan dat niet zeggen. Ze worden groot en ze gaan werken, ze komen iemand tegen en het klikt. Je kan hen niet vragen om dat los te laten en met de verkeerde te trouwen, je laat dat niet los. Ik heb dat ook altijd tegen mijn man gezegd, ik wil niet direct trouwen, ik wil je eerst leren kennen. Dat is voor mij altijd belangrijk, eerst een jaar of zo iemand leren kennen. Je kan altijd uit elkaar gaan hè, maar direct trouwen nee. Je zit dan met problemen, je raakt zwanger en, je zit daar dan met die kinderen. Ginder in Turkije durfden die vrouwen niet, dat bestond daar ook niet, je had daar geen politie, geen rechten, niets geen wet. Ze blijven dus ongelukkig getrouwd. Mishandeld of niet mishandeld, ze kunnen alleen bij hun familie terecht, met andere vrouwen daar over praten. Daar kan je niet echt zeggen van ja, ik ga scheiden. Dat bestond toen niet, nu wordt dat wel gelukkig gedaan. Hier gebeurt het, ik vind dat heel slim van die vrouwen die dat doen. Het aangeven, als je

geslagen wordt moet je het aangeven. Daar is de politie voor, er zijn hier mensen die je kunnen helpen met je problemen. Meestal blijven ze er mee leven, je wordt geslagen, je hebt blauwe plekken en dan wil je dat aan niemand laten zien. Je verstopt het onder je kleren. Je moet daar over praten of laten zien, of gaan aangeven. Dat is belangrijk, je bent geen hond of zo, een hond wordt zelfs niet zo behandeld.

Zijn er veel gevallen volgens U?

Ja, mijn zus heeft dat meegemaakt, ze is zes jaar mishandeld. Ze is op haar zestien jaar getrouwd, ze heeft haar school zelfs niet afgemaakt. Het was een jongen die mijn ouders goed vonden, zijn ouders en mijn ouders zijn vrienden. Mijn zus is een brave, ze durfde geen nee zeggen. Nu ook, ik zie haar bijna nooit buiten, ze woont hier aan KV Mechelen, ik zie haar heel weinig. Ze gaat niet veel buiten en als er iets is, ze praat alleen met mijn moeder.

Ze is nog altijd samen met die man, maar ja dat is een slechte man. Hij gaat niet gaan werken, hij heeft zo'n groot gezin. Dat is de hele dag op café zitten en cocaïne gebruiken. Ik heb aan mijn moeder verteld, mijn man doet dat niet, maar toch vind je hem slecht. Kijk naar mijn man en kijk naar haar man, wie is er nu gelukkig. Ze zegt dan van ja jij bent gelukkig maar voor mij is het het geloof dat telt. Ouders kijken niet naar wat hun kind wil. Als hij maar Assyrisch is, of als hij maar christen is. Dat is verkeerd, dat moet verdwijnen voor mij. Ze moeten naar de toekomst van hun kind kijken. Maar bij de ouderen gaat dat nooit verdwijnen, maar ik kan wel zeggen bij de mensen die hier opgegroeid zijn, zij zullen het wel begrijpen. Ja, ze zijn hier opgegroeid, ze weten hoe het leven hier is. Ik ben nu aan het praten over mijn ouders, over de oudere mensen. Ze zijn daar opgegroeid en dat blijft, dat gaat niet verdwijnen.

Als ik aan U vraag, hoe voelt U zich qua identiteit, welke identiteit geeft U aan uzelf?

Mijn Assyrische identiteit zal nooit verdwijnen, ik ben Assyrisch, ik blijf Assyrisch, ik praat ook Assyrisch, maar het geloof heb ik wel veranderd.

Bent U trots op uw Assyrische identiteit?

Dat wel ja, maar voor mij hoe die mensen liegen over de islam dat kan ik niet accepteren. Ze moeten inzien: zij zijn mensen, wij zijn mensen, we hebben dezelfde God. We moeten mekaar, ook als het moeilijk is wat we samen ginder hebben meegemaakt in Turkije. Zand erover! We moeten nu hier samen beginnen, samen een nieuw leven met elkaar opbouwen, met elkaar omgaan. Maar niet elke keer op straat elkaar, ze speken niet op mekaar, maar het is altijd zo dat ze kijken naar mekaars kleren

zo van wat heeft die aan, die zo, die zo...wij moeten zo zijn, wij zijn beter. Zij zeggen altijd wij zijn beter. Waarom zijn ze beter? Wat hebben zij dat de islam niet heeft.

Hebt U ooit meegemaakt dat mensen U beledigden in de straat?

Ja, ik heb dat meegemaakt, in de warenhuizen, in het park als ik daar met mijn kinderen ga. Door Assyriërs. Soms ben ik van plan om dat te gaan aangeven, maar ja wat kan de politie zeggen dat ik moet verhuizen, maar ja ik woon hier graag dus ja. Ik ben voor een groot stuk opgegroeid in Mechelen. Ik zou niet kunnen teruggaan bijvoorbeeld naar Londerzeel. Dat is een beetje zoals Sint-Katelijne-Waver, rustig, afgelegen, de mensen zijn ook heel anders dan in het stad. Je gaat naar buiten en je praat met iemand die je niet eens kent, vriendelijke, sympathieke mensen en dat heb je hier niet. Ik mis dat wel. Hier in Mechelen zeg ik tegen iedereen goedendag, tegen de oudere mensen, tegen jongere mensen dat maakt niet uit bij mij. Sommige mensen knikken echt wel terug, maar sommigen bekijken je zo van ja. Dat zou niet mogen zijn, maar ja. Maar ja dat heb je overal, in elke cultuur een beetje, in Marokko ook. Als je daar tegen iedereen goedendag zegt de ene draait zich om, de andere knikt terug. Mensen hebben hier ook zoveel meegemaakt, waardoor ze afstand nemen. Er is zoveel gebeurd. België is geen land waar nog nooit iets gepikt is, vermoord enzovoort, er is zoveel gebeurd dat de mensen veel twijfelen. Het is geen perfecte wereld zal ik zo zeggen, je kan ook geen perfecte mensen hebben, dat bestaat niet.

Hebt U nooit schrik voor uw kinderen, dat iemand hen zou beledigen of zo?

Zij zouden dat meteen komen zeggen, er is geen één van mijn kinderen die als ze geslagen worden of gepest dat ze dat zouden verzwijgen. Ze komen in contact met andere Assyrische kinderen, mijn zoon bijvoorbeeld die speelt met mijn zus haar kinderen. Ik heb daar geen problemen mee, ik ben altijd blij voor hen. Er zijn wel vrouwen die tegen hen soms zeggen van ja uw mama is weggegaan, ze is islam geworden en wij zijn beter, christenen, kom we gaan U dat leren en dat leren. Mijn zoon is elf jaar nu, hij heeft mij al gezegd: "mama het kan zijn dat ik ooit met een Assyrische ga trouwen", ik zeg van "doe maar waarom niet, als ze zich dan maar bekeerd" en dan zegt hij van "ja maar dat zal ik dan wel beslissen, als ze zich wil bekeren ja dan is het goed, als ze zich niet wil bekeren, ja dan gaan we wel zien". Hij zegt van ik ga niet trouwen direct, ik ga haar eerst leren kennen, dan zeg ik van ja dat moet je altijd doen. Hij praat daar over met mij, dat begint op elf jaar beginnen ze daarover te praten. Bij mij is dat ook zo begonnen, ik praatte daarover met mijn mama. Ik nam altijd als afstand van Assyrische mannen, op feesten enzo. Het is wel gebeurd dat ik een relatie had maar wel maar voor een korte tijd. Maar ik heb nooit gedacht van het zal een Assyriër zijn voor mijn toekomst. Er waren al mannen van mijn familie bij mijn vader geweest om mij te vragen om te trouwen. Het waren altijd oudere mannen dus nee zeventien jaar en er komt er daar een van veertig af. Dat komt voor als de vader die jongen

goed vindt, de leeftijd maakt niet uit, in de islam ook. In Marokko ken ik een meisje van twintig met een zestigjarige. Dat kan bij mij gewoon niet, dat is niet mekaar graag zien hé. Dat is iets verkopen, zo van ja daar heb ik nu teveel van ik wil dat wegdoen. Het is zo precies...je eigen kind gaan verkopen voor een oudere (verontwaardigd)!

Hoeveel kinderen hebt U?

Ik heb er zes in het totaal, vier jaar geleden is er één overleden, mijn dochtertje in Marokko, die is daar overleden. Ze was vier maand oud, toen we vertrokken was ze nog gezond en goed maar ginder is ze plots ziek geworden, darmontsteking, met die warmte ook, ongeveer dertig graden en meer. Ik had medicatie van hier meegenomen, maar het heeft niets geholpen, ze heeft één dag in het ziekenhuis gelegen en dan is ze overleden. Ik heb er nog vijf over...twee jongens en drie meisjes. Het is gedaan, ik ben gestopt! Al mijn kinderen zijn geboren met keizersnede en mijn gynaecoloog heeft gezegd dat het gevaarlijk is als ik nog kinderen wil, mijn baarmoeder is niet meer zo sterk. Vroeger was het twee, drie maximum. Ik had het aan hem gevraagd voor de zekerheid en hij zei van het mag tot zes. De wet is veranderd daar rond.

Is uw man ooit bedreigd geweest door uw familie of andere Assyriërs?

Nee, mijn man heeft ook veel Assyrische vrienden, van in het café. Hij heeft daar helemaal geen problemen mee.

De laatste keer dat mijn vader hier thuis geweest is, is zes jaar geleden, dus ik heb mijn vader al zes jaar niet meer gezien. Ik kom hem soms wel tegen in de winkel of op straat maar ik zou nooit durven naar hem gaan en hij gaat dat zeker nooit doen. Ze denken altijd dat er iemand aan het kijken is. Dat is zo bij elke Assyriër, niet alleen bij mijn ouders, elke Assyriër zou dat niet durven. Alleen stiekem, ergens anders afspreken ofzo.

Maar het blijven toch altijd je ouders?

Mijn moeder zegt mij ook van: "Ik denk heel veel aan jou en ik zal je nooit vergeten. Ik zie je liever dan je man je ziet, dat mag je niet vergeten". Dat geeft me echt een goed gevoel. Ze is ook bij de geboorte van mijn kinderen steeds in het ziekenhuis geweest, maar bijvoorbeeld op mijn trouw niet en het blijft ook altijd stiekem bij haar. Anders als andere mensen het zien dan vertellen ze het door dat ze bij haar dochter was. Dat brengt altijd problemen daardoor gaat onze vriendschap kapot. Ja, het blijft een schande, ik ben weggelopen met een moslim, ze mag mij niet meer bezoeken. Da's echt zo van amai wat voor een moeder is dat, zo'n schande ze blijft haar dochter bezoeken. Dat doet pijn als je hoort dat mensen daarover roddelen, ik zou het daar ook moeilijk mee hebben.

Er zijn zoveel slechte dingen daar in Turkije gebeurd dat kunnen ze elkaar maar moeilijk vergeven. Door de islam, door het leger zijn ze echt gedwongen om dingen te doen. Dat was niet éénmaal per maand, maar elke dag of elke week. Ik heb het meegemaakt dat 's nachts mijn moeder opstond en dat een soldaat haar dwong om hem goud en geld te geven, maar ze had niets en hij zei als je niets geeft dan schiet ik U dood. Ik was toen denk ik een jaar of zes, maar ik weet dat nog allemaal.

Wanneer bent U precies naar België gekomen?

Van in 1991 toen zijn de mensen echt één voor één beginnen vluchten. Als ze daar blijven zou er geen één meer overschieten, dat is zoals Israel en de Palestijnen hoelang duurt dat al wel niet. Zo was het daar ook. Het is nooit echt oorlog geweest, maar veel bedreigingen.

Ik was negen of tien jaar toen ik hier naar België ben gekomen. Een jaar in Duitsland gewoond, maar wij wouden echt per se naar België. Het is een goed land, maar wij wouden naar België. Het is dicht bij Frankrijk en wij hadden familie in Frankrijk, dus dat is altijd wel belangrijk dat mensen ergens wonen waar ze hun familie kunnen zien. Als je ver van elkaar woont ja dat zijn ook allemaal kosten, want ja je moet daar altijd naartoe gaan met het vliegtuig...dus het is altijd beter dat je samen bent. Dat is belangrijk bij hen, de gemeenschap, familie, feesten. Ze willen familie altijd bijeen.

...(Kindje wordt wakker)

U bent thuis voor de moment?

Ja, ik zou graag willen gaan werken, maar dat gaat niet met hem. Opvang vinden is heel moeilijk het is allemaal vol in Mechelen. Ik heb nooit gewerkt. Ik heb ook geen diploma wel een getuigschrift van wat ik gevolgd heb. Echt werken nooit. Ik ben getrouwd toen ik 20 was, ik was zwanger toen ik 19 was.

Maar U was al weg thuis voor u zwanger bent geworden?

Ik was zwanger maar ik wist helemaal niet dat ik zwanger was. Ik was al drie maand ver en ik wist dat niet. Wij woonden in Antwerpen toen. Dat was echt van oh nee wat moet ik doen, ik weet niets van kinderen, maar het is gelukt. Je praat met andere mensen en die stellen je gerust en het is allemaal goed gekomen.

Welke taal spreekt U met uw kinderen?

Altijd Nederlands, mijn man soms Berbers. Ik vind het belangrijk dat ze die taal kennen omdat als we naar Marokko gaan moeten ze hun familie kunnen verstaan. Hoe meer talen dat je leert hoe beter.

Maar U spreekt geen Sureth met hen?

Soms eens een woordje. Ik mis wel mijn eigen taal. Ik zal hem niet vergeten, dat kan ook niet, je eigen moedertaal vergeten. Het Sureth klinkt hetzelfde als het Arabisch, het geschrift is ook bijna hetzelfde maar je vindt bijvoorbeeld geen Assyrische boeken in de bibliotheek.

Het is een hele oude taal, van in de tijd van Jezus. Die taal kan nooit verdwijnen, misschien dat de jongeren hem minder praten, maar echt verdwijnen dat kan niet.

... (wijdt uit over haar man en zijn gebrekkig Nederlands)

Assyriërs hebben geen land, zij kunnen niet als de Marokkanen terugkeren naar hun land. De Turkse president zegt van 'jullie kunnen niet terugkeren het is mijn grond'. Jullie woonden zagezegd voorlopig in mijn land. Jullie zijn weggegaan, jullie kunnen misschien wel terug komen voor vakantie, maar echt wonen nee, dat niet. Maar nee, wij hebben ons stuk grond, wij zijn er geboren, wij hebben ons leven hier doorgebracht, wij moeten terug maar nee dat gaat niet. Ze weten ook als ze terug zouden kunnen gaan dan nog zou dat nooit hetzelfde zijn. Ze zijn beter hier. Ze hebben niets dat ze echt trots op kunnen zijn.

Denkt U dat er in toekomst ooit een Assyrisch land gaat bestaan?

Waar denk je? Ik weet het niet. Turkije is een heel groot land en daar hadden we verschillende dorpen, maar ja. Waar mijn ouders woonden, waar ik geboren ben daar wonen nu Koerden. Ze komen uit Irak, toen ze daar gevlucht zijn hebben ze onze grond overgenomen. Ze maken daar nu restaurants en hotels, dat is van hen. Het is nooit echt goed gegaan tussen de Koerden en de Turken. Ze zijn alle twee islam maar het lukt niet tussen die twee. Het is al jaren dat het oorlog is tussen hen. Spijtig dat het leven zo moet zijn. God zegt in Koran, het maakt niet uit wie je bent je moet met elkaar omgaan, mekaar aanvaarden en elkaar helpen. Als iemand arm is, geef hem geld, geef hem eten. Niet zo van ik ben rijk en ik alleen wil rijk zijn. Zo is dat niet in de islam. Het zijn mensen die anderen willen helpen, niet mekaar uitsluiten. Niet van jij bent christen dus ik moet van U niets hebben, dat heeft de islam niet. Mens is mens. Er is een volk die dat wel heel veel doet en dat is het Assyrische volk, de islam uitsluiten. Langs de ene kant begrijp ik dat maar langs de andere kant vind ik: zand erover en mekaar aanvaarden in dit land. Heb je al met andere mensen uit Herbul gesproken?

Met K. N., de broer van D. N., zij is getrouwd met een Belgische man.

Ah ja dat is mijn nicht, haar zus is met een Koerdische man, weggegaan, maar ze is ondertussen al gescheiden van die jongen. Ze heeft twee kinderen.

Wordt ze dan weer terug geaccepteerd?

Nee, zelfs als het gedaan is. Bij mij ook niet, mijn moeder zei altijd van stel dat je nu uit elkaar gaat, dan kan je wel terug op bezoek komen, maar niet terug in mijn huis wonen. Als mijn man zou overlijden dan zou ze me wel met de kinderen helpen. Ik zou niet direct bij mijn ouders gaan kloppen, ik zou het hen wel zeggen.

Je kan het nooit weten, in de islam zeggen ze van als je nu plots in je bed sterft, dat is de datum die God je gegeven heeft. God maakt de mensen in de baarmoeder van de moeder maar hij schrijft ook de toekomst: de datum van de geboorte, de dag, het uur maar ook de dag dat je gaat overlijden. Het maakt niet uit hoe het zal gebeuren, je wordt plots ziek en je gaat naar het ziekenhuis. Het komt allemaal van Hem, het komt allemaal van God. Zo heb ik ook met het verdriet voor mijn dochter leren omgaan. Ze was nog zo jong en ik heb haar nog niet eens echt ontmoet. Hij heeft haar gegeven als Hij ze dan terugneemt daar kan je niets aan doen. Je kan niet zeggen van geef dat terug! Het is gegroeid in jouw baarmoeder, jij hebt het borstvoeding gegeven, maar Hij wil het terug, het is Zijn kind. Hij neemt ons terug wanneer Hij wil.

...(vertelt over het Paradijs)

Bij de christenen is dat ook zo. Ik weet zeker dat mijn ouders naar de hel gaan, dat is heel erg. Mijn moeder gelooft dat niet, zij denkt het over mij. Ze weent elke dag voor mij, ze zegt van als je vandaag of morgen sterft dan kan ik me moeilijk voorstellen dat je dan naar het vuur gaat afdalen. Ik zeg dan van nee mama dat is omgekeerd, het is heel moeilijk te geloven. Ik weet dat de islam het ware geloof is. God schrijft in de Koran dat er heel veel mensen zijn die dat niet weten. Er zijn kerken en er zijn moskeeën maar de keuze laat God aan U over. Als je kiest voor de kerk dan is dat uw keuze, maar zodra je bij mij komt dan is de keuze aan mij om over U te beslissen. Kies je de slechte weg dan kom je bij de slechten terecht, als je de goede weg kiest kom je bij de goeden.

Ik probeer hier veel mensen van te overtuigen, ik verstop dat niet. Ik laat de keuze aan U over, wil je het geloven dan is het goed, anders niet. Dan is het ook uw keuze, maar ik praat graag over de islam.

Met uw ouders ook?

Ik heb gepraat met mijn moeder, omdat ik dacht dat zij daarin zou geloven, maar dat was niet zo en dat vind ik spijtig. Mijn broer wel, hij gelooft dat ook. Hij is nu 22. Hij zegt dat hij zo graag voor dit geloof wil gaan. Je moet kiezen voor je toekomst bij God. De islam dat is niet alleen maar een hoofddoek. Het is het hart dat telt. Draag je een hoofddoek maar heb je een slecht hart dan moet je die hoofddoek niet dragen. Het is het hart dat telt. Niemand kan dat zien, ik kan je hart niet zien, jij kan

mijn hart niet zien. God alleen. Soms voel je het wel van op een afstand. Ik voel dat bij mensen, of ze mij aanvaarden.

...

Binnen de Assyrische gemeenschap, daar heb ik helemaal geen contact meer met mensen. Ik droom daar soms wel van om terug in contact te komen met hen. Niet met iedereen maar met bepaalde mensen. Het gebeurt wel dat iemand goedendag zegt tegen mij. Meestal als ze dan toch contact met je opzoeken is het om dingen te weten te komen over U. Dan gaan ze dat doorvertellen.

Maar U hebt nu toch een goed leven, ze kunnen toch niet veel negatieve dingen over U vertellen?

Nee, ze zien dat niet.

Uiteindelijk is er toch niet zo veel verschil.

Ik ken zoveel Assyrische vrouwen die mishandeld worden, of verkracht, of ik weet niet wat. Maar dat zien ze niet. Het draait enkel om God. Ze zien niet dat ik goed ben en niets echt misdaan heb.

Uiteindelijk is er qua cultuur toch meer verschil tussen de Belgische en de Assyrische gemeenschap dan tussen de Assyrische en de Marokkaanse gemeenschap.

Bij jullie komt dat toch ook voor, een Belgische met een Marokkaan. De vriendschap zal misschien voor een jaar of zo verbroken worden, maar bij jullie komt dat terug. Bij ons is dat van ja de dochter is weggegaan, streep erover voor altijd, wij willen haar niet meer zien. Ze willen het niet weten, het is gedaan bij hen. Mijn moeder zegt mij ook dat ze elke nacht tranen in haar bed laat voor u. Maar ja ze moet zien dat ze haar familie niet verliest. Als mijn ouders nu in contact komen met mij dan verliezen ze hen, niet iedereen. Er zijn er die dat echt niet willen weten. Die andere begrijpen dat niet. Je bent weggegaan en hebt gekozen van de islam dan kan je familie geen contact meer met je hebben. Al je bij haar gaat, kan je niet meer bij ons komen. Mijn broer is verleden jaar getrouwd en mijn moeder belde mij, ze vond het zo erg dat ze me niet kon uitnodigen. In hart wou ze dat ik met mijn kinderen af zou komen, maar ja dan komt er geen feest. Iedereen gaat dan naar huis, het is zo erg dat het feest dan niet eens zou kunnen doorgaan. De broers van mijn vader en mijn moeder als ze me daar zouden zien, ze zouden terug naar huis keren.

En als iemand binnen uw familie overlijdt kan U dan ook niet naar de begrafenis gaan?

Nee, dat gaat niet zelfs bij mijn ouders niet. Dat is heel erg, als ik dat zou horen, je wil op de begrafenis zijn of een bloem voor op het graf gaan kopen. Om stiekem te gaan kijken dat heeft ook

geen zin. Je hebt geen rechten, je kan er niets tegen doen. Ik denk altijd van ik ben niet de enigste, er zijn zoveel mensen die geadopteerd zijn, die nooit hun ouders gekend hebben dat is nog veel erger. Ik heb mijn ouders gekend, ik kom ze af en toe tegen, ik ben door hen grootgebracht. Ik bekijk het zo, ik weet wie mijn ouders zijn, het is erg om geen contact te hebben, maar het is nog erger als je niet eens weet wie je ouders zijn. Heel veel mensen op de wereld hebben het erger dan mij. Mensen die op zoek gaan naar hun ouders, ik zie dat soms op tv, dat ze elkaar na al die jaren terug zien. Da's echt erg.

Hebt U iemand waar U echt goed mee kan praten?

Ik heb wel een vriendin, een Marokkaanse. Ik praat met haar over dat de vriendschap tussen mij en mijn ouders gedaan is. Dan zegt ze van "allez hoe kan dat nu, zomaar je kind in de steek laten", "ik zou dat nooit doen". Elke vrouw zegt dat maar ze zouden dat wel doen als hun kind met een christen zou afkomen. Mijn man vertelt mij dat veel Marokkanen weggegaan zijn en dat er dan ook geen contact is tussen hen. Ik weet van mezelf omdat ik het zelf heb meegemaakt, dat ik zoiets nooit zou doen. Ik zou dat niet kunnen. Soms denk ik van ik ga vandaag bij mijn moeder op bezoek, je weet maar nooit dat ze me toch binnen laten. Ik ben ooit eens geweest en toen hebben ze niet opgedaan. Ze zeiden, ga terug naar huis er is hier familie en ze willen je niet zien. Ik ben maar terug gegaan, dat is zeven jaar geleden. Mijn moeder kwam af en toe hier, maar nu is dat ook gedaan. Ik weet hoe dat komt, ik stel mij daar geen vragen bij, ik weet hoe het komt, door mensen. Wij proberen altijd het verleden een beetje te vergeten, wat ik gedaan heb, en dan zijn wij ook gelukkig, maar vanaf dat de mensen er terug over praten komt die herinnering terug. Dan hebben mijn ouders zoiets van oh nee waar zijn we nu weer mee bezig weeral contact met haar, het moet gedaan zijn. Dat komt door mensen. Bij mijn ouders is dat één jaar vriendschap, dan twee jaar vriendschap en dan terug niet. Het is aan en dan terug uit. Mensen stoken altijd, ook tussen elkaar, binnen families, ruzies tussen mekaar stoken enzovoort.

En hoe komt dat?

Door jaloezie en ook ze zijn dat gewoon, dat is iets waar ze niet mee kunnen ophouden. Dat is iets wat sommigen graag doen, roddelen. Uit verveling. Je gaat bij iemand op bezoek, koffie drinken en dan begin je over iemand anders te vertellen, dingen die je hoort in de straat. Maar ja over zoiets maken ze oorlog en zeker de oudere mensen. Je gaat dingen vertellen die waargebeurd zijn, maar niet dingen die je zelf niet gezien of gehoord hebt. Dat is ruzie stoken. Dat gaat niet! Je kan geen dingen over mensen vertellen als je het niet zelf gezien of gehoord hebt. Je moet positieve dingen over de mensen vertellen, niet dingen verzinnen of uitvinden. Maar dat verdwijnt niet, ook bij jongere mensen. Ze nemen dat over. Je leert dingen van je ouders. Heb je slechte ouders dan ga je ook slechte kinderen hebben. Als de vader cocaïne snuift, is de kans groot dat de zoon of de dochter ook cocaïne gaat snuiven.

Is er een drugsprobleem binnen de Assyrische gemeenschap?

Ja, heel veel bij de Assyriërs. Dat is ook iets dat ginder niet bestond, hasjiesj en cocaïne dat is allemaal hier begonnen. Ze zien dat van de Marokkanen, ze proberen dat een keer en dan ja... Mijn broer is daarmee in de problemen geraakt, cocaïne nemen, ja. Het is zo ver gegaan dat hij geen geld had en dan geld is gaan lenen bij de banken. Bij vier banken en hij heeft in het totaal 40.000 euro geleend. Hij had tegen die banken gelogen en ze zijn daarachter gekomen, alle mijn ouders zijn dat zelf gaan vertellen. De bank als je van hen iets leent moet je dat ook terugbetalen en hij kon dat niet terugbetalen. Hij woonde bij mijn ouders en het is zo ver gekomen dat de deurwaarder langs is gekomen bij mijn ouders. Mijn moeder heeft toen gezegd van neem hem mee, doe wat je wil maar mijn gerief neem je niet! Ik kan me niet voorstellen dat ze bij mij alles zouden komen afnemen gewoon omdat mijn zoon iets heeft uitgespookt. Dan hebben mijn ouders tegen hem gezegd van nu moet je gaan werken, jij betaalt de helft en wij de andere helft. Hij is ook van andere mensen gaan lenen, van mijn zus, bij mij is hij ook geweest, maar bij mij was het niet zo'n groot bedrag. Mijn moeder heeft dat terugbetaald. Het toont in hoeveel problemen je kan komen door drugs te nemen, als je dat nodig hebt en je hebt geen geld je gaat stelen, leugens vertellen. Maar ja de bank zou dat ook beter moeten controleren, niet zomaar geven. Hij is dan in de gevangenis beland voor een jaar omdat hij niet kon betalen. Het is echt een heel lang verhaal, mijn moeder is toen bij mij komen wenen en heeft me alles verteld.

Je krijgt veel kinderen, je krijgt zes kinderen maar er zit altijd een slecht kind bij. God bepaalt dat allemaal, ik geef U dertien kinderen maar er zijn er zoveel goed en zoveel slecht. Je kan dat pas zien als ze opgroeien, als ze groter zijn. De ene is wat braver, de andere spookt dat uit. Ik vertel nooit tegen de mensen dat ik vijf perfecte kinderen heb. Je kan dat niet zeggen, pas als ze groot zijn. Ze spelen alleen nog maar. Bij mijn vijf broers is er ééntje die zoiets doet, het is nog niet gedaan, hij is terug bij mijn ouders komen wonen. Hij was gaan huren, maar hij kon dat niet betalen. Het is moeilijk op straat, mijn moeder had zoiets van ja het is mijn kind ik moet die terug binnen pakken wat hij ook uitspookt. Ze heeft zelfs spijt dat ze hem ooit buiten heeft gestuurd, ze zegt dat ze dat niet had mogen doen, dus ze haalt hem terug in huis. Hij moet gaan werken en zijn schulden terugbetalen. Cocaïne dat kost ook veel, een grammeke, mijn man die weet dat, vrienden van hem doen dat, kost vijftig euro, dat is heel duur. Als je dat elke dag nodig hebt, reken maar uit. Hasjiesj dat valt nog mee. Als je daar aan begint kun je niet meer stoppen. Hij had een vriendin en die deed dat. Hij had een relatie met haar en ze zei van je moet dat eens proberen, je voelt je dan goed. Zo begint dat, één keer, twee keer...verslaving. Hij is aan cocaïne verslaafd en aan gokken. Aan die twee dingen heeft hij al zijn geld verspild. Hij beseft dat niet. Hij wil niet trouwen, hij wil zo blijven leven.

Is hij ouder of jonger dan U?

Mijn zus is de oudste, zij is nu 32, ik ben 31, wij schelen één jaar. De rest is nog jong, wij zijn de twee oudste. We zijn met 10 kinderen. Er zijn er drie overleden, dus we zijn met 7 overgebleven. Er zijn drie jongens overleden, er blijven nog vijf jongens over en twee meisjes. Jong overleden, twee in Turkije nog en ééntje hier in België. Mijn moeder was zwanger maar ze wist dat niet. Pas toen ze bijna moest bevallen, hij is dan dood geboren. Hij had een blaas aan zijn hoofd, een waterblaas. Ze hebben dat dan proberen opereren, maar ja het is niet gelukt, hij is overleden. Ja...nog altijd een groot gezin.

Vaak bij Assyriërs, er zijn er maar heel weinig die er maar één of twee hebben. Altijd groot.

Denkt U dat het in de toekomst zo gaat blijven?

Ja, dat blijft. Ze houden van kinderen. Als ze hier eerst in België toekwamen waren ze echt verbaasd. Hier gaan ze liever werken dan kinderen te kopen. Ze begrijpen dat niet, ze gaan meteen denken van misschien hebben ze het moeilijk ofzo. Ieder mens heeft zijn eigen leven. Ze worden gesteund door moeders, vriendinnen, familie. Ik sta er alleen voor.

Krijgt U ook geen steun van anderen, van M. van De Nieuwe Weg bijvoorbeeld?

Ze helpen mensen, niet direct met je kinderen maar bijvoorbeeld als je problemen zou hebben met scheiden of met moeilijke facturen die je moet betalen. Ze bellen dan het ziekenhuis of andere instanties en vragen of die vrouw in stukken mag betalen. Of als je op de lijst staat voor een sociale woning, gaan ze hun vertellen hoeveel kinderen je hebt en hoe moeilijk je het hebt. Ze helpen U daar wel bij, soms haalt dat iets uit soms niet. Ze doen hun best. Ik ben heel blij dat ik daar terecht ben gekomen, ik wist niet dat het bestond in Mechelen. Ik woon al zo lang Mechelen, maar ik wist niet dat het er was. Je kan daar ook gaan om kleren te ruilen. Je brengt kleren zelf kleren van je kinderen die te klein zijn en je krijgt andere kleren in de plaats. Dat is wel goed als je zoveel kinderen hebt. Dat is dicht hier bij mij, maar ik wist dat echt niet.

Daar komen ook Assyrische vrouwen en je ziet dat heel goed dat ze afstand nemen van mij. Ik stel me altijd voor aan hen als Assyrisch, ik ben daar trots op, ik ga niet zeggen dat ik een Marokkaan ben. Ik ben Assyrisch, maar mijn man is een Marokkaan. Sommigen weten dat maar sommigen doen alsof dat ze dat niet weten. Gewoon zodat ik hen veel zou vertellen en dan kunnen ze dat doorvertellen. Dat is daar al gebeurt. Iedereen is daar welkom, als ze geen contact willen met mij dan is dat hun keuze. In het begin zijn ze vriendelijk om dingen te weten te komen, lachen en praten met mij, maar daarna was dat gedaan. Nu ga ik naar daar ik zet mij in de zetel, want iedereen zit daar in dezelfde zetel, maar je ziet dat ze dan precies een beetje gaan opschuiven. Dat is heel erg en dat is lelijk van hen. Het

verdwijnt niet. Ik voel mij daar niet slecht over omdat ik andere mensen rondom mij heb. Het is haar keuze. Ik heb me voorgesteld, ik heb over mij gepraat, ik heb zoveel kinderen, ik ben gelukkig. Als ze afstand nemen van mij, ik ga ze niet dwingen om contact met mij te hebben. Ik ga dat nooit doen. Als ze contact willen houden, of gewoon goedendag zeggen tegen mekaar dan is dat goed voor mij.

Hebt U al eens positieve reacties gehad? Dat mensen wel toenadering tot U zoeken?

Ik heb dat nog nooit gehad, het is altijd negatief. Als ik nu mijn kinderen van school ga halen, er zijn daar ook veel Assyriërs. Ze bekijken me van kop tot teen, hun gezicht verandert en ze beginnen direct over mij te praten tegen de anderen. Zo van kijk hoe ze er uit ziet, kijk hoe ze haar kleedt. Het is moeilijk om dat te horen en dat te zien. Soms wil ik bij die persoon gaan om te zeggen van praat op z'n minst hardop, zodat ik het kan horen, wat heb ik U eigenlijk misdaan. Maar ik doe dat niet want ik weet dat het alleen maar problemen gaat geven. Ik doe precies alsof ik ze niet hoor, anders wordt het alleen maar erger.

Hebben uw kinderen daar ooit al problemen van ondervonden?

Nee, die mensen gaan dat ook niet zeggen tegen de kinderen omdat ze weten dat zij daar geen schuld in hebben. De moeder heeft slecht gedaan, niet de kinderen. Het is een speelkind voor hen, het is de moeder die slecht is. De kinderen hebben dat niet gewild dat hun moeder daar voor gegaan is. Ze heeft dat gedaan, het is haar kind maar ze gaan niet zeggen tegen mijn zoon of dochter van je mag niet met ons spelen. Ik ben de slechte altijd. Het is een groot schandaal. Ik ben voor de ware liefde gegaan. Je mag dat niet loslaten als je de ware liefde tegenkomt. En het klikt tussen mij en die jongen dan ga je die niet laten zitten en morgen met een slechte trouwen waar je dan ongelukkig bij gaat worden later. Als het klikt gaat er voor en leer mekaar dan ook kennen en daarna kan je zelf beslissen of je voor het leven gaat of niet. Dat was heel belangrijk voor mij van kleins af aan de toekomst. Ik zei altijd ik ga nooit trouwen met een Assyriër later, want ik ga daar dan toch slaag van krijgen. "Dat weet je toch niet of dat gaat gebeuren!" dan zei ik ja maar ik neem daar afstand van. Ik weet hoe die Assyrische mannen zijn, er zijn er ook goeie bij, maar toch veel die hun vrouwen mishandelen en bedriegen. In Turkije gebeurde dat niet omdat de mensen daar echt serieus waren met elkaar. Als je getrouwd bent dan ben je getrouwd en dan ga je niet met een andere vrouw. Hier begint dat, in zo'n groot land, dat gebeurt hoor. Ze zien dat hier bij de mensen van Europa, dat begint hier en dat gaat altijd maar slechter worden. Veel scheidingen nu binnen de Assyrische gemeenschap, in Frankrijk,...mijn moeder vertelt dat. Vorig jaar ook zijn er heel veel mensen uit elkaar gegaan. Vroeger zouden ze dat niet durven doen, ginder kon dat niet, dat bestond niet en het werd ook verzwegen als een vrouw mishandeld werd. Je kon dat daar niet gaan aangeven. Hier gebeurt dat wel, maar het hangt van vrouw tot vrouw af of ze het durft gaan aangeven. Ik ben daar heel blij om dat we in dit land gekomen zijn en

dat ze daar iets kunnen aan doen. Ik ken ook gevallen, als beide ouders slecht zijn dan worden de kinderen gepakt en geplaatst in een instelling. Dat is ook al gebeurd. Dat beide ouders niet goed voor de kinderen zorgden. Dat is echt heel goed hier in België, toen we ginder waren, tja...

Als U daar gebleven was zou U nu waarschijnlijk ook met een Assyrische man getrouwd zijn?

Nee, toch niet dat gebeurde daar ook maar stiekem. Het gebeurde bijvoorbeeld dat een vrouw zwanger raakte voor haar huwelijk. De vriendschap met de familie was dan gedaan en soms moest de man dan ook nog eens niets van dat kind weten. Ze worden niet altijd aanvaard.

En omgekeerd een islamitisch meisje met een Assyrische man?

Ja, dat komt voor zowel ginder als hier. Ze wordt enkel aanvaard als ze zich bekeerd. Maar voor mijn schoonouders was dat zo niet. Zelfs als ik christen bleef, ze zijn zo niet. Zij weten ook waar ik dan terecht kom als mijn dood komt. Zij weten ook dat wanneer je gedwongen wordt, je voor heel je leven ongelukkig bent. Dat is net alsof je iets op je bord krijgt en je lust het niet, dan eet je het gewoon op omdat je gedwongen wordt, omdat er iemand bij staat. Je moet voor iets gaan waar je je goed bij voelt. Niet voor even, maar voor altijd. Dat is belangrijk. Er zijn heel veel mensen die wel zo zijn, die niet over hun problemen praten, die niet gaan voor wat ze eigenlijk willen gaan. Ze zeggen van "a ja mijn ouders willen dat, dus ik ga dat ook willen". Je moet het ook zelf van binnen willen. Je moet kijken naar wat je zelf wil, niet wat de ander wilt. Anders heb je zelf voor mishandeling gekozen of om ongelukkig te zijn. Eenmaal dat er kinderen zijn en dat je met elkaar getrouwd bent dan is het allemaal te laat. Je kan scheiden maar ja dan sta je er terug alleen voor, een kind zonder vader opgroeien, dat is ook niet goed. Het is altijd plezant als je nog samen bent. Scheidingen dat is heel erg voor de kinderen, de ene week hier, de andere daar. Het zou niet mogen zijn die scheidingen, maar ja. Het leven is zo. Je ziet dat ook op tv dat er meer en meer scheidingen zijn. Ik stel me dan altijd de vraag waarom trouwen ze dan? Waarom gaan ze in de kerk? Mensen zien dat dan allemaal. Ik vind dat raar. Bij jullie is dat ook niet zo dat mensen meteen gaan trouwen, ze leren elkaar kennen, ze gaan voor elkaar voor het leven. En toch gebeuren zo'n dingen. Waarom? Ze zijn niet zeker of ze met die persoon willen zijn. Ze dachten van ja dat is mijn toekomstige, het zal wel altijd goed klikken, maar ja het leven is niet zo. Dat de vrouw haar man gaat bedriegen of omgekeerd. Het is niet altijd met bedriegen het kan ook iets anders zijn. Zo is het leven.

Hoe ziet U de toekomst voor uw kinderen?

Ik hoop het met heel mijn hart dat ze goed gaan kunnen studeren. Ze zijn nog zo klein maar toch praten ze daar echt al over ze later willen doen. Dat begint van kleins af. Maar pas op 16, 18 jaar weten ze pas wat ze echt willen. Mijn dochter zegt van ik wil juffrouw worden, mijn zoon wil metser

worden. Dat is normaal bij een kind. Maar hoe echt gaat gaan, dat kan ik niet zeggen, God weet het. Maar een moeder hoopt altijd dat ze gelukkig gaan worden, dat ze goed werk gaan vinden, dat ze met de juiste gaan trouwen, dat is bij elke moeder maar het is nooit zo. Dat ze een goede toekomst gaan hebben en ja als het slecht is ja dan kan je daar niets aan doen. Dan hebben ze daar zelf voor gekozen. Ze moeten hun eigen keuzes maken. Als je hebt meegemaakt wat ik heb meegemaakt dan ga je je eigen kinderen niet dwingen. Waarom zou ik dat mijn eigen kinderen aandoen. Iedere mens zijn leven.

Bedankt voor het interview, dat U mij uw verhaal wou doen.

Geen dank, ik praat daar graag over, ik doe mijn verhaal graag aan mensen die er naar willen luisteren.

Interview met F.V.: 30j-35j - vrouw - Chaldees – huisvrouw, werkt af en toe als tolk – Herbul. Vrijdag 7 mei 2010, Mechelen. Interview opgenomen met MP3, 57min.

Hoe is deze gemeenschap hier in Mechelen terecht gekomen?

Wij zijn hier begin jaren negentig gekomen, wij zijn hier bijvoorbeeld in 1989 toegekomen. In 1995 was er bijna niemand meer daar. Langzaam allemaal uit het dorp en alles achterlaten en allemaal naar hier, naar Europa. De meeste wonen nu in Frankrijk, ook in Brussel, dan tweede in Spanje, Nederland en een klein beetje in Duitsland. Mechelen is centraal geworden voor ons, de meesten moesten als vluchteling nog naar Brussel voor de papieren, klein kasteeltje bijvoorbeeld en dan zijn ze overal in Vlaanderen verspreid. Sommige families bijvoorbeeld in een klooster of bij een sociale woning of ik weet niet...verspreid. De meesten zijn naar hier gekomen, omdat het hier ook centraal is, hier zijn families en een gemeenschap.

Waarom Mechelen? Weet U dat?

Nee, ik kom bijvoorbeeld uit West-Vlaanderen. Mijn ouders wonen nog altijd daar, ik heb hier geen familie. Alleen kennissen en vrienden uit de gemeenschap.

En in West-Vlaanderen waren er daar nog meerdere Assyrische gezinnen?

Verspreid, in Tielt waren wij bijvoorbeeld een familie en dan in Kortemark nog een familie en een Kortrijk nog een paar. In Gent, Wachtebeke daar nog een paar.

Grotendeels waren we in Brussel, een tweede hier. Daar was het veel te druk voor ons, wij komen ook uit het platteland, het was daar rustig en veel landschap en bergen dus hebben de mensen besloten uit de drukte naar hier te komen. Ze hebben hier allemaal een woning gekocht en hier werk gezocht. Het is hier ook centraal, het is dicht bij Brussel, Leuven, Antwerpen. Het is goedkoper qua woningen dan bijvoorbeeld in Brussel.

Ik werk rond de Assyrische gemeenschap maar U gebruikt liever Chaldo-Assyrisch?

Chaldees, Assyrisch er is eigenlijk niet zoveel verschil, het is hetzelfde.

Waarom dan die verschillende benamingen?

Dat is van vroeger, maar wij hebben maar één vlag. Wij hebben ons zo laten noemen: Chaldees. De Chaldeeërs zijn 5000 jaar voor Jezus Christus ontstaan, wij spreken nog altijd de Aramese taal, dat is een heel bekende taal, het is de taal gesproken door Jezus, Maria en Jozef enzo. Abraham is de vader van ons Volk, de Chaldeeërs, wij zijn de afstammelingen van Abraham. Wij zijn afkomstig van Mesopotamië, dat is de grond dicht bij Bagdad, Irak, zuid-oost Turkije. De mensen van Irak zijn nu ook allemaal op de vlucht. Als je nu naar Istanbul gaat, Constantinopel vroeger, de meeste Irakezen, Chaldeeërs, christen dan, die wonen daar. Ze wachten op hun papieren vanuit Amerika, ze hebben daar veel familie, eenmaal hun papieren in orde zijn gaan ze naar daar. Ze zijn op de vlucht nu.

Ik werk vooral rond identiteit dus wat het voor U betekent om Assyrische te zijn hier in Mechelen, hoe U de toekomst ziet voor uw volk hier in Mechelen? Wat zijn de problemen?

Wij zijn heel trots op waar wij vandaan komen en ook dat wij nog altijd doorgeven aan onze kindjes: wij zijn net zo katholiek als de mensen hier in Westerse landen alleen bij ons mogen priesters wel trouwen.

Jullie volgen wel de paus?

Ja, maar we hebben wel ons eigen patriarch, de kerk van het Oosten, maar wij volgen wel wat de paus zegt. Bij ons mogen priesters trouwen, maar er zijn altijd priesters die niet getrouwd zijn. Ze mogen als ze getrouwd zijn en ze zijn geschikt voor het priesterschap dan mogen ze wel priesters worden, maar niet omgekeerd iemand die al priester is en wil trouwen dat mag niet.

Ja, dat heb ik al gehoord van H. S., ik weet niet of U hem kent?

Mijn man is ook een theoloog, dus hij kan priester worden. Hij heeft zeven jaar in Rome gestudeerd en zijn doctoraat heeft hij in Duitsland gedaan. Hij was eigenlijk gaan studeren voor priester, maar ja wij zijn getrouwd en dat mag niet in Europa. De kardinaal heeft gezegd van dat mag niet hier in Europa. Dat is heel moeilijk, ze moeten zich in Turkije laten beëdigen of in Griekenland, want daar mag het ook. Het is dus een beetje anders, maar we zijn ook heel sterk gelovige mensen.

Vroeger was het een groot probleem. Toen we hier toekwamen dat was een groot probleem, zonder geld, zonder niets, zonder taal. Integratie was heel moeilijk als je bijvoorbeeld de taal niet kende. Wij zijn beland in een dorp in West-Vlaanderen, wij kenden daar niemand, alleen tussen al die Belgen. Wij probeerden hun gewoontes over te nemen, in het begin was dat heel moeilijk. Achteraf is dat gemakkelijk geworden, wij zijn allemaal, met acht kindjes naar school gegaan. Alles meegekregen, ook het eten en zo en gedaan zoals de burens, of op school. Nu is alles in orde voor de mensen, papierwerk. De meesten of allemaal zijn Belgen, ze zijn goed geïntegreerd hier. Het is geen probleem meer. De meesten hebben ook al hun eigen woning, eigen stuk grond. De meesten werken ook behalve de eerste generatie mensen dat is nog een beetje moeilijk qua taal, ook voor contact. Voor ons is het hier geen probleem, nooit problemen gehad, omdat wij de taal ook spreken. Wij wonen ongeveer twintig jaar hier en ja en nu is het misschien een beetje moeilijk, we moeten ook iets doen voor de mensen. Contact met mekaar of met andere gemeenschappen, andere mensen, ja als je dat niet doet de mensen blijven thuis en geraken geïsoleerd. Daarom deze vzw, via de kerk daarom VCK: Vereniging van de Katholieke Chaldeese Kerk, het volledig onder de kerk. We hebben geen subsidies maar misschien later wel. Iedereen heeft het druk, veel zijn zelfstandigen, in de bouw of horeca of ik weet niet wat. Het probleem is ook wat ik zie bij de jongeren, ik heb nog niet zulke grote kinderen, maar het probleem van de jongeren komt wel een beetje naar voor.

Hoe bedoelt U precies?

Zoals iedereen ze maken zich zorgen voor hun kinderen. In het begin waren ze allemaal klein maar ondertussen zijn ze gegroeid en ze komen bij vrienden of groepen of ja. Ze maken zich zorgen om de kinderen. Wat gaat er gebeuren? Dat is het probleem een beetje, drugs, dieven of ja.

Zijn er Assyrische jongeren die gaan studeren?

Het is nog moeilijk hoor, dat is heel moeilijk voor sommigen. Ze zijn dat niet gewoon daar heb je dat allemaal niet. Geen auto's, geen drugs, het is heel anders. Ouders hebben angst voor hun kinderen. Bijvoorbeeld dat een meisje met iemand anders gaat trouwen, buiten de gemeenschap, buiten Chaldeese mensen.

Komt dat voor?

Ja, ja nu wel bij veel die getrouwd zijn. Trouwen dat mag wel, maar niet met een moslim, wij hebben het daar nog altijd moeilijk mee. Dat komt omdat wij ook veel hebben afgezien, wij zijn gevluht van tussen Turken en Koerden, er zijn zoveel mensen vermoord toen. Wij waren alleen, één dorp alleen christenen en buiten dat dorp, rondom ons waren allemaal moslims. Het is nooit gemengd geweest en nu blijft het raar.

Met een Belg kan wel, mijn nicht is getrouwd met een Belg, in Frankrijk nog veel meer. Dat mag bijvoorbeeld.

En dat lukt de gemengde huwelijken? De angst om de eigen identiteit te verliezen is die dan niet sterker aanwezig?

Nee, als je contact met de gemeenschap houdt, bijvoorbeeld de zus van K., die hebben nog altijd contact met de gemeenschap. Die wonen bij elkaar in de buurt.

En de taal?

Jawel, mijn man die geeft hier les, één keer per week de zaterdag. Het is een moeilijke taal voor de kinderen want wij kunnen allemaal spreken, maar lezen en schrijven dat hebben wij nooit geleerd.

En hoe ziet U het over tien jaar? Gaan jullie als gemeenschap nog altijd samen zijn?

Ja, dat wel maar het gaat wel veranderen. Meer mensen gaan met andere mensen trouwen, met Belgen. Twintig jaar geleden was het ook heel anders. Over tien jaar of twintig jaar gaan onze ouders nog ouder zijn en wij gaan meer vrijheid geven aan onze kinderen dat zeker. Toen wij naar hier kwamen onze ouders waren bang. Beschermen van de kinderen tegen de buitenwereld. Aan de ene kant was dat heel goed maar aan de andere kant waren ze een beetje te streng.

En het geloof zou dat verminderen?

Ik denk het niet, dat wordt steeds sterker bij ons. In Frankrijk hebben wij zo'n mooie kerk gebouwd. De mensen zelf en de stad heeft ook meegeholpen. Ze zijn zo trots. Ze hebben daar vier, vijf priesters en de zondag hebben ze drie keer mis. 's Morgens, 's middags –meestal voor jongeren die niet kunnen opstaan- en 's avonds voor ouderen. Nu zijn ze nog nieuwe kerken aan het bouwen. Hier is het nog niet, want het is hier een kleine gemeenschap hier in Mechelen. Hier in Mechelen wonen er ongeveer 2000 Chaldees-Assyrische mensen, maar in Frankrijk is dat zeker het dubbel, veel meer dan dat.

Maar jullie hebben toch samen deze vzw kunnen opstarten?

Ja, dit bestaat nog niet lang, we hebben dit gebouw nog maar vijf jaar geleden gekocht. We doen er veel aan om ons geloof te behouden. Ze hebben dat gezien van hun ouders, het geeft hen een houvast.

Is er binnen de gemeenschap sprake van interne verschillen? Hassana/Herbul?

Nee, nee het is hetzelfde geloof, dezelfde gewoontes.

Maar er zijn twee verschillende priesters, S. U. van de Sint –Katelijnekerk en A. B. van hier?

A. B. is al meer dan twintig jaar in België, hij was lang de enige priester hier. S. U. is nog maar vier, vijf jaar hier.

En maakt dat uit?

Nee, als er een begrafenis is of er is iemand die verhuist en de ene priester is hier niet dan kan de andere priester gaan, maar bij een Belg kan dat ook. Mijn dochter is bijvoorbeeld gedoopt door een Belg.

En vroeger in West-Vlaanderen ging U dan ook gewoon naar de Belgische mis?

Ja, elke zondag, in het Nederlands, daar hebben wij ook alles geleerd van de Bijbel en zo ja, maar wij gaan bijvoorbeeld nooit naar een kerk van Evangelisten.

Maar er zijn toch ook protestanten binnen de gemeenschap, vooral uit Hassana dan?

Ja, maar bij ons niet. Hier in deze gemeenschap niemand, daarom is dat zo sterk geworden. Bij de andere is het een beetje ja, ze hebben bijvoorbeeld minder volk in hun kerk. Als er iemand dood is, dan komt iedereen uit Frankrijk ook. De meeste mensen uit Frankrijk die zijn ook zoals wij hier. Het andere dorp daar zijn er katholieken een deel, veel protestanten en veel Nestorianen en ook van Jehova, hier een klein beetje, een paar. Mensen zijn dat geworden of zo. Dat is heel raar maar van ons volk is er één geloof. We zijn een sterk volk dat nooit verandert van geloof. Altijd bij hetzelfde gebleven ook vroeger uit ons dorp zijn veel priesters gekomen, veel wijze mensen. Bisschoppen enzo, een paar jaar geleden is onze bisschop uit Istanbul gestorven, hij kwam uit Herbul. En nog iemand uit Herbul is nu in Zagor bisschop. En nu zijn er ook veel jongens in Frankrijk die voor theologie gaan studeren in Rome ja ja. Bijvoorbeeld in de jaren '80 zijn er ongeveer 15 jongens uit Herbul, twee uit Hassana, twee uit Beslim, enzovoort maar de meeste uit Herbul naar Duitsland gaan studeren, theologie met bedoeling voor priester te worden, maar de meeste hebben een andere richting gekozen.

Maar twee ervan, mijn man en een man die met een Spaanse vrouw getrouwd is en die nog altijd in Spanje woont die zijn voor theologie verder gaan studeren in Rome voor 7 jaar. Daarachter is die man gaan lesgeven in Spanje en mijn is teruggekeerd naar Duitsland voor zijn doctoraat. Dus ik ben ook vier jaar naar Duitsland geweest. Toen hij daarmee klaar was zijn we naar hier gekomen.

Zijn er huwelijken tussen de verschillende dorpen?

Ja, veel hier en vroeger ook hoor. Die dorpen lagen ver van elkaar, kilometers, toch hadden ze contact met elkaar. Bijvoorbeeld één dorp had bijna nooit een priester, wij hadden een paar priesters in ons dorp. Een priester ging dan bijvoorbeeld een tour doen bij de dorpen die geen priesters hadden, voor huwelijken, doopsel enzovoort. De priester in ons dorp was een hele tijd in een ander dorp gaan dienst doen. Wij hadden heel goede contacten met elkaar, nog altijd.

En kan het dat een Chaldeeër trouwt met een Nestoriaan?

Dat kan ook ja, ook met een protestant. Vrouwen die uit een protestantse kerk komen als zij getrouwd zijn met een katholiek, zo zijn er veel, zij doen gewoon zoals een katholiek. Wij, dus katholieke vrouwen die naar de protestanten gaan die doen gewoon zoals de protestanten. Als de man zegt van ik wil dat je naar onze kerk gaat en sommigen die gaan naar alle twee dat kan ook.

Op een begrafenis onlangs waren er drie priesters aanwezig, komt dit vaak voor?

Dat kan ook maar in ons dorp niet, dat hebben wij niet. In Hassana, bij S.U. is dat ook, dan komt er een dominee uit Nederland een dienst doen. Bij ons is het zuiver, dat hebben wij niet, wij hebben dat pas hier gekend.

Maar ze maken precies ook niet echt het verschil.

Nee, want de meesten zijn ook familie van elkaar. Het is een dorp waar drie verschillende stromingen zijn en toch ze trouwen met elkaar, ze blijven familie van elkaar, het is allemaal geen probleem.

En hoe verloopt het met de andere gemeenschappen hier in Mechelen? Zoals de islamitische of de Belgische gemeenschap?

Nu ja, dit centrum is nog maar nieuw hier, we zijn nog niet erkend, wij krijgen nog geen subsidies. Er zijn hier nu gewoon zo wat activiteiten voor ons volk alleen, wij hebben dus niet veel contact met andere gemeenschappen. Ik heb vroeger wel gewerkt in een vzw, onder Kind en Gezin hier in Mechelen, De Nieuwe Weg. Ik heb daar twee jaar gewerkt, één jaar als tolk en één jaar als interculturele medewerker met werkgroepen. Ik had met M. een groep en H. had een groep voor

Marokkaanse vrouwen. Er was niet zo veel contact, wij wel, de collega's wel, maar de moeders onderling niet. En hier ook niet.

Straks als er iemand binnenkomt dat maakt niet uit, we gaan hem iets te drinken aanbieden. Het gaat in de toekomst wel verbeteren, omdat we ook meer samen gaan werken. Zoeken naar oplossingen en elkaar beter begrijpen. Waarom niet? We moeten ook gewoon worden om met verschillende mensen in één land te wonen. Het is niet alleen voor christenen en moslims of joden of boeddhisten of ik weet niet vrijzinnigen. Wij leven hier allemaal samen, wij gaan allemaal naar school samen, onze kinderen. Wij moeten misschien later terecht komen in een bejaardentehuis samen. Dat kan hè, wij kunnen daar terecht komen, mijn ouders misschien niet. Waarom zouden we dan niet samenwerken, mekaar beter begrijpen en natuurlijk ik ga mijn geloof niet veranderen in moslim dat gaat nooit gebeuren en ik ga ook voor mijn kinderen ja het is een sterk geloof en dat moet zo blijven. Als je altijd van geloof verandert, dan ben je op den duur niets meer. En nu in de kerk gebeuren er zulke dingen, maar je moet niet denken dat het slechte mensen zijn. Bijvoorbeeld een priester of een bisschop die dat gedaan heeft, daarom zijn niet alle mensen slecht, nee. Het is één iemand, mensen zijn ook maar mensen, het zijn geen robotten. Daarom is het voor ons beter dat de priesters trouwen en prachtige kinderen, wijze kinderen ter wereld brengen, waarom niet? Ik vind ook bij mij, bij ons, bijvoorbeeld mijn man, iedereen heeft hem graag. Hij heeft geloof, hij begrijpt de mensen. Wij wonen hier nog niet zo lang in Mechelen, zes jaar ongeveer. Wij komen van Duitsland, van West-Vlaanderen. Ik denk soms als een priester getrouwd is en kinderen heeft dan begrijpt hij de mensen beter, hij heeft er ervaring mee, want thuis ziet hij het ook. Een theoloog doet het beter dan andere mensen, ook voor zijn kinderen en zijn gezin en dat is een heel goed voorbeeld voor andere mensen. Dat heb ik ondervonden, dat zeg ik tegen mezelf altijd. Wij zijn al een paar jaar bezig met een priester hier, een getrouwde priester. Trouwen terwijl je al priester bent dat mag niet, maar een getrouwde priester die naar hier komt dat mag wel maar alleen voor de Chaldeese mensen niet voor de Latijnse kerk. Hier mag mijn man bijvoorbeeld geen priester worden. Hij moet ergens anders priester worden en- dat heeft hij gezegd tegen mij -hij moet hier blijven dienst doen. Hij kan hier zijn taak als priester niet doen.

Dat is nog altijd een groot probleem hier in Europa vind ik, hierdoor gaan veel mensen geen priester meer worden of ze steken van alles uit. Het is altijd zo geweest en dat gaat ook niet gedaan zijn nu, dat gaat verder. Het blijven mensen, en dat gebeurt ook bij andere geloven hoor. Dat is nog erger vind ik wat er gebeurt. Dat komt allemaal op televisie, ik vind dat slecht. Het zijn gelovige mensen en nu hoor je mensen van hier zeggen dat ze zich schamen om katholiek te zijn. Het is een beetje ouderwets, brave mensen die naar de kerk gaan, maar wij niet, het is anders, wij zijn trots. Als je geen geloof hebt dan ja ik weet niet dan ben je precies niets. Moslim is goed, waarom niet? want die hebben maar één God voor iedereen. Ze zijn op hun manier, ze hebben een eigen profeet en wij hebben een eigen profeet. Da's goed hè. Als je bijvoorbeeld denkt ik ga iets slechts doen en dan op den duur ga je

nadenken, met wat ben ik bezig. Dan ga je zeggen ik heb toch een geloof, waarom zou ik zoiets doen. God heeft alles geschapen en alles gegeven, hij gaat niet alles zomaar gemakkelijk geven, je moet daar ook iets voor terugdoen. Ik heb ook liever gelovige mensen, joden of moslims of christenen dan niet gelovigen. Wij kunnen dat nog niet geloven dat zulke mensen bestaan, ongelovigen. Vroeger in Turkije had iedereen een geloof, christen of moslim en vroeger hier ook zeiden de mensen ik ben christen of katholiek maar nu zeggen de mensen: “nee ik ben niets meer”. Het is een beetje raar, mensen zijn raar soms. Dat kan je toch niet zeggen, je moet nadenken.

En nationalisme? Is dat eigenlijk aanwezig bij de Assyrische gemeenschap in Mechelen?

Wij hebben nooit bijna een land gehad, maar bijvoorbeeld wij zijn trots op ons dorp, Herbul of Hassana. Wij willen die dorpen terugkrijgen, wij waren daar al van vroeger, dat is van ons, wij moesten geen huur betalen, geen credit, niets. Dat was van ons, al onze bezittingen, en wij zouden dat wel terugkrijgen, ze zijn daar nog mee bezig. Waarom niet? Als alles je is afgepakt en je mag in je eigen dorp niet meer wonen, dat is erg. Na wat wij allemaal meegemaakt hebben, ja wij zouden daar graag terug gaan wonen maar wij kunnen dat nog niet maar misschien later wel. In de toekomst zeker. Wij zullen uiteindelijk terugkeren, dat denk ik. Als er geen oorlog is en ze ons ook met rust laten, zeker niet elke keer weer terroristen of zo dat wel.

Maar zou dat geen grote schok zijn? U bent nu toch gewoon aan het leven hier?

Ze gaan het ook wel moderner maken dan vroeger. Wij hadden daar geen elektriciteit, geen gas, geen water. Alles moesten we zo ver gaan halen, alles natuurlijk met paard. Dat gaat wel anders zijn.

Wij zijn niet zo nationalistisch, maar bij sommige mensen in Frankrijk zijn wel met die zaken bezig. Voorbeeld dat er over tien jaar geen moslims meer in die dorpen gaan wonen. Dat wij daar terecht kunnen, misschien niet direct gaan wonen, dat gaat misschien over twintig of tien jaar zijn, maar toch als het veilig is waarom niet. Of contact met mensen daar bijvoorbeeld nu is er een dorp (yesna) en daar wonen nu drie gezinnen, maar ze zijn ook heel bang 's avonds bijvoorbeeld na tien uur mogen ze niet meer buiten. Dat is toch erg. Daar heb je geen dokters. Als je geen veiligheid hebt dan ben je altijd bang, dat je altijd je deur moet sluiten.

De toekomst van uw kinderen ziet U hier in België?

Ja, dat wel ja. Niet noodzakelijk in België, misschien ergens anders in Europa.

Wat zijn volgens U de grootste problemen in de gemeenschap, naast de jongeren?

Niet echt, er zijn niet echt grote problemen. Zelfs dat van de jongeren is niet zo'n groot probleem, maar wel een beetje. Wij zijn daar nu over aan het nadenken, hoe wij de jongeren moeten aanpakken. Misschien dat we later in dit centrum iets gaan doen voor de jongeren. Voor de vrouwen ook zeker. Wij willen er voor zorgen dat mensen zich hier goed voelen bijvoorbeeld vrouwen boven de vijftig jaar, ze gaan niet gaan werken. Ze zitten ofwel thuis ofwel gaan ze iemand gaan bezoeken. Je gaat ook niet elke dag iemand gaan bezoeken. Dus het is soms ook eenzaam. Daarom doen wij ook de namiddag hier een groep, gewoon een bijeenkomst. Het is wel een succes. Ik heb dat vroeger gedaan bij de Nieuwe Weg, maar daar mochten geen vrouwen komen boven de veertig jaar bijvoorbeeld. Het is daar voor moeders, vrouwen met kleine kindjes. Hier is het voor iedereen open, waarom niet iedereen en ze voelen zich hier heel goed. Ze zijn heel trots dat wij dat hier doen. Bijvoorbeeld nu ben ik niet aan het werken en ik doe dat hier als vrijwilliger.

Kindje weent...

Hoeveel kindjes hebt U?

Twee, een dochter van bijna tien jaar en hem.

....

Elk jaar komen de leerlingen van de Hogeschool Mechelen, die leerlingenopleiding volgen, naar hier. Dat is nu al het derde jaar. Voor een rondleiding, de kapel boven. Helemaal boven is er nog helemaal niets, want we hebben geen budget. De kerk betaalt alles. Vroeger gaven de kerkgangers ook een bijdrage, maar nu niet meer. Nu als ze naar de bar komen en ze willen iets drinken dan moeten ze wel betalen, voor de elektriciteit en water maar er zijn ook mensen die zeggen –wij doen dat bij ons dat is de gewoonte- als er iemand ziek is of iemand is dood dan zegt die tegen de priester: “kijk ik wil een bijdrage doen voor de kerk, zodat mijn zoon gaat genezen”. Dat hebben wij veel, in plaats van een offer, geven we geld. Dat is voor een goed doel, voor mensen van hier, dan geven ze het aan de priester en de priester steekt het in het gebouw. Ook tijdens de kerkmis of tijdens Pasen of als iemand dood is dan helpen we elkaar, dat kost allemaal duur. Bij ons dat bestond niet betalen voor een dode of een kist maar hier wel, of als iemand trouwt. Zeker als er iemand gestorven is dan geven veel mensen een bijdrage, uit vrijgevigheid voor de familie en voor de priester.

Geven jullie hier bijvoorbeeld ook lessen over jullie geschiedenis als volk?

Nee, het is spijtig want bijvoorbeeld op school is er voor de moslims wel, dat mag wel bijvoorbeeld op stadsschool of gemeenteschool, dat er iemand komt lesgeven. Maar hier hebben wij dat nog niet maar misschien later waarom niet? Dat de priester dat in onze taal zou kunnen geven. Wij leren het wel een beetje aan onze kinderen. Bijvoorbeeld mijn dochter die vraagt veel te veel, die heeft interesse voor die dingen. Zeker nu, ze wordt tien jaar en ze wil alles weten. Ze gaat een spreekbeurt doen en ze heeft gekozen het over Herbul te doen. Ze weet er niets van, maar ze gaat het leren van ons, op het internet heeft ze er niets over gevonden. Ze kon evengoed over andere landen praten en het makkelijk opzoeken maar ze heeft meer interesse voor Herbul, hoe het daar was, hoe wij daar vroeger leefden en hoe wij naar hier gekomen zijn, wat wij daar allemaal deden. Ze vraagt veel te veel achter die dingen dat wij zeggen van amai. Hier wordt het niet geleerd, maar wel tijdens de lessen Sureth wordt er meestal gebeden, lezingen uit het Oude Testament, het Nieuwe Testament, voorbereiding op Shamasha heet dat bij ons, misdienaar. Wij helpen ook veel in de kerk, de ministranten die zingen, meisjes en jongens ook. Mijn man leert hen zulke dingenn maar niet echt geschiedenis. Veel kindjes kennen niet eens onze taal, ze verstaan wel Sureth, maar ze kunnen het niet spreken. Ik vind wel dat het hier in België veel beter is dan in Frankrijk, het is veel erger daar. Als wij bijvoorbeeld naar daar gaan, sommige mensen spreken geen Frans, wij zeggen van ja je moet Sureth spreken als jullie bij ons komen spreken jullie ook geen Nederlands, wij moeten geen Frans spreken, wij zijn dat niet verplicht, maar de meesten spreken ook Frans. Ze begrijpen mekaar bijna niet. Ik denk dat het komt door de Fransen zelf als ze naar hier komen zijn ze boos op de mensen hier van ze spreekt toch Frans maar ze antwoordt in het Nederlands. Dat is toch normaal wij spreken ook geen Nederlands in Frankrijk. Ja, en de mensen ze spreken Sureth en dan zeggen ze in die Sureth veel "Messieurs", "Madame", veel Franse woorden in hun Sureth.

Ik denk dat ik ongeveer al mijn vragen heb gesteld

U moet nog terug naar Gent...mijn tante woont in Wachtebeke en nog een familie uit Irak en wij, mensen van Turkije uit Hassana hebben veel familie bij mensen uit Syrië, die vroeger gevlucht waren naar Syrië of juist naar Turkije waren gekomen en wij mensen uit Herbul hebben veel familie in Irak. Wij zijn geen vreemdelingen voor elkaar, dat maakt niet uit. En wij hebben ook veel familie uit Hassana, dus dat is allemaal verbonden. Voor ons is er geen verschil, we zijn allemaal Chaldees-Assyrisch.

Maar de benaming verschilt precies wel?

Ja, in Frankrijk is dat niet zo omdat het een klein volk is, de Chaldeeërs zijn een klein volk. In Amerika bijvoorbeeld dat is meer bekend, die hebben bijna in elke stad een kerk. Het is veel sterker dan hier, met bisschoppen en dat. Maar hier in Europa is het niet zo groot en daarom in Frankrijk hebben ze gezegd “Assyro-chaldéen”. In België hebben ze, bijvoorbeeld M., gekozen voor de naam “Assyrisch” alleen. Het is meer bekend in de politiek, het is meer bekend. Maar het sterke volk is Chaldeeërs, wij zijn allemaal Chaldeeërs, het volk dat hier woont zijn Chaldeeërs. Een klein klein beetje Assyrisch, maar wat zeggen ze dan zodat ze niet boos zouden worden. Wij zijn toch één volk, één taal, één geloof, een beetje anders geloof, Assyrisch en Chaldeeërs. Het is hetzelfde alleen een klein beetje verschil zoals wij en jullie, dat is niet veel dat verschil. Daarom hebben wij gezegd waarom hebben jullie alleen het Assyrisch genoemd, wij zijn allemaal Chaldeeërs. Dan hebben ze nu, na vijf jaar dat wij naar hier zijn gekomen, hebben wij gezegd, bijvoorbeeld ik als ik naar de stad ga om iets te vertellen dan zeg ik altijd Chaldeeërs en dan zeggen ze van “hé wat is dat?”. Dat is dan moeilijk maar ja wij zijn Chaldeeërs, wij zijn geen Assyriërs. En nu begint het dat ze bij de stad beginnen “Chaldo-Assyrisch” beginnen te zeggen. Het is één volk met twee namen, misschien dat ze later één gaan worden dat kan ook. Maar het blijft moeilijk want sommigen zeggen gewoon Assyrisch. Je kan ook niet zeggen “Belgen” en “Nederlanders”, die zijn toch één geloof bijvoorbeeld, Westers, maar die zijn toch “Belgen” en “Nederlanders”, je kan niet zeggen alleen Belgen. Je kan het best zo vergelijken en daarom zeggen wij van nee geen Assyrisch, maar de twee namen. Het grootste volk overal in de wereld, het zijn grotendeels Chaldeeërs en een klein deel is Assyrisch. Waarom niet eerst “Chaldeeërs” of omgekeerd dat mag ook maar waarom alleen “Assyrisch”. Zo moet je het zien, als je zegt kijk “Belgen” of “Fransen”, je kan niet één naam zeggen, Europa is Europa maar verschillende volkeren. Hier begint het nu door te dringen dat het Chaldeeërs zijn. Wij hebben zelfs speciaal brieven geschreven naar de burgemeester en de schepenen. Als ik mensen thuis krijg dan zeggen ze “Chaldeeërs”. Ze houden er nu wel rekening mee. Ik denk dat ze tegen de andere gemeenschap in Sint-Katelijne-Waver “Assyrisch” zeggen. Maar je begint het te zien dat er ook “Chaldeeërs” bij hun naam staat want die zijn “Chaldeeërs”, die zijn niet “Assyrisch” hoor. Assyriërs zijn Nestorianen een beetje. Het is echt wel iets anders, maar wij zijn hier allemaal Chaldeeërs. In de bijbel kan je dat heel goed lezen.

Maar de vlag is wel hetzelfde?

Ja, dat is hetzelfde, ik denk dat de Tigris en de Eufraat daar op staan.

Ik heb denk ik al mijn vragen gesteld dan, ik ga U niet langer ophouden.

Nadat ik de opname gestopt had heeft V. mij nog een aantal opmerkelijke dingen gezegd bij het buitengaan (meteen genoteerd toen ik in de auto zat)

- *Trouwen met neven en nichten kan in onze gemeenschap, we hebben het zelfs liever omdat we elkaar dan beter kennen. De mensen die uit Herbul komen zijn een zuiver volk daarom zijn er geen gehandicapten zelfs al trouwen we binnen dezelfde familie. Heel soms is er iemand blind geboren en dan nog meestal was dat door een verkeerde inenting ofzo.*
- *Scheidingen komen hier meer en meer voor. We leven hier op een andere manier, we gaan werken komen mensen tegen, meer contacten dan vroeger in het dorp. In het dorp hadden koppels wel problemen, maar de priester had het laatste woord.*

Interview met M. B. : 20j-25j - vrouw - Chaldees - juriste – Hassana. Dinsdag 22 juni 2010, Brussel. Interview gebaseerd op nota's.

Hoe beleeft U uw Assyrische identiteit?

Ik ben Aramees-Assyrisch, ik ben hier geboren, maar ik heb alles meegekregen, het geloof, de taal, de tradities. Ik ken de grenzen, ik weet wat mag en wat niet mag. Ik kan me daar perfect in passen.

De taal is belangrijk, geloof ook. Ik weet niet of u het weet, maar het Arabisch, het Hebreeuws en het Assyrisch/Aramees zijn drie broers. Het zijn Semitische talen, ik weet niet of je de Bijbel een beetje kent, een van de zonen van Abraham noemde Sem, ze stammen uit die periode. Ik versta veel Arabisch, het lijkt op elkaar. Het grote verschil is de uitspraak, een beetje zoals Duits en Nederlands. Turks is iets helemaal anders, mijn vader spreekt het, ze leerden het op school in Hassana. Mijn moeder niet, zij komt uit Herbul en heeft daar altijd heel afgelegen geleefd. Hier lijkt dat vreemd, maar ik ben naar daar geweest en dan snap je het beter, het is echt heel verlaten en afgelegen. Je hebt overal bergen en dan hier en daar een dorpje, er was wel contact, maar door de afstand relatief weinig. Je moet het echt zien om het te snappen.

Ik wou die reis echt maken, ik heb me daar echt in verdiept, het was belangrijk voor mij om te zien waar we vandaan komen. Ik ben samen met mijn vader geweest, hij wou eerst niet, hij heeft het lange tijd uitgesteld, omdat het oorlogsgebied is. Aan het einde van mijn derde jaar had ik geen herexamens en dus drie maanden vakantie. Toen zijn we gegaan, ik heb verschillende dorpen bezocht, Hassana heb ik van op afstand zien liggen, dat is militair gebied, je mag daar niet komen. Ik heb daar met veel mensen gesproken, er leven daar nu enkel nog Koerden. De mensen daar zijn echt enorm politiek geëngageerd. Kinderen van 10, 12 jaar, het is echt onvoorstelbaar dat ze nog zo jong zijn, heel volwassen voor hun leeftijd. Ze willen allemaal in de politiek gaan, het is niet zoals hier waar de jongeren, zoals mijn zus bijvoorbeeld, psychologie gaan willen gaan studeren, het is allemaal recht, politiek. Ze zijn daar echt mee bezig. Ja, je moet denken, het is heel afgelegen, geen contact met de rest van de wereld. Ze kijken naar televisie, er zijn daar maar twee, drie kanalen, die constant de situatie in het gebied analyseren, ze zien niets anders. Het is oorlog, maar je merkt er wel niet veel van, de burgers worden met rust gelaten, op dat niveau respecteren ze het humanitair oorlogsrecht. Er wordt enkel in de bergen gevochten tussen de guerrillastrijders en het Turkse leger. De aanwezigheid van de Turkse staat beperkt zich tot het leger in de bergen voor de rest wordt iedereen in dat gebied aan zijn lot overgelaten.

Onze dorpen hadden hun eigen rechtssysteem, hun eigen economie, losten hun eigen zaakjes op. Ze waren volledig omringd door de islam. Ze hebben zich in het Koerdische systeem geïntegreerd, zekere afhankelijkheden gecreëerd. Ze hadden mekaar nodig. Hun eigen systeem binnen het islamitische systeem. Heel ingenieus, ze trokken volledig hun plan. Het waren zeker geen domme mensen, zelfs al waren ze niet geschoold, je moet het maar doen, in zo'n vijandige omgeving te weten overleven. Ieder had z'n functie, alles was mooi verdeeld. Er is daar eigenlijk geen sprake van Turkije, Istanbul, Ankara, dat zijn praktisch Europese steden, daar wordt geïnvesteerd, maar daar in de bergen, daar is geen sprake van staatscontrole.

Veel mensen weten niets van ons af, ze kennen het niet. Ik leg het graag uit, ik heb me een tijd in onze geschiedenis verdiept. Je moet het vaak uitleggen, maar ik vind het niet erg. Bij sommigen gaat er dan een lichtje branden, anderen snappen het dan nog altijd niet.

We hebben veel van onze tradities gemeen met de andere christelijke minderheden in het Midden-Oosten. Er zijn niet zo veel verschillen, we lijken sterk op elkaar, spreken praktisch dezelfde taal, het Aramees. We zijn christen. Er zijn wel verschillende geloofstromingen, maar dat zijn maar kleine verschillen. Zowel in Hassana als in Herbul zijn de meeste Chaldeeërs, we zijn hetzelfde. Ze creëren de verschillen zelf, maken het erger, er zijn mensen die zich daarmee bezig houden. Die van Herbul zeggen misschien dat er een verschil is, dat we anders zijn, maar we zijn niet anders, het is hetzelfde geloof. De mensen van Herbul zijn misschien iets strenger dan de mensen van Hassana. Zo van 'Oh

nee die en die waren niet in de kerk deze week', bij de Hasnaye is dat minder. Ook met de protestanten zijn er geen problemen. Misschien dat ze in het dorp in een afgelegen hoek woonden, dat weet ik niet, maar hier wordt er geen onderscheid gemaakt. Mijn oma is protestants bijvoorbeeld, wij niet, het maakt echt niet zo veel uit. Er zijn maar heel weinig Syrisch-orthodoxen, ze komen vooral uit andere dorpen.

Hoe kijkt de Assyrische gemeenschap naar vrouwen die uit studeren gaan?

Ik heb rechten gestudeerd, dat wordt goedgekeurd door de gemeenschap, maar het blijft heel dubbel, vooral voor meisjes zeker als ze op kot willen gaan. Er bestaat veel argwaan, het is een kwestie van vertrouwen, je moet je eigen dochter toch kunnen vertrouwen. Mijn vader vertrouwt mij en steunt mij volledig, hij trekt zich niet aan wat de mensen zeggen. Maar ja, de dochters dragen de eer van de familie, ze moeten die beschermen, er bestaat de schrik dat het fout zou lopen. Vaak komen vrouwen bij mij om te zeggen van amai jij hebt rechten gestudeerd, ze zijn dan zozegd echt onder de indruk en vinden het iets goeds maar als het over hun eigen dochters gaat willen ze daar niets van weten. Ze mogen niet op kot enzovoort. Ik vind dat echt erg, ze zijn niet eerlijk, ik heb dan liever dat ze mij in mijn gezicht zeggen wat ze er echt van vinden. Trouwens je kan ook perfect studeren zonder op kot te gaan, in Mechelen is een hogeschool en je kan altijd nog pendelen, er zijn genoeg studenten die dat doen, het zou dus geen obstakel mogen zijn.

Vaak hoor je ook nog van wat is het nut van te studeren, ze vinden het allemaal wel ok, maar je blijft toch een meisje en eenmaal je getrouwd bent, blijf je toch thuis om voor de kinderen te zorgen dus waarom zou je dan studeren. Dat haat ik, ik kan mij daar zo kwaad in maken, ik zou er uren over kunnen doorgaan. Ze beginnen daar niet meer over tegen mij want ze weten wat ik daar van denk, gelukkig maar. Ze moeten meegaan met hun tijd, een beetje evolueren. Dat oudere mensen zo denken o.k. ze komen uit een klein dorp, ze weten niet beter, maar je hebt jongeren die net zo denken, dat snap ik echt niet. Wat ben je vandaag zonder diploma, het is zo belangrijk. Het wordt niet genoeg aangemoedigd. Soms heb je wel ouders die met hun dochter, die rechten wil studeren, langskomen. Ze vragen dan hoe ze het moeten aanpakken, ik probeer ze dan zoveel mogelijk aan te moedigen en te helpen, ik ben blij dat ik dat kan doen. Toch zijn er nog altijd veel te weinig vind ik, hier en daar ééntje. Ik ken natuurlijk niet iedereen, maar het zouden er meer mogen zijn voor de tijd dat we hier al zijn, de meesten zijn hier naar school geweest. Ze vinden over het algemeen wel werk, maar ze zijn veel te snel tevreden, ze hebben werk als kassierster bij de G.B. dat is al voldoende. Er zijn er veel die meer zouden aankunnen, je pikt ze er zo uit degenen waarvan je weet dat ze universiteit makkelijk aankunnen. Spijtig. Velen interesseert het gewoon ook niet, ze hebben die ambitie niet, ze beïnvloeden mekaar ook.

Je moet het vertrouwen ook winnen, ik ben verleden jaar zes maanden naar Cyprus geweest op Erasmus, daar zou ik in het eerste jaar niet mee moeten zijn afgekomen. Ze hebben gezien dat ik mijn best deed, ik deed wat ze van mij verwachtten. Ik was supergemotiveerd, ik wou echt dat diploma. Als je ouders zien dat je er elk jaar zonder problemen door bent dan groeit ook het vertrouwen, dan mag je steeds makkelijkere dingen. Nu staan ze er zelfs niet meer bij stil, ah Mel gaat naar New York voor twee weken, a ja waarom niet. Je moet gewoon zien dat je ze een stap voor bent dan kunnen ze niets meer zeggen, ik ken mijn grenzen heel goed, ik weet wat ik kan doen en wanneer, het is een kwestie van respect. Je moet de spelregels kennen.

Degenen die er toch aan beginnen zijn over het algemeen meisjes, maar dat zie je bij de Belgen ook, meisjes studeren het best. Ik weet niet hoe het komt, van de Assyrische jongens wordt verwacht dat ze jong trouwen, bij de meisjes ook maar toch zijn er meer die studies aanvatten. De jongens moeten een gezin kunnen onderhouden, een huis kopen, enzovoort, ze mogen daar niet te lang mee wachten, er is geen tijd voor studies. Als ze jong zijn gaan ze veel uit met vrienden, ze doen wat iedereen doet. Ik hoop dat het in toekomst gaat veranderen.

Hebben uw studies U veranderd? Vooral naar uw gemeenschap toe dan?

Je komt door te studeren in contact met een andere wereld, er ontstaat een zekere afstand tussen jezelf en je gemeenschap dat is normaal. Eenmaal je van dit soort leven gesnoven hebt kan je niet terug, ik weet nu dat er meer is. Het leven heeft me zoveel te bieden. Ik heb nu al zes maanden een Belgische vriend, het is nog heel pril, maar ik zie wel een toekomst met hem, het gaat nu heel goed. Mijn zussen en broers zijn er al van op de hoogte, maar mijn ouders nog niet alhoewel ik denk dat mijn moeder iets vermoedt. Zaterdag trouwt mijn zus en ik ga hem meenemen, hem al eens onder het mom van een gewone vriend voorstellen, kijken wat de reactie gaat zijn. Ik weet dat ik mijn familie hierover niet ga verliezen anders zou ik het ook niet doen, ik geef teveel om hen. Er gaan wel mensen zijn die er tegen gaan zijn. Het is al wel eens voorgekomen dat een Assyrische met een Belg trouwt, maar zeker nog niet vaak. Ik kan nu al zeggen wie er tegen gaat zijn en wie het superleuk gaat vinden. In het begin zal het wel moeilijk zijn, maar het is niet onontkoombaar. Als het moslim was zou dat niet gaan, dat kan echt niet daar zou ik mijn familie wel om verliezen, dat is zeker. Ik wil dat ook niet, hun mentaliteit ligt mij niet. Ik ben gelovig, ik ben daar wel mee bezig maar het mag mijn leven niet overheersen. Bij moslims is dat in 95% van de gevallen wel zo, ze zijn daar echt dagelijks mee bezig. Ik ken ze genoeg. Een moslim met een Assyriër dat is echt taboe. Met een Belg dat kan omdat ze ook christen zijn, mijn vriend is wel niet praktiserend, maar ik weet dat hij in zijn hart wel gelooft, hij is geen overtuigde atheïst. We komen overeen op dat vlak, hij is geïnteresseerd in mijn afkomst, hij wil er over leren, hij staat er totaal niet negatief tegenover, het zal wel loslopen. Ik heb vroeger een lange relatie gehad met een Assyrische jongen, dat was een goede jongen, ik zag hem echt graag en ik weet dat hij mij nu nog

altijd graag ziet. Hij bedoelde het goed, maar hij maakte zich teveel zorgen om wat de mensen zeiden. Het was zo van zou je dat nu wel doen, stel je voor wat de mensen gaan zeggen. Hij was ook veel te beschermend en te jaloers, een jongen als vriend dat ging echt niet. Mijn huidige vriend is op een gezonde manier jaloers, dat is echt anders. Ik kon daar niet mee om, op zo'n manier kan ik niet leven. Ik wil me niet altijd zorgen maken over wat de mensen wel niet denken. We komen nog altijd goed overeen als we elkaar zien maar ik zag geen toekomst met hem.

Familie blijft wel heel belangrijk in mijn leven. Het is essentieel binnen onze gemeenschap dat zul je al wel gemerkt hebben. Mijn zussen dat zijn mijn hartsvriendinnen, ik vertel hen echt alles, ik probeer hen ook zo vaak mogelijk te zien. Mijn vriend ziet zijn broer maar heel af en toe ik snap dat niet, het is je broer, dat is zo'n bijzondere band. Bij Belgen is dat vaak zo, bij ons komt familie op de eerste plaats. Met Kerst bijvoorbeeld, veel vrienden van mij vieren het gewoon hier in Brussel, eerst een etentje en daarna uit met vrienden. Mij zie je een hele week niet, ik zit thuis bij mijn familie. Ik wil dat echt onderhouden.

Hoe denkt U dat jullie gemeenschap er over tien, twintig jaar gaat uitzien?

Over twintig jaar, hoe het zal zijn, dat is een moeilijke vraag, twintig jaar is lang. Er zullen zeker dingen veranderen, het zal niet zo blijven zoals het is. Het zal evolueren, er zullen er meer zijn die te stap wagen te gaan studeren, het belang ervan zal steeds duidelijker worden. Het zal veranderen, maar ik denk niet dat onze gemeenschap zal verdwijnen. Het risico bestaat natuurlijk, omdat we een volk zijn zonder staat, maar ik denk persoonlijk van niet. We hangen aan elkaar en we zijn steeds met meer in Mechelen, mensen die eerst naar Frankrijk, Zweden en Duitsland geëmigreerd zijn, komen nu naar hier. Ze vinden het belangrijk om bij elkaar te kunnen zijn, tradities te behouden. De kerk is vol, onze taal blijft levend. De vraag is natuurlijk of eenmaal de eerste generatie verdwijnt de kwaliteit van de gesproken taal niet zal verminderen. De meeste mensen kunnen de taal niet lezen of schrijven, hij moet dus mondeling worden doorgegeven. Ik spreek de taal nog goed en mijn broertje van acht ook, maar we hebben het alletwee van mijn ouders geleerd. Mijn moeder heeft mijn broertje opgevoed zoals ze mij heeft opgevoed, geen verschil. Het is de generatie hierna waarbij het moeilijk zal worden. Ik zal mijn kinderen zeker de taal leren, net als de tradities en onze geschiedenis, dat is essentieel voor mij. Natuurlijk indien je met een Belgische man trouwt vind ik dat ze ook zijn gewoontes moeten kennen dat spreekt voor zich. Ik vraag me soms ook af hoe het zal lopen, we zullen wel zien.

In Turkije zijn we er in geslaagd onze manier van leven voor zeer lange tijd te behouden, misschien dat het kwam omdat we daar omringd waren door de Islam, we hebben ons daar goed aan aangepast. We hadden daar niet onze rechten als minderheid, hier is dat anders of dat een voordeel of een nadeel zal zijn in het behouden van onze cultuur, ik weet het niet. We zijn alleszins trots op onze afkomst. We

hebben misschien geen eigen staat, maar we zien wel het belang in van het behouden van onze tradities. We zoeken elkaar op over de grenzen heen, er zijn ondertussen al 350 à 400 gezinnen in Mechelen, dat is veel.

We kennen elkaar goed, het is echt wel een beetje van iedereen kent iedereen. We zijn met veel dus het is niet dat je iedereen evengoed kent, de mensen uit Herbul ken ik minder goed dan de mensen uit Hassana bijvoorbeeld, mijn moeder is nochtans van Herbul. In het buitenland ook, iedereen heeft wel familie in Duitsland, Frankrijk, Nederland of Zweden. Als er een trouwfeest is of een andere belangrijke gebeurtenis gaan we bij elkaar op bezoek, we houden zeker contact. In Amerika, Canada, Australië of Nieuw-Zeeland zijn er ook veel Assyriërs -meestal wel niet afkomstig uit Turkije, geen directe familie dus- maar buiten bepaalde muzikanten is er niet echt veel interactie tussen ons en hen. Af en toe zijn er hier concerten van bekende Assyrische zangers – onze Michael Jackson- zeg maar, uit Australië of Amerika en omgekeerd ook. We hebben een gedeelde cultuur dat wel. Als we familie in Canada zouden hebben, zouden we zeker proberen hen te bezoeken maar dat is natuurlijk niet zo gemakkelijk, het kost veel geld, het is een lange reis.

Gelooft U in de stelling “Assyria will rise”?

Ik ben te realistisch om te geloven dat er zich ooit een Assyrische staat zal vormen. Ik geloof er niet in. Wij hebben die gebieden verlaten, ik denk niet dat we nog gaan terugkeren. Ik pas echt waar. Ik heb mijn leven hier opgebouwd net als zoveel anderen, ik zou me daar niet meer kunnen aanpassen. Ik heb veel respect voor hoe onze ouders en voorouders daar leefden, maar eenmaal je het hier gekend hebt, kan je niet meer terug. Ik ben de eerste van mijn broers en zussen die hier in België geboren is, ik heb het daar nooit gekend. Het was een moeilijk leven. Mijn mama zegt dat het een miserie was om daar een kind op te voeden, gewoon al zoiets simpels als pampers, dat had je daar niet, hier ga je gewoon naar de supermarkt op de hoek van de straat en koop je alles wat je nodig hebt, geen moeite. Mijn vader heeft altijd graag willen studeren, maar omdat hij in zo'n afgelegen dorp woonde heeft hij nooit de kans gekregen, het was veel te duur om naar Istanbul te gaan. Hier in België hebben we alle kansen gekregen. Ik kan begrijpen voor de oudere mensen dat ze hun geboortedorp missen, ze hebben daar hun leven doorgebracht, het blijft hun thuis maar voor de jongeren die hier geboren zijn ik denk niet dat ze daar nog een leven kunnen opbouwen. Ze stellen het zich veel te simplistisch voor, ik heb rechten gestudeerd ik weet wat er allemaal komt kijken bij het opstarten van een nieuwe staat, het is niet haalbaar. Ze denken dat ze gewoon terug naar daar kunnen gaan, moderne huizen bouwen, zoiets kan als je al een eigen land hebt, maar voor ons is dat niet mogelijk. Ze staan er ook niet bij stil dat ze naar een gebied zouden verhuizen waar de islam heerst, waar christenen maar weinig rechten hebben. Het is niet zoals in de grote steden. Alle vrouwen dragen daar burkas, ik zou dat niet zien zitten. Ik was daar tijdens de ramadan, we hadden echt de beste periode gekozen, het was superwarm en je kon

bijna nergens iets vinden om te eten. Ik was natuurlijk ook niet gekleed zoals ik hier gekleed ben, je moet je aanpassen. Ik ging dood van de dorst. Je kon wel water aan de kraampjes kopen, ik was met een vrouw en een kindje en kocht water voor het kind, maar dronk er zelf ook van de verkoper – met een lange baard- keek mij geschokt aan, het is echt onrespectvol. De vrouw zei dat ik christen was, dan is het wel ok, ze hebben daar respect voor de christenen dat wel, we hebben een verleden tezamen. Het zijn de Turken waar ze tegen zijn, er bestaat een echte vijandigheid, maar hen zie je niet, ze zitten in de bergen.

Kijk naar de Koerden, zij wonen nog altijd in die gebieden, ze vechten al meerdere jaren voor hun onafhankelijkheid en toch lukt het niet. Gewoon al de organisatie, onze gemeenschap is nog niet in staat een vzw op te starten door de zogezegd interne verschillen, laat staan het opstarten van een eigen staat. Er zijn anderen die daar niet zo over denken, ik kan dat wel begrijpen, ik heb ook respect voor hun initiatief, maar ik geloof er niet in. In Mechelen is er zeker geen actieve beweging, op het internet heb je wel van die sites, meestal zeer vredelievend, maar er zullen er zeker zijn die wat radicaler zijn maar daar heb ik geen weet van. Ik ben er niet mee bezig, het behouden van onze tradities zeker, maar ik zie geen Assyrische staat ontstaan in de nabije toekomst.

In Amerika krijg je de indruk dat onze gemeenschap veel beter georganiseerd is, maar dat is vooral omdat ze meer geld hebben. Als je in Amerika rijk bent dan ben je direct heel rijk. Het valt daar meer op dat onze gemeenschap aanwezig is, grote gebouwen enzo. Het gaat vooral om culturele initiatieven: concerten, grote trouwfeesten, museums,...Als onze gemeenschap hier ook zo veel geld had, zouden we ook meer opvallen, dat is normaal.

Zijn er bepaalde problemen die leven binnen de gemeenschap?

Binnen onze gemeenschap heb je natuurlijk ook sociale verschillen, dat vind je in elke gemeenschap, maar wat ik wel mooi vind aan onze gemeenschap is de solidariteit. We zijn heel solidair onder elkaar, als iemand geld nodig heeft, zullen we die makkelijk geld lenen, of als iemand in de problemen zit wat dan ook. Ik was blij toen iemand van onze gemeenschap in Mechelen zich politiek engageerde, ik heb voor hem gestemd. Het is goed om voor de gemeenschap op te komen. Sommigen binnen de gemeenschap kijken daar negatief tegenover, dat is jammer, ze uiten kritiek, denken dat hij het enkel uit eigenbelang doet.

We zijn niet zo gekend, vele Belgen weten niet van ons bestaan af. Dat is ook de schuld van de mensen zelf, als ze naar de gemeente gaan zullen ze vaak niet de moeite doen om uit te leggen wie ze zijn. Als ze vragen van bent u een Turk gaan ze uit gemakzucht zeggen van ja ja ik ben een Turk. Ze

denken daar niet verder bij na, Belgen zullen dan inderdaad denken dat ze Turken zijn of als ze echt niet beter weten Marokkanen.

We gaan ons plan hier moeten trekken in België als Assyrische gemeenschap, onze ouders zijn hier toegekomen als politiek vluchteling, ze spraken de taal niet, ze hadden vaak geen opleiding. Het is normaal dat deze mensen afhankelijk waren van steun, maar zo'n situatie kan niet blijven duren. We moeten onze verantwoordelijkheid nemen, zelf onze situatie in handen nemen.

Hoe verloopt de interactie met andere gemeenschap, komt U hier in Brussel wel eens in contact met de Turkse gemeenschap?

In Mechelen zijn er niet zoveel Turken, maar op de VUB waren er wel een aantal. Ik heb een paar keer discussies met ze gehad, over de genocide die ze ontkenden, over Koerden. Meestal kunnen ze heel beargumenteerd discussiëren, ze denken ook vrij rationeel over de meeste dingen, maar als het de Koerden gaat denken ze precies niet meer na. Ik ben daar geweest ik heb het met mijn eigen ogen gezien, met mensen gesproken en toch. Het werkt me op mijn zenuwen vooral het idee dat ze hebben dat Turkije een homogeen land is. In het Noorden zijn de Turken blond met blauwe ogen, in het Zuiden zijn ze praktisch zwart, er zijn zoveel verschillende minderheden in Turkije en toch wordt het volledig ontkend.

Ergens hebben we wel dingen gemeen met de joden, we zijn net als hen verspreid over de hele wereld door diaspora, maar we zijn lang niet zo goed georganiseerd als hen, het is niet vergelijkbaar. Ze hebben ook veel meer macht en invloed. Ze zijn ook veel argwanender, wij zijn net blij als iemand zich voor ons interesseert, zij willen gewoon met rust gelaten worden.

Interview met S.U. : 50j-55j - man - Chaldees - priester – Hassana. Donderdag 24 juni 2010, Mechelen. Interview opgenomen met MP3, 53 min.

Qu'est ce que ça implique pour vous d'être Assyrien à Malines et plus spécifiquement dans votre rôle de prêtre (rôle d'exemple) ?

Quand on dit Assyrien, c'est un nom très ancien mais aujourd'hui nous avons des différents noms, des différentes communautés. Il y a trois communautés : Assyrien, Chaldéen et Syriac, tous les trois sont des descendants des Assyriens. Quelle différence de les appeler Babyloniens, Chaldéens, Araméens ? Alors aujourd'hui avec la religion chacun a choisi un nom, ce qu'il s'appelle Assyrien ce sont des orientaux-orthodoxes, les Chaldéens ce sont toujours catholiques, les Syriens sont aussi orthodoxes et ils sont aussi catholiques. Alors ici nous avons une communauté mélange de deux communautés, alors on dit Assyro-Chaldéen, nous sommes des Assyro-Chaldéens, c'est ça. (toont een boek) C'est une nation, un peuple très ancien. Nous avons connu beaucoup de problèmes dans le Moyen-Orient. Maintenant il y a un peu près un million en Iraq et plus qu'un million en diaspora. A Paris nous avons plus que quinze mille, 90, 95% sont des Chaldéens, c'est une communauté Chaldéen. Ici il y a une partie qui s'appelle, qui dit nous sommes les descendants des Assyriens, ils disent toujours Assyro-Chaldéens.

Mais la religion c'est la même chose ?

Quand on dit Assyro-Chaldéen ce sont de catholiques, si ils disent nous sommes des Assyriens alors ce sont des orthodoxes.

Et les Nestoriens c'est quoi alors ?

Voilà ce sont des Assyriens, les Nestoriens ce sont des Assyriens.

Et ici à Malines il y a beaucoup de Nestoriens ?

Il y a quelques familles, ils s'appellent encore comme ça mais il n'y a plus des Nestoriens. Ils viennent tous à la même église. Et ceux qui s'appellent Nestorien aujourd'hui ils ne veulent pas qu'on les appelle Nestorien. Ils préfèrent Assyrien, église d'Orient ou Assyrien.

C'est faux de croire qu'il y avait beaucoup de Nestoriens/Assyriens à Hassana, moi je suis né en 1954 et je n'ai jamais vu une église Nestorienne à Hassana. Ni prêtre, ni église. Moi j'ai passé quelques années à Hassana, j'étais à Mardin aussi. J'étais de temps en temps à Hassana, mais il n'y avait jamais ni avant moi, ni après moi une église Nestorienne. On avait entendu qu'on était les descendants de

l'église Nestorienne, mais ça fait très longtemps. On ne veut plus entendre le nom de Nestorien. Les Nestoriens d'aujourd'hui s'appellent des Assyriens.

Donc les Hasnaye ce sont des catholiques ?

Oui, liés au pape. On est catholique. Si vous allez rencontrer quelqu'un qui ne connaît ni l'histoire, ni la religion, ni la tradition des églises alors il va vous répondre ce qu'il a entendu comme ça. Il y a des livres, il s'agit toujours de trouver des livres ou bien l'internet.

Quelles sont selon vous les défis les plus grands pour la communauté ?

La difficulté la plus importante c'est que nous n'avons pas la place pour se rencontrer. Alors quand on ne peut pas se rencontrer entre nous alors on se disperse. Quand on se disperse il n'y a pas un lieu de rencontre, pour donner un peu le sens à cette communauté. Pour donner du sens à cette ancienne langue, l'Araméen, c'est la langue Araméen de Jésus. Notre foi, notre religion, pour les jeunes. Alors pour ça on est dans une grande difficulté d'être disperser, assimiler, de se perdre comme ça dans un grand pays Européen, en Belgique ou dans un autre pays. Oui, surtout ici nous n'avons pas encore une place, un lieu de rencontre. Pour les jeunes j'ai demandé plusieurs fois à l'archevêque ici. Nous avons des grandes familles, familles nombreuses on dit et ils ont beaucoup de jeunes qui peuvent devenir l'avenir de l'église de Malines, de nous trouver un local quelque chose, mais jusqu'à aujourd'hui ce n'est pas possible.

Vous voyez chez les jeunes qu'ils sont toujours aussi religieux qu'avant ou est-ce que vous voyez une diminution ?

Nous avons des jeunes à l'église, mais nous avons peur de perdre les jeunes parce que les jeunes grandissent avec les jeunes de Belgique, de Malines. Si on ne les donne pas quelque chose qu'est ce que vous allez recevoir. Si vous les laissez comme ça, bien sûr ils vont à l'école et ils ont leur diplôme, mais pour l'avenir de la communauté il faut faire plus d'effort.

La communauté Assyrien à Malines est-ce qu'elle est unie ? Ou est-ce-qu'il y a des divisions internes ?

Non, on est uni, il y a quelques familles qui suivent l'église protestante sinon pour la plus grande partie on est ensemble.

Et entre les gens d'Hassana et Herbul ?

Les gens d'Herbole ils ont un autre prêtre qui vient tout les quinze jours. Avant c'était ensemble, mais il y a eu une discute entre eux. Ce n'est pas très important, on peut encore gagner de l'amitié.

Mais la liturgie est la même ?

La liturgie c'est la même à cent pourcent.

Est-ce que vous voyez une différence entre la communauté à Marseille et la communauté ici à Malines ?

Les différences ? C'est plus nombreux ici, mais pour le reste c'est la même chose. Ce sont des même gens, même région.

Est-ce qu'il y a une grande différence entre les messes Assyriens et la messe flamande/belge ?

La différence c'est la langue. Avant ils suivaient la messe en néerlandais, mais ils ne comprenaient rien. Surtout pour les plus âgés, les jeunes toujours, c'est normal car ils ont plus facile de tout comprendre en néerlandais. Il y a encore des gens qui suivent la messe dans différentes églises belges.

A l'enterrement il y avait 3 prêtres, c'est normal ?

Oui, parfois c'est comme ça. C'était le prêtre protestant de Hassana, mais maintenant il n'est pas un prêtre reconnu par l'Etat. Il habite en Hollande et il vient de temps en temps quand il y a une funéraille comme ça. Si c'est une personne de la communauté protestante on l'invite et il vient. Il n'y a pas de difficulté chacun dit quelque chose, on partage, il y a rien de mieux que de partager tous les choses, partager les repas, partager les ... On ne doit pas avoir des problèmes car la foi, oui. Quand vous allez voter pour quelqu'un vous êtes libre. Votre père ou votre mère ne vont pas vous assister. La foi aussi c'est une chose qui vient de l'intérieur des personnes. Il y a ceux qui préfèrent le système de l'église protestante, ce n'est pas un problème et puis il y a ceux qui préfèrent le système de l'église catholique. On ne peut forcer personne.

Comment est-ce-que cette communauté va évoluer selon vous, d'ici dix/vingt ans ? Est-ce-que le risque qu'elle disparaît existe ?

Dans dix/vingt ans c'est impossible, mais dans l'avenir peut-être. Ceux qui ont grandi ici peut-être c'est plus facile de s'assimiler. C'est mieux toujours l'intégration, pas l'assimilation. Chaque pays a des différentes couleurs, des différents fois, ce sont des grands mosaïques pour le pays. Moi je ne suis

pas contre l'intégration, je suis d'accord pour l'intégration ici, en France, partout, où on se trouve mais assimiler c'est une perte pour les personnes.

Vous voyez la communauté ici capable de tenir ses racines ?

Aujourd'hui à 17.00 je crois, nous avons une rencontre en groupe avec le maire. Il va venir parler, on va dire de quoi nous avons besoin, ce que nous attendons de la mairie. On est toujours en train de chercher une place. Première chose que nous attendons du maire c'est ça, on va demander. On veut faire quelque chose.

Et par rapport à la communauté musulmane ici à Malines ? Il y a une interaction qui se fait ?

Non on est différent, eux ils parlent l'Arabe, nous parlons Turque et l'Araméen. Il n'y a pas des contacts.

L'année dernière nous avons eu de temps en temps des rencontres avec la marie et l'église ensemble. C'était interreligieux alors il y avait des imams mais c'est tout, pas autre chose.

Les prêtres catholiques chaldéens peuvent se marier, ça n'a pas poser un problème ici ?

Oui c'est peut-être une bonne règle pour l'église orientale parce que c'était très difficile en Orient dans le temps pour trouver des prêtres célibataires dans toutes les villages, dans les montagnes. Il n'y avait pas des possibilités, c'est pour ça je crois qu'ils ont décider de facilité un peu la vie des prêtres. Aujourd'hui il n'y a plus, moi je suis le dernier, après il n'y a plus l'autorisation pour les prêtres orientaux non plus. Oui d'un côté on veut l'interdire cette mariage des prêtres dans l'église orientaux mais de l'autre côté l'église occidentale elle fait cette demande. Ça fait vingt ans, trente ans des prêtres en Italie, on fait toujours des recherches, des demandes pour pouvoir avoir cette permis pour pouvoir se marier. Surtout il n'y a plus des prêtres pour tous les églises. On va interdire ça dans l'église orientaux ou bien donner l'autorisation pour les occidentaux. L'inverse.

Vous sentez fort la différence entre ici et Hassana ?

Bah Hassana et ici ça n'a rien avoir. C'est le contraire. Hassana c'était une village à côté des montagnes, aujourd'hui c'est la guerre toujours. La guerre militaire turque et guérilla kurde. Ce n'était pas possible de continuer là bas. Le grand problème c'était qu'il y avait toujours des guérillas kurdes dans les montagnes, pas dans les villages mais les héritières pensait toujours que les gens de Hassana aident les guérillas mais ce n'était pas vrai nous avons jamais eu des guérillas chez nous, moi j'en ai jamais vu. On a pensé de vider le village parce qu'il croyait qu'on donnait de la nourriture, du pain,... mais on n'a jamais rien donner. Comme ça toute la communauté a quitté le village et chacun de sa

manière est rentrer en Europe.

Et vous ?

J'étais d'abord nommé en '85 à Istanbul, après nommé à Mardin près de Hassana. J'ai fait cette demande d'aller proche pour aider la communauté. J'ai demandé et les supérieurs ils ont accepté. Je suis aller à Mardin, à Diab baker et Hassana, trois communautés. Il y avait 100 km entre Mardin et Diab Baker et encore 150 en plus pour Hassana, j'étais entre les trois pour dix ans et après Hassana c'était fini. Aussi j'ai demandé pour aller avec la communauté. Ils m'ont nommé à Marseille. A Marseille il y avait autour de cent familles et après ici ils sont devenu nombreux : 300, 350 familles alors j'ai demandé encore une nomination et comme ça mon patriarche a accepté.

Et ici ça se passe bien ?

Oui on m'a accepté et on m'a aidé pour les démarches des papiers.

Et à Marseille il n'y avait pas des gens de Hassana ?

Si, il y avait trente familles de Hassana et les autres 60, 70 familles étaient irakiennes.

Et est ce qu'il y a une interaction qui se fait entre cette communauté et la communauté ici à Malines ? Ou en général est ce qu'il y a une interaction entre vous et les autres communautés en Europe/ dans le monde ?

Oui nous avons des associations laïques qui ont de temps en temps des rencontres, des manifestations, des festivals, des choses en France, en Allemagne ou en Suède. Ils se rencontrent, il y a un dialogue entre eux, nous avons trois, quatre chaînes de télévision.

Et est qu'il y a des mouvements qui s'engagent pour avoir un état/nation propre à vous ?

Ça il y a mais pas en Europe mais ça se trouve en Iraq. Là aussi il y a encore autour d'un million de notre communauté. Il y a beaucoup en diaspora jusqu'à un million en Amérique, au Canada, en Australie, Nouvelle- Zéelande, Suède, en Allemagne, partout. Ce sont les irakiens qui travaillent pour ça, ils ont des mouvements pour avoir quelque chose en Iraq.

Et dans la diaspora il y a du soutiens pour ce mouvement ?

Je crois que oui il doit y avoir parce que si ils parlent ils doivent aider aussi. Si ils demandent quelque chose ils doivent aussi les aider. Je ne sais pas mais c'est sûre que... je ne suis pas au courant mais il doit avoir.

Et ici à Malines ?

Non ici à Malines non. Il n'y a pas une grande partie d'Irakiens ici à Malines, c'est pour ça. Je connais trois, quatre familles irakiens.

Il n'y a pas la volonté, il n'y a pas eu grand-chose en Turquie, ce n'est pas la peine de penser à ça. Ils ont sauver leur vie, ça suffit pour eux. La guerre entre PKK et les militaire, causé par le PKK. Le PKK ne faisait rien contre nous mais les militaires nous donnait des pressions parce que nous étions prêt de ces montagnes, de Djudi. Alors les militaires pensaient toujours qu'on les aidait. Le PKK n'avais pas besoin de notre village, il y avait une centaines de villages autour de cette montagne, centaines de villages kurdes, ils pouvaient très bien demander de l'aide à ces villages.

Une demande pour l'indépendance vient quand on est nombreux. Nous étions vingt mille en Turquie, on n'a jamais...on a demandé toujours d'avoir une liberté de vivre humainement c'est tout. Comme humain chrétien nous n'étions pas tranquille alors si on avait demandé encore quelque chose en plus. C'était interdit de donner des cours de notre langue en Turquie. C'était interdit.

Et aujourd'hui cette situation ne s'améliore pas en Turquie ?

J'entends de temps en temps à la télé qu'on commence de changer des lois, d'avoir plus de démocratie mais je ne sais pas, je n'ai pas confiance. On parle beaucoup mais chaque jour il y a quelques militaires tués: 5, 3, 10. Quand il n'y a pas la démocratie il y a toujours du sang. Si on est une démocratie, pour nous pas mais pour les Kurdes, ils sont presque vingt million. Ils n'ont rien comme libertés culturelles, donc pour nous ce n'était même pas la peine de parler.

J'ai vu votre photo dans le journal, il y avait une manifestation à Bruxelles ?

Oui il y avait trois, quatre prêtres oui. Ça c'était oui il y avait trois, quatre busses d'étudiants, il y avait 140 blessés et deux, trois morts je crois. Alors pour ça nous avons voulu faire une manifestation pour dire que ce n'est pas normal ce qu'on fait. C'était un jour de travail, je crois que c'était un mercredi alors ce n'était pas facile de participer mais il y avait autour de 1400, 1500 personnes.

Et c'était des gens originaire d'Irak ?

Des gens d'Irak il n'y en a pas beaucoup ici, 4, 5 familles ici et une vingtaine de familles à Bruxelles pas plus. En Europe ils sont surtout en Suède et en Allemagne.

Vous croyez que l'unité de cette nation se fait par la religion et non pas par une idée de nation ?

Pas par une nation c'est difficile mais on est de la même communauté, de la même famille, même

langue, même région, même religion. On est ensemble.

Et l'histoire commune ? Cette idée que votre peuple est antécédent de Abraham ?

C'est surtout la langue qui nous tienne, Abraham, la Bible dit qu'il était de Babylone, Ur des Chaldée. C'est une région à côté de Bagdad. On croit toujours qu'on a la même descendance, c'est la même langue. L'araméen.

Et cette langue elle reste vivante dans la communauté ?

Dans la communauté toujours c'est vivante mais quand on dit vivante il faut lire et écrire. Maintenant on parle mais ils ne peuvent pas écrire, ni lire. Des cours étaient interdits en Turquie. Maintenant en Irak aussi, uniquement dans les écoles c'est interdit mais dans les cours des églises, dans les monastères, dans les séminaires il y avait toujours. C'était libre, cette liberté nous n'avons pas eu en Turquie. En Turquie il y a la démocratie depuis 90 ans, en Irak il n'y a jamais eu la démocratie mais il y avait une liberté pour les gens, c'était libre, ils n'y touchait pas, Saddam ne touchait pas aux chrétiens. Il les aidait, c'était un dictateur mais pour nous c'était un brave homme, pour la communauté. Il aimait la communauté, il n'avait pas peur de la communauté. Il était dangereux pour les personnes qui travaillaient contre lui. Comme notre communauté n'avait rien contre lui alors il l'aimait. Il donnait la place pour la communauté, travailler dans son entourage, il restaurait de temps en temps des églises. C'était très bien mais de l'autre côté il était dictateur. Il était dangereux pour les gens qui étaient contre lui, si son fils était contre lui même chose.

Et ici il y a quelqu'un qui prends l'initiative pour donner des cours de langue ?

Moi je continue, il n'y a pas d'autres. Je donne des cours tous les samedi dans le local de Saint-Pieters à Nekkerspoel de 14.00 jusqu'à 16.00 h. Maintenant les étudiants ils ont leurs examens alors il n'y a pas des cours, on recommence en septembre.

Il y a beaucoup d'enthousiasme pour ça ?

Il y a une trentaine de personnes. Cette langue oui ils n'ont pas un diplôme, un avenir de vivre mais au moins ils peuvent comprendre qu'ils ont un alphabet, qu'ils ont une langue. Si quelqu'un en dehors de la communauté demande de quelle tradition vous êtes, de quelle nation, qu'elle langue ? Ils répondent, ils expliquent. On rencontre de temps en temps des gens et puis ils disent oui on parle la langue de Jésus mais quand ils demandent comment on l'écrit ils ne savent pas, ils ne connaissent pas les lettres. Aussi c'est une honte pour eux, pour les jeunes, alors ces jeunes là ils demandent d'apprendre au moins l'alphabet, ou un peu écrire, lire les livres. Quand-même savoir, connaître des lettres.

Et les Belges qui vous entourent est-ce qu'ils connaissent votre communauté ?

Ah les Belges ils ne connaissent pas. Depuis trente ans on vie entre eux mais ils ne connaissent pas. Quand j'ai commencé il y a quatre ans ici on sortait de l'église et les autres ils sortaient, regardaient par les fenêtres, parlaient entre eux. De temps en temps des gens parlait avec la responsable de l'église ils n'étaient pas contents. Ils disaient vous avez ouverts l'église pour les musulmans. Les femmes un peu âgées chez nous elles mettent une sorte de voile et des jupes longues. Alors ils disaient qu'on n'était pas chrétiens, on était musulmans. Vous avez ouvert enfin l'église aux musulmans. Maintenant ils ont enfin appris que nous ne sommes pas musulmans. On leurs a proposé de participer à la messe et ils ont vus une messe mieux que chez eux comme ça ils ont appris que. Maintenant ça va mieux. Il y a même des personnes qui préfèrent notre messe, plus chaleureuse, plus de gens. Il y a aussi de temps en temps des personnes qui viennent et regardent quelques minutes puis ils sortent.

L'église joue toujours un rôle très importante au sein de la communauté ?

Oui parce que nous n'avons pas un pays, un gouvernement. C'est l'église qui nous a réuni toujours, jusqu'à aujourd'hui. Dans un pays comme Turquie par exemple 70, 73 millions d'habitants avec 5000 chrétiens, chaldéens, c'était l'église toujours oui. Pâques, Noël on est ensemble toujours et quand il y a des funérailles vous avez vu. Il y a des mariages aussi, il y a des milliers de personnes, 1800 personnes au mariages. Ça va continuer mais jusqu'à quand je ne sais pas vous dire. Au moins vingt, trente ans mais après ça dépend de nos activités si nous avons trouvé un lieu de rencontre, une salle ou quelque chose peut-être nous pourrions encore continuer.

Vous voyez déjà une différence maintenant par rapport au début ?

Oui dans le premier mois j'ai déjà vu une différence, ils étaient disperser partout chaque deux, trois familles étaient dans une autre église. Disperser. Les jeunes ne se connaissait pas les uns, les autres, maintenant ils ont commencé de se rencontrer à l'église, c'est mieux.

Et toute les dimanches l'église est remplie ?

Oui c'est toujours remplie, quelques fois il y a peu quand le samedi il y a eu un mariage alors dimanche ils sont fatigués sinon en général. Nous n'avons pas un parochie car il nous manque un local. Que à Sint-Pieters pour les cours de langues le samedi à 14.00 après il y a des autres activités dans cette salle, que deux heures par semaine.

Est-ce qu'il y a encore l'intérêt chez les jeunes pour devenir prêtre ?

J'ai eu un cinquantaine d'enfants et de jeunes autour de mon hôtel qui prient, qui chantent, qui sont

très active mais pour l'avenir je ne sais pas. Pour nous en Orient ce n'est pas comme avant mais on continue dans l'avenir, on va voir si il aura quelqu'un ou pas.

Vous croyez il y a la possibilité de retourner un jour à Hassana ou est-ce que la communauté va rester ici ?

Alors ça c'est une bonne question et on en parle de temps en temps les uns les autres. Alors j'espère que cette guerre entre la PKK et les militaires si elle prends fin dans quelques années, dans deux, trois, quatre ans, peut-être mais si elle continue encore. Cette guerre dure déjà depuis 26 ans, depuis 1984, c'était le quinze août je me rappelle, c'était la fête de Sainte Marie, la première attaque du PKK. Alors si dans les quatre, cinq ans il y aura une solution pour les militaires et les guérillas kurdes, la paix peut-être, il y a plusieurs familles qui veulent retourner. Si on continue encore dix ans, quinze ans ou vingt ans c'est fini. Dans vingt ans j'aurais 70 ans qu'est ce que je vais faire à Hassana mais si dans trois, quatre ans il y a la paix peut-être.

Vous croyez qu'il y aura beaucoup de monde qui voudrais retourner ?

Oui on en parle toujours entre nous comme ça, si dans deux, trois, cinq ans il y aura la paix entre les deux côtés on pourrai reconstruire le village.

Et les jeunes aussi ?

Les jeunes c'est difficile, peut-être quelques uns mais pas tous. Il y a des jeunes qui peuvent travailler ici ou bien là bas c'est la même chose. Par exemple un jeune qui fait l'électricité, c'est la même chose, plomberie, carlage, construction mais par exemple moi j'ai mon fils qui a fini l'année dernière électronique ingénieur à Paris, il a commencé de travailler à Marseille. Madame aussi elle est là bas avec eux, moi je les visite de temps en temps. Si un jour je lui demande allez on va à Hassana, qu'est ce qu'il va faire à Hassana, ce n'est pas possible. L'autre il était couturier, il a fait couture et mécanique, il a les deux diplômes et le troisième il a le diplôme de cuisine. Bah ils peuvent venir, ça dépends des personnes, de leur diplôme. Il peut faire la mécanique aussi là bas, il peut faire la cuisine, pour eux il y a des possibilités. Mais pour mon autre fils qui a fait électronique ingénieur, pour lui non. Ma fille elle a fini cette année ingénieur de géographie, elle fait maintenant un doctorat. Qu'est qu'elle va faire à Hassana, je ne sais pas. Ça dépends des métiers et de leurs diplômes. Mais la volonté de retourner reste très présente, on y pense toujours. Nous prions d'avoir la paix entre les deux côtés. Vraiment c'est une vie très très difficile dans la région, maintenant c'est pire que l'année dernière. Il y a trois, quatre jours ils ont tués onze militaires. Les militaires ils ont 20, 22 ans vous savez. Il y a toujours des équipes de savants, à la télé ils discutent mais qu'est ce qu'on peut faire. Il y a entre eux qui parlent la vérité, d'autres qui ont peur de dire la vérité. Si le gouvernement ne donne pas les droits

de l'homme, les droits culturels à ces gens. Ils donnent rien mais ils disent descendez des montagnes et laissez les armes et pourquoi ? Pourquoi alors depuis 26 ans nous sommes sur les montagnes ? Il y a des personnes, les premiers d'avoir montez dans les montagnes, aujourd'hui ils ont 60 ans et ils disent descendez on va vous pardonnez et après rien. On ne reste pas 26 dans les montagnes pour rien, impossible, il faut leurs donner quelque chose. Jusqu'à quatre, cinq ans c'était interdit de parler kurde, ils refusaient d'accepter qu'il y a une population kurde en Turquie. Maintenant on les a reconnu mais il faut leurs donner des droits culturels mais ils ne veulent pas. Ici en Belgique il y a 20 million de personnes, moitié flamand, moitié wallon de chaque côté ils ont tout leurs droits, en Turquie non. Il y a vingt million de kurdes mais rien, pas de droits. C'est marqué dans la constitution, c'est un pays turque. Ils ne veulent pas changer mais il faut changer. D'un côté ils donnent des cours sur la télé, le président ou le premier ministre, des cours de démocratie aux européens. Ils parlent toujours des droits de l'homme. Ils condamnent ce que font les Israéliens avec les palestiniens mais ne voient pas ce qu'il est devant eux. Il y a vingt million de kurdes, ça fait 26 ans qu'il y a la guerre, ils ne voient pas ça. Ils voient le problème des palestiniens. Les palestiniens ont aussi leurs droits, ils doivent avoir leurs droits mais d'abord tu dois te nettoyer toi-même avant de nettoyer les autres, donner des cours aux autres.

Et pour les chrétiens qui vivent toujours en Turquie ça reste difficile aussi ?

Non les chrétiens qui restent ils sont à Istanbul, à Izmir, à Ankara, ils sont perdus. Ils sont disperser, il ne gardent pas quelque chose. Mais là-bas il n'y a pas de problème, à côté des montagnes oui mais pas dans les grandes villes.

Je crois que j'ai posé tous mes questions...Vous sentez ça que vous avez un rôle d'exemple dans la communauté ?

Bah toujours le prêtre il a le premier rôle pour la communauté. Nous n'avons pas une Nation, un gouvernement, c'est l'église. Je suis leur prêtre, si ils ont des problèmes qui me concernent ils viennent me parler, si ils ont des problèmes autres ils vont à la commune par exemple. Chacun sa responsabilité. Les mariages par exemple il faut d'abord aller à la commune faire le mariage civil et puis après on fait le mariage à l'église. Ils viennent en famille.

Gesprek met August Thiry, auteur van het boek Mechelen aan de Tigris. Donderdag 26 november 2009, Mechelen.

De heer Thiry was mijn eerste contactpersoon. Hij is het vertrekpunt geweest. Na het lezen van zijn boek heb ik contact met hem opgenomen, omdat het duidelijk was dat hij meerdere contacten en zelfs vrienden binnen de Assyrische gemeenschap in Mechelen had. We hebben een verkennend gesprek met elkaar gehad en hij heeft mij enorm vooruit geholpen en de barrières voor een groot deel weggenomen. Hij heeft me meerdere telefoonnummers en e-mailadressen verschaft en me een duidelijk beeld van de gemeenschap geschetst, waar ik rekening mee moest houden, waar de gevoeligheden lagen. Nadien heeft hij me ook uitgenodigd voor een Assyrische misviering. Omdat ons gesprek vooral veel persoonlijke informatie over verschillende Assyrische gezinnen bevatte en dit – binnen de mate van het mogelijke- een anoniem onderzoek is, heb ik besloten de nota's ervan niet neer te schrijven.

Interview met C.H., medewerkster van de Dienst Diversiteit Mechelen. Maandag 1 maart 2010, Mechelen. Interview opgenomen met MP3, 56min.

Op welke manier komt U door middel van werk in contact met de Assyrische gemeenschap? Hoe ervaart U deze gemeenschap?

Ik ga proberen, ik weet niet of ik hier echt aan ga kunnen bijdragen, omdat ik daar ook niet zo super veel zicht op heb, op wat er allemaal leeft binnen die gemeenschap.

Wat het voor de Dienst Diversiteit betreft ja wij organiseren elk jaar een feest. Wij hebben geen eerste-lijns-dienstverlening? dus wij komen niet in contact met de burger. Ik heb wel contacten met verenigingen, ik ben minderhedenconsulent. Wij hebben twee reglementen, enerzijds interculturaliserend, anderzijds ondersteuning van allochtone verenigingen. Wij merken nu, iets minder dan een jaar of zo dat er dingen aan het bewegen zijn binnen die Assyrische gemeenschap. In het verleden waren er ook al een aantal verenigingen actief, maar die zijn dan minder actief geworden en gestopt en nu merk ik een soort van opflakking. Bijvoorbeeld D., dat is iemand die in Sint-Katelijne Waver woont die had vroeger ook al een vereniging, die zijn dan een tijdje minder actief geweest. Dat is vaak met trekkersfiguren eenmaal dat die dan zwanger worden, allemaal persoonlijke

dingen dan zie je dat het wat minder wordt en vanaf het moment dat die situatie verandert dan zie je dat het weer actief wordt. Nu is er precies een opflakking binnen verschillende van die verenigingen. Dat is een tendens die ik het laatste jaar heb gemerkt.

Dit jaar is het de bedoeling om voor de vierde keer een Assyrisch feest te organiseren. Wij geven dan echt een feest voor de Assyrische gemeenschap met als doel samenwerkingsverbanden te versterken. Er werken verschillende organisaties aan mee, Prisma, KMS, en nog andere maar ook mensen uit de gemeenschap, M. werkt daar aan mee, G. zit daar ook in. Initieel was het de bedoeling om de gemeenschap toe te leiden naar die verschillende organisaties omdat we merken en dat is niet enkel voor de Assyrische gemeenschap, alle allochtone gemeenschappen, dat vaak de toegankelijkheid van die dienstverleningen, dat die drempel vaak te hoog is. Ze geraken er niet. Dus de bedoeling is met dat feest, specifiek voor de Assyrische gemeenschap dan omdat het ook een vrij grote gemeenschap is in Mechelen om die ook toe te leiden naar die verschillende organisaties. Als Dienst Diversiteit merken we daar weinig van, want ja wij hebben geen specifiek aanbod tenzij activiteiten zoals “Week van de Smaak” en zo daar hebben wij wel een aanbod in maar we hebben geen zoals de De Nieuwe Weg bijvoorbeeld die echt een aanbod hebben en merken dat die mensen meer over de vloer komen. Door dat feest hebben de organisaties die in de organisatie zaten daar wel effect van gehad. Het feit dat er vraag is van die organisaties uit om een feest te organiseren met het doel die gemeenschap te bereiken toont al aan dat het eigenlijk heel moeilijk is. Daar schort er nog iets. Ik denk niet dat het specifiek is voor de Assyrische gemeenschap, ik denk dat het ook wel bij andere gemeenschappen zo is maar ik denk dat er binnen de Assyrische gemeenschap weinig specifieke dingen gebeuren en zo is het Assyrisch feest ontstaan. Ik denk dat dat wel zeker iets is dat aangeeft van ja dat we ze gewoon niet bereiken eigenlijk.

Is dat feest een succes?

Ja, daar komen heel veel mensen naartoe, heel veel. De editie van vorig jaar dat heeft M. en G. ook gezegd, zij zien ook wel wie dat er komt, omdat wij vaak ook niet weten, ik zeker, dat is voor mij persoonlijk, wie dat er aanwezig is, omdat ik die mensen ook niet ken. Wij kennen vooral M. en G., echte sleutelfiguren maar niet iedereen om zo te zeggen van waar komen ze, maar zij zeiden dat het vanuit de gemeenschap wel erg gewaardeerd was dat feest ook omdat de burgemeester er was, hij heeft een speech gegeven. Zij vinden dat heel belangrijk als erkenning in Mechelen. Ik denk dat ze dat heel belangrijk vinden en dat gebeurt ook gewoon te weinig. M. had heel positieve reacties gekregen. De burgemeester was er voor de eerste keer sinds die drie jaar dat het al georganiseerd wordt. Er was een soort van quiz en dan werden er prijzen uitgedeeld en de burgemeester overhandigde dan die prijzen, voor de mensen was dat echt een erkenning eigenlijk. Hij zei ook dat de mensen die aanwezig

waren dat het vooral de marginalen uit de gemeenschap waren. De mensen die wat meer gegoed zijn die komen niet naar zo'n feest. Met dat feest bereik je vooral de heel lage klasse, degenen die je anders helemaal niet bereikt. Op dat punt is het feest zeker een succes. Een belangrijke verandering is dat we meer de Assyrische gemeenschap bij het feest willen betrekken, ik denk dat dat er voor gezorgd heeft dat we een andere groep binnen de gemeenschap bereikt hebben, ik weet het niet. Het Assyrisch feest, het feit dat daar vraag naar is en dat mensen dat echt wel appreciëren. Het is ook wat M. aangaf. Het is een vrij gesloten gemeenschap met hun eigen structuren. Als er een probleem is of een nood dan gaan zij eerder hulp zoeken binnen die structuren en zij gaan niet gemakkelijk naar de reguliere diensten gaan van kijk ik zit met deze zaak of ik zit met deze zaak, ze gaan dat eerder intern oplossen. En dat komt voor een stuk omdat zij als gemeenschap zijn verhuist eigenlijk, dat is echt een dorp eigenlijk, van Hassana, nieuw Hassana noemen ze dat, die zijn hier en die hebben gewoon die structuur gelijk daarvoor er is niets veranderd, dus op zich, ik denk als stad hebben wij daar ook weinig problemen mee, er zijn weinig signalen dat er ergens behoeften of noden zijn.

De Assyrische gemeenschap ziet zichzelf eerder als een positieve gemeenschap ,die voor weinig problemen zorgt, hoe zien jullie dat?

Ik denk dat het te maken heeft voor een stuk met het geloof en ook als dat een gemeenschap is waar dat we relatief weinig problemen ondervinden, ja dan ga je daar weinig iets rond ondernemen. Vaak reageer je dan pas als het al te laat is. Het enige dat misschien dat wel een knelpunt is, waar dat er te weinig aandacht voor is, is het feit, en dat hebben we dan ook geprobeerd met dat Assyrisch feest, ik denk niet dat het gemakkelijk gaat zijn, om, dat heeft ook te maken met hun geschiedenis natuurlijk, om je hebt een grote Marokkaanse gemeenschap hier en een grote Assyrische gemeenschap maar die komen onderling niet overeen. Bijvoorbeeld je hebt van die moedergroepen, bijvoorbeeld De Nieuwe Weg, maar ook in basisscholen heb je dat, daar zitten vrouwen, Marokkaanse vrouwen maar ook vrouwen van andere gemeenschappen. Mvr. M.V. van De Nieuwe Weg, zij zit ook mee in de werkgroep van het Assyrisch feest en zij bereiken Marokkaanse vrouwen maar ook Assyrische vrouwen dus ergens ja wij geloven dat je mensen moet aanspreken op ja, je hebt een identiteit maar dat bestaat uit verschillende lagen en bijvoorbeeld in een school of bij De Nieuwe Weg mensen die komen daar over de vloer vanuit een specifieke behoefte. Binnen een moedergroep ben je daar als moeder en als moeder van een kind dat naar die school gaat en dat bindt mensen ook, we gaan daar meer op moeten inzetten. Gemeenschappelijkheden waarvoor mensen samenkomen losgekoppeld van het geloof en ik denk in zo van die organisatie zoals De Nieuwe Weg is dat ook zo, mensen komen daar samen om allerlei redenen maar dat heeft niet te maken met het geloof en ik denk eenmaal dat je dat geloof erbij haalt dan gaat het niet meer lukken, denk ik.

Wat U net zei van die verenigingen, hoe ziet U die opflakking precies?

D. met haar vzw ACOM, zij richten zich eigenlijk vooral naar Assyrische gezinnen, want binnen de Assyrische gemeenschap, ja ik ben daar niet helemaal mee mee, heb je ook nog eens die verschillen. Onderling zijn er ook spanningen want eigenlijk, het is heel ingewikkeld. Het is heel complex bijvoorbeeld met het Assyrisch feest twee jaar geleden stond er ook op de affiche, kwam er een groepje van jongeren spelen, Assyrische muziek, en op de affiche stond de naam van die groep en dat was Hassana en de mensen dachten dat het dan alleen was voor de mensen van Hassana. Er stonden ook van die Assyrische symbolen op en die zijn ook specifiek aan een bepaalde gemeenschap en de anderen kwamen niet. Ze zijn dan ook effectief niet gekomen omdat ze dan dachten dat het enkel voor hen was. Dat was dan ook de reactie zo van waarom was het enkel voor hen, ja dat was dus helemaal niet de bedoeling. Dat ligt allemaal heel gevoelig. Dus D. met haar vzw ACOM die zijn actief geweest in het verleden en nu zijn die dus terug actief aan het worden, maar ja, dat is allemaal van voor mijn tijd, is er dan iets gebeurd tussen vzw ACOM en ik vermoed M. Er is alleszins iets misgelopen tussen die twee groepen, ik weet niet precies wat. Nu staan die een beetje tegenover elkaar en misschien ook daarmee, dat is meer een vermoeden. Nu verleden jaar hebben we voor de eerste keer contact gehad met D., we hebben samen gezeten en ze heeft dan toegelicht wat ze deed. Ze heeft dan ook gezegd van ja wij zijn actief geweest in het verleden, dan wat minder en nu willen wij terug echt actief worden. Ze richt zich naar Assyrische gezinnen met kinderen, vooral de armere, de lagere klasse eigenlijk en dan, vooral ja, ze willen eigenlijk erkend worden als een welzijnsorganisatie zodat ze dan eigenlijk kunnen intekenen op ja van die uitstappen te doen met verlaagde toegangstarieven. Ze hebben aan de stad een erkenning aangevraagd maar de stad heeft dat dan afgewezen omdat ze in 2009 en 2008 helemaal geen activiteiten hebben gedaan, ze hadden geen referenties. Zij is nu terug begonnen ook voor de “Week van de Smaak” hebben ze een film gemaakt rond het maken van kaas dus heel het proces van hoe je die kaas maakt en ze hebben dan ook de diversiteitsprijs gewonnen dus dat was heel chique, die film. Dus ik denk met dat zij nu weer actief bezig is, begint er bij anderen ook weer van alles te bewegen. Een soort van kettingreactie. Je hebt dus vzw ACOM en dan M. met vzw AGM dus Assyrische Gemeenschap Mechelen, die hebben in de zomer een voetbaltoernooi gedaan, en die zijn opstartend. Ze hebben nog niet zoveel gedaan maar deze zomer weet ik dat ze een toernooi hebben georganiseerd met voetbalploegen uit Duitsland en Frankrijk die dan naar hier zijn gekomen. Dan heb je vzw VCK, die zijn vroeger ook al actief geweest maar nu, ik heb daar vorig jaar mee samen gezeten ook in kader van subsidies, maar ik heb daar dan niets meer van gehoord uiteindelijk. Ik heb daar niets meer van opgevangen. Je hebt dan ook nog al die kerkgemeenschappen, wat interessant kan zijn, is te kijken bij Prisma, zij doen huisbezoeken en hebben goede contacten. Ze gaan ook regelmatig naar vieringen van de kerkgemeenschappen om dan hun werking bekend te gaan maken daar.

Ik ben zeker dat het Assyrisch feest echt aantoont, dat er qua toegankelijkheid iets schort, niet ok is. Het feit dat er zo veel mensen naar zo'n feest komen dat er wel ergens die nood is van de gemeenschap om erkend te worden. Ik denk dat er ook wel ja M. zei dat met heel die herziening van het feest. Het is de bedoeling dat het dit jaar een feest is van de Assyrische gemeenschap zelf voor de Mechelaars, dus omgekeerd. Ik voelde dat toen dat werd voorgesteld in de werkgroep dat M. zoiets had van er wordt al zo weinig gedaan voor de Assyrische gemeenschap en nu was er eens een feest voor de Assyrische gemeenschap en niet omgekeerd. Hij vond dat het ook wel eens mocht, want voor de Marokkaanse gemeenschap gebeurt zo veel. Mechelen heeft een overeenkomst met de stad Nador dus er beweegt veel binnen de Marokkaanse gemeenschap en dan wordt er eens iets gedaan en dan moet dat al direct van participatie en interactie en dan wordt er van alles bijgehaald. Ergens heeft hij natuurlijk wel een punt, maar het is ja. Het toont wel aan dat ze een bepaalde beeldvorming hebben van de stad.

Op Shlama, de website, zie je ook dat mensen in het begin heel vaak appartementjes huurden toen ze aankwamen, maar dat ze heel snel ook huizen zijn beginnen kopen. Ze zijn zelf ook eigenaar van huizen wat denk ik ook weer een verschil is met andere gemeenschappen in Mechelen is dat ze heel erg hun plan trekken. Dat is een groot verschil met de andere gemeenschappen in Mechelen je hebt heel sterk dat groepsgevoel en heel sterk die verbondenheid. Ja misschien daarom dat je het als stad minder ervaart als een groep die iets nodig heeft. We hebben er als stad ook weinig zicht op, voeling mee hebben met die gemeenschap of weten van wat leeft daar.

Wat wel gebeurt, is dat binnen scholen en het CLB eengerelateerd geweld aangekaard wordt, maar dat is niet gemeenschapsgebonden dat is algemeen. Eengerelateerd geweld is iets anders dan inter-familiaal geweld, het is een heel andere vorm van geweld en hier in België is dat heel weinig, zijn er heel weinig praktijkvoorbeelden. Er bestaan weinig instrumenten om te zeggen van je moet daar zo of zo mee om gaan. Bijvoorbeeld in Nederland is er een heel aparte cel en een heel corps dat daar specifiek voor wordt opgeleid om te werken rond eengerelateerd geweld. Het is dan ter sprake gekomen via de stad op basis van de signalen van het CLB van kijk we zitten hier en hoe moeten wij daar mee omgaan. We hebben een vormingsles georganiseerd voor allemaal mensen die daar mee te maken kunnen krijgen bijvoorbeeld het CLB maar ook binnen de stadsdiensten, vanuit de scholen, vanuit de politie, vanuit allerlei invalshoeken, justitie enzo. Het was meer informeel, zodat ze weten waarover het gaat, wat is eengerelateerd geweld? Hoe herken je dat? Wat moet je zeker niet doen? Wat moet je zeker wel doen? Het is iets dat heel gevoelig ligt.

Is dit vooral getriggerd geweest door de aanwezigheid van de Assyrische gemeenschap en het incident van een paar jaar geleden waarbij een Assyrisch meisje zwanger was geworden van een Marokkaanse jongen?

Die sessies zijn er geweest, omdat er meerdere gevallen van eerge relateerd geweld zijn geconstateerd en wat de CLB's wel aangaven was dat het een specifiek probleem binnen de Assyrische gemeenschap is. Op zich kan dat, maar het is wel iets dat we dan wel hebben proberen open te trekken, omdat het niet gebonden is aan de Assyrische gemeenschap, het is veel ruimer. Het is wel iets dat aangekaart is door CLB's en dat wel aanwezig is. De bedoeling van de werkgroep was een soort van draaiboek op te maken vooral dan naar de eerste lijn CLB's die met dat soort problematieken te maken krijgen dat zij weten hoe moet ik hier mee om gaan. Je kan het niet vergelijken met inter-familiaal geweld, het is een heel andere vorm van geweld. Soms is eerge relateerd geweld eerder familiaal geweld en denken ze dat het eerge relateerd geweld is, allez ja ik ben nu ook geen kenner maar het is allemaal nog al ja. Het is naar aanleiding van dat incident maar er is gebleken dat het eigenlijk nog wel vaker voorkomt. Jonge meisjes echt van school naar huis en van huis naar school en niets er buiten.

Ik was zelf nog eens naar die website aan het zien, ik was er al lang niet meer op geweest en daar ging het ook over twee vrouwen waarvan één ook in de organisatie heeft gezeten van het Assyrisch feest en die ook tolkt bij de tolkendienst. Het was een stuk over trouwen en Assyrische meisjes en de moslims en dan merk je heel hard, dat komt heel hard naar voor dat dat ook echt de angst is. Dat wordt ook echt gezegd, dat men zegt dat zou het ergste zijn dat mij zou kunnen overkomen als mijn dochter zou thuiskomen met een moslim. Als je de website maar leest het springt er echt uit dat het absoluut not done is.

Is het een gemeenschap die in Mechelen gekend is?

Ja ja mensen weten wel dat ze hier zijn. Ze weten misschien niet juist hoe of wat maar ze kennen het wel, ze weten wel wat de Assyrische gemeenschap is ook omdat Mechelen om te zeggen daar voor bekend staat. Ze weten dat er een heel grote, een nieuw Hassana he. Ik denk wel dat de Mechelaars op de hoogte zijn dat ze hier zijn, maar daarom niet de gemeenschap kennen. Je herkent ze ook wel, ze zijn zichtbaar op straat, vooral dan de ouderen.

Mechelaars weten ook dat het geen Turken zijn, ze kennen hen als Assyrisch. Als je het hebt over de Marokkaanse en de Assyrische gemeenschap dan zeggen ze van ah ja dat zijn die mensen met hun rare kleren en die hoeden en die stokken enzo. Maar voordat ik hier kwam werken had ik daar nog nooit van gehoord, ik heb dan die boek gelezen van August Thiry. Toch wel speciaal, zeker omdat ja wanneer die in de jaren negentig zijn weggetrokken, initieel gingen die ook niet allemaal naar Mechelen komen. Ze zijn verspreid geweest en dan hebben die zich hier allemaal gehergroepeerd. Dat

is heel vreemd. Ja speciaal.

Zoekt nog een aantal contacten

Bedankt.

Interview met M. V. medewerkster van De Nieuwe Weg, vzw die zich inzet voor kansarme jonge moeders. Donderdag 11 maart 2010, Mechelen. Interview gebaseerd op nota's.

U komt door uw werk regelmatig in contact met de Assyrische gemeenschap hier in Mechelen. Hoe beleeft U deze gemeenschap? Wat is kenmerkend?

Ik werk reeds negen jaar, vanaf het begin bij De Nieuwe Weg. We hebben reeds twee maal werkgroepen opgericht met Assyrische vrouwen. De eerste was in het begin van ons ontstaan, dat waren vrouwen van de eerste generatie. Die vrouwen hadden 9, 10 kinderen, 13 was niet uitzonderlijk. Zij spraken amper Nederlands en droegen traditionele kledij. Nu een aantal jaar geleden hebben we een tweede werkgroep opgestart, dit waren vrouwen die hier al naar school waren geweest, van de tweede generatie zeg maar. Het verschil tussen de twee groepen was erg groot, deze vrouwen droegen de traditionele kledij niet meer, maar we werkten wel nog met een tolk, niet omdat deze vrouwen geen Nederlands spraken, maar omdat het vaak om erg intieme onderwerpen gaat, over zoiets praat je nog altijd makkelijker in je moedertaal.

Nu trachten we een nieuwe werkgroep op te starten, maar het lukt niet meer. Dit zijn vrouwen die uit werken gaan, ze verstaan het nut er niet echt meer van. Er is dus echt sprake van een belangrijke evolutie. De eerste generatie vrouwen had echt behoefte aan dit samen zijn, nu is dat veel minder. Ik doe vaak huisbezoeken en vroeger was de nood er echt veel meer dan nu.

Binnen de Assyrische gemeenschap is het geloof erg belangrijk, het speelt echt een centrale rol. Het ligt zeer gevoelig.

Ook uit welk dorp je precies afkomstig bent, speelt een erg belangrijke rol. De vrouwen uit de eerste groep kwamen bijna allemaal uit Hassana, er bestond weinig vijandigheid tussen deze vrouwen. Bij de tweede groep lag dit anders. Toen hebben we gewerkt met een andere bemiddelaarster, zij was

afkomstig uit Herbul. Ze vroeg het vooral aan vrouwen uit haar omgeving waardoor er binnen deze tweede groep veel vrouwen uit Herbul aanwezig waren. Er werden toen echt negatieve dingen over vrouwen gezegd alleen omdat ze uit een ander dorp kwamen.

Wat zijn de problematieken?

Bij de eerste groep, hadden die vrouwen echt veel kinderen, waardoor er meestal als er hele kleine kinderen waren er ook al pubers waren. Deze zorgden voor de meeste problemen, vooral de jongens. Deze jongeren zijn zeer agressief t.o.v. hun ouders, zelfs de vader heeft er geen impact op. We hebben al groepswerken georganiseerd rond agressiviteit. Het probleem is de jonge mannen, tijdens de opvoeding wordt er echt een onderscheid gemaakt tussen jongens en meisjes.

Bij het ontstaan van De Nieuwe Weg heeft G. E., zelf Assyrische, van Kind en Gezin er voor gezorgd dat de eerste groep van vrouwen/moeders hun weg naar ons heeft gevonden. Het waren vrouwen uit haar eigen kring (uit Hassana). Bij de tweede groep was het dus die vrouw uit Herbul. Nu hebben we via F. gewerkt, dat is een beëdigde tolk, ze heeft gestudeerd en gaat niet naar de mis. Daar ligt deel van het probleem, ze krijgt de mensen niet mee, omdat ze te verschillend is.

Wat zijn de specifieke kenmerken van deze gemeenschap?

De Assyrische gemeenschap heeft een belangrijke evolutie gekend sinds ze hier zijn, maar sommigen blijven hangen. De meesten hebben een huis gekocht, ze hebben een eigendom. Maar er zijn interne verschillen, tijdens sommige huisbezoeken kom je in de meest bouwvallige appartementen, in erbarmelijke staat, in andere gevallen zijn het mooie huizen met glimmende vloeren. Wij zien hier natuurlijk vooral degenen uit de laagste sociale klasse, dat is ook de bedoeling.

T.o.v. de Marokkaanse gemeenschap hebben ze een snellere evolutie gekend, de Marokkanen zijn ook veel meer versnipperd, de Assyrische gemeenschap hangt echt aaneen.

Er bestaat een grote vijandigheid t.o.v. moslims. Als je naar hun geschiedenis kijkt, is dat ergens wel begrijpelijk. Toch zijn er ook overlappingsen. Het is een zeer traditionele gemeenschap, heel dogmatisch. Sluit de andere op basis van die dogma's uit. Binnen de Assyrische gemeenschap is de opsplitsing tussen man en vrouw wel minder sterk en de uiterlijke kenmerken zoals een hoofddoek zijn afwezig.

Het gevoel tegen de moslims is heel sterk. De Assyriërs hadden in de eerste plaats ook niet verwacht dat hier zoveel moslims zouden zijn, ze dachten dat er in België enkel christenen waren. Er komt hier een Assyrische vrouw, die met een Marokkaan getrouwd is, ze is moslim geworden, heel extreem. Ze

heeft twee kindjes. Ze is uit haar eigen gemeenschap gestoten, ze is daar niet langer welkom. Als ze hier is en er zijn ook andere Assyrische vrouwen dan merk je dat duidelijk. Het wordt stil als ze binnenkomt, er wordt over haar geroddeld. Hetzelfde bij dat incident dat ook in de pers is geweest van dat meisje dat zwanger was geworden van een Marokkaanse jongen. Haar moeder kwam hier, als ik haar daarover aansprak, zei ze dat dat normaal was. Als je met een Marokkaanse jongen gaat lopen dan zijn dat de gevolgen, daar kan je niets aan veranderen. Dat wil niet zeggen dat ze daar geen verdriet van had, natuurlijk wel, maar de gemeenschap komt eerst in zo'n geval.

Het verschil tussen jongens en meisjes is heel opmerkelijk. Van meisjes wordt verwacht dat ze braaf en volgbaar zijn, jongens daarentegen mogen moeilijk zijn dat hoort erbij. Zo gaat het zich dan ook manifesteren, met de meisjes zijn er bijna geen problemen met de jongens wel. De moeders hebben hun zonen soms echt niet meer in de hand. Jongens mogen alles.

De vrouwen die hier komen zijn vaak jonge moeders, de meisjes trouwen jong en hebben jong kinderen. Ze mogen wel zelf kiezen met wie dat ze trouwen, dat is wel anders dan bijvoorbeeld bij de Marokkaanse gemeenschap. Toch is er vaak discommunicatie. Ze hebben vaak problemen met hun man. Opvoeding is volledig de taak van de vrouw, de man moet zich daar niet mee. Vaak zijn die vrouwen volledig overwerkt.

Het is een vrij recente migratie t.o.v. de Marokkaanse gemeenschap, merk je hier een verschil in?

Bij de Marokkaanse gemeenschap komen er steeds nieuwen bij, omdat er vaak wordt getrouwd met iemand van het land van herkomst. Bij de Assyriërs is dat anders, die zijn allemaal al in Europa maar er is wel interne migratie, degenen die eerst in Frankrijk of Duitsland woonden komen nu naar hier. Dat merken wij echt, daarom dat wij ook nog steeds met tolken moeten werken, veel van de vrouwen spreken geen Nederlands maar Frans, zij zijn daar naar school geweest, ze zijn tweede generatie. Dat is echt opvallend. We hebben momenteel ook een familie die uit Duitsland komt en nu naar hier is verhuisd. Zij hebben daar echt veel problemen mee. Ze krijgen hier geen papieren, het gaat nu naar cassatie. Die gaan daar nu over beslissen. Als het niet lukt, moeten ze terug naar Duitsland.

Als we aan die vrouwen vragen waarom ze naar Mechelen zijn gekomen, dan is de voornaamste reden om hun kinderen goed getrouwd te zien. De angst om geïsoleerd te raken is groot.

Volgens sommige Assyriërs hier zijn ze veel moderner dan de Assyriërs hier in Mechelen.

Die indruk heb ik niet met dit gezin, maar het is wel zo dat de Assyrische gezinnen die uit dorpen komen hier in België waar niet veel Assyriërs wonen en de sociale druk/ invloed minder sterk is vaak de modernste ingesteldheid hebben. Hun mentaliteit is vaak anders. Dat is ook zo bij Marokkanen trouwens. Ik zie dat bij sommige collega's hier.

Wat is hun reputatie?

Ze zijn meestal heel dankbaar, heel positieve reacties naar ons toe. Natuurlijk bestaat dat idee, dat hoor ik wel eens in spreekgroepen, dat toen ze hier gekomen zijn ze allemaal papieren en de nodige steun/leefgeld gekregen hebben. Er bestaat irritatie over het feit dat ze zich daar in genesteld hebben. Ze zijn gewoon geraakt aan dat vangnet en zijn er afhankelijk van geworden. Zo'n indruk bestaat wel over hen.

Ik heb gehoord van een Assyrische jongen dat hij ergens zijn ouders verwijt geen goed voorbeeld voor hem te zijn geweest om die reden. Nochtans zijn er inderdaad veel die wel hun eigen lot in handen nemen, die, zoals ik al zei, hun eigendom hebben. Die druk bestaat ook wel daarom ook denk ik dat jonge vrouwen steeds vaker kiezen om uit werken te gaan, als kuisvrouw bijvoorbeeld.

Hoe ziet U de situatie over vijf à tien jaar?

Ik denk dat de interne kloof tussen arm en rijk alleen maar dieper gaat worden. Tussen degenen die er wel in slagen hun plan te trekken en degenen die achterblijven. In oktober hebben wij een feest gegeven. Wij hadden via de Nieuwe Weg vrouwen uitgenodigd. Achteraf zei M. ons dat hij veel van onze invités nog nooit had gezien. Dat dit mensen waren die nooit naar trouwen of andere sociale gelegenheden kwamen. Dit is echt kenmerkend van die sociale kloof.

Een ander fenomeen dat we volgens mij stilaan gaan beginnen zien zijn scheidingen. Die zijn er nu ook al. Het blijft zeer beperkt, want het is absoluut een taboe. Scheiden kan niet binnen de Assyrische gemeenschap. Er komt hier een vrouw die onlangs gescheiden is, daar wordt sowieso al over geroddeld. Ze belde me op en vroeg me of ik een dokter voor haar wou bellen, omdat ze dacht dat ze misschien zwanger was. Ze had kennelijk een vriend, hij was ook Assyrisch en getrouwd! Zoiets kan dus absoluut niet. Ze had echt schrik dat ze haar zouden vermoorden als het uit zou komen. Het was grote paniek. Ons vertrouwen ze wel om zoiets te vertellen. We hebben hun vertrouwen gewonnen. Toch als zouden ze zoiets nooit aan onze Assyrische medewerkers vertellen, ze hebben schrik en schamen zich. Soms komen ze expres naar hier en niet naar Kind & Gezin, omdat F. daar werkt. Ook hier komen ze expres tijdens de uren dat onze Assyrische medewerker er niet is.

Schaamte is sterk ingebakken in de cultuur. Een van onze moeders heeft drie kinderen die achter zijn, ze zijn gehandicapt verklaard. Niemand mag dat weten, zelfs haar man niet. Ze schaamt zich er diep voor. Zoiets is ook taboe. Je ziet het wel, maar er wordt niet over gesproken. Ik ken nog een andere vrouw en een van haar kinderen is fysiek gehandicapt. Ze wil het niet accepteren, ze heeft het er erg moeilijk mee. Het kind wordt van de ene naar de andere gebedsgenezer gestuurd.

Pinkstergemeenschappen en dergelijke, op het randje van sektes kennen trouwens veel aantrek binnen de Assyrische gemeenschap.

Wat houdt deze vrouwen bezig, hoe kijken zij naar de toekomst?

Als je aan de vrouwen vraagt wat hun grootste angst is voor de toekomst dan is het antwoord steeds de angst voor losbandigheid. De westerse losbandigheid. Ze hebben schrik dat hun kinderen gaan worden zoals ons. Dat houdt die vrouwen echt bezig.

Seksualiteit binnen deze gemeenschap is echt een enorm taboe. Er wordt niet over gepraat. Zo ontstaat er een enorme kloof tussen wat de Assyrische jongeren op televisie en internet zien, het wordt overstelpd door seksueel getinte beelden, en wat ze thuis te horen krijgen. Wij moedigen de vrouwen hier aan toch deze onderwerpen met hun dochters te bespreken. Dit gebeurt veel te weinig, in het Sureth bestaat er zelfs geen woord voor vagina, het bestaat gewoon niet. Het wordt niet benoemd, voor penis bestaat er wel een woord, maar dat is een raar en vuil woord dat niet zomaar in de mond wordt genomen. Als wij dergelijke onderwerpen in groep bespreken, ontstaat er steevast hilariteit onder de vrouwen. Als er condooms worden uitgedeeld zitten ze te giechelen, maar de vragen zijn er wel. Na de infosessie werd de aanwezige vroedvrouw overstelpd door vragen. Ook wat het gynaecologische aspect betreft, deze vrouwen stappen niet zo gemakkelijk naar de gynaecoloog. Ze spreken de taal niet en er bestaat veel schaamte. Dit zijn vrouwen met gemiddeld vijf à tien kinderen, als ze na lang aandringen toch over deze onderwerpen beginnen, ben je echt onder de indruk van de ongemakken waar deze vrouwen soms mee te kampen hebben. Er is dus wel degelijk nood aan ondersteuning op dit vlak.

Een ander voorbeeld van hoe groot het taboe rond seksualiteit is: onlangs had een Assyrische jongen van een jaar of twaalf op school twee jongere kinderen seksueel aangerand. De directie van de school heeft zeker een uur op de ouders moeten inpraten vooraleer ze het begrepen, onze zoon doet zoiets niet. Zoiets bestaat niet, het kan echt niet. Omdat seksualiteit wordt doodgezwegen, zoekt het een andere uitweg, het ligt allemaal heel gevoelig. Bij homoseksualiteit is het ook zo.

Iets anders dat me opvalt, is dat de gezondheid van deze bevolkingsgroep erop achteruit gaat, ze leefden veel gezonder in Turkije dan hier. En mensen die in het dorp wel hun weg vonden, vallen er in

deze samenleving tussenuit. Mensen met een handicap bijvoorbeeld, die hadden meer kansen in hun geboortedorp, het werd gemakkelijker geaccepteerd, hier ligt dat allemaal veel moeilijker.

Er is ook sprake van inteelt in deze gemeenschap, maar dat is typisch aan kleine gemeenschappen, die hun voortbestaan willen garanderen. Er bestaat een voorkeur om met iemand te huwen uit eigen dorp, het is veiliger.

Ook qua voedsel, traditioneel gezien hebben ze een gezond dieet, maar ze komen hier en er is een overvloed aan van alles en nog wat. Snoep, chips. Ze zien het op televisie/ of in de supermarkt en denken dat het hier in het Westen normaal is deze dingen op om het even welk tijdstip te consumeren. Chips worden bijvoorbeeld als ontbijt gegeven. Er wordt niet over nagedacht. De ouders hebben ook moeite hun kinderen hierin te begrenzen. Er is dus sprake van overgewicht en ouderdomsdiabetes. Langzamerhand ontstaat er wel een zeker bewustzijn.

Wat wel opmerkelijk is, en dat zien we niet alleen bij de Assyrische vrouwen, maar ook bij Marokkaanse vrouwen, is de steeds grotere wil om te vermageren. Vroeger was het hoe dikker, hoe beter. Nu klagen deze vrouwen steeds vaker dat ze te dik zijn. Ze gaan op dieet en doen aan aerobic. Daar is echt behoefte aan sport, lichaamsbeweging. Het lichaamsgewicht wordt belangrijker. Dit is echt heel opvallend het laatste jaar.

Religie blijft heel centraal in het leven van deze vrouwen, religieuze verschillen kunnen soms echt tot conflicten leiden. Ik herinner me een ruzie tussen de vrouwen over of Maria al dan niet bestaat. Dat is echt zeer heftig opgelopen. Dat is nu 7, 8 jaar geleden, qua evolutie die deze gemeenschap hier gekend heeft, is dat al vrij lang geleden.

Huiselijk geweld komt voor in deze gemeenschap, net als in alle andere gemeenschappen. Naast de mannen zijn het vaak de oudste zonen die gewelddadig zijn. Hun vaders hebben ze niet meer in de hand. De vrouwen zullen zich meestal bij die geweldsituatie neerleggen, ze hebben niet veel keus, 6 à 7 kinderen waar moeten ze naar toe?

Er komt hier een vrouw, die regelmatig door haar man wordt geslagen. We hadden de politie voor haar gebeld. Zij dacht dat het allemaal veel makkelijker ging. Ze had verwacht dat de politie haar man zou meenemen en ze weer gewoon naar huis kon gaan bij haar kinderen. Toen de politie haar uitlegde, hoe het er in realiteit aan toe gaat, wat voor een procedure ze moest doorlopen, heeft ze de moed opgegeven.

Deze vrouwen vertrouwen ons wel, ze hebben het gevoel dat ze zich hier vrijuit kunnen uiten. In de praatgroepen mochten emoties vrij worden geuit, er was daar begrip voor. Ook al ontstonden er soms

ruzies. Wat vaak naar voren komt, is dat deze vrouwen zwaar overbelast zijn, ze hebben veel kinderen en de echtgenoten moeien zich niet echt met de opvoeding, dat is de taak van de vrouwen. Het huishoudelijk werk komt dus vaak op de schouders van de oudste dochters terecht.

Er is sprake van een dubbel verwachtingspatroon, aan de ene kant wordt er sterk vastgehouden aan de traditionele rol van man en vrouw, waarin wordt verwacht dat men vroeg trouwt. Aan de andere kant hebben de ouders hoge verwachtingen naar hun kinderen toe, dat ze bijvoorbeeld dokter of advocaat worden. Deze gemeenschap bevindt zich in een overgangsfase, toen ze hier toekwamen waren de meesten analfabeet, tot nu toe hebben ze al een belangrijke evolutie gekend. De tweede- en derde generatie gaat naar school, studeert enzovoort.

De echtgenotes van deze vrouwen maken er geen probleem van dat deze vrouwen naar hier komen, dat ze zich emanciperen?

De mannen laten het wel toe, de Assyrische vrouwen hebben over het algemeen meer vrijheid en ruimte dan Marokkaanse vrouwen, dat merken wij wel. De vrouwen komen hier alleen naar toe, ze zijn minder vaak door hun man vergezeld, bij Marokkaanse vrouwen is dat wel zo. Het is anders.

Hoe zit U de toekomst van de Assyrische gemeenschap hier in Mechelen?

Ik denk dat de interne kloof tussen arm en rijk, die nu reeds aanwezig is, alleen maar gaat versterken. Sommigen vinden hier hun weg, maar anderen blijven achter. Het ligt volgens mij vooral aan over het juiste sociale netwerk te beschikken, omringenden waarop je kunt steunen, en natuurlijk ook over een zekere intelligentie. Mensen die vroeger in het dorp wel meekonden zelfs al hadden ze een zekere achterstand vallen nu genadeloos uit de boot. De vader van die vier gehandicapte kinderen is zelf ook achter, hier zou zo iemand nooit een vrouw vinden, maar in het dorp werd dit geaccepteerd, iedereen was ervan op de hoogte en er werd mee omgegaan. Mensen raken duidelijk geïsoleerd, ze worden door de gemeenschap uitgesloten. In de laatste groep Assyrische vrouwen, hadden we een vrouw geïntroduceerd die uit een andere kring kwam dan de meeste andere vrouwen. Ze had 7 kinderen en al de 7 kinderen waren geplaatst, een heel moeilijke situatie dus, ze had onze hulp kunnen gebruiken. Ze is maar één keer gekomen, er werd te veel over haar geroddeld.

Assyriërs beschikken wel over bepaalde sociale vaardigheden die hun een stapje voorgeven op de andere minderheden hier in Mechelen. Het gaat dan vooral om hun beleefdheidsnormen. Ze zijn heel beleefd, vriendelijk. Het is voor hun vanzelfsprekend en belangrijk, dat valt echt op, en ze hebben dat allemaal. Als er hier een Assyrische komt, is het eerste wat ze doet aan iedereen een hand geven, maakt niet uit wie, iedereen die aanwezig is. Marokkaanse vrouwen gaan eerder alleen vrouwen uit hun eigen gemeenschap hartelijk begroeten, de anderen worden vaak vergeten of krijgen enkel een

knikje of een glimlach. Het is een verschil dat echt opvallend is. Ze zijn ook erg recht voor de raap, niet te veel blabla. Als je iets beloofd dan moet je het ook doen, zo werkt het bij hen. Daarom hoor ik ook vaak kritiek op M. van degenen die niet echt tot zijn belangengroep horen. Ze vinden dat hij teveel praat en te weinig echt doet voor zijn gemeenschap. Hij kan het vooral goed uitleggen, daar zijn ze niet zo mee opgezet. Er zijn andere mogelijke trekfiguren die niet naar voren treden, binnen de gemeenschap zijn er sterke vrouwen die niet op hun mondje gevallen zijn. Op het Assyrische feest verleden jaar zaten enkele voorname figuren van binnen de gemeenschap samen, waaronder ook enkele vrouwen. Ik heb er toen specifiek op gelet en die vrouwen laten zich zeker niet doen, ze zeggen wat ze te zeggen hebben. De mannen hebben daar op hun beurt respect voor. De man-vrouw verhouding is op dat vlak vrij gelijkwaardig.

Interview met E.B., medewerker bij Prisma, een vzw die zich inzet om etnisch-culturele minderheden volwaardig te laten deelnemen aan het maatschappelijke leven. Woensdag 17 maart 2010. Interview gebaseerd op nota's.

Wat is Prisma precies en op welke manier komt U in contact met de Assyrische gemeenschap?

Prisma is een vzw die werkt rond diversiteit in het Mechelse, hier werken we meer bepaald rond onderwijs.

Hun doel is om mensen meer gevoelig te maken rond diversiteit, we wensen op een heel inclusieve manier te werken, niet aan de hand van doelgroepen, eerder procesmatig. Binnen het onderwijs streven we naar gelijke kansen, we werken met scholen. Het is een uitdaging, de investering om zich te ankeren is groot. We geven advies aan scholen en leggen ook zelf contacten, geven infosessies om de competenties te vergroten.

Wat de Assyrische gemeenschap betreft werken we aan de hand van individuele bemiddeling, tot nu toe gaat dit veel moeilijker dan met de Marokkaanse gemeenschap. We hebben samen met het CLB een werkgroep opgericht rond eengerelateerd geweld, maar het is moeilijk om de Assyrische meisjes hiervoor te bereiken. Ze gaan meestal direct van huis naar school, omdat de ouders niet willen dat hen iets overkomt.

Het is een gesloten gemeenschap, die niet zo makkelijk met problemen naar buiten treedt. Vroeger hadden we hier een Assyrische werker, toen kwamen er meer mensen omdat het iemand was die ze kenden. Er is sprake van interne subgroepen, dus zelfs op die manier bereikten we maar een deel van de gemeenschap. Nu hebben we heel sporadisch contacten, groepsmatig en hopen we dat de Assyriërs toch met individuele problemen tot ons zullen komen. Iemand van ons gaat naar de Assyrische misviering, ze deelt daar folders uit. We merken dat er daar wel mensen zijn die haar aanklappen met vragen. Het probleem blijkt meestal al even te bestaan, maar de vraag wordt pas op zo'n moment gesteld. Ze nemen niet zelf het initiatief, het is ook een beetje een vertrouwenskwestie.

De problemen binnen de Assyrische gemeenschap zijn niet heel anders dan de problemen in andere minderheidsgroepen:

- Taalachterstand
- Problemen met huiswerk
- Buitengewoon onderwijs
- Uitsluitingen, jongeren die worden verwijderd van school en in een negatieve spiraal terecht komen. Ze worden op een andere manier behandeld, zijn sneller geïsoleerd, het is vaak een opeenstapeling van kleine dingen.

Wij geven infosessies rond tuchtproblemen, we tonen een film: "Entre les murs" en trachten daarna een gesprek op gang te brengen. De persoon van onze dienst, die naar de mis gaat heeft vooral contact met M.. Af en toe is er op zaterdag een soort van samenkomst, daar wordt dan een infosessie gegeven.

Ouderbetrokkenheid is een belangrijk aandachtspunt. Scholen zeggen dat er niet veel animo is bij de Assyrische ouders om naar oudercontacten te komen bijvoorbeeld. Er zijn natuurlijk redenen waarom ze dit niet doen, ze hebben soms 10 kinderen en daarbij spreken ze ook niet altijd de taal. Het ligt moeilijk, vaak weten ze niet hoe ze moeten helpen. Er heerst het idee van de almachtige school, zij zullen het wel het beste weten, wat kunnen wij doen. Aan de andere kant verwacht de school dat ouders een actieve rol op zich nemen.

Tijdens mijn lerarenopleiding gaf ik soms huiswerkbegeleiding bij Assyrische gezinnen. Het zijn vaak grote gezinnen. Ik weet van een geval waar ze 11 kinderen hadden, allemaal jongens bijna en de moeder had borstkanker. De ouders spraken amper Nederlands, het was daar altijd een drukte van jewelste. Het zijn echt uitdagende situaties soms. Het contact met die gezinnen blijft, ik kom daar nog thuis, we hebben echt een vertrouwensband opgebouwd.

Onze focus ligt vooral op het basisonderwijs, op scholen met minder middelen waar meestal ook meer allochtonen op zitten. Voor de jongste generatie blijft het nog altijd moeilijk, ze trouwen heel jong. Voor de meesten is het ondenkbaar om zich af te zetten tegen wat de ouders verwachten, de traditionele ideeën blijven, het is een trage verandering.

De Assyriërs zitten veel minder in het verenigingsleven dan de Marokkanen. Het is uiteindelijk ook een vrij verscheiden groep, erg moeilijk om op toe te stappen. Ze komen ook niet in de jeugdhuizen, de drempel ligt kennelijk te hoog.

Sommige families zijn echt eenzaam, ze zijn vol nostalgie, hebben echt nood om andere mensen te zien. Het leven hier in Mechelen is enorm verschillend van het leven in hun vroegere dorp.

De Dienst Diversiteit organiseert jaarlijks een Assyrisch feest, daar zijn de sleutelfiguren van de gemeenschap aanwezig. Je merkt dat er verschillende standpunten leven, er bestaan onderlinge wrijvingen. We moeten oppassen dat we ons niet te veel op de parochiegemeenschap van een kerk richten, anders wordt een andere groep vergeten, er zijn meerdere onderlinge verschillen. Het blijft dus een erg moeilijke groep om mee samen te werken, het is vooral moeilijk om iedereen mee te hebben. Er zijn verschillende sleutelfiguren, maar niet iedereen voelt zich hierdoor vertegenwoordigd. Sommige van die contactpersonen zijn echt overgevraagd en haken hierdoor af. Er is echt sprake van interne spanningen. Soms draait het om macht, wie krijgt gelijk, wie heeft de grootste voet.

Als er meer Assyrische verenigingen waren zou het allemaal iets gemakkelijker gaan. Nu zijn we genoodzaakt om met kleine groepjes te werken en dat is heel arbeidsintensief. Je kan niet verwachten dat scholen dit werk gaan doen, het vraagt veel te veel tijd.

Interview met P.v.B., medewerker bij de sociaal culturele beweging Kerkwerk Multicultureel Samenleven (KMS). Woensdag 17 maart 2010, Mechelen. Interview opgenomen met MP3, 1h43min.

U komt door uw werk hier bij KMS regelmatig in contact met de Assyrische gemeenschap hier in Mechelen. Hoe beleeft U deze gemeenschap? Wat is kenmerkend?

Ze zijn, ik ga beginnen ten opzichte van de moslims misschien, ze zijn later hier gekomen, in de jaren 80, 90. Terwijl de moslims zijn gekomen in de jaren 60, 70. Dat merk je toch ergens wel hoor, dan zie je dat ze toch ergens een stuk achterstand hebben om zich te integreren, wat niet wil zeggen dat de moslims dan allemaal geïntegreerd zijn. Maar je hebt procentueel een groter deel van de moslims die al iets verder staan dan de Assyriërs. Nu langs de andere kant is er toch wel iets dat er voor zorgt dat mensen makkelijker open staan voor hen omwille van ja.. je merkt het ook bij Jan met de pet, de gewone man, die niet noodzakelijk christen is, dat mensen er meer voor open staan. Ik heb de indruk ook wel dat vooral de jongeren dan inspanningen doen om zich te integreren, naar de ouderen toe ik denk dat dat moeilijker is. Ik denk dan aan een initiatief dat een paar keer op touw is gezet door de dienst Prisma. Die hebben verschillende keren cursussen georganiseerd: omgaan met het ouder worden. En ik ben ook al een aantal keer bij ouders geweest van mensen die ik wou spreken in de gemeenschap en die kennen de taal echt onvoldoende, dat is echt een struikelblok. Dat vind je in de andere gemeenschappen ook nog vrij veel, ik spreek hier niet alleen van de moslims.

In mijn perceptie is de taal leren een struikelblok als je dat vergelijkt met andere allochtone groepen in Nederland, in Duitsland of in Frankrijk. Men hamert er hier op, terecht vind ik, maar ik merk dat er toch nog te veel uit de boot vallen ondanks de inspanningen die gedaan worden. Ik weet niet aan wat dat ligt. Nu zij leven, het is niet een eenduidig beeld vooral de ouderen dan, ik zou niet zeggen als een gesloten gemeenschap, want ze doen echt inspanningen op binnen de maatschappij aan hun trekken te komen qua werk en zo, omdat dat een kwestie van overleven is, maar toch zijn ze nog erg om mekaar aangesloten. Waar zie je dat bijvoorbeeld, als ze een trouwfeest geven. In Mechelen als we zeggen de Assyriër dan is dat een dubbel begrip, want je hebt daarin verschillende soorten. Van afkomst, wat bedoelen we daarmee: je hebt er van Syrië, je hebt er van zuid-oost Turkije, vooral uit Hassana dat is het voornaamste dorp hier in Mechelen, je hebt er van Irak en je hebt er van Iran. Dan heb je daardoor de godsdiensten die een beetje spelen: de grote meerderheid is geünieerd met Rome zoals ze dat noemen, dus de Chaldeeërs, die gaan zich gemakkelijk de Chaldeeërs of de Chaldo-Assyriërs noemen. Dat heeft niets met afkomst te maken, alhoewel Chaldo- dat zit daar wel in. Protestanten zijn er veel minder. Dan hebt je nog enkele individuen, orthodoxen, maar die komen uit Syrië. Dikwijls speelt de godsdienst en de afkomst toch nog een stukske mee. In Hassana was er zowel een katholieke priester, katholiek, geallieerd met Rome dan, met z'n eigen ritus. Anderzijds ook een dominee en die hadden

heel goede contacten dus heel dikwijls hadden wij van die potsierlijke situaties toen dat we nog in de kathedraal zaten, twee jaar geleden. Dan had je Assyriërs die een huwelijk aanvroegen bij ons en dan vroegen wij de coördinaties van de priester, ah ja maar hij woont in Nederland, dan vroegen wij een gsm nummer en dan bleek dat een dominee te zijn. Geen probleem dan wordt de kathedraal gebruikt om een protestantse viering. Voor ons maakt dat onderscheid niet zo veel uit. Voor hen is godsdienst dat is een beetje vergelijkbaar met de moslims ook al kennen ze niet altijd heel goed hun godsdienst leven ze nog altijd zeer formalistisch in vergelijking met ons. Voor hun is het heel sterk identiteitsbepalend, en ik zou zelfs meer identiteit zeggen dan eigenlijk echt godsdienst. Nu zij leven meer als een gemeenschap. Als zij een huwelijksfeest geven dan gaan zij daarvoor naar een heel grote locatie, in de hallen van Temse bijvoorbeeld, en als je daar dan heen gaat dan zie je ineens al die Assyriërs bijeen. Of ze nu van Syrië of Turkije zijn en dan zijn ze daar met 1500 man. Nu daar zijn wel andere mensen, de burens worden ook altijd uitgenodigd, maar over het algemeen is dat numeriek een heel klein percentage, veel meer dan twee procent zal dat toch niet zijn. Totnogtoe ken ik geen huwelijken, er zullen er misschien al zijn, daar kan M. beter op antwoorden, gemengde huwelijken dus dat zij gewoon huwen met een partner van buiten hun gemeenschap, dat zie je ook nog niet. Ook al merk je bij de jongeren dat zij heel vlot al Nederlands spreken, dat hoor je niet meer. Dat ze ook al goede jobs hebben, zoals advocaat of vertaler of zoiets dat wel, bij de jongeren wel. De ouderen dat is een andere zaak. En ik hoor ook, niet altijd onderhuids, ook tijdens gesprekken, dat de jongeren het daar wel moeilijk mee hebben, dat de jongeren zoiets hebben van hé zeg, die geraken echt niet mee, hoe moet dat nu dit en dat, dat is echt moeilijk.

Ik heb onlangs ook gehoord omdat wij terug een Assyrisch feest op touw aan het zetten zijn, met het verschil dat de Dienst Diversiteit het nu wel gaat trekken, verleden jaar was het Prisma, maar tot verleden jaar was de doelstelling van 'kijk wij willen aan Assyriërs tonen wie zijn die groepen die hun kunnen helpen met hun integratie op alle mogelijke vlakken'. Nu moet het van hen komen, ze krijgen wel de steun van al die groepen, maar het moet van hen komen. En het moet ook samen met andere Mechelaars, wie dat die ook zijn, zijn dat moslims of niet. We weten dat dat een gevoelig punt is. Nu dat ligt gevoeliger bij hen dan bij de moslims, om begrijpelijke redenen. De moslims die hier in Mechelen zitten zijn Soennitische moslims waarvan 95% ongeveer afkomstig is uit Marokko. Terwijl de Assyriërs heel sterk te lijden hebben gehad van moslims: Turken of de Koerden. De hamer en het aambeeld. Zij moeten dus echt, buiten uitzonderingen na, M. staat daar voor open, die heeft met schepen Hassan een vlot gesprek, dat is geen probleem. Maar zeker bij de ouderen en ook bij de priesters merk je van met een moslim daar kan je nooit mee praten dat is, zelf al komt hij plausibel over, geloof het niet want het is niet correct. Wij geloven het nooit niet. Een incident dat een paar jaar geleden is gebeurd. Een jaar of twee, drie. Dat was in een zogenaamde zwarte school, daar was een Assyrisch meisje verliefd geraakt op een Marokkaan en die was daar dan zwanger van geworden. Het

kot was te klein. Dat heeft in de kranten gestaan enzo. Gemeenschappelijke trekken tussen de moslims en de Assyriërs. Ik zou zeggen de Assyriërs houden nog als gemeenschap, misschien is dat bij de moslims ook wel zo maar daar ligt het meer godsdienst-identiteit terwijl dat het christendom dat is vergelijkbaar maar toch houden zij sterker dan hun gemeenschap op zich.

Naar integratie toe zie je volgens mij ook twee bewegingen. Ge ziet zowel Assyriërs naar hun gemeenschappen gaan op geloofsvlak. In Mechelen zijn er twee kerken die wij delen als katholieke gemeenschap met de Assyriërs. Met de Assyriërs, dan moet ik zeggen langs de ene kant Chaldeeërs of Chaldo-Assyriërs dus degenen die zich hebben geünieerd met Rome, die hebben elk een priester. Een Assyrische priester, ik weet niet precies van waar dat hij komt, maar hij woont in Brussel. Dat is eigenlijk hoe zal ik het zeggen een beetje een piraat. Hij woont in Brussel maar hij zag hier brood omdat hier heel veel Assyriërs waren, gegroepeerd dan. Er was hier niemand specifiek voor hen en hij is dan gekomen, die vraagt serieus wat geld, hij gaat soms echt zijn boekje te buiten. Langs de andere heb je dan S.U., hij is een jaar of geleden denk ik naar hier gekomen. Die had een mandaat in Marseille waar hij ook zijn kinderen heeft, grotere kinderen want de man is halverwege de vijftig ongeveer. Maar hij is regulier benoemd geweest met de patriarch van Bagdad met de Aartsbisdom, Rome is daar tussengekomen enzovoort, dat is in orde. Die doet dat in de Sint-Kathelijnekerk en Anton in de Sint-Pieterskerk. Die proberen zoveel mogelijk Assyriërs te claimen, naar hun te trekken. Terwijl ik daarnaast heel wat Assyriërs zie die wel naar onze kerk gaan, ze gaan zeggen wij willen hier gedoopt worden en niet met die Assyrische priesters. Bijvoorbeeld bij ons in de straat, een familie die ik vrij goed ken, die heeft letterlijk gezegd kijk wij zijn hier nu sinds de jaren 80, wij zouden uiteraard veel liever nog ginder geweest zijn maar we weten dat dat niet gaat, onze kinderen zijn allemaal hier geboren. We weten dat hun toekomst hier ligt, niet ginder. We willen ook dat zij hier volledig opgenomen worden en hier kunnen functioneren en dan wil dat ook zeggen op vlak van geloof. Langs de andere kant als je die liturgie gaat vergelijken, want ik ben al een paar keer naar hun dienst geweest, niet in de Sint-Pieterskerk maar dat is vergelijkbaar, dat is hetzelfde. Dat is dus exact hetzelfde als bij ons, zelfs met de handen schudden, identiteit hetzelfde buiten in het begin die draagt een koormantel enzo en in het begin dacht ik amai die hebben nogal een misdienaars maar dat waren gewoon de jongeren die dan zongen en buiten de taal die zij dan gebruiken. Sommige zaken zoals het Onze Vader doen ze dan ook in het Nederlands. Maar daar is, dat is een ander aspect dat ik er nu bijhaal, S. is hier nu vijf jaar, hij heeft al Nederlandse lessen gevolgd maar dat blijft dus een probleem. Ik denk dat het een beetje dubbel is, langs de ene kant doet die volgens mij niet alleen genoeg inspanning, ik heb er met hem een interview over gehad op vraag van mijn overste. Ik kom daar vrij goed mee overeen, Frans is voor hem geen probleem. Maar het Nederlands, gezien zijn leeftijd dat lukt echt niet en hij heeft niet echt een forum waar hij het kan gebruiken. Hij blijft binnen de Assyrische gemeenschap. En langs de andere kant, dubbel zeg ik, omdat niet gevraagd wordt door de

priesters, de landpriesters, van zeg je moet het hier eens komen zeggen want je moet hen niet vragen want je moet nog alles vertalen, daar beginnen wij niet aan. Het is tekenend, naar mijn perceptie, niet alleen hier in Mechelen maar in het algemeen in Vlaanderen, naar taal toe is het heel moeilijk om ergens bruggen te slaan.

Ik heb nog een anekdote, hier in Mechelen hebben we het Stadsvisioen, samen met het Bisdom en de Dienst Diversiteit. Het was de bedoeling dialoog te promoten tussen de verschillende gemeenschappen enzovoort maar je moet constant alles gaan vertalen. Ik zeg niet dat ze allemaal Nederlands onmachtig zijn maar bijvoorbeeld de Imam van de Moskee Alhora dat is zo van “M. heb je me verstaan?” “He??, een beetje”. Die man is van '83 hier, dat lukt dus niet. Sinds een jaar of twee, drie heb je hier de Thaise abt van de Boeddhistische beweging, hij spreekt alleen Engels, dat is zo heel komisch Engels. We hebben nogal moeite om hem te verstaan. En dan heb je S. van de Assyriërs en die spreekt enkel Frans. Op den duur heb je alleen maar gezegd “goedenavond” en “tot weerziens” en de rest is allemaal vertalen, het is dus echt moeizaam werken.

Mijn perceptie, ik ga niet zeggen dat dat objectief onderbouwd is, is dat het hier blijkbaar niet lukt. Ik heb de indruk dat in Wallonië, in het Frans dat het beter gaat. Je ziet dat evengoed in Duitsland en in Nederland. Het Nederlands is natuurlijk een kleine onbetekende taal, als je het op wereldvlak bekijkt wat is het Nederlands. Maar ja het is iets anders als mensen hier langdurig komen wonen, om te kunnen functioneren heb je het nodig. Ik heb er gisteren nog met een collega een gesprek over gehad. Ze zei van ja ik denk niet dat zij hier niet kunnen functioneren als ze de taal niet spreken. Er zijn voldoende mensen die direct bereid zijn over te schakelen naar het Frans of naar Engels als het nodig is.

Hoe zijn jullie contacten in het verleden met de Assyrische gemeenschap verlopen, toen ze hier net toekwamen? Hebben jullie hen opgevangen? Hun geholpen met hun asielpcedure?

Het is hier een open huis, in die zin zijn er hier wel verschillende geweest ik zou zeggen meer moslims. Ten eerste zijn ze hier numeriek talrijker. Wij hebben denk ik wel enkele Assyriërs gehad maar ik kan er zo niet meteen een naam of een gezicht op plakken. Wij staan voor iedereen open, wij hebben een stille ruimte. Tot voor twee jaar zaten we in de Kathedraal, voor- en nadelen. Het heeft volgens mij meer voordelen, we merken dat er meer moslims bij ons aankloppen die in de Kathedraal niet binnen kwamen. Ze weten hier dat we een stille ruimte hebben en dan vragen ze van mogen wij hier bidden, dat is natuurlijk geen probleem. Voor ons maakt dat niet uit wie dat hier komt, is dat een boeddhist, een protestant, een orthodox, een katholiek, een vrijzinnige dat maakt allemaal niet uit.

We hebben hier in Mechelen ongeveer 8 à 10 duizend moslims en denk een tweeduizend Assyriërs ongeveer. Dat zien we toch niet. Het is moeilijk hen te bereiken. Ze hebben hun eigen tracées, hun eigen poortjes hun eigen mensen maar ik heb daar geen echt zicht wie dat het juist is. Ik ken wel een aantal voortrekkers zijn binnen de gemeenschap, zowel mannen, als vrouwen en ik denk dat ze daar wel terecht kunnen. Nu dat leven binnen een zekere geslotenheid dat proberen de jongeren wel te doorbreken. Denk dat het ook voor een stuk te verklaren is door het feit dat ze daar in een zeer afgezonderd en gesloten gebied woonden, ingesloten door de bergen. M. heeft misschien dat verhaal verteld van toen hij nog ginder woonde als jonge gast, dat er één een beetje uit het dorp was weggetrokken en die had toen een camion gezien en iedereen verklaarde hem voor zot. Dat is nog niet zo heel lang geleden. Dat dateert van de jaren zestig, voor ons is dat onwaarschijnlijk. Televisie daar spreken we zelfs nog niet over dat bestond helemaal niet. Ze leefden dus heel erg afgezonderd. Een klein paradijs als je hen bezig hoort, met heel vruchtbare grond.

Als wij spreken over de Assyrische gemeenschap, het is heel paradoxaal, ze hangen als gemeenschap erg aan elkaar. Dat zie je bijvoorbeeld aan hun trouwfeesten. Langs de andere kant ontcrachten zij dat ook door de bestaande spanningsvelden binnen de gemeenschap. Het is niet zo'n homogene gemeenschap. Als je zegt hebben ze een trefpunt waar ze elkaar allemaal weten te vinden. Nee dat hebben ze niet. Er zijn verschillende trefpunten. Er zijn wel kleine organisaties met ofwel alleen Assyriërs, ofwel gemengd met Assyriërs en andere Mechelaars of gelijk welke afkomst maar echt een gemeenschap dat iedereen zegt van ah ja. Dat is er niet. Zo hecht zijn ze dan ook weer niet.

Ik heb de perceptie dat er bij de ouderen niet veel meer gaat bewegen maar bij de jongeren wel. Ik heb de indruk, er zijn er nog wel die wat gebrekkig spreken, maar ze staan vrij sterk in hun schoenen.

Staan ze ongeveer even ver als de jongeren binnen de Marokkaanse gemeenschap of is het anders?

Goh dat is moeilijk te beantwoorden, ik heb van de week nog iemand gehad van de Universiteit van Gent, geen student, hij deed onderzoek, hij vroeg mij hoe qua diversiteit de toestand er binnen 20, 30 jaar er gaat uit zien? Om daar op te antwoorden.

Ik denk dat het geloof, islam, moslims, christendom, welke strekking dan ook bij de Assyriërs, weliswaar meer met identiteit te maken heeft, wat ik al gezegd heb maar dat het toch wel een vertekende perceptie zou kunnen geven om te zeggen. Het gaat het voor hen toch een stuk gemakkelijker maken, voor de jongeren dan om aan de bak te komen omdat zij zeggen: hé wij zijn toch ook christenen en wij worden daar dikwijls ook aan geappelleerd door hun. Zij geven ook kritiek op ons geloof, zij zeggen van jullie nemen het toch allemaal zou nauw niet, terwijl wij zeggen van zeg

jongens je moet dat allemaal zo formalistisch niet zien, je moet dat een beetje ruim interpreteren. Je moet kijken naar de kern van de zaak en niet hoe het veertig jaar geleden was.

Hoe denk je dat het gaat evolueren bij hen?

Ik denk dat het gaat evolueren bij hen misschien gemakkelijker dan bij de islam omdat ja zij zien hier andere voorbeelden terwijl bij de moslims speelt dat anders, dat is een ander geloof hé, dus je zit altijd met die barrière daar.

U denkt dus niet dat ze eerder op hun eigen ding gaan terugvallen en een extremere positie innemen? Kennelijk hebben Pinksterbewegingen, Getuige van Jehova enzovoort succes binnen de gemeenschap?

Dat is nieuw voor mij, ik ga me ook niet uitspreken als een specialist in Assyriërs. Maar het zal wel zo zijn. Van Mieke weet ik dat zij praktisch dagdagelijks in contact staat met die doelgroep terwijl bij ons zijn de Assyriërs één van de velen. Ik heb wel contact met hen maar ben zeker geen kenner.

Ik denk dat er in de eerste plaats iets diep menselijks meespeelt maar dat is over alle grenzen van geloven heen. Dat is de mens is geneigd om duidelijkheid te krijgen in zijn leven, da's gemakkelijk als je zegt: zo is het en zo is het niet, dat is heel gemakkelijk. Dat is dikwijls aantrekkelijk en volgens mij verklaart dat het succes van de islam, omdat die, ik overdrijf nu een beetje, zwart-wit denken. Bij de Assyriërs zij hebben vanuit hun cultuur en geloofsovertuiging speelt dat ook nog, zoals dat bij ons dertig, veertig jaar geleden ook was. Dat maakt groeperingen, of het nu Pinksterbewegingen zijn of de islam of andere stromingen, aantrekkelijk. In een maatschappij die heel geschakeerd is, hunkeren naar duidelijkheid. Spijtig genoeg want de werkelijkheid is niet zwart-wit. Voor mij is dat niet alleen Assyrisch maar diep menselijk en dat kan verklaren waarom. Langs de andere kant hebben zij hun gemeenschap en beschikken zij over een strak kader. Het is dus ergens een beetje vreemd maar ik ga het zeker niet ontcrachten als U dat gehoord hebt van de mensen zelf dan zal dat wel zo zijn.

U ziet zelf geen verstrakking?

Bij Assyriërs zeker niet. Ik ben er eigenlijk nog niet zo heel lang mee bezig, vier, vijf jaar. Dus ik spreek maar over een korte termijn, ik kan zeker niet vergelijken met in het begin maar toch ben ik voorzichtig geneigd om te zeggen een verstrakking zie ik bij hen niet buiten fenomenen die doorheen alle godsdiensten gaan spelen van de aantrekking van dergelijke regels. Extremisme zie ik van hun kant helemaal niet komen integendeel. Zelfs al is er een beetje het spanningsveld van ja, die Belgen die nemen het allemaal zou nauw niet meer maar toch is daar nog ergens de herkenningfactor terwijl bij moslims speelt dat niet want voor hen zijn wij anderen.

De Westerse verloedering wordt wel als een bedreiging gezien

Dat wel, dat speelt nog wel, het is dikwijls paradoxaal, je kan er soms moeilijk een echte lijn in trekken.

Heeft de Assyrische gemeenschap hier in Mechelen eerder een positieve reputatie of niet?

Ik ben er van overtuigd dat de meeste mensen niet weten dat het christenen zijn. Het is meer van zet al die bruinen maar bijeen. Neem nu het voorbeeld van klinieken, in het begin dat ze hier waren zijn daar serieuze incidenten mee geweest. Ze zeiden van een Marokkaan en één van Turkije zet die twee maar bijeen in een kamer. Dat zorgde voor echte spanningen vooral langs de kant van de Assyriërs die zeiden van een moslim “No way”. Terwijl die moslims die lagen daar niet zo van wakker voor de reden die ik reeds gezegd heb het zijn geen Turken, het zijn Marokkanen. Ik heb de indruk dat ze hier in Mechelen, dat zal niet alleen in Mechelen zijn, dat er nog veel te veel naast elkaar geleefd wordt. Bij mij in de buurt woont een Assyrische familie die het in zekere zin al gemaakt heeft, ze hebben hun eigen huis enzovoort. Die komen, vooral de vrouw en de dochters ook, regelmatig bij ons naar de zondagsviering. Daar speelt voor een stuk afstand in mee, maar ook het gevoel van ze moeten het hier maken. Die aparte ritus zelfs al trekt die heel sterk op de onze, zien die eigenlijk als een overgang. Zelfs Suleyman Uz van de Sint-Katelijnekerk die heeft dat al gezegd van ja ik zie mij hier eigenlijk maar als een overgang want het gaat er toch uitgaan het ligt te dicht tegeneen. Het is gewoon nog een stukje heimwee naar hun roots maar dat gaat er toch bij de jongeren uitgaan sowieso. Hij ziet dat zo.

Er wordt enorm veel naast elkaar geleefd en de mensen weten er te weinig van. Mensen zijn niet geneigd om echt mensen te gaan aanspreken. Pak nu terug mijn gemeenschap, dat is een kleine kapel die daar is enzo. Wij gaan daar af en toe naartoe. Ik ben een van de weinige, ook misschien door mijn job maar ook mijn vader alle nationaliteiten kwamen vroeger bij ons over de vloer. Voor mij maakt het allemaal niet uit maar bij veel mensen voel je nog van oei vreemd. Er leeft een soort angst, een bedreiging van de identiteit.

Het feit dat ze christen zijn maakt die drempel niet lager volgens U?

Het zou de drempel lager kunnen maken, maar ze weten het niet voldoende. Bij ons is het een zeer hechte gemeenschap en toch het blijft een beetje dubbel. Een concreet voorbeeld, de eerste zondag van de maand is het altijd open bar, iedereen kan aan spotprijzen iets drinken. Ook als die vrouw daar is, ik heb het haar ook al een paar keer gezegd van allez kom mee! Awel nee dat doet ze niet. Aan de andere kant kuist ze wel de kerk. Er is ook een klein stukje van de grond van de kerk ter hun beschikking gesteld omdat ze daar groenten willen verbouwen, aubergines, courgettes, paprika's dus dat allemaal geen probleem maar zo dat menselijk contact.

De integratie vergemakkelijkt zich dus niet via de kerk?

In principe zou het moeten kunnen maar ja... Langs de ene kant bij de doorsnee Mechelaar leeft het niet, al wat vreemd is wordt over een kant geschoren, op een hoop gesmeten. Als je er nooit mee in contact komt ga je het ook niet weten. Langs de andere kant doen zij volgens mij, bon ik ben nu echt lijnen aan het doortrekken, dat is gevaarlijk want er zijn uitzonderingen, meer dan uitzonderingen, een zekere timiditeit langs hun kant om echt contact op te nemen maar ik wil dat zeker niet veralgemenen voor heel de gemeenschap.

Leeft het geloof nog echt bij de jongeren volgens U?

Dat is aan het verminderen denk ik, bij M. merk je wel nog tussen de regels van dit en dat maar langs de andere kant op het Assyrisch feest bij sommige Assyrische vrouwen had ik toch de indruk van daar leeft het toch zo sterk niet. Da's bij de ouderen. Hun interesseert meer van hé wij moeten hier ons leven maken, we moeten hier onze boterham verdienen, daar liggen die van wakker. Dat is ook heel normaal.

Denkt U dat de Assyrische identiteit hier gaat blijven voortbestaan, neem nu over tien à twintig jaar?

Ik zie dat toch wat verzwakken, ik ga daar geen tijd op plakken om te zeggen van dat gaat helemaal verwateren. Het heeft natuurlijk ook te maken, als zij binnen hun eigen gemeenschap blijven huwen gaat die identiteit zich veel langer behouden. Ik vind dat op zich ook niet abnormaal dat dat gebeurt, dat is een normale reflex maar ik denk dat dat gewoon niet houdbaar is. De gemeenschap is te klein om op dat vlak te overleven. Dus vroeg of laat gaan daar gemengde huwelijken van komen sowieso. Ik denk dat de barrière van de oudere generatie, van de eerste generatie, die is hier nog uiteraard, ze zijn hier van de jaren '80, dus dat is niet zo lang geleden. Er is een emancipatiegolf maar langs de andere kant er ook wel het respect voor hun ouders, ze willen geen breuk met hun familie. Het familiale is heel belangrijk, het is een beetje dubbel. Voor de moment is dat een beetje en het trekken en doen, ik zeg niet dat die jongeren overhoop liggen met hun ouders, maar er is wel een spanningsveld op dat vlak. Ik denk als de eerste generatie gaat wegvallen dat het dan een stuk gemakkelijker zal gaan. Allez ja gemakkelijker, ik vind het langs de ene kant spijtig dat er dan een stuk cultuur weg gaat gaan. Ik denk niet dat dat zo direct wordt uitgegomd maar dat gaat dan zeker gemakkelijker zijn. Langs de ene kant ben je dan nog wel fier op je roots, maar dat je langs de andere kant hier perfect leeft als een andere.

En de taal?

Ik denk dat niet. Dat is anders dan bij de moslims, Arabisch is hun moedertaal niet, ze moeten dat ook aanleren dat is even vreemd voor hen als voor ons. Het gaat er uitgaan. Nu is dat nog een bindmiddel met de eerste generatie terug, de tweede generatie spreekt vlot Nederlands. Het evolueert vrij snel dus ik denk dat daar ook als de eerste generatie weg is, zie ik van het Sureth niet veel meer overblijven.

In hun liturgie misschien, zolang die gemeenschap een aparte liturgie gaat hebben dat misschien wel maar ik denk dat hun kennis er uit gaat gaan. De noodzaak is er niet meer. Naar het Arabisch toe ligt dat heel anders want zij houden perfect vast aan het Arabisch, de profeet heeft dat exact in het Arabisch komen zeggen en er is geen interpretatie. Bij hen ligt dat enigszins verschillend. Is dat nu in het Chinees, in het Italiaans, in het Russisch dat maakt voor hen uiteindelijk niet uit. Natuurlijk ze gaan zeggen wij zijn fier op de taal van Jezus maar het Sureth zelf denk ik dat er vrij snel gaat uit gaan. Ik ook weer als de eerste generatie weg is, nu hebben ze dat nog nodig om te kunnen communiceren maar nu is er al een derde generatie die begint geboren te worden dus ik denk niet dat het lang gaat blijven, ik kan er me in vergissen maar ik denk het niet.

Wat zijn volgens U de grootste problemen binnen de gemeenschap?

Het heeft de maken met de autarchie, door de angst voor verloedering gaan ze misschien zich vaster gaan houden aan hun tradities maar ja...

En qua werkeloosheid, criminaliteit,...

Ik zou er cijfers bij moeten halen maar criminaliteit ik denk niet dat het bij hen zo leeft. Sowieso zijn ze numeriek veel minder aanwezig. Wat er wel mee kan spelen naar werkeloosheid, volgens de uiteenzetting van Jozef de Witte van het Centrum van Gelijke Kansen die zei zelfs bij werknemers die zeiden dat ze echt openstonden voor andere culturen, dat is een win-win verhouding voor onze maatschappij en ook voor ons bedrijf dat die toch op een onbewust niveau als die brieven kregen van iemand met een vreemde naam dat ze toch geen gelijke kansen kregen bij gelijke capaciteiten. Daarom pleitte hij voor anonieme sollicitaties omdat zo die factor niet meer meespeelt. En in die zin zal elke vreemdeling toch meer gehandicapt zijn, een Arabisch klinkende naam of een vreemde naam, ik spreek niet van een Franse naam, of een Duitse naam, da's weer iets anders ondertussen zijn we toch al zo ver dat een Europese naam geen problemen meer oplevert.

Hoe kijkt de gemiddelde Mechelaar naar hen, een van de respondenten ging ervan uit dat zij positiever worden bekeken dan de Marokkaanse gemeenschap, denkt U dat het zo is?

Ik kan dat wel voor een stuk inkomen, ik spreek hier meer van een buikgevoel. Langs de ene kant gaan zij het wel moeilijker hebben op de markt dan een Vlaming, een typische Vlaming langs de andere kant als je het dan gaat vergelijken met moslims dat zij dan voorrang krijgen. Omdat het toch als minder bedreigend wordt gezien, bij moslims speelt dat sinds 9/11 heel sterk mee. Er leeft bij de mensen echt een angst, volledig irrationeel.

Qua organisatie, zijn er Assyrische vzw's hier in Mechelen? Organiseren ze zich?

Er zijn er erg weinig. Waarom? Ik denk niet dat het op een factor kan geschoven worden. Ze komen van een gebied waar ze erg afgelegen leefden, ze leefden heel veel buiten en hadden een heel sterk gemeenschapsgevoel zo maar ze hebben nooit de nood gehad in die kleine dorpen waar iedereen elkaar kenden en dat ging zijn eigen weg. Nu komen zij in een stad, voor hun is dat een nieuwe situatie, een Assyriër dat is geen stadsmens, helemaal niet, het eerste wat je merkt is dat ze vragen achter een hof, of ze iets kunnen verbouwen, het zit er heel sterk in. Ze hebben dus eigenlijk nooit eerder de nood gehad om zich echt te gaan organiseren op een grote oppervlakte. Vroeger gebeurde dat spontaan want dat waren kleine dorpjes waar iedereen mekaar kende. Dat zocht zijn eigen weg, ze hadden wel een organisatievorm maar niet dat het zo strak georganiseerd was als bij ons. Het speelt vooral dat het geen stadsmensen zijn en in het grotere gebied waar zij nu al zich steeds meer aan het verspreiden zijn, sommigen vestigen zich ook al buiten Mechelen, degenen die het zowat gemaakt hebben. Ze hebben het organiseren niet zo in hun vingers, omdat die noodzaak er nooit is geweest. Langs de andere kant als je dan weer het voorbeeld van die trouwfeesten ziet dan gebeurt dat vlekkeloos. Dat is dan weer zeer goed georganiseerd maar zonder dat daar veel bij komt, wij verwachten ons aan een trouwfeest met alles erop en eraan maar bij hen is dat niet. Die zetten daar gewoon lange tafels, iedereen mag daar bijeen zitten, die zetten drank op tafels, er is daar een toog. Ze komen langs met van die winkelkarretjes met brood en dan komen er van die aluminium schotels met stoofvlees op, of met groenten op en dat is voor iedereen hetzelfde dus dat is zeker geen haut-cuisine. Het is wel de moeite, die vrouwen kleden zich allemaal op volgens de klederdracht van het dorp, je kan dat aan hun klederdracht zien.

Hun klederdracht is inderdaad wel opvallend ook op straat, ze vallen wel op.

Vooral de oudere vrouwen dan ja. Als je er een tijdje mee bezig bent, ik spring nu een beetje van de hak op den tak, naar herkenbaarheid toe. Ik zie het verschil tussen een moslima en een Assyrisch

meisje, of pakt nu algemeen een Assyriër en een Marokkaan. Wanneer ze beiden Westers gekleed zijn. Ik zie dat verschil vrij snel terwijl de meeste mensen die zien dat niet.

...

Weet U hier in Mechelen zaken van Assyriërs? Restaurants, winkels,...

Dat zijn handelszaken, ze zijn over het algemeen wel vrij vlot in die zaken. In de Keizerstraat daar is een winkel, een kruidenierszaak en op de Nekkerspoel. Van een restaurant weet ik niet.

...

Ik heb onlangs in opdracht van mijn oversten een gesprek gehad met S.U., het was echt zo van “je moet met die man gaan praten en zet de puntjes op de i, hij moet Nederlands leren”. Ik had zo iets van mannekes ik kan daar toch eerst een gewoon gesprek mee hebben. Ik moest hem naar zijn motivatie vragen. Hij heeft tegen mij gezegd dat hij absoluut Nederlands wil net als hij in de tijd Frans heeft geleerd in Marseille. Niet omdat de hiërarchie het hem vraagt. Hij volgt ook een inburgeringscursus omdat hij degelijk wil kunnen functioneren in deze samenleving. Als bewijs voor zijn motivatie vertelde E.v.d.E., dat is een man die leerkracht is geweest in het Sint-Romboutscollege die ook in de kerk actief is, dat S. zelf onmiddellijk bij hem is komen aankloppen voor lessen Nederlands. S. zelf is niet tevreden over de resultaten en wijdt dit aan diverse oorzaken: zijn leeftijd, 55 jaar, een moeilijke taal, onduidelijke communicatie, en gebrek aan een forum, een klankbord. Aanvankelijk was er hem gezegd dat België een tweetalig land was en dat hij dus op taalkundig vlak geen enkele hinder zou ondervinden. Zijn volksgenoten die wel Nederlands kennen schakelen in een conversatie met S. over op hun volkstaal, hij heeft onvoldoende gelegenheid om zijn Nederlands in de praktijk te brengen en verder te ontwikkelen.

...

Het is een zeer open gemeenschap, zeker als je dat bijvoorbeeld met Joodse gemeenschap zou vergelijken. Voor de organisatie van het Assyrisch feest zien je dat bijvoorbeeld ook. Er zijn daar een aantal Assyrische vrouwen bij en dat zijn heel zelfstandige vrouwen met hun eigen job enzovoort. Dat is van “ik zou eigenlijk naar huis moeten gaan maar ik zit hier goed, ik zal eens bellen naar mijn man dat hij al aan het eten begint”.

M. V. van De Nieuwe Weg zei me inderdaad ook dat ze hier wel een groot verschil merkte t.o.v. de Marokkaanse gemeenschap.

Dat klopt. Bij mij is geloof niet altijd strikt geloof in die zin, bij mij maakt geloof deel uit van een cultuur want er zijn heel dikwijls culturele invloeden in. Vaak kennen ze niet eens zo goed hun eigen godsdienst of niet voldoende. Ik ken een man uit Leuven, hij is Jezuïet en hij heeft zich autodidact verdiept in de Koran en de islam en die gaat dan in debat met een imam. De imam zei “een keer maar geen tweede keer”, het was echt zo van a ja, die regel en die regel, de man kreeg gewoon schrik. Wij staan open voor interpretatie dat is ook een heel ander verhaal. Zij zeggen eerder van de profeet heeft dat letterlijk, Gabriel heeft het zo afgeleverd. Je moet daar geen komma aan veranderen, het is die taal met die klank moesten ze nog de intonatie hebben kunnen meenemen zouden ze het er ook nog bijnemen. Je mag daar dus niet van afwijken. De christenen zeggen van, zeg jongen wij zitten zelf al met 30 à 40 evangeliën die op den duur gekanaliseerd zijn, er zijn er vier van erkend, dat staat open voor interpretatie. Je moet het bekijken in een tijdschrift van wat is daar gezegd geweest enzo, hoe is het bedoeld. Het gaat over historische zaken, die mannen hebben geen journalistiek willen schrijven, maar een verkondiging willen brengen.

Maar bij de Assyriërs blijft het toch net iets fundamentalistischer?

Het blijft fundamenteler, ik zou zeggen formalistischer. Ik heb al een paar keer de vergelijking gemaakt met hier ongeveer dertig jaar geleden. Als ik zie hoe formalistisch het hier toen aan toe ging. Je zou de klok, ik ben daar geen voorstander van, maar voor de dialoog zou je die even moeten kunnen terugdraaien zodat we die moslims en die Assyriërs kunnen laten zien van hé het was hier niet zo verschillend. De evolutie kan heel snel gaan en ik snap in die zin ook wel heel goed ouderen van hier van bij ons en daarbij ook de Assyriërs en de Marokkanen, dat je zo'n beetje in een spagaat zit, wat hebben zo ons allemaal wijsgemaakt. Dat heeft niets met de grond te maken, voor hen is het van je haalt de grond vanonder ons voeten weg, langs de andere kant, jongeren, maar ook minder jongeren die zien die vooruitgang en die zeggen van die oubollige kerk, ik snap ze alle twee ergens. Voor mij helpt dat ook om hun beter te kunnen aanvoelen, hen beter te verstaan. Het is complex, maar ik vind het wel mooi.

Ik heb ooit eens gelezen dat men ginder antropologisch onderzoek heeft gedaan naar die mensen op het vlak van DNA en dat ondanks dat die uit zuid-oost Turkije, Irak, Syrië, Iran en dat die toch wel , je ziet uiteraard dat het allemaal Semitische volkeren zijn, maar op DNA zie je toch dat het overwegend binnen dezelfde gemeenschap blijft. Dat het DNA toch echt aantoonde dat het een eigen groep was, die op zichzelf leefde.

De Assyriërs hebben zich hier echt wel specifiek hier in Mechelen gevestigd, hoe dat precies komt dat weet ik niet, ik weet wel dat ze zich vrij vlug hier, je ziet het nog altijd. Ze komen naar hier ook als er feesten zijn, het is bijna altijd naar Temse dat ze gaan. Ze groeperen zich echt hier in Mechelen. In het begin hebben ze daar echt wel last mee gehad om duidelijk te maken wie ze waren, ze werden vreemd aangekeken in de kerken, dat zal M. je ook wel verteld hebben. Ze werden voor moslims aanzien, heel vreemd want een moslim ga je niet gemakkelijk in een kerk zien komen. Assyriërs zijn heel trouwe kerkgangers en als ze dan al niet naar hun gemeenschappen gaan dan gaan ze elke week naar dezelfde kerk, dan zie je ze elke zondag terug. In de centrumparochies zitten praktisch in elke kerk Assyriërs die niet naar hun eigen gemeenschap gaan behalve bij een speciale gelegenheid dan wel.

De Assyrische diensten is dat elke week of om de twee weken?

Nee, in de Sint-Pieterskerk is dat om de twee weken, terwijl in de Katelijnekerk is het elke zondag, maar wat wel is en dat is vrij nieuw, de gemeenschap van de Sint-Pieterskerk, waar onder andere I.M., misschien dat U daar al van hebt gehoord, en zijn vrouw. Ze geven catecheselessen. Ik heb hen ook gecontacteerd voor het Assyrisch feest, maar bij hen voelde ik weinig animo. Als er sprake is van de Assyriërs doen ze niet mee, zij spelen heel sterk op het Chaldeese deel van hun identiteit, als je zegt Assyriërs, ze gaan kwaad worden, het zijn Chaldeeërs. Terwijl bij S.U. dat is rats hetzelfde geloof, het zijn alleen twee verschillende parochies, het is echt hetzelfde, maar er is toch een ander aanvoelen op gebied van identiteit. Het ligt gevoelig, ze zijn zelfs al eens komen reclameren om te zeggen van zet er Chaldo- voor. Maar die hebben nu dus wel, om terug te komen op hun viering in de Sint-Pieterskerk, één keer in de maand, ze hebben een gemeenschapshuis op Nekkerspoel, die hebben dat enkele jaren geleden gekocht en die hebben daar ook een soort kapel nu waar, A. B., die priester uit Brussel, waar hij dus 's avonds om 18u de viering komt doen. Dat is wel de moeite.

Bijlage 2: Observatieverslagen

Kerkbezoek : Zondag 13 december 2009, Sint Katelijnekerk, Mechelen, Chaldeese dienst.

De mis is op zich zeer vergelijkbaar met onze katholieke mis, alle herkenbare rituelen zijn aanwezig: wierook, gebed (wel in het Sureth), gezangen, misdienaren, koor, communie (hosties, wijn)- niet iedereen gaat-, handen schudden met de omzittenden (weliswaar op een andere manier), kruis slaan, rondgaan voor de misbijdragen, kaarsjes.

Er zijn vandaag uitzonderlijk Hollandse protestanten aanwezig (oecumenisch). Sommige stukken van de mis worden in het Nederlands voorgedragen.

De kerk zit relatief vol, wat opvalt is dat er veel jonge mensen aanwezig zijn: zowel jongens als meisjes, gezinnen, kinderen. Iedereen lijkt elkaar te kennen, er wordt geknikt, handen geschud. Ze weten precies ook waar ze in de kerk plaats moeten nemen, alsof ze vaste plaatsen hebben. Volgens H. is de kerk telkens goed gevuld, de pastoor spoort de jongeren aan om naar de kerk te komen. Het is een sociaal gebeuren. Met speciale dagen zoals Kerst of Pasen zit de kerk bomvol dan staan er mensen tot buiten.

Als er geen Assyrische dienst wordt gehouden, als de pastoor zijn familie gaat bezoeken bijvoorbeeld, gaan ze naar de Vlaamse mis. Veel van de Assyrische kinderen zijn daar ook misdienaren en de jongeren geven catechese aan Vlaamse kindjes. Er wordt dus geen strak onderscheid gemaakt “We zouden zelfs naar de moskee kunnen gaan, zolang we maar gezamenlijk kunnen bidden”.

Qua kledij gaan de jongeren gewoon gekleed: jeans met trui, botten, haren los, geen hoofddoek. Bij de ouderen daarentegen dragen de vrouwen meestal wel een gekleurde hoofddoek en een lange rok, de mannen zijn in kostuum.

Na de dienst staan de mensen buiten te praten. Er hangt een aangename en gezellige sfeer. De bezoekers worden zeer gastvrij benaderd, van argwaan is geen sprake.

Samen met een deel van de Nederlandse geïnviteerden gaan we, Dhr. Thiry (auteur van het boek Mechelen aan de Tigris) en ik, naar H.'s ouderlijk huis. Haar moeder heeft eten bereid. Een beetje van alles wat, zowel traditionele Assyrische gerechten (soort van boursin, eieren,..) als frieten. Thee wordt meteen door H.'s moeder aangeboden. Er hangen veel foto's aan de muur: van familie, van Hassana, traditionele kledij, religieuze tekens. De kerstboom staat er al. Het interieur doet zeer Turks aan. Er is een zeer ruime living met genoeg zitplaatsen om gasten te kunnen ontvangen. Dit is standaard ook bij alle andere Assyrische gezinnen, die ik bezoek. Hier wordt veel belang aan gehecht.

H.'s vader was de laatste burgemeester geweest van Hassana, hij geniet dus veel aanzien binnen de gemeenschap. Hij heeft vier dochters en drie zonen. Zijn oudste dochter is reeds getrouwd (21 jaar: meisjes trouwen vroeg). De video van haar trouw wordt opgezet, er wordt gedanst en iedereen ziet er op z'n best uit. Sommigen hebben traditionele kledij aan, anderen eerder moderne kostuums en kleedjes, die je ook op Turkse trouws ziet. De bruidegom is half Syrisch/half Assyrisch, hij komt niet uit Hassana.

De familie van H. is sinds 1994 in België, de jongsten zijn in België geboren. Deze zomer is de vader van H. samen met zijn kinderen terug naar Turkije geweest, naar Antalya. De moeder was niet mee, het is gevaarlijk. Hun dorp kunnen ze niet bezoeken.

De vader praat met Dhr. Thiry over zijn ervaringen met de Turken en de Koerden (Hij spreekt niet zo goed Nederlands, maar waar nodig vertaalt H.). Hieruit blijkt dat hij vooral een probleem heeft met het Turkse assimilatiebeleid, minder met Koerden, dezen worden ook door de Turken onderdrukt. Hij draagt zelfs vaak een Koerdische sjaal en in zijn broek zit een riempje in de officiële kleuren van de PKK. Hij toont ons de traditionele kledij gemaakt stof die nog in het dorp geweven is. Dit was mannenwerk. De vader van H. is een heel ervaren wever.

Hij toont ons de traditionele kledij en schenkt bloezen en petjes aan de mannelijke gasten. Heel gastvrij, we worden overladen met eten, drinken, thee en fruit. Er komen bezoekers langs, waaronder I., zijn vader en zijn zuster. Ze zijn protestant, dat vertelt Dhr. Thiry me. I. wordt de volgende dominee/ priester/ voorganger. Hij treedt meteen in discussie met de Nederlandse gasten, de bijbel wordt bovengehaald. Het gaat over de evolutietheorie, een gevoelig onderwerp. Toch is er veel tolerantie voor de agnostische mening van Dhr. Thiry.

Gastvrijheid staat hoog in het vaandel. H. is zeer bereidwillig, ze wil me helpen zoveel mogelijk contacten bijeen te krijgen. Ons gesprek verloopt op een zeer ontspannen manier. Zeer vriendschappelijk. Afstand bewaren zal nog niet zo makkelijk zijn, ze wil precies evenveel weten over mij als ik over haar. Ze vertelt me over haar eigen toekomstplannen, haar studies. Studeren is belangrijk binnen de gemeenschap. Veel van de ouderen zijn werkeloos, of ze werken in de serres. Het zijn analfabete boeren, ze kunnen moeilijk heropgeleid worden. Ze zien het belang van studeren in. Ze willen een betere toekomst voor hun kinderen. Dit wordt beaamd door Dhr. Thiry. Hij merkt dat er binnen de Assyrische gemeenschap meer belang aan onderwijs wordt gehecht dan binnen de Marokkaanse gemeenschap bijvoorbeeld. Vooral meisjes grijpen hun kans. Aan de andere kant is er wel de druk om te trouwen. H. is 19 maar er is toch al de druk om te trouwen, vooral van haar moeder dan. Veel mannen laten hun vrouw wel verder studeren eenmaal ze getrouwd zijn. De kinderen spreken geen Turks, enkel Sureth (thuis). H. zegt me dat ze vooral met Belgische meisjes omgaat. Bij Assyrische meisjes is er vaak een invloed om kapster te worden of in de horeca te blijven werken. Het

is allemaal zeer dubbel. H. wil graag een diploma. Ze werkt momenteel als studentenjob in de horeca. Ze mag van haar vader zolang ze maar niet elke avond pas om drie uur thuis komt. Ze heeft haar rijbewijs.

Ze gaat om met Turken en Marokkanen, ze komen overeen, wel niet om te trouwen. Veel jongens hebben wel eens iets met een Marokkaans meisje, maar eenmaal het serieus wordt moet het een Assyrische zijn. Ze vermeldt dat je hier wel altijd “dezelfde koppen” ziet, iedereen kent iedereen. Dat heeft z'n voor- en z'n nadelen.

H. geeft catechese les, ze is altijd misdienaar geweest zoals vele Assyrische kinderen en jongeren. Ze is sterk met haar geloof bezig, het is een belangrijk onderdeel van haar leven.

In Mechelen heeft iedere familie zowel een beetje zijn reputatie, die kan positief of negatief zijn. Er zijn gekende en voorname families, ze waren meestal ook al gekend in Hassana. De belangrijke families vanuit het dorp zijn vandaag allen in Mechelen vertegenwoordigd. Het blijft volgens haar een belangrijke rol spelen. De meesten van haar familie zijn hier in Mechelen, ze heeft niet zo veel familie in het buitenland.

Na de thee is het stilaan tijd om de rest van de groep terug op te zoeken. We hebben aan de Sint-Romboutskerk afgesproken. H. gaat niet langer met ons mee, ze moet studeren voor haar examens. We nemen afscheid van haar en haar familie.

Net als wij hebben de andere mensen zakjes met eten, zoetigheden, of kleine cadeautjes bij. We hebben allemaal meer dan genoeg te eten gekregen.

M. is door ieder gekend, hij speelt een belangrijke rol binnen de gemeenschap, hij heeft zich politiek geëngageerd voor de CD&V. Samen met de Nederlandse bezoekers wandelen we langs de voornaamste trekpleisters in Mechelen centrum. Ondertussen wordt er druk en met veel passie gepraat over Hassana, over de reis die M. en Dhr. Thiry een paar jaar geleden hebben ondernomen. Een andere Assyriër, hij heeft een eigen zaak waar hij onder andere Assyrische streekproducten verkoopt, een uitzonderlijk zakenman verzekert M. mij, mengt zich in het gesprek, herinneringen worden opgehaald. Anekdoten over de vroegere Koerdische Aga worden verteld. Ik kom ook te weten dat veel jonge jongens op een zekere leeftijd naar kloosters (Tur Abdin) in Oost-Turkije gaan voor een soort religieuze opleiding.

Ook hun grond in Hassana komt ter sprake, ze beschikken over de eigendomsbewijzen, een ieder weet precies welk stuk het zijne is, maar het is nu militair oefengebied, ze kunnen er onmogelijk naar toe. Ze zijn vooral kwaad over de willekeur, dat het zomaar kan en dat ze er zelf geen enkel beslissingsrecht over hebben gehad.

We stoppen voor een drankje, de gesprekken gaan lustig verder. Er wordt alcohol gedronken, gelachen, er hangt een losse sfeer. We zijn in de Kerstperiode, M. uit kritiek: “hier in België is Kerst een groot commercieel gebeuren geworden, het gaat niet meer om de essentie, de echte waarden van Kerst gaan verloren. Ik vraag me af of dit zijn visie op de Belgische samenleving goed samenvat.

Er wordt uitgebreid afscheid genomen, contactgegevens worden uitgedeeld. Deze dag heeft zeker zijn vruchten afgeworpen, iedereen lijkt enthousiast om met me te praten. We zullen zien hoe het verder gaat.

Trouw in Roeselare: Zaterdag 20 maart 2010.

Ik was enkel uitgenodigd voor het trouwfeest, niet voor de officiële ceremonie in de kerk. Ik heb wel beelden gezien van een dergelijke ceremonie op DVD. Het verloopt volgens de tradities, over het algemeen vrij herkenbaar. Het accent ligt op het feest. Er is mij verteld dat het werkelijk massagebeurtenissen zijn, mensen zouden van heinde en ver komen om het te kunnen meemaken.

De trouw gaat door in Roeselare, de woonplaats van de bruid. Ze is oorspronkelijk afkomstig uit Herbul. De bruidegom komt uit Frankrijk en is oorspronkelijk ook uit Herbul afkomstig. Ze zijn beiden Chaldees. Hun leeftijd hebben ze ook met elkaar gemeen, ze zijn allebei erg jong, niet ouder dan 18, 19 jaar.

De feestzaal is enorm, het zijn echte hallen. Omdat de zaal zo groot is, lijkt het in eerste instantie dat er niet zo heel veel mensen zijn, maar eenmaal je bewust om je heen kijkt, besef je dat er toch makkelijk meer dan duizend mensen aanwezig zijn.

Bij aankomst staat de ingang al vol met mannen die staan te roken, de sfeer doet me een beetje aan een Turkse trouw denken. Eenmaal binnen klinkt er life-muziek, er staan meerdere ronde tafels opgesteld, elke familie één tafel, hoe dichter je bij het bruidspaar staat hoe beter de positie van je tafel in de zaal. Er is een stuk vrij voor het “altaar” waar de net gehuwden op zitten, aan een lange mooi versierde tafel. Er staat een groot televisiescherm waar foto’s op verschijnen. Hier is plek om te dansen. Mensen kennen elkaar, er wordt tussen de tafels gelopen, er hangt een losse sfeer, maar tegelijkertijd houden ze mekaar ook wel in het oog. Ik zit aan de tafel van H., de outfits van de andere meisjes en jongens

worden gekeurd en besproken onder de zussen. Ze hebben veel commentaar op de manier waarop de Franse en Duitse jongeren gekleed zijn: veel te bloot, ze dansen ook veel te opzichtig. Bij hen is dat toch wel anders, traditioneler. Ik vind het verschil in kledij relatief, alle jongeren zijn vrij hip –op het randje van nogal kitsch- gekleed. Hier en daar springt er wel eentje uit met een extreem opvallende outfit, fel gekleurd of diep ingesneden, dit wordt zeker opgemerkt door de rest. Bij de ouderen zijn de meesten vrij klassiek gekleed, sommige mannen en vrouwen dragen de traditionele klederdracht. Bij de mannen zijn het pakken zoals de vader van H. ons laatst had getoond, met een “Koerdische sjaal” op het hoofd (zie boven), bij de vrouwen lijkt het een beetje op een soort van kaftan met een witte hoofddoek. Als buitenstaander voel je dat je wordt bekeken, dat mensen zich afvragen wie ik precies ben, Assyrisch of niet? Waarschijnlijk niet, maar wat dan wel? Het duurt maar even daarna heb ik meer het gevoel in het geheel op te gaan, mensen lachen vriendelijk naar me, geen argwaan. Buiten de familie van H. ken ik ook de familie van I. van het eerdere interview, ik word hartelijk begroet. H. vertelt me wel meteen dat deze trouw toch niet hetzelfde is als wanneer mensen uit Hassana met elkaar trouwen. Volgens haar zijn er dan veel meer mensen, meer ambiance en wordt er dan veel meer gedanst ook. Ieder dorp heeft zowat zijn eigen dansen, hier zal ze niet met alles kunnen meedansen. Er wordt een duidelijk onderscheid gemaakt, wanneer ik het aan I. vraag krijg ik praktisch hetzelfde antwoord.

Volgens H. is deze trouw ook veel te multicultureel, je kan de Belgen er zo uitpikken zegt ze, je begrijpt dat ze het niet in positieve zin bedoelt. Dergelijke opmerkingen zijn niet ongevoel bij de jongeren, merk ik doorheen de avond. Er loopt ook een zwarte jongen rond, dit wordt opgemerkt, en sommigen hebben er nogal ongepast commentaar op.

Het eten wordt rondgedragen met karretjes, op gewone borden, niet in van die plasticen vliegtuigbakjes zoals ik wel eens op Turkse gelegenheden gezien heb. Er wordt vlees met groenten, rijst en aardappelen geserveerd. Op tafel staan flessen frisdrank maar ook wijn, de vader van H. biedt me die wijn ook aan en vraagt me of hij smaakt, er wordt met mate gedronken. Het is een grote portie en er kan meer verkregen worden. Er wordt rustig gebabbeld, de jonge kinderen spelen. Na het eten wordt er fruit en koffie met zoetigheden rondgedragen. Er wordt steeds nauwlettend gekeken of ik zeker voldoende heb.

Het bruidspaar wordt druk bezocht door familie en vrienden die hen geld en cadeautjes toestoppen. Na het eten vindt de openingsdans plaats, op het liedje “Ti Amo”, anderen dansen rond het bruidspaar en er wordt geld naar hen gesmeten dat gretig door de kinderen wordt opgeraapt. De openingsdans trekt de ambiance op gang, mensen beginnen te dansen. Er wordt op verschillende manieren gedanst. Aan de ene kant heb je moderne dansen, de ouderen houden zich hier afzijdig, het zijn vooral jonge meisjes die dansen. Aan de andere kant heb je eerder traditionele dansen, op het eerste zicht gelijkaardig met

Slavische of Turkse dansen met het verschil dat er veel meer met de schouders wordt gedanst. Wat ook opvalt is dat zowel mannen als vrouwen, van om het even welke leeftijd met elkaar dansen. Je sluit gewoon aan in de rij en danst mee, oud, jong, man, vrouw maakt niet uit. Er vormen zich lange rijen, iedereen kent de dansen en volgt probleemloos het ritme. Sommige van de dansen zijn erg intensief, maar men lijkt zich oprecht te amuseren.

De scheiding tussen mannen en vrouwen is dus niet voelbaar, ook niet aan tafel, iedereen zit door elkaar. Wel is er een zekere sociale controle, die zich met momenten manifesteert. Als meisje is het toegestaan met iedereen te dansen, maar als je naar buiten gaat waar de meeste mannen uithangen dan wordt daar zeer voorzichtig over gedaan. Het gebeurt natuurlijk wel, het is een ontmoetingsplaats en ergens wordt dit ook gedoogd. H. is meer buiten dan binnen te vinden en ze is zeker niet de enige.

I. danst niet, het is morgen zondag, hij wil de kerkdienst zeker niet missen en wil het dus niet te laat maken. Hij heeft liever niet dat zijn zussen teveel aan het dansen slaan en hij ziet hier dan ook op toe, H. haalt haar ogen op, er is duidelijk sprake van een mentaliteitsverschil. I. is hier alleen met zijn zussen, zijn ouders zijn er niet bij, H.'s moeder is ook niet aanwezig. Het is vrij gebruikelijk kennelijk, het is de bedoeling dat er op z'n minst iemand van de familie komt als teken van respect, maar de hele familie hoeft niet aanwezig te zijn.

Wanneer ik een bezoek aan de w.c. breng, zijn daar meerdere vrouwen zich aan het opmaken, geëquipeerd met haardroger en al, aan het roddelen of ze roken snel een sigaretje. Het is opvallend hoeveel vreemde talen er gesproken worden, naast het Sureth en het Nederlands hoor je overal Frans en hier en daar ook Duits.

Tegen een uur of elf, twaalf begint het feest op zijn einde te lopen, enkel de hechte familie blijft over en danst vol enthousiasme verder. Het eindigt vroeg meent H., het komt volgens haar vooral omdat de meeste gasten uit Frankrijk komen en dat ze vanavond nog terug naar huis rijden. Ze verzekert me nogmaals dat als het om een trouw tussen Hasnaye zou gaan het tot in de late uurtjes zou doorgaan.

Haflat op Pasen: Zondag 4 april 2010, Mechelen.

Een Haflat is een principe een feest waar jongeren, en ook enkele ouderen samen kunnen komen om te dansen. Een soort van “Assyrische discotheek”. Het is een manier om met elkaar in contact te komen zonder naar een echte discotheek te hoeven gaan of in het geheim te moeten afspreken. Er zijn al huwelijken uit voortgekomen.

Deze Haflat valt op Pasen, wanneer ik bij de familie van H. aankom word ik bedolven onder de zoetigheden, fruit, noem maar op. De hele living staat vol met grote schalen met allerlei lekkers. Nichtjes en ook H.’s zus met kersverse echtgenoot komen toe, “Vrolijk Pasen”–in het Sureth wel te verstaan- wordt er geroepen, innige omhelzingen volgen. Iedereen is op z’n paasbest, of toch bijna, de ene is op zoek naar schoenen, de andere naar een stijltang. Het huis is vol met jonge meisjes die zich klaarmaken om naar de Haflat te gaan. De vader van H. is op bezoek bij familie en vrienden, wat gebruikelijk is met Pasen. Een Haflat op Pasen is iets minder gebruikelijk daarentegen. H. vertelt me dat er zeker minder mensen gaan zijn, omdat het Pasen is. Het is niet zo gepast om naar een Haflat te gaan op een religieuze feestdag. Het wordt door sommigen echt afgekeurd, maar de moeder van H. ziet er geen graten in.

Wanneer we genoeg auto’s bij elkaar verzameld hebben om iedereen naar het feest te vervoeren vertrekken we. De Haflat gaat door in een feestzaal, het is betalend maar iedereen krijgt wel een gratis glas schuimwijn. Het decor lijkt sterk op dat van een trouwfeest maar op kleinere schaal. Lange tafels staan uitgesteld, er is een grote ruimte vrij gelaten om te dansen en op het podium staat een band die life Assyrische hits brengt. Op tafel staan verschillende frisdranken en tegen betaling kan je een pitta of iets dergelijks bekomen. We zijn vroeg, er is nog bijna niemand. Stapsgewijs komen de mensen binnen, het is duidelijk dat het zeker geen stormloop zal worden, maar de zaal loopt uiteindelijk toch aardig vol. Er wordt gelachen, geroddeld, de meeste conversaties gaan door in het Sureth, waardoor ik niet altijd kan volgen. Iedereen lijkt iedereen te kennen. Er wordt gedanst, hetzelfde soort dansen als ik op de trouw reeds zag, lange rijen vormen zich en iedereen weet precies welk dansje er bij elk liedje hoort. Net als op de trouw dansen mannen en vrouwen, hier gaat het vooral om jongeren, zij aan zij, het is allemaal geen enkel probleem. De zanger loopt ertussen door en probeert de mensen zoveel mogelijk aan het dansen te brengen. Ik waag me zelf ook aan een paar danspasjes, wat met veel enthousiasme onthaald wordt. Ik hou het wel bij de iets eenvoudiger dansen, want sommigen zijn echt complex en vragen de nodige kundigheid.

Er hangt een losse sfeer, er wordt gedronken, mannen meer dan vrouwen. Hier en daar staat een fles wodka. H. vertelt me dat Haflat’s meestal tot de late uurtjes doorgaan en dat het niet uitzonderlijk is dat bepaalde personen dan echt zat worden en de boel soms een beetje te bont durven maken. Hier wordt de volgende dag natuurlijk ronduit over nagepraat. Er is dus wel een zekere druk om het binnen

de perken te houden, als je je naam niet bezoedeld wilt zien tenminste.

Het is dan wel een aangelegenheid voor jongeren toch zijn er aardig wat oudere mensen aanwezig, waaronder H.'s moeder, ook zij lijken het naar hun zin te hebben. Het blijft vooral een familieaangelegenheid. Het feest gaat inderdaad tot in de vroege uren door, ik vertrek tegen een uur of drie huiswaarts en dan is het feest nog volop aan de gang.

Begrafenis: Woensdag 14 april 2010, Sint Katelijne-Waverkerk, Mechelen.

Dankzij de uitnodiging van M. en zijn vrouw ga ik met hen mee naar een begrafenis. Het is de begrafenis van een oude man uit Hassana, hij was een soort van waarzegger vertelt M. mij. Hij had ooit sneeuw in mei voorspeld, in Hassana sneeuwde het nooit in mei, onmogelijk en toch sneeuwde het.

Wanneer we toekomen zit de kerk al stampvol, tot buiten staan er mensen, er zijn extra stoelen bijgezet. De maximumcapaciteit is makkelijk tweemaal overschreden. De mannen zit aan de rechterkant en de vrouwen aan de linkerkant. Wij moeten staan, er is geen plek meer. Er zijn mannen die instaan voor de organisatie, voor oudere vrouwen wordt een plekje gezocht, als het niet anders kan bij de mannen. De jongeren staan hun plek aan de ouderen af. Ook voor ons wordt plaats gezocht, maar die is er enkel nog aan de mannenkant, M.'s vrouw ziet dat niet zitten, het is ongepast vindt ze, dus blijven we staan.

Er is een zeer gevarieerd publiek aanwezig, evenveel mannen als vrouwen, jongeren en ouderen. De mannen hebben een kostuum aan en de vrouwen zijn in donkere tinten gekleed, sommigen dragen een losse hoofddoek. Enkel de dichte familie moet volledig in het zwart gekleed zijn. De jongeren dragen meestal gewoon een jeans met een t-shirt, niet heel formeel.

Er is zeker meer dan duizend man aanwezig, er zijn drie voorgangers die de dienst leiden, een dominee uit Nederland, een Syrisch-orthodoxe - en een Chaldeese priester. Elk van hen neemt het woord, om de beurt, het is steeds een beetje anders. Niemand lijkt hier echt van op te kijken, het komt wel vaker voor meent M., het wil zeggen dat er binnen eenzelfde familie verschillende geloofstromingen aanwezig zijn. Het valt op dat mensen wel vooral kruistekens slaan en meebidden

wanneer hun priester of dominee aan het woord is. Er wordt gezongen. De dienst verloopt volledig in het Aramees.

Qua rituelen lijkt het sterk op een Vlaamse dienst met het grote verschil dat er drie geestelijken aanwezig zijn. Na de dienst klinkt het geweeklaag, de kist wordt langzaam naar buiten gedragen. Het is echt een geprop en geduw, iedereen moet terug naar buiten. Eenmaal buiten vormt er zich een lijkstoet, het is echt indrukwekkend, overal klinkt geweeklaag. Rijen mensen maken hun weg naar de begraafplaats. Wanneer we daar aankomen blijft het grootste deel van de mensen rond de ingang van het kerkhof staan, ze gaan niet mee naar de effectieve begraafplek. Enkel de dichtstbijzijnde familie, met de verschillende geestelijken en voor de gelegenheid de vrouw van M. en ik. Terwijl de kist de grond ingaat begint een ware hysterie. Eén vrouw valt flauw en wordt afgevoerd, er wordt geroepen en gejammerd. De mannen houden zich iets sterker, maar het blijft een zeer emotionele gebeurtenis. Gelijkzeitig met de Assyrische begrafenis is er een Vlaamse begrafenis aan de gang, hoogstens tien mensen, het contrast is enorm, lachwekkend bijna.

Het is een kwestie van respect, je hoort naar een begrafenis te komen al heb je de overleden persoon niet zo goed gekend. Iedere familie probeert iemand te sturen. “Hier doen wij onze vakantiedagen aan op” zegt M.. Het is een goede daad. Het gemeenschapsgevoel op zo’n gebeurtenis is sterk, mensen komen uit Duitsland, Frankrijk,...allemaal om hun laatste groet te brengen.

Erna volgt de Assyrische versie van een koffietafel. Er vormen zich twee lange rijen, ieder wacht zijn beurt af om een innige deelneming aan de familieleden te wensen. De familie staat verspreid opgesteld, één groepje aan de ene kant, een ander aan de andere kant. Zo gaat het sneller. Aan weerskanten staan mensen met drankjes (water, Fanta en Cola), koffiekoeken en servetjes. Ze worden buiten de begraafplaats opgegeten. Mensen praten nog wat na, groeten mekaar en gaan dan rustig huiswaarts.

Conferentie op het Europees parlement over de rechten van de Assyriërs in Turkije en de erkenning van de Assyrische genocide van 1915. Woensdag 28 april 2010, Brussel.

Op 11 maart heeft het Zweedse parlement erkend dat in 1915 de Turken zich schuldig maakten aan een genocide van Armeniërs, Assyriërs en Pontus-Grieken. Het is een historisch moment waarvan verschillende Assyrische organisaties nu hopen dat het als voorbeeld voor de rest van Europa zal dienen. De conferentie wil hier ook zijn steentje aan bijdragen. De opkomst is een groot succes, Assyriërs vanuit heel Europa zijn aanwezig, waaronder een aantal uit Mechelen. Het is moeilijk om nog een plaatsje te bemachtigen, het blijkt een onderwerp te zijn dat meerdere harten sneller doet slaan. De organisatoren zijn “The Assyrian Democratic Organisation” en het “Seyfo Center”. Er zijn ook meerdere sponsers: The Syriac Federation Netherlands, The Assyrian Federation Middle Europe, The Assyrian Association Enschede, The Syriac Association Tur Abdin Hengelo, The Assyrian Association Gutersloh, The Assyrian Youth Federation Netherlands, Assyrian Institute of Europe, Tour de Babel asbl-Brussels, en het Assyrian Apostolic Church of the East Belgium. Er zijn Mechelse sponsers bij.

De moderator is de Assyrisch-Zweedse journalist Nuri Kino. Er zijn drie Europese parlementairen aanwezig: Markus Feber voor Duitsland, Eva-Britt Svenson voor Zweden en Ria Oomen Ruijten voor Nederland. Alle drie pleiten voor een erkenning van de genocide op Europees niveau, het wordt met luid applaus onthaald. Naast de parlementsleden zijn ook de voornaamste woordvoerders van het Seyfo Center en de Assyrian Democratic Organisation aanwezig. Ze stellen dat Turkije een eerste stap in de goede richting heeft gezet, maar dat er nog veel werk aan de winkel is. De vervolgingen tegen niet- islamitische minderheden zijn tot vandaag gaande. Kerken worden vernield, gronden onteigend, priesters worden met de dood bedreigd, ontvoeringen, verbod om de eigen taal te spreken,... De beloofde hervormingen moeten in praktijk gebracht worden. De Turkse Zeynep Tozduman voorzitter van de Izmir Council of Peace krijgt een staande ovatie wanneer ze in de naam van het Turkse volk vergiffenis vroeg voor de genocide. Het is een emotioneel moment. Er wordt met Assyrische vlaggen gezwaaid, er heerst een grote eensgezindheid. Een deel van de conferentie gaat door in het Sureth, waardoor het niet altijd makkelijk is om te volgen. Na de conferentie wordt er nagepraat, er worden mij een aantal telefoonnummers toegestopt, die handig kunnen zijn voor mijn onderzoek. Daarna gaat ieder z'n eigen weg.
